

Møte onsdag den 11. desember kl. 9

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 28):

1. Innstilling fra sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende Sosialdepartementet (rammeområde 15) og Helsedepartementet (rammeområde 16)
(Budsjett-innst. S. nr. 11 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003), St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 7 og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8 (2002-2003), kap. 719)
2. Innstilling fra sosialkomiteen om samtykke til deltaging i ei avgjerd i EØS-komiteen om deltaginga til EØS/EFTA-statane i EU-programmet for folkehelse (2003-2008)1058
(Innst. S. nr. 58 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 11 (2002-2003))
3. Innstilling fra sosialkomiteen om endringar under enkelte kapittel på statsbudsjettet medrekna folketrygda for 2002
(Innst. S. nr. 69 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 17 (2002-2003))
4. Innstilling fra sosialkomiteen om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 under Helsedepartementet
(Innst. S. nr. 70 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 26 (2002-2003))
5. Forslag fra stortingsrepresentant Bjarne Håkon Hanssen på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. november 2002 (jf. Innst. O. nr. 22):
«Stortinget ber Regjeringen om å utrede konkrete, omsetningsbegrensende tiltak for alkoholholdige varer med alkoholprosent under 4,76 i forbindelse med at dette varespekteret utvides i dagligvarehandelen.»
6. Forslag fra stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. november 2002 (jf. Innst. O. nr. 18):
«Stortinget ber Regjeringen foreta en nærmere vurdering av tilsynsordningen for spesialisthelsetjenesten, herunder gjennomføre en brukerrelatert høring. Regjeringen må også legge fram en sak for Stortinget der tilsynsordningen gjennomgås, og forslag til endringer fremmes, innen våren 2004.»
7. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende Utdannings- og forskningsdepartementet, Kultur- og kirke departementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet
(Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003), St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 11 (2002-2003), kap. 4020)
8. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 2002 under kapitler administrert av Utdannings- og forsk-

ningsdepartementet og på Fiskeridepartementets område

(Innst. S. nr. 71 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 24 (2002-2003) og St.prp. nr. 23 (2002-2003) kap. 1020)

9. Referat

*Minnetale over tidligere stortingsrepresentant Odd Lien***Presidenten:** Ærede medrepresentanter!

Tidligere stortingsrepresentant Odd Lien er død.

Det var med dyp sorg vi mottok budskapet om at tidligere stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet Odd Lien er død, 87 år gammel.

Odd Lien var født i Oslo, og fikk med seg to års handelsskole, teknisk aftenskole og LO-skolen før landet ble okkupert av tyskerne 9. april 1940. Han flyttet umiddelbart til Halden hvor han fikk jobb som skotøyarbeider, samtidig som han gikk inn i motstandsbevegelsen. Han deltok aktivt i det illegale arbeidet som flyktninglos, kurer og med distribusjon av illegale flygeblad. Etter kort tid ble han arrestert av Gestapo, ble fengslet og sendt til Sachsenhausen i Tyskland. Her satt han i fangenskap i fem år, helt til de hvite bussene hentet han hjem våren 1945.

Det var en avkreftet ung mann som vendte hjem og tok fatt på sitt politiske arbeid, først som journalist i Halden Arbeiderblad og senere som redaktør i Rana Blad.

I 1949 kom han til avisen Sørlandet, først som journalist, så redaksjonssekretær, før han i 1955 ble redaktør i avisen. Denne stillingen hadde Lien fram til 1973, da han ble valgt inn på Stortinget.

Det var en markant redaktør avisen Sørlandet fikk. I Odd Liens tid ekspanderte avisen og fikk lokalkontorer i Mandal, Farsund og Lyngdal.

Da Lien kom til Kristiansand, var det politiske landskapet fremdeles preget av fellesprogrammet som styrte norsk politikk etter freden. Men etter hvert dukket det opp både nasjonale og lokale stridsspørsmål. Og Lien viste seg som en sterk debattant både i avisenes spalter og i bystyret. Lien var medlem av Kristiansand formannskap fra 1951 til 1964 og medlem av bystyret fra 1971 til 1975.

I 1973 stilte han som kandidat for stortingsvalget og fikk åtte år på Stortinget som medlem av konstitusjons- og utenrikskomiteen. Her trivdes han svært godt, og med sin bakgrunn som krigsfange i Tyskland, var det svært viktig for Lien å arbeide for fred og sikkerhet. Hans engasjement gjorde at han fikk ansvaret for å utarbeide en rekke av datidens viktige flertallsinnstillinger i komiteen. Han fant samtidig tid til å holde en rekke foredrag både i eget valgdistrikt og ellers i landet, om fred og sikkerhet og et velferdssamfunn for alle.

Etter at Odd Lien sluttet i Stortinget og gikk over i pensjonisttilværelsen, ble han formann i eldrerådet i Kristiansand. Han ble overtalt til fire nye år i bystyret fra 1983, og han var også mange år leder av Krigsinvalidforbundet i Vest-Agder, hvor han arbeidet aktivt for å

bedre forholdene for sine venner og kampefeller fra krigens år.

Lien var også aktiv i presseorganisasjonene og var med på å starte Agder seniorklubb for pressefolk, hvor han var aktivt med helt til det siste.

Odd Lien karakteriseres som en politisk kjempe, med et optimistisk syn på fremtiden. En varm og omsorgsfull mann, med sterkt mot og kampvilje for mennesker, saker og ideer som han var opptatt av.

Vi minnes Odd Lien med dyp respekt og takknemlighet og lyser fred over hans minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Presidenten: Under henvisning til forretningsordenens § 26 fjerde ledd, vil presidenten foreslå at det oppsatte ukeprogram for inneværende uke endres med hensyn til fredagens møteplan. – Det berammede stortingsmøtet settes kl. 09.00. Etter stortingsmøtets slutt settes referatmøte i Odelstinget.

Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag. – Det anses vedtatt.

Representanten Heidi Sørensen vil framsette et privat forslag.

Heidi Sørensen (SV): På vegne av representantene Øystein Djupedal, Hallgeir H. Langeland, Ingvild Vaggen Malvik og meg selv vil jeg fremme forslag om innføring av støttetiltak for folk som vil bli mindre avhengig av strøm.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Ad voteringen i sak nr. 4 mandag 9. desember

Presidenten: Før vi går i gang med dagsordenen for dagens møte, vil presidenten be om salens bidrag til å rette opp en feil som ble gjort under voteringen i Stortingets møte mandag kveld.

Det gjelder sak nr. 4 i nevnte møte, og det dreier seg om Budsjett-innst. S. nr. 13 Tillegg nr. 3, om Flytoget AS.

Ved voteringen over denne saken sa lederen i samferdselskomiteen at II i innstillingens forslag til vedtak var unødvendig, og bad om at det ble gjort om til et oversendelsesforslag.

Presidenten tolket dette slik at romertallet kunne utgå, og konkluderte med at II var å anse som strøket.

For å rette opp den feilen som derved oppstod, vil presidenten foreslå at Stortinget tar opp igjen behandlingen av II i forslag til vedtak i Budsjett-innst. S. nr. 13 Tillegg nr. 3.

Ingen innvendinger mot dette er framkommet, og presidentens forslag anses vedtatt.

Presidenten refererer II fra nevnte innstilling:

«II

Stortinget ber Regjeringen sørge for at Flytoget AS sikres prioritet på strekningen Asker–Gardermoen, forutsatt 100 pst. statlig eierskap.»

Presidenten foreslår at II endres slik at innledningen blir: «Det henstilles til Regjeringen å sørge for...», og at forslaget med den foretatte endring oversendes Regjeringen uten realitetsvotering.

– Det anses vedtatt.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet, om nødvendig, fortsetter utover den reglementsmessige tid, kl. 15, til dagens kart er ferdigbehandlet. – Det anses vedtatt.

Videre vil presidenten foreslå at Stortinget fraviker bestemmelsen i forretningsordenens § 43 første ledd og foretar samlet votering etter at sakene nr. 1–6 på dagens kart er ferdigbehandlet, og deretter samlet votering etter sakene nr. 7–8 ved slutten av dagens møte.

Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag. – Det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra sosialkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende Sosialdepartementet (rammeområde 15) og Helsedepartementet (rammeområde 16) (Budsjett-innst. S. nr. 11 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003), St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 7 og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 8 (2002-2003), kap. 719)

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 40 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 20 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre vil det bli foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

John I. Alvheim (FrP) (komiteens leder): Jeg gjentar det jeg tidligere har sagt, og som Fremskrittspartiet fortsatt mener, at den nåværende måten å behandle fagbudsjettene på er en desavuering av fagkomiteenes kompetanse. Utgiftene på ramme 15 og 16 er til sammen på ca. 250 milliarder kr, mens komiteen etter ukelangt arbeid med budsjettet har maktet å flytte på ca. 40 mill. kr, eller 0,16 promille.

Det av Regjeringen fremlagte forslag til statsbudsjett hadde en særdeles usosial profil som jeg ikke har sett maken til i de 14 årene jeg har sittet på Stortinget. Sterkest reagerer jeg på at kutt i overføringer, økte egenandeler, utgjorde i forslaget i overkant av 2 milliarder kr, et

forslag som ville ha rammet og stigmatisert de fattigste blant oss, og spesielt vil jeg her nevne den generelle gravferdsstøtten, som er fjernet. Jeg har ikke ord som kan brukes fra denne talerstol for å karakterisere denne småligheten fra regjeringspartiene som vil stigmatisere de fattigste blant oss i denne sammenheng. Begrunnelsen for å fjerne den generelle støtten ved å vise til at den nåværende behovsprøvede tilleggsstøtten har vært lite benyttet, viser med all mulig tydelighet at Regjeringen ikke forstår hvilken selvspekt og verdighet de eldre generasjonene har. I tillegg fjerner man nå begrepet «de etterlatte» og setter isteden inn begrepet «boet». Det burde være en tankevekker, særlig for Kristelig Folkeparti. Fra Høyre venter jeg intet i denne sammenheng. Dette partiet har aldri hatt tradisjon for særlig empati med de fattige i vårt samfunn.

Fremskrittspartiet tok ansvar, gikk inn i forhandlinger med regjeringspartiene og fikk forhandlet frem et resultat med en langt bedre sosial profil, et stykke på vei i tråd med Fremskrittspartiets verdisyn. Vi kom dessverre ikke langt nok, men vi greide å bringe tilbake 1,6 milliarder kr av de over 2 milliarder kr som lå inne i kutt og økte egenandeler.

Andre partier må gjerne kritisere oss, men vi synes nok at kritikken, særlig fra Arbeiderpartiet, virker hul. De hadde muligheten til å få et bedre resultat, men brukte den ikke. Det å vifte med et alternativt budsjett i finansinnstillingen holder ikke. Det er dog resultatene som teller. For øvrig kan jeg si at Fremskrittspartiets alternative budsjett i finansinnstillingen var langt sterkere på helse- og sosialsektoren enn Arbeiderpartiets forslag var.

I hovedforliket fikk vi først og fremst startet kuttet i det offentlige tyveriet fra pensjonistektepar og samboerpar, slik at pensjonen for disse fra 2003 blir 5 000 kr høyere, fra 2004 8 000 kr høyere og fra 2005 11 000 kr høyere. Dette har vært en sak som Fremskrittspartiet har jobbet for siden 1981, altså langt tilbake i det forrige århundret. Vi fikk opprettholdt blåreseptordningen uten egenandeler for uføretrygdede og pensjonister med minstepensjon. Men vi greide dessverre ikke å bringe blåreseptordningen tilbake til slik den er i dag. Vi måtte gjøre et valg, og vi valgte isteden å fjerne den formidable økningen av egenandelstaket på 500 kr, noe som vil gi mindre utgifter til medisiner for godt over 700 000 brukere. Vi fikk til enighet om å beholde fratrekken i skatten for høye sykdomsutgifter, vi fikk beholde ordningen med at uføretrygdede kan tjene inntil 1 G, og vi fikk til bedre ordning for uførebil.

Viktig var det også å få på plass at private sykehus og klinikker skal behandles på lik linje når det gjelder fritt sykehusvalg, at de regionale foretakene skal inngå avtaler med private sykehus og klinikker samt at de private sykehusene og klinikkene skal yte godt av tilskudd som måtte bli gitt under ekstraordinære forhold.

Vi nådde dessverre ikke frem med tilbakeføring av den generelle gravferdsstøtten. Men jeg kan forsikre denne sal om at dette er en sak som Fremskrittspartiet vil komme tilbake til ved første anledning.

Viktig å nevne er at vi fikk økt Husbankens utlån med 500 mill. kr for bygging av omsorgs- og rehabiliterings-

institusjoner i sydlige land, noe som er en indirekte tilslutning til deler av vårt utenlandsbudsjett.

Under miniforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet lyktes det å flytte ca. 40 mill. kr. Det jeg spesielt vil nevne i dette forliket, er 6 mill. kr til å øke antallet rehabiliteringspasienter, fortrinnsvis reumatikere, ved Igaloo-instituttet i Montenegro. Komiteen besøkte Montenegro i september, og samtlige partier i komiteen uttrykte stor tilfredshet med det behandlingstilbudet som foreligger der. Norge har hatt helsereiser til Igaloo-instituttet i Montenegro siden 1976, dog med opphold under krigen. Nå er antallet norske pasienter ved Igaloo nede på 500, mens hovedtyngden av helsereisepasienter er sendt til Tyrkia. Der er det for øyeblikket 1 300 pasienter. Komiteens medlemmer fikk under besøket i Igaloo-instituttet informasjon om at instituttet slet med særdeles dårlig økonomi, som ikke minst skyldtes manglende tilgang på pasienter fra Norge. Jeg er særdeles glad for at det var mulig å få 6 mill. kr til Igaloo, slik at vi kan øke antallet pasienter i 2003 fra ca. 500 til 800. Dette er ikke bare et håndslag til Igaloo-instituttet, det er like mye et bilateralt håndslag til Montenegro, og – fremfor alt – 300 rehabiliteringspasienter kan nyte godt av et fire ukers opphold der nede.

Videre fikk Fremskrittspartiet i miniforliket 5 mill. kr mer til rusomsorg, 4 mill. kr mer til brukerorganisasjonene og 1 mill. kr til forebyggende aidsinformasjon. Vi sikret videreutdanning i ultralyd for jordmødre ved St. Olavs Hospital i Trondheim, med 2 mill. kr. Videre fikk vi verbalt flertall for at de offentlige fødestuene skal være et faglig og finansielt ansvar for foretakene, og foretakene er pålagt å arbeide videre med etablering av et Pet-scannersystem ved Rikshospitalet og Radiumhospitalet.

I partiets alternative budsjett på ramme 15 hadde vi en økning på 1,1 milliarder kr og på ramme 16 en økning på 1,7 milliarder kr, som inkluderte 600 mill. kr til helseforetakene og 330 mill. kr til psykiatriplanen. Vi nullet også ut all økning av egenandeler.

Så langt mener Fremskrittspartiet at sykehusreformen, med statlig eier- og driveransvar, har svart til forventningene, idet det er dokumentert at ventetiden er redusert – og antall pasienter på listene likeså. Men i likhet med de øvrige partiene er Fremskrittspartiet bekymret for det økonomiske uføret foretakene er brakt opp i på grunn av økte pensjonsutgifter og uforutsette høye lønnsøkninger, som Stortinget ikke hadde tatt høyde for under behandlingen av revidert statsbudsjett.

Skuffende er det derfor å registrere at bare to partier følger opp den økonomiske krisen i helseforetakene, ved i St.prp. nr. 26 for 2002-2003 å foreslå en nødvendig bevilgning på 2 milliarder kr i inneværende år. Dette vil gi som resultat at de mange forslag om kutt i pasientbehandlingen som er utarbeidet i foretakene, kan bli en realitet i 2003 – og reformen brakt i vanry. Foretakene må få en forutsigbar økonomi, slik at pasientbehandlingen i 2003 kan fortsette på det nivået den har vært på i 2001 og 2002. Det har tidligere vært en tendens til at når sykehusene kutter på tilbudene, rammer det ofte de svakeste

gruppene, som eksempelvis psykiatri og geriatri, noe som må forhindres. Fremskrittspartiet kan heller ikke akseptere at fødetilbudet ved lokale sykehus, med lange avstander mellom sykehusene, reduseres for å spare penger.

Det er etter Fremskrittspartiets mening fornuftig at driftskredittordningen er utvidet frem til 2004. Driftskreditt kan imidlertid ikke løse saken på lang sikt.

Til slutt tar jeg opp de forslagene Fremskrittspartiet er med på sammen med andre partier, og våre egne forslag.

Presidenten: Representanten John I. Alvheim har tatt opp de forslagene han har referert til.

Det blir replikkordskifte.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Jeg hører hva representanten Alvheim sier om usosiale kutt i forslaget til statsbudsjett fra Regjeringen. Særlig trekker representanten Alvheim fram dette med gravferdshjelpen. Her lar representanten Alvheim sin sosiale harme dirre i salen, særlig overfor regjeringspartiene. Da må en spørre seg: Er det slik at regjeringspartiene har flertall i denne salen? Nei, det er det ikke. Så på en eller annen måte må regjeringspartiene ha samarbeidet med et parti, som har gitt de rammene som fører til at gravferdshjelpen kuttet. Det samarbeidet har skjedd nettopp med Fremskrittspartiet. Det er jo Fremskrittspartiets stemmegivning i denne salen som fører til at sosialkomiteen får rammer som gjør at gravferdshjelpen avvikles.

Da må en spørre representanten Alvheim: Var det slik i disse budsjettforhandlingene med regjeringspartiene at Fremskrittspartiet fremmet et ønske om å få gravferdshjelpen på plass igjen, men at det var et absolutt krav fra regjeringspartiene at den måtte avvikles? Var det virkelig slik at Fremskrittspartiet ville ha den på plass, men at regjeringspartiene sa: nei – hit, men ikke lenger – gravferdshjelpen skal bort? Jeg tror ikke det var slik. Derfor tror jeg representanten Alvheim har og må ta det fulle ansvaret for at gravferdshjelpen i dag blir avviklet.

John I. Alvheim (FrP): Ja, vi har et ansvar, som en del av forliket vi inngikk med regjeringspartiene. Vi hadde gravferdshjelpen høyt prioritert på forhandlingslisten. Men det var ikke mulig å komme frem til full tilbakeføring av den generelle gravferdsstøtten. Det var et tilbud på 30 mill. kr, mens den generelle gravferdsstøtten koster 150 mill. kr. Det var situasjonen, og det er situasjonen. Det beklager vi. Men, som jeg sa i mitt innlegg: Vær sikker på at Fremskrittspartiet kommer tilbake til denne saken ved en senere anledning.

Så vil jeg gjenta i forhold til representanten Bjarne Håkon Hanssen: Arbeiderpartiet hadde også mulighet til å forhandle. Jeg vet ikke hva som stod på partiets prioritetsliste, men det er for dumt å komme og kritisere oss i etterkant når man selv hadde muligheten og ikke brukte den.

Elisabeth Røbekk Nørve (H): På linje med Høyre har Fremskrittspartiet en positiv holdning til folks rettigheter og plikter, dvs. ansvar overfor og respekt for hver-

andre. Når det kommer til forebyggende helsearbeid, vet vi alle at det kan være krevende. Det kan også være upopulært, fordi det ofte berører den enkeltes livsstil.

Statistikk viser at passiv røyking, og ikke minst røyking i seg sjøl, er farlig og øker risikoen både for kreftsykdommer, lungesykdommer og hjerte- og karsykdommer. Statistikk viser også at spesielt serveringspersonell innenfor hotell- og restaurantbransjen har den høyeste dødeligheten før pensjonsalder, og at dette i hovedsak skyldes røyking.

Fremskrittspartiet, og ikke minst lederen av komiteen, er en aktiv forkjemper for å styrke helsevesenet og pasientenes rettigheter. Jeg har registrert at representanten Alvheim er negativ til helseministerens forslag til ny røykelov. Det er derfor fristende å stille spørsmålet: Hva er Fremskrittspartiets politikk på området forebyggende helsearbeid?

John I. Alvheim (FrP): Røyking er helseskadelig. Passiv røyking er helseskadelig, og røykere bør ikke utsette ikke-røykere for passiv røyking. Det er imidlertid ikke slik at det er nødvendig å forby all røyking på serveringsstedene for å oppnå dette målet. SINTEF har dokumentert at med de tekniske løsningene som i dag forefinnes, er det godt mulig å skjerme restaurantansatte mot passiv røyking.

Den loven det legges opp til, er fundamentalistisk i sitt utspring, og den rammer enkeltmenneskets frihet. Det må være mulig for enkeltmennesker å utforme sitt liv og få en livskvalitet som de selv ønsker å ha, så lenge de ikke skader andre mennesker. Og jeg er forundret over at partiet Høyre nå har latt seg binde opp til dette fundamentalistiske røykelovsforslaget som blir det strengeste i hele verden, som vil ramme livskvaliteten til svært mange mennesker, og som i verste fall kanskje kan føre til mer fyll og vold i hjemmene fordi man ikke lenger ønsker å gå ut på restauranter hvor man ikke kan få ta seg en røyk.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg registrerer at Fremskrittspartiet i sine generelle merknader tar til orde for en rekke tiltak som bør gjennomføres. Jeg registrerer også at komiteens leder går kraftig i rette med den politikken Regjeringen legger opp til.

I sine generelle merknader kommer Fremskrittspartiet inn på at gravferdshjelpen bør videreføres på samme nivå som i dag, og Fremskrittspartiet foreslår for sin del 150 mill. kr til videreføring av støtten. Tilsvarende har Fremskrittspartiet i sine generelle merknader betraktninger på en rekke områder der det i realiteten er flertall i denne salen for det som Fremskrittspartiet tar til orde for. Man kunne ha nevnt astmaskolene som et slikt eksempel. Man vil finne mange eksempler i budsjettet hvis man ser på enkeltposter.

Når Fremskrittspartiet sier at de i sitt alternative budsjett går inn for bl.a. å beholde gravferdshjelpen på dagens nivå, og det er et flertall i denne salen som også går inn for det, hva kan da årsaken være til at det likevel ikke blir videreført? Kan komitelederen forklare meg årsaken

til at Fremskrittspartiet kan gå så høyt på banen og argumentere for at tiltak skal videreføres, mens de selv i dag kommer til å stemme ned de tiltakene som de både i sine merknader sier skal videreføres, og som de selv har angrepet Regjeringen for ikke å videreføre?

Hva er forklaringen på at Fremskrittspartiet kan argumentere for at tiltak som de i dag selv kommer til å stemme imot, skal gjennomføres? Jeg vil be om en forklaring fra komitelederen på det.

John I. Alvheim (FrP): Hvis representanten Olav Gunnar Ballo ikke er i stand til selv å finne forklaringen på dette etter å ha vært i denne sal i flere år, må jeg si jeg undrer meg.

Det er jo slik at går man inn i et budsjettforlik med ett eller flere partier – i dette tilfellet med regjeringspartiene – vil det aldri være mulig å få full uttelling for alle de kravene partiet måtte ha. Det greide heller ikke vi. Jeg synes vi greide svært mye – å få tilbake 1,6 milliarder kr av over 2 milliarder kr som var kutt og økte egenandeler – særlig nevner jeg egenandeler i forbindelse med det taket som nå er tilbake til det gamle.

Til representanten Olav Gunnar Ballo vil jeg si: Forklaringen er *så* enkel, men likevel *så* vanskelig.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Mandag 2. desember vedtok stortingsflertallet rammene for neste års statsbudsjett. Rammene for sosialkomiteens ansvarsområde er ikke tilstrekkelig til å opprettholde viktige velferdsordninger. Rammene fører også til at helsereformen underfinansieres. Det vil i neste omgang kunne ramme pasientene. Arbeiderpartiet beklager at stortingsflertallet vektlegger skattelette til dem som har mest, fremfor velferdstiltak til dem som har minst.

Enslige forsørgere får redusert tilskudd til barnepass. Bare minstepensjonistene vil nå få fritak for egenandeler for medisiner på blå resept. Gravferdshjelpen avvikles. Det kuttes i viktige tilskuddsordninger for funksjonshemmede.

La meg få sitere fra Fremskrittspartiets merknader i innstillingen:

«Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet finner forslaget i statsbudsjettet om å kutte den generelle gravferdsstøtten på kun 4 000 kroner og dermed spare inn for staten 150 mill. kroner som ett av de mest ekstremt usosiale forslag i det foreliggende statsbudsjett.»

I dag blir dette «ekstremt usosiale forslag» vedtatt av Stortinget som en konsekvens av de rammer stortingsflertallet vedtok forrige mandag.

Fremskrittspartiet prøver å framstå som de svakes talsmann, partiet for dem som sitter nederst ved bordet. Men det er bare tilfellet så lenge partiet har ubegrensede økonomiske ressurser til disposisjon, slik de har i sitt mer eventyrlignende alternative statsbudsjett. Når partiet må velge, når partiet kommer i nærheten av makt, ser vi partiets sanne ansikt. Da blir billigere sprit og billigere cam-

pingvogner viktigere enn å forhindre «ekstremt usosiale forslag». Fra nyttår kan nordmenn glede seg over at prisen på Upper Ten går ned, men gravferdshjelpen forsvinner.

For da Fremskrittspartiet hadde makt, da Fremskrittspartiet i budsjettforhandlingene hadde Regjeringens skjebne i sine hender, så valgte de spriten! De valgte bort gravferdshjelpen!

Jo da, Fremskrittspartiet har bidratt til å rette opp mange andre usosiale kutt som lå i Regjeringens forslag til statsbudsjett. Men partiet må likevel ta ansvar for de vedtak de faktisk er med på å fatte. Jeg må si at jeg beundrer den tålmodighet som regjeringspartiene viser overfor sin budsjettpartner, for Fremskrittspartiet opptre etter min mening med en dobbeltmoral av de sjeldne. Regjeringen hudflettes for å fremme forslag om usosiale kutt. Men forrige mandag satt Fremskrittspartiets representanter her i denne salen og stemte for de rammene som gir disse kuttene. Men dette skal de verken ha eller ta noe ansvar for. Imidlertid skal de ha all ære for de kutt som ble reversert.

Når Fremskrittspartiet har makt, blir det ikke fem øre mer til sykehusene. Men den dagen sosialkomiteen skal avgi innstilling i forhold til salderingen av budsjettet for 2002, kommer partiet med forslag om å tilleggsbevilge 2 milliarder kr til sykehusene. Dette er jo ikke noe annet enn fullstendig undergraving av den budsjettavtale de nettopp har inngått. Dette er heldigvis ikke mitt problem – og takk og lov for det!

Arbeiderpartiet mener at budsjettet for 2003 på en god måte synliggjør sammenhengen mellom fordelingspolitikken og samfunnets evne til å bekjempe sosial urettferdighet. I Regjeringens forslag til statsbudsjett legges det opp til en omvendt Robin Hood-politikk: Det tas fra de fattige og gis til de rike. Budsjettforliket med Fremskrittspartiet endrer ikke denne hovedprofilen. Dog tas det litt mindre fra de fattige enn det Regjeringen la opp til, men det tas fortsatt fra de fattige.

I forbindelse med presentasjonen av statsbudsjettet forsøkte Regjeringen å framstille budsjettet som et krafttak for bekjempelse av fattigdom. Etter hvert har den ene etter den andre organisasjonen imøtegått Regjeringens framstilling. FFO, Handikapforbundet, Velferdsalliansen, Fattighuset og LO er eksempler på organisasjoner som nærmest entydig har karakterisert budsjettforslaget som usosialt. Sant nok foreslår Regjeringen nye tiltak for fattigdomsbekjempelse. Det er bra. Men de nye tiltakene foreslås finansiert gjennom å kutte i viktige velferdsordninger. Det vil igjen skape ny fattigdom. Skal man bekjempe fattigdom, må man fordele bedre. Man må ta fra de rike og gi til de fattige, f.eks. ved å innføre skatt på aksjeutbytte. Fattigdom bekjempes ikke ved å ta fra de litt fattige og gi til de veldig fattige.

De nye helseforetakene har nå vært i arbeid i snart ett år. Det har vært et krevende startår, men alt i alt tror jeg ikke det kan herske tvil om at reformen har kommet godt i gang. Det skal de ansatte ha ros for, det skal de nye styremedlemmene ha ros for, og det skal helseministeren ha ros for. Likevel er det selvsagt ikke slik at alt er rosen-

rødt. Foretakene sliter med en anstrengt økonomi. Åpningsbalansene er ennå ikke på plass, og det er fare for at det kan ta lang tid før de er det. Det hemmer foretakene i deres økonomistyring. Helsereformene skal føre til økt effektivitet i norske sykehus. Vi skal få mer helse for hver krone. Det skal igjen føre til kortere ventetid for pasientene. Derfor er det riktig å stille klare effektiviseringskrav til foretakene. Men jeg frykter at de krav som nå stilles overfor foretakene, er urealistiske. Det kan føre til motstand og handlingslammelse i stedet for pågangsmot og gjennomføringskraft. Et godt lønnsoppgjør og en betydelig økning i pensjonskostnadene fører til at helseforetakene i år går med milliardunderskudd. Alt tyder på ekstraordinære pensjonskostnader også neste år. Dette møter stortingsflertallet med å øke rammene for driftskreditt. Arbeiderpartiet beklager at stortingsflertallet ikke var villig til å øke bevilgningene til helseforetakene da budsjetttrammene ble vedtatt.

La meg stresse ett forhold som det er svært viktig at vi får gjort noe med. Det er urimelig at pasientbehandlingen ved norske sykehus skal svinge i takt med oppgang og nedgang på verdens børser. Derfor har Arbeiderpartiet sammen med SV og Senterpartiet i budsjettinnstillingen foreslått at Regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett må komme tilbake med en statlig låne- eller fondsordning som gjør at helseforetakene og samarbeidspartnere i spesialisthelsetjenesten kan dekke sine pensjonsforpliktelser. Dette vil være et grep som i betydelig grad vil være et svar på de utfordringene helseforetakene i dag står overfor. Det er beklagelig dersom flertallet i dag stemmer dette forslaget ned. Jeg har likevel med glede merket meg at også budsjettkameratene, Høyre, Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet, i sine merknader sier at Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett må vurdere «eventuelt om det er behov for supplerende tiltak, for eksempel at det innføres en fondsordning».

Jeg vil med dette ta opp de forslag der Arbeiderpartiet står sammen med andre partier, og de forslag vi står alene om, men med følgende merknader: Når det gjelder forslag nr. 6, er det på representantenes plasser omdelt en berikket versjon. Når det gjelder forslag nr. 13, er Arbeiderpartiet med som forslagsstiller. Det skal vi ikke være. Og forslag nr. 18 foreslås i samråd med medforslagsstillerne omgjort til et oversendelsesforslag.

Presidenten: Representanten Bjarne Håkon Hanssen har tatt opp og rettet de forslag han har referert til.

Det blir replikkordskifte.

Beate Heieren Hundhammer (H): Det har vært tradisjon for at ansvarlige partier har holdt seg til visse retningslinjer når de har fremmet forslag. Utrekninger fra departement og overslag fra beregningsutvalg har ligget til grunn for kostnadsberegninger og inndekning. Dette prinsippet synes nå å være brutt av Arbeiderpartiet.

Arbeiderpartiet avviser departementets forslag til innføring av et nytt indekssystem for legemidler som vil gi en innsparing på 93 mill. kr. I stedet foreslår de en videreføring av dagens gevinstmodell og en utvidelse av

byttelisten, som med visse justeringer tilsynelatende skal gi en innsparing på 135 mill. kr, justeringer som både overprøver Statens legemiddelverk og Beregningsgruppen for folketrygden.

Videre er Arbeiderpartiet med på å overprøve Legemiddelverket med hensyn til å foreslå å endre forskrivningsregler for blå resept ved å tillate en trippelforeskrivning, slik at astmamedisinen Singulair kan forskrives i kombinasjon med andre medisiner. Det har budsjettvirkninger. Hvor mye vet man ikke, men det er ikke lagt inn noe fra Arbeiderpartiet. I tillegg er det en uttidig innblending å bli saksbehandlere i fagmedisinske spørsmål – en saksbehandling som er mer detaljert, en saksbehandling partiet tidligere i innstillingen tar avstand fra.

Hvilket materiale sitter Arbeiderpartiet på, som gjør at de vet mer enn Statens legemiddelverk og Beregningsgruppen for folketrygden? Eller hører de mer på legemiddelbransjen enn på departementet? På bakgrunn av disse eksemplene er det naturlig å spørre Stortingets største parti om det er slik at Arbeiderpartiet har blitt et parti med splittet personlighet – en personlighet i posisjon og en personlighet i opposisjon. Kommer vi også i fortsettelsen av denne stortingsperioden til å oppleve at Arbeiderpartiet undergraver et system der en kvalitets-sikrer budsjettforslag gjennom spørsmål til statsråden, og heller velger å legge egne eller interesseorganisasjoners tall til grunn?

Bjarne Håkon Hanssen (A): Ja, forskjellig opptreden i posisjon og i opposisjon er vel en øvelse i hvert fall Høyre etter hvert kjenner ganske godt.

Det vi vil understreke, er at vi selvfølgelig jobber svært ansvarlig med viktige og store samfunnsproblemer. Vi har helt fra statsbudsjettet vårt ble lagt fram, lagt ned en betydelig aktivitet i forhold til å beregne ulike kostnader knyttet til medisinerområdet. Vi har også stilt en rekke spørsmål til departementet, i første runde via finanskomiteen. Vi har forsøkt å få svar på spørsmål som vi mener vi ikke har fått tilfredsstillende svar på. Derfor har vi gått tungt inn i kostnadsberegningen for egen kjøp, brukt betydelige krefter og tid på det, og vi mener selvfølgelig at de kostnadstall, og de tall, vi generelt opererer med, er forsvarlige og til å stole på.

Jeg kan selvfølgelig legge fram en lengre skriftlig dokumentasjon på det hvis det etterspørres, uten at jeg vil ta det med meg på talerstolen og referere det her og nå.

Arbeiderpartiet vil aldri slutte med å ta denne jobben på alvor, og vi har også i denne sammenheng gjort en seriøs og skikkelig jobb.

John I. Alvheim (FrP): Jeg har med forbauselse registrert den begrunnelse Arbeiderpartiet gir i innstillingen til kap. 719 post 72 for å redusere bevilgningene til AAN-kontorene med 10 mill. kr. Begrunnelsen er at «forebyggende abortarbeid kan skje ved en bedre utnyttelse av de økonomiske ressursene», underforstått: enn det AAN-kontorene presterer. Dette er med respekt å melde en insinuasjon mot AAN-kontorene som ikke kan dokumenteres. Det er absolutt ikke korrekt at ikke ressur-

sene ved AAN-kontorene utnyttes maksimalt i det forebyggende abortarbeidet. De blir etter hvert mer og mer etterspurt i denne problematikken, både når det gjelder informasjon, kompetansene og enkelttilfeller.

Hvis det er slik at Arbeiderpartiet ikke tåler at et privat foretak, bygd på de kristne grunnverdier, skal få delta i abortforebyggende arbeid, synes jeg Arbeiderpartiet skulle være ærlig nok til å si det rett ut slik at alle skjønner hva de mener, og ikke bruker vikarierende argumenter og insinuerer at AAN-kontorene ikke gjør jobben sin og utnytter ressursene maksimalt. Kan representanten Bjarne Håkon Hanssen dokumentere de påstander Arbeiderpartiet anfører i budsjettinnstillingen?

Bjarne Håkon Hanssen (A): La meg først få lov til å si at jeg synes det var et interessant tema representanten Alvheim tok opp i sin replikk, når man tenker på mitt innlegg, som var en fullstendig gjennomgang av den rolle Fremskrittspartiet har hatt i forhold til sosialkomiteens budsjett nå i høst. Jeg påpekte grundig og klart at disse «ekstremt usosiale» kutt nettopp ble vedtatt med basis i Fremskrittspartiets stemmer. Når komiteens leder da velger å komme tilbake med en replikk om AAN-kontorene, velger jeg å tolke det som om min kritikk var treffende.

Når det gjelder AAN-kontorene, er det ikke slik at Arbeiderpartiet foreslår å avvikle støtten. Vi foreslår et kraftig kutt – det er andre partier som foreslår å avvikle støtten fullt ut. Vi foreslår et kutt på 10 mill. kr, så vidt jeg husker, og det er et betydelig kutt. At vi foreslår dette betydelige kuttet, har ingenting å gjøre med at det er en organisasjon med kristne grunnverdier, men vi mener klart at også organisasjoner med kristne grunnverdier må kunne møtes med krav til effektivitet.

AAN var på høring i komiteen, og det ble stilt flere spørsmål til dem. Vi mener at det absolutt er grunn til å stille spørsmål ved ressursbruken i AAN – hvor mye det koster å gi den hjelpen de gir, f.eks. hvis man begynner å dele den pr. konsultasjon. Med det utgangspunktet mener vi det er fullt ut forsvarlig å foreta dette kuttet.

Olav Gunnar Ballo (SV): Arbeiderpartiet og SV stod på hver sin side når det gjaldt lov om helseforetak og utformingen av lovteksten. SV var bl.a. opptatt av at man skulle ha en åpenhet i forvaltningen når det gjaldt styrene. Vi var også opptatt av at Stortinget i mye sterkere grad må ha en styringsrett knyttet til de overordnede helsepolitiske målene vi skal ha, bl.a. gjennom at man får vedtak om nasjonale helseplaner.

Det vi i SV registrerer, og som vi er glad for, er at en god del av den kritikken vi fremførte allerede da loven ble vedtatt, kommer også Arbeiderpartiet med nå. Mange av de samme betenkelighetene som vi hadde, ser vi at Arbeiderpartiet i ettertid også begynner å komme med. Men det som blir viktig i forlengelsen av det, er å ha en innretning knyttet til selve loven, som muliggjør at man har en politisk overordnet styring med det som nå skal skje i regi av helseforetakene. Vi ser at det er i ferd med å skje en rekke dramatiske endringer. Vi ser det innenfor fødselsomsorgen, vi ser det i forhold til akuttentralene

med sentralisering, og vi ser det på andre områder. Det betyr at det kan være behov for å ta grep der Stortinget i større grad får styringen. Vi ser spor av dette i sosialkomiteens innstilling nå, ved at man begynner å kommentere enkelttiltak som er i ferd med å gjennomføres, bl.a. når det gjelder nyfødtomsorgen. Etter SVs syn må det være de overordnede grepene som det er sentralt for Stortinget å ta, ikke å skulle gå inn og ta stilling til enkeltsteder. Som vi ser nå, har man altså kommentert Ålesund og Bodø direkte når det gjelder nyfødtomsorgen, mens det er vanskelig å få komiteen med på en overordnet betraktning omkring den strukturen det skal ha.

Mitt spørsmål til Bjarne Håkon Hanssen blir om Arbeiderpartiet vil se på selve lovgivningen knyttet til lov om helseforetak, se på om Stortinget i sterkere grad skal inn og legge overordnede premisser for det i stedet for at man skal detaljstyre, slik man nå ser eksempler på i komiteens innstilling.

Bjarne Håkon Hanssen (A): For å svare helt konkret på spørsmålet først: Nei, vi tror ikke det er grunnlag for å se på hele eller deler av loven for å gjennomgå styringsrett, styringssystemer osv. Det vi tror er veldig viktig, er at alle vi som er glad i, og som er for, helsereformen – i motsetning til det SV var – er opptatt av konstant å evaluere og reformere helsereformen.

I Norge er det en slags politisk tradisjon knyttet til at enten er man for eller imot en eller annen lov, en eller annen reform. Når den er vedtatt og man starter med gjennomføringen, er det slik at alle som var for reformen i utgangspunktet, kontinuerlig skal forsvare enhver konsekvens reformen får. Og alle som var imot, har en tendens til – til enhver tid – konsekvent å være imot alt som skjer i kjølvannet av reformen.

I forbindelse med helsereformen, som er en svært omfattende, stor og viktig reform, tror jeg at vi – ikke minst alle vi som var for og som er glad i helsereformen – hele tiden trenger å vurdere den med et kritisk blikk med sikte på kontinuerlig å forbedre den, slik at den kan bli den suksessen jeg og Arbeiderpartiet tror den vil kunne bli. Derfor vil vi hele tiden være åpne for innspill og debatt om hvordan helsereformen virker, med sikte på kontinuerlig og fortløpende å kunne fremme forslag til endringer. Jeg er enig med representanten Ballo i at det er sider ved dette med styring av ulike tilbud, hvor vi ikke fullt ut har gått veien ferdig. Derfor må vi hele tiden se på samspillet mellom Stortinget, statsråden og foretakene og se på hvordan det fungerer. Lovmessig mener vi at det pr. i dag ligger på plass.

Presidenten: Replikskordskiftet er avsluttet.

Bent Høie (H): Vi har nå snart lagt bak oss det første året med statlig ansvar for spesialisthelsetjenesten. Det er utrolig hvor mye som har skjedd på dette året, og hvor raskt helseforetakene har tatt i bruk de nye styringsredskapene de har fått. Byggeplaner gjennomgås på ny, helsestilbudet i regionene ses i sammenheng, det ryddes i ventelistene, og det blir mer konkurranse om pasientene.

Resultatet er reduserte ventelister og ventetider og mer bruk av det frie sykehusvalget. Foretakene fortjener ros for dette arbeidet.

Det er ingen som påstår at å styre denne sektoren i det nye systemet ikke er tøft, men jeg mener at med de redskapene vi nå har fått gjennom reformen, er det, i motsetning til tidligere, mulig. Men reformen er ikke ferdig. Regjeringen arbeider nå med tre saker som etter min oppfatning vil ha stor betydning for pasientenes situasjon og innholdet i sykehusreformen. De tre sakene er et nytt finansieringssystem, endringer av pasientrettighetsloven og nasjonale ventelister. Dette vil forhåpentligvis fungere fra 2004, og da vil vi oppleve at pasientene i enda sterkere grad får valgmuligheter, og at sykehusene fokuserer på å utnytte sin kapasitet.

De private helseaktørene har fått en helt ny posisjon. Diskusjonen vi hadde for noen år siden om et todelt helsevesen der noen hadde råd til å kjøpe seg ut av helsekøen, er blitt – heldigvis – til en diskusjon om hvordan de private aktørene kan bli en integrert del av det offentlige tilbudet, til beste for alle pasienter uavhengig av økonomisk situasjon.

Vi ser at noen regionale helseforetak er flinkere enn andre til å inngå avtaler med private sykehus og private avtalespesialister. Helse Nord er eksempelvis mer tilbakeholdne med å inngå slike avtaler enn Helse Vest. Dette blir et dilemma hvis pasientene i en region fritt kan velge private avtalespesialister eller private sykehus i hele landet, mens pasienter i andre regioner ikke har den samme valgfriheten. Det er ikke riktig at pasientens valgfrihet skal begrenses av at de regionale helseforetakene har ulik praksis i forhold til å inngå avtaler med private helseleverandører. Det er derfor viktig at regjeringspartiene sammen med Fremskrittspartiet er blitt enige om at de regionale helseforetakene må inngå felles avtaler med private sykehus.

Jeg vil også berømme statsråden for den måten han har tatt ansvaret på for å iverksette en av de største reformene i offentlig sektor.

I forbindelse med budsjettet er det også foreslått endringer for å redusere veksten i utgiftene til medisiner. Fremover vil flere av livsstilsmedisinene, som tar betydelig deler av refusjonsandelen på blåreseptordningen, miste sin patent. Vi kan ikke i en situasjon der det hele tiden kommer nye, dyre innovative medisiner som kan hjelpe pasientene på en bedre måte, akseptere at vi har et system som fortsatt i altfor liten grad gir originalpreparatene konkurranse. Jeg er stolt over at Regjeringen er villig til å ta i bruk sterke virkemidler for å nå dette målet, og jeg er glad for at SV – ikke overraskende – også støtter denne politikken. Mer overraskende er det at Arbeiderpartiet ikke gjør det, men det får vi komme tilbake til i senere debatter.

Jeg vil videre understreke at regjeringspartiene støtter de omtalte endringene i blåreseptordningen, og viser også til den kommende behandlingen av og debatten omkring Ot.prp. nr. 16.

Det er svært gledelig at denne regjeringen har evnen til det ingen har klart før, å innføre en tak 2-ordning for

bedre å skjerme de kronisk syke. Det har vært en kampsak for regjeringspartiene lenge, og nå blir det virkelighet. Sammen med brukerorganisasjonene har en laget et system som vil ha stor betydning for alle dem som har store utgifter på grunn av helsen sin, spesielt knyttet til å ha en bedre fungerende hverdag.

Hvis en i velferdspolitikken velger å ha som målsetting at staten skal være alt for alle, vil vi ende opp med en velferdsordning som ikke er noe for noen. Det er ikke lenge siden kampen mot fattigdom var kampen for å få Arbeiderpartiet til å erkjenne at det fantes fattigdom i Norge, i et av verdens rikeste land. Så ble kampen mot fattigdommen en diskusjon om utjevning og likhet, der løsningen var å gjøre noe med de såkalt rike i samfunnet, men der en ikke fokuserte fullt så mye på de fattige. Nå har Regjeringen lagt fram en fattigdomsmelding, som sammen med budsjettet inneholder konkrete, målrettede tiltak for å nå dem som faller gjennom i dagens velferds-system. Men gjennomgangen av fattigdommen i Norge viser at det aller viktigste fortsatt vil være å satse på at flest mulig får anledning til å arbeide, fortsatt styrking av behandlingstilbudet til de psykisk syke og ikke minst gi rusmiddelmissbrukerne de samme rettighetene som andre pasienter og et godt behandlingstilbud. Dette er en spissing av og en prioritering i velferdspolitikken som på kort sikt vil bli møtt med mye kritikk, men som jeg er overbevist om over tid vil komme til å vise seg å være den riktige veien.

Jeg vil berømme sosialministeren for at hun har startet dette arbeidet offensivt, og nå har kommet godt i gang med gjennomføringen.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Britt Hildeng (A): Intensjonsavtalen har tre målsettinger: Flere eldre i arbeid, flere uføre i arbeid og en reduksjon av sykefraværet med 20 pst.

Høyre truer med å redusere sykelønnsordningen dersom målet ikke er nådd ved evalueringen som skal skje ett år etter at intensjonsavtalen ble underskrevet. Om noen måneder er ett år gått, men etter ni måneder var bare ca. halvparten av de ansatte i Rikstrykdeverket på plass, og 95 pst. av bedriftenes tilretteleggingstilskudd stod ubrukt. Med dette som utgangspunkt vil jeg våge den påstand at Regjeringen ikke har fulgt opp sine forpliktelser med hensyn til å få virkemiddelapparatet på plass.

Mener representanten Bent Høie at en med dette som utgangspunkt på det nåværende tidspunkt vil kunne få et realistisk bilde av hvorvidt intensjonsavtalens virkemidler kan gi resultater? Vil Høyre bidra til at vi får en realistisk resultatevaluering når virkemiddelapparatet er på plass, og har fått en sjanse til å virke? Vil Høyre bidra til at vi utsetter evalueringstidspunktet, slik at vi får en realistisk evaluering? Og vil Høyre bidra til at man ikke ska-

per usikkerhet blant arbeidstakere ved stadig å true med eventuell nedsettelse av sykelønnsordningen?

Bent Høie (H): Jeg vil takke representanten Britt Hildeng for spørsmålene, fordi det gir meg muligheten til å komme med en erkjennelse. Da intensjonsavtalen ble inngått mens Arbeiderpartiet satt i regjering, må jeg si at jeg var veldig skeptisk. Jeg så på det som en politisk unnamanøver for å komme vekk fra det ubehagelige faktum at partiet hadde jobb med innskrenkninger i forhold til sykelønnsordningen. Men når en har hatt anledning til å jobbe med intensjonsavtalen, sett på innholdet i den og ikke minst sett måten den ble mottatt på både på arbeidsgiversiden og arbeidstakersiden, og den entusiasmen som alle partene, inklusiv Regjeringen, viser i forhold til denne avtalen, er jeg blitt en varm tilhenger både av intensjonsavtalen og de virkemidlene som ligger i avtalen. Jeg tror at uansett hva evalueringen til neste år vil vise i forhold til resultater, kommer en ikke vekk fra at de virkemidlene som ligger i intensjonsavtalen, er de viktigste virkemidlene i forhold til å få ned sykefraværet. Hvis en ikke klarer på den enkelte bedrift å ansvarliggjøre arbeidsgiveren og arbeidstakeren i den situasjonen en er i, og få dette til å bli et problem som en må gripe fatt i lokalt, vil vi aldri løse dette problemet.

Så spør representanten Hildeng om Høyre vil bidra til å utsette evalueringstidspunktet. Evalueringstidspunktet er jo en del av avtalen mellom partene, og det ville være fornuftig av Arbeiderpartiet å ha den samme pragmatiske tilnærmingen til denne intensjonsavtalen som de har til helsereformen, nemlig at en ser underveis på ting som virker, og ting som ikke virker, og være villige til å ta tingene opp til diskusjon og ikke fryse seg fast i ett standpunkt og ett tidspunkt og mene at det er det riktige hele veien.

Harald T. Nesvik (FrP): I avslutningen av innlegget sitt var representanten Høie inne på fattigdomsproblematikk og personer som har det vanskelig. I den forbindelse vil jeg referere følgende fra statsbudsjettet: Den generelle gravferdsstøtten foreslås fjernet. Frikortgrensen foreslås økt fra 1 350 kr til 1 850 kr. Fritak for egenandeler for minstepensjonister og uføre som ble innført 1. oktober, fjernes i sin helhet. Friinntekstgrensen for uføre reduseres fra 1 G til 0,1 G. Egenandeler ved resepter økes fra 360 kr til 400 kr. Fradrag for høye sykdomsutgifter fjernes.

Det må være vanskelig å stå og forsvare et sosialbudsjett og snakke om fattigdom når man legger fram et budsjettforslag med denne sosiale profilen. I den forbindelse er vi glad for at vi har klart å få ned egenandelstaket fra 1 850 kr, som var foreslått, til 1 350 kr. Fradrag for høye sykdomsutgifter er tilbakeført. Friinntekstgrensen for uføre er tilbake til 1 G. Når det gjelder fritak for egenandeler for pensjonister og uføre, har vi i hvert fall fått tilbake ordningen for minstepensjonistene.

Det er helt tydelig at den sosiale profilen som man har lagt opp til fra Regjeringens side, ikke helt står i stil med

det som representanten Høie snakket om i avslutningen på sitt innlegg.

Spørsmålet mitt til representanten Høie blir: Er det denne form for fattigdomsbekjempelse denne regjeringen skal stå for? Og er det dette som er den nye sosiale profilen til Regjeringen?

Bent Høie (H): Jeg må ærlig innrømme at jeg ikke helt kjenner meg igjen i den svartmalingen som representanten fra Fremskrittspartiet her kommer med. For det er helt klart at hvis vi skal klare å forbedre det velferdssammenfunnet vi kjenner, må vi være villige til å spisse velferdstilbudet.

I sin opprøpsing glemmer representanten Nesvik helt klart alle de positive tingene som foreslås i dette budsjettet, og det som en helt grunnleggende griper fatt i, nemlig å nå dem som faller utenfor i dagens velferdssammenfunn. For første gang i et budsjett lanseres en tiltaksplan mot fattigdom og rus i Norge. 400 mill. kr settes av til nye tiltak. 175 mill. kr bevilges som øremerkede plasser i forhold til arbeidsmarkedstiltak for langtidsmottakere av sosialhjelp. I altfor mange år har man akseptert at mennesker over lang tid går på sosialhjelp uten at man hjelper dem tilbake igjen til arbeidslivet. Bostedsstøtteordningen for barnefamilier forbedres med 77 mill. kr. Retten til overgangsstønning under utdanning for enslige forsørgere utvides med 35 mill. kr. Oppfølgingshjem for bostedsløse styrkes med 30 mill. kr. Det lanseres en handlingsplan mot rusproblemer på 65,5 mill. kr. Og utenom det har man den største styrkingen i forhold til psykiatrisatsingen noen gang. Dette er tiltak som helt konkret og målrettet når dem som virkelig trenger det.

Når Fremskrittspartiet nå har landet på et spor der de forsvarer alle tidligere ordninger, og ikke er villig til å ha en kritisk gjennomgang og se på om ordningene er målrettet og når dem som har behov for det, men er med på en samfunnsdebatt som går ut på at skattepengene skal tas inn fra alle og fordeles ut igjen til alle fra staten, er det en forunderlig linje fra Fremskrittspartiet, og jeg kjenner ikke igjen partiet slik som det nå framstod.

Ola D. Gløtvold (Sp): Høyre er et parti som taler varmt for det private initiativ og for frivillighet. Da blir det litt merkelig at dette ikke følges opp f.eks. i helse- og sosialpolitikken.

Når det gjelder frivillighetssentralene, stod det faktisk i budsjettet for 2002, altså det vi behandlet for ca. ett år siden, at det var nok penger til drift av frivillighetssentraler, og at det ville være nok til å starte nye, fordi man hadde en viss avgang. Dette var absolutt feil, og kan ikke betegnes som noe annet enn det.

I år får man heller ikke noe løft i denne frivillige sektoren. Det er jo slik at ett betalt årsverk i frivillighetssentralene utløser to og et halvt frivillig årsverk. Men det er så dårlig med økonomien der nå at man er i ferd med å miste de ildsjeler som man har tilsatt for å drive frivillighetssentralene. Mange kommuner får ikke starte opp, fordi man ikke fra statens side yter den skjerv som skal

være inne fellesskapet mellom stat, kommune og frivillige organisasjoner. Og det er veldig synd.

Så litt til de private aktørene på helsemarkedet. Oppføringsinstitusjonene har gjennom mange år vist at de klarer å levere varer til det offentlige helsevesen som er meget bra, men oppføringsinstitusjonene sliter voldsomt. – Nå har jeg liten tid, så jeg skal konkludere med å spørre Høyre: Hva vil Høyre gjøre hvis det melder seg enda flere konkurser nå innenfor området oppføringsinstitusjoner og rehabiliteringstilbud i dette landet? Vil man bare sitte passivt og se på at disse blir borte, eller vil man gjøre noe for at disse aktørene kan fortsette, til beste for de pasienter som trenger rehabiliteringsplasser og tilbud for å bli tilbakeført til bl.a. et aktivt og inkluderende arbeidsliv?

Bent Høie (H): Når det gjelder frivillighetsentrene, vil jeg absolutt slutte meg til representanten Gløtvold positive omtale av disse og det viktige arbeidet som foregår der. Vi mener jo at det ligger betydelige økonomiske ressurser inne for å opprettholde dette tilbudet og for å legge til rette for et fortsatt frivillighetsarbeid. Og på en rekke andre områder i budsjettet styrker man nettopp overføringene til det frivillige arbeid og de frivillige organisasjonene.

Mer overraskende er det at Gløtvold velger på en måte å angripe oss i forhold til oppføringsinstitusjonene. I dette budsjettet tar man for det første fra Regjeringens side et viktig grep i forhold til å løfte oppføringsinstitusjonene inn i det ordinære systemet for spesialisthelsetjenesten. Man peker ut en vei som vil gi dem stabile forhold, ikke minst ved å la dem komme inn i et system som gir pasienten en sikkerhet i forhold til kvalitet, og som gir forutsigbare rammevilkår.

Utenom det har regjeringspartiene i Stortinget i samarbeid med Fremskrittspartiet i budsjettavtalen om statsbudsjettet for 2002 styrket oppføringsinstitusjonenes økonomi. I samarbeid med Fremskrittspartiet i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2002 prioriterte vi å styrke oppføringsinstitusjonenes økonomi. Og nå sist, i forbindelse med det budsjettforliket som er inngått med Fremskrittspartiet for 2003, har vi klart å prioritere 17 mill. kr ekstra utover det som allerede ligger fra Regjeringens side, for å styrke oppføringsinstitusjonenes økonomi og styrke kurdøgnprisen.

Problemet vil være hvis man legger seg på Senterpartiets linje og flatt godkjenner å åpne opp for enhver ny institusjon, uten å klare å prioritere. Det er det som har vært litt av problemet innenfor dette området, at det hele tiden har kommet nye institusjoner, uten at det har fulgt nye penger med. Dermed har økonomien blitt verre og verre underveis.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Olav Gunnar Ballo (SV): Før jeg skulle opp og holde dette innlegget, bladde jeg litt igjennom de papirene som lå på pulsten min, og fant da også budsjettinnstillingen fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen. Jeg

prøvde å identifisere en del av de kostnadene som er angitt i det budsjettet, og oppdaget at jeg tok feil. Det manglet tre nuller til slutt, som man finner i helsebudsjettet, men som man ikke finner hos kirke-, utdannings- og forskningskomiteen. Grunnen til det er at hele det samlede budsjettforslaget der er på ca. 31 milliarder kr, et tall som er litt høyere enn bare til utbetaling av sykepenger i vårt budsjett. Jeg registrerer at de tallene vi opererer med bare knyttet til utbetaling til legemidler, anslått til 7,3 milliarder kr for 2003, utgjør samlede investeringer for all kollektivtransport i Norge: busser, trikker, T-baner inkludert hele tognettet, og alle NSBs utgifter knyttet til drift og investeringer.

Jeg sitter igjen med en sterkere og sterkere opplevelse av at når vi behandler våre budsjetter, skjeler vi ikke utover det. Vi ser ikke på hva som blir konsekvensen hvis vi ikke får kontroll med utgiftsveksten, hvis vi ikke tar tak i den utviklingen vi nå ser, bl.a. når det gjelder legemidler, og spør oss: Hvordan bruker vi disse midlene på best mulig måte? Hvordan sikrer vi at flest mulig pasienter kan få hjelp for de midlene? Hvordan sikrer vi på andre felt i samfunnet der folk har behov for å få hjelp, at det er midler tilgjengelig, slik at de kan få den hjelpen? Så lenge hver komite kun konsentrerer seg om sitt eget lille fagfelt, eller store fagfelt for vår del, vil det ikke være mulig å drive en politikktutvikling som er helhetlig, og som ivaretar befolkningens samlede behov. Og noen av de mest groteske utslag – jeg tror ikke ordet «grotesk» er uparlamentarisk – vi har sett av denne mangel på helhetlig tenkning, på det å ta et samfunnsansvar og si at nå går vi inn og styrer i en retning som vi mener er tjenlig, har vi sett fra Fremskrittspartiet her i dag. Her ser man altså at man i forbindelse med en budsjettinnstilling argumenterer som om man kommer med sine egne forslag, legger fram sitt eget budsjett, står for sin egen politikk, og så har man inngått et forlik med Regjeringen der man egentlig bestemmer retningen på politikken, må ta ansvar for den og si at dette er vi faktisk enig med Regjeringen om. Her driver man et rendyrket dobbelt bokholderi som om man er i opposisjon til den politikken man selv er med på å vedta.

På en del av områdene, spesielt innenfor rammeområde 15, som har med sosialpolitikken å gjøre, er nok avstanden mellom SV og Regjeringen rimelig stor. Men på mange av de områdene vi snakker om når det gjelder helsepolitikken, tror jeg ikke i utgangspunktet den trenger å være veldig stor. Jeg tror det er mulig å få til en politikk med en retning og et mål som gjør at man kan bruke ressursene på en bedre måte enn det gjøres i dag. Men det vil kreve en type samarbeid som gjør at man påtar seg forpliktelser, og der man også tar det ansvaret som følger med. Da kan man ikke håndtere disse spørsmålene slik som Fremskrittspartiet gjør, der man overfor befolkningen framstiller det som man er imot noe som man faktisk selv er for og i dag skal sitte og vedta.

En av de tingene som det blir mest sentralt å gripe fatt i, er nettopp kostnadsutviklingen på områder der kostnadene er så store at hvis vi ikke får dem ned, har vi ikke midler igjen til andre områder.

Det er to områder som jeg mener er ekstremt sentrale, ikke minst gjelder det kostnadsveksten innenfor sykehussektoren. Vi er nødt til å finne redskaper, metoder og mål for driften av sykehusene som gjør at pengene brukes mer målrettet enn i dag. Jeg er overrasket over når vi fra SVs side har pekt på en del av de utslagene man begynner å se i regi av helseforetakene, at ikke flere har signalisert den samme bekymringen.

Jeg har ved flere anledninger trukket fram Feiringklinikken. Feiringklinikken er et eksempel på en god og veldrevet klinikk som gjennom sine hjertekirurgiske tiltak er med på å korte ned ventelistene. Det har vi sett. Det kan det ikke herske tvil om. Men det kan umulig være riktig at man skal utvikle et lønnsnivå for norske leger der man kommer opp i inntekter på flere millioner på årsbasis. Jeg hørte nå fra Helse Midt-Norge at det var gitt tilskudd til lønninger for leger på over 100 000 kr på årsbasis – av et budsjett som vi sitter og forvalter, og hvor man får inn en rekke meldinger fra helseforetakene om at ressursene ikke strekker til! Da er vi som bevilgende myndighet nødt til å engasjere oss i hvordan disse midlene faktisk brukes, og legge føringer for bruken av dem. Stiller vi oss likegyldige til det, rammer det andre deler av virksomheten, og det rammer også pasientene.

Jeg registrerer at man får en form for tabloidisering også av den politikken som vi skal stå for i dette rommet og i dette bygget, som nærmest gjør det umulig for dem utenfor å orientere seg i forhold til hva som virkelig skjer. Og når man ser på pressebenken her i dag at pressen ikke er til stede, er det heller ikke rart at de ikke er orientert om det.

Det SV er overbevist om, er at man har et finansieringssystem for sykehusene i dag som er modent for revisjon, og at man er nødt til å gjennomgå det på en grundig måte og få det tilbake til Stortinget til vurdering. Vi er også mer og mer opptatt av at man må få overordnede vedtak i Stortinget som legger føringer for helsepolitikken, men som ikke er så detaljerte som det man nå ser i komiteen. Jeg synes det er et godt eksempel på hvor galt av sted vi kommer, når man får en diskusjon omkring nyfødsomsorgen, der man – prisverdig nok – kan være opptatt av kvaliteten, men der det overordnede på en måte blir «Skitt i Norge, leve Toten!» Man nevner Ålesund og Bodø, som om vi i sosialkomiteen skulle ha noe faglig belegg for å hevde at tilbudet f.eks. er dårligere, bedre eller avvikende i Fredrikstad eller ved andre sentralsykehus med denne typen funksjoner. Poenget er at her har sosialkomiteen stilt seg i en relativt umulig situasjon. Dette er et eksempel på det.

Et annet eksempel gjelder legemidler, der vi går inn på et detaljnivå, og der vi mangler nødvendige kunnskaper til å kunne si det vi sier, i stedet for at vi faktisk på et overordnet nivå sier noe om hvordan politikken skal være. Den anledningen bør Stortinget gis, den har vi ikke i dag gjennom lovgivningen. Til gjengjeld vil det måtte pålegge oss at vi ikke legger oss bort i detaljene når det gjennomføres som Stortinget har sagt skal gjennomføres.

Jeg ser at det handlingsrommet som helseforetakene i dag har fått, gir en rekke utslag som over tid må være ne-

gative. Hvis jeg tar et eksempel fra mitt eget hjemfylke, er det nå snakk om å avvikle en av to nødmeldesentraler – i et fylke som er så stort som Danmark. Nettopp ved en nødmeldesentral kreves det lokalkunnskaper for å kunne gi riktig informasjon for rask handling.

Det er klart at hvis Stortinget ikke på et overordnet nivå skal engasjere seg i forhold til hvordan strukturen på den typen tjenester skal være, har vi fratatt oss selv et politisk redskap til å styre helsepolitikken.

SV har vært opptatt av psykiatrien og tilbudet til psykiatriske pasienter. Jeg må si, og det mener jeg helt ærlig, at jeg synes at statsråden generelt har hatt et godt grep om helsepolitikken i Norge. Men jeg er blitt mer og mer usikker når det gjelder psykiatrien konkret, på om statsråden og Regjeringen har det grepet knyttet til den politikken som man til nå har signalisert at man har. Grunnen til det, er at vi får så mange meldinger fra ulike helseforetak og fra ulike institusjoner om kutt i et tilbud der Stortinget har sagt at man skal ha en opptrappingsplan, der man skal styrke tjenestene, der man skal komme bedre ut. Det synes vi er alarmerende med tanke på at det i dag er over tre måneders ventetid på å få psykiatrisk behandling for barn og ungdom, ca. halvparten for voksne, og vi vet at de tilstandene det søkes om behandling for, er svært alvorlige tilstander. Det kan være barn og unge som er psykotiske, som er paranoide, har vrangforestillinger. Det kan være tilstander med underernæring, det kan være til dels betydelige, alvorlige tilstander der man i dag ikke kan gi et forsvarlig tilbud. Og det er klart at hvis konsekvensen når man skal satse så mye og satse spesielt på et område, er at man i realiteten får kutt, er det så lite samsvar mellom det Stortinget har vedtatt, og det som gjennomføres, at det er grunn til å etterlyse de resultatene man nå skulle se av denne opptrappingen. Det håper jeg statsråden kommer inn på i sitt innlegg.

Jeg skal senere komme tilbake til en del punkter jeg ikke har fått nevnt her. SV har vært opptatt av at man skal utjevne forskjellene mellom tannhelse og helse for øvrig, og er opptatt av at man i den stortingsmeldingen som Stortinget har bedt Regjeringen komme med, nå får et tak, og at Regjeringen flagger standpunkter knyttet til tannhelsen generelt.

Ellers tar SV opp de forslag vi har fremmet. Og forslag nr. 23 vil vi støtte. Og jeg vil understreke at vi støtter de forslagene når det gjelder blåreseptordningen som Regjeringen har lagt opp til.

Presidenten: Olav Gunnar Ballo har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Harald T. Nesvik (FrP): Den tabloidiseringen av helsepolitikken som skjer i denne sal, er ikke minst representanten Olav Gunnar Ballo også en ekstrem talsmann for.

Det som undrer meg etter den gjennomgangen Ballo hadde av legemiddelpolitikken, om hvor feilslått den er, om hvor mye vi bruker, og hvorfor vi må få en systemendring, er at representanten Ballo er med på alle forslag

i innstillingen som omhandler overstyring når det gjelder de forskjellige legemidler. Men på ett område er representanten Ballo ikke med. Det går på å få den gjennomgangen som Ballo drar seg opp til de store høyder på talerstolen for at vi må få til. Den stemmer jo Ballo imot!

Så snakker Ballo om nyfødtomsorg og «Skitt i Norge, leve Toten!» Vel, da kan jeg referere det forslaget som representanten Ballo har fått til:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere hvordan en kan sikre det økonomiske grunnlaget for fortsatt bruk av MR-buss i Finnmark, innleid fra Finland.»

Den debatten Ballo drar i gang her, er han ikke minst eksponent for selv.

I tillegg er det et område som SV virkelig drar seg opp på, og det er AAN. Her fjerner man hele bevilgningen til AAN. Man sier at det arbeidet som AAN har gjort eller vil kunne komme til å gjøre, ikke er verdt noe, eller at andre kan gjøre det så mye bedre. Er det rett og slett fordi dette er en kristen organisasjon?

Olav Gunnar Ballo (SV): Nesvik reiser tre problemstillinger som det er vanskelig å besvare under ett.

For å ta AAN først: Jeg mener at organisasjonen gjør mye nyttig arbeid, men med den formen man har valgt å gi støtten på, nemlig at det også skal være for å informere før et abortinngrep, blir det en uheldig kobling. Man burde ikke ha knyttet det opp til en slik virksomhet, da det skal være en livssynsøytral informasjon i forkant av et sånt inngrep. Det er SVs prinsipielle standpunkt og årsaken til at vi kutter støtten.

Når det gjelder legemiddelpolitikken, kan ikke jeg se noen inkonsekvenser fra SVs side i det hele tatt. Vi ser at med det indeksbaserte systemet som det legges opp til, har man en mulighet for å få kontroll. Det vi også har sikret, som vi har fått flertall for, er at man skal vurdere ordningen allerede etter ett år. På den måten sikrer vi jo nettopp det Harald Tom Nesvik etterspør, nemlig en gjennomgang i forhold til legemiddelpolitikken.

Så til MR-bussen, når den først nevnes her. Det er klart at det vi har fått gjennomslag for, er i en bredde på så mange områder at det vil ha konsekvenser for hele landet. Jeg synes at MR-buss er noe en burde hatt i langt flere fylker enn bare Finnmark.

Det er et prisverdig initiativ man har tatt med å starte det. Alternativet for hver enkelt som det skal gjennomføres magnettomografi av, er en reise fra Finnmark tur-retur Oslo på grunn av lang ventetid i Tromsø, og kostnadene pr. reise vil ligge i størrelsesorden 6 000–7 000 kr pr. pasient. Så leier man inn en buss som koster 250 000 kr i leie, og så gjør man unna 80 undersøkelser, noe som gir en betydelig innsparing for Rikstrygdeverket. Det uheldige er imidlertid at det er Rikstrygdeverket og ikke helseforetakene som sparer pengene, som dermed får merutgifter i stedet for innsparing ved å starte en slik ordning.

Jeg mener at man med utgangspunkt i den ordningen man har fått til i Finnmark, burde se på en slik ordning i andre fylker. SV vil konsekvent støtte en slik tilnærming dersom man får det til i andre fylker. Men initiativene tas

jo nå ute i helseforetakene, helt i tråd med hva Fremskrittspartiet har villet, og ikke i Stortinget, der vi burde ha lagt føringer for politikken.

Magne Aarøen (KrF): AAN er ein livssynsøytral organisasjon, ikkje ein kristen organisasjon, som det vart opplyst før her i dag. På eit livssynsøytralt grunnlag gjev den hjelp, støtte, råd og rettleiing i situasjonar der nokon er uynskt gravid eller har andre problem kring det. AAN sin kompetanse er sterkt etterspurd både av studantar, helsestasjonar, militærleirar og høgskular, og stadig fleire ynskjer hjelp og støtte frå dei.

I fjor sa ein samla komite i samband med statsbudsjettet følgjande:

«Komiteen mener det er viktig å støtte stiftelsen AAN som arbeider etter målsettingen å verne det ufødte liv ved å tilby rådgivning, hjelp og støtte til kvinner eller par som er blitt uønsket gravid.»

Eg lurar på kva som har skjedd frå i fjor til i år når SV går frå å gje ein veldig god og positiv omtale til å finne ikkje å kunne gjere det i år. At dei ikkje hadde pengar verken i fjor eller i år, er jo ei sak for seg. Men den positive omtala manglar. Eg skulle gjerne høyre det.

Elles vil eg gje ros til Ballo for innlegget, som var vel verdt å lytte til. Han tok opp ei rekkje viktige problemstillinger som han har veldig rett i, og som er i tråd med det som Kristeleg Folkeparti og regjeringsspartia står for. Det var konstruktive tankar. Men på dette feltet saknar eg ei grunngeving for eit viktig avhopp frå ei viktig sak.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg har registrert når jeg har gått gjennom budsjettinnstillingen fra i fjor, at vi står inne på en merknad vi ikke skal stå inne på. Det tror jeg ikke bare gjelder oss, men der får andre partier svare for seg. Det vi gjorde i fjor, var akkurat det samme som i år. Vi foreslo at den bevilgningen ikke skulle gå til AAN, og det har vi foreslått ikke bare i år og i fjor, men vi har foreslått det gjennomgående de senere årene.

Så vil jeg si at det er stor forskjell på ikke å skulle gi en bevilgning til en organisasjon på gitte vilkår og det å mene at organisasjonen ikke kan tjene gode formål. Jeg har stor respekt for frivillig arbeid i mange organisasjoner, ikke minst gjelder det kristne organisasjoner. Jeg tror at AAN kan gjøre et nyttig arbeid med å informere om alternativer til abort, men da primært til personer som ikke er gravide. Man skal nå de gruppene på et tidspunkt da de ikke er i en situasjon der de skal søke abort, og så skal veiledes. Den koblingen mellom organisasjonens formål og den, slik som jeg oppfatter det, livssynsøytrale veiledning man så skal gi, synes jeg og SV blir svært problematisk. Jeg har registrert at Arbeiderpartiet har inntatt samme standpunkt. Jeg kan bl.a. huske at problemstillingen har vært oppe i helsemagasinet Puls, og at Marit Nybakk den gang tok til orde for akkurat det samme.

Det er altså ikke noe som helst ønske fra SV om å komme organisasjonen AAN til livs, men å unngå den koblingen mellom, i en situasjon der noen er gravid, at organisasjonen har som formål å hindre at man foretar abort, og at man samtidig skal stå for informasjonen

overfor den som er gravid. Det tror vi er uheldig. Det bør være det offentlige helsevesen, eller helsearbeidere, som på et nøytralt grunnlag gir informasjonen i en slik situasjon, og ikke AAN. Men hvis man klarer å legge føringer for bruken av midlene der informasjonen gis i andre sammenhenger, og ikke i det jeg konkret nevner nå, tror jeg at jeg kan forsikre om at SV skal være med på å videreføre en støtte i en eller annen form til AAN.

Harald T. Nesvik (FrP): Jeg tror det er litt viktig å avklare at det ikke er MR-bussen som MR-buss som ble kritisert av meg fra talerstolen i sted. Det var resonnetmentet til representanten Ballo, der han raljerer over de andre personene i komiteen som har frontet en del saker, mens han selv også gjør det. Det var den sammenheng jeg viste til.

Det som Ballo ikke svarte på, som jeg spurte om etter hans innlegg, var hvorfor Ballo stemmer imot en helhetlig gjennomgang av legemiddelpolitikken i Norge så lenge han holder det innlegget som han gjør, så lenge han også i likhet med andre i komiteen og i denne sal, faktisk er opptatt av å se på den totale legemiddelpolitikken og de refusjonsordningene som finnes. Men Ballo går altså imot det i komiteen.

Når det gjelder det indeksbaserte generiske systemet som blir innført, er den store endringen som man gjør der, at staten ivaretar sine egne interesser, og så sørger man for å overføre utgiftene fra seg selv og over på enten apoteket eller på pasienten ved måten dette er innrettet på. Det er det som er det klanderverdige med systemet. Ballo sier også i innlegget sitt at man skal komme tilbake med en evaluering etter ett år. Så vidt jeg vet, er det i forbindelse med revidert i 2004 man eventuelt skal komme tilbake med en slik gjennomgang, mens man skal innføre systemet nå med en gang over nyttår. Etter representanten Ballo sitt innlegg vil jeg spørre: Hvorfor stemmer man imot en helhetlig gjennomgang av legemiddelpolitikken når det er det som var konklusjonen i 70 pst. av hans innlegg?

Olav Gunnar Ballo (SV): Det virker som om representanten Nesvik sliter med prosentregning hvis det skal få utgjort 70 pst. av innlegget – men det er nå så.

Jeg registrerte også at det ble sagt at dette er en måte for staten å ivareta sine interesser på. Hvis man skal gå inn og ta ansvar i forhold til et budsjett, må man vel nettopp se at man har et ansvar for å ta vare på statens interesser. Hvis vi skal stille oss likegyldige til hvordan de midlene brukes, hva slags føringer som legges for dem, og hva som blir konsekvensen, bør vi ikke inngå budsjettforlik. Det er nå mitt personlige syn i den saken.

Når det gjelder legemiddelpolitikken, vil jeg si at når man innfører tiltak, er det nødt til å gå en tid før man ser om de har effekt. Den første anledningen vi har til å se på det etter ett års virketid, er i revidert nasjonalbudsjett for 2004. Vi kan jo ikke se på det i forbindelse med statsbudsjettet, som forberedes allerede et halvår før ordningen har vært i kraft ett år. Vi er jo nødt til å vente til da. Skal man se på virkningene, må man faktisk se på dem etter at

ordningen har fått virke en tid. For å se helhetlig på legemiddelpolitikken må vi ha lengre tid enn bare det ene året.

Ellers oppfatter jeg det faktisk slik at hvis man inngår avtaler og mener noe i fellesskap, betyr det forpliktelser. Vi kan godt legge oss på en linje som går på å spenne revkrok på regjeringen etter først å ha inngått avtaler, men det synes jeg er en svært uformuflig tilnærming. Man må faktisk stå inne for det man gjør. Vi mener at med det gjennomslaget vi har fått for gjennomgang i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2004, får man vurdert de sentrale områdene som vi er opptatt av når det gjelder legemiddelpolitikken. Hvis det blir behov for å vurdere å utvide det senere, vil vi komme tilbake og gi støtte til det.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF): Sosialkomiteen har ansvar for nesten en tredjedel av hele statsbudsjettet. Våre prioriteringer har betydning for de fleste, men aller mest for dem som sliter med sykdom, og dem som av ulike grunner ikke kan arbeide.

Kristelig Folkeparti ønsker å hjelpe de svakeste. En av disse gruppene er pasienter med psykiske lidelser. Opptrappingsplanen følges opp og styrkes med 670 mill. kr – den største økningen på ett år! Samtidig ser vi at det er rom for effektivisering og forbedring, særlig innen barne- og ungdomspsykiatrien. Det er viktig at helseministeren fortsetter sitt store engasjement for denne gruppen og passer på at hver krone som blir bevilget til denne gruppen, kommer gruppen til gode.

Samtidig er det viktig å forebygge. Helsestasjoner for unge som fanger opp deres problemer i en tidlig fase, er et bra virkemiddel. Altfor mange unge sliter med selvmordstanker, prøver ut narkotiske stoffer og lider av spiseforstyrrelser. Den siste gruppen har fått hjelp i utlandet. Samtidig bygges det opp kompetanse i Norge, bl.a. er et regionalt fagteam opprettet i Helse Midt-Norge. Modum Bad begynner å få erfaring med denne gruppen, og ikke minst gir egne nettsider de unge mulighet til å få svar fra fagfolk. Det er viktig å styrke selvfølelsen til de unge.

Kristelig Folkeparti ser det som positivt at behandlingstilbudet til rusmiddelmissbrukerne blir en del av spesialisthelsetjenesten. Dermed får rusmiddelmissbrukerne behandlingsrettigheter som kan hjelpe dem ut av en uverdig situasjon. Det bevilges 65,5 mill. kr til en behandlingsplan mot rus som satser på legemiddelassistert rehabilitering, lavterskel helsetilbud og sosial inkludering.

Rusbrussaken gir oss nye alkoholpolitiske utfordringer. Derfor er det viktigere enn noen gang at en setter inn begrensende tiltak som hever alderen for de unges rusdebut. Kristelig Folkeparti anbefaler at kommunene oppretter ølmonopol istedenfor at rusbrusen kommer i butikene.

For første gang lanseres en tiltakspakke mot fattigdom og rus i Norge. 400 mill. kr settes av til nye tiltak. Her målrettes tiltakene mot dem som har størst problemer, nemlig langtidsmottakere av sosialhjelp og innvandrere

som skal bli bedre kvalifisert til arbeidsmarkedet. Det å skaffe seg arbeid og forsørge seg selv, er viktig, selv om ikke alle greier å arbeide heltid.

Det skal lønne seg å bruke den arbeidsevnen en har. Det er viktig at både stat og arbeidsgiver satser på ordninger slik at en lykkes med et inkluderende arbeidsliv.

Mange av oss er glad for at det ikke ble noen heving av egenandelstak 1. Alle storforbrukere av helsetjenester som fysioterapi, refusjonsberettiget tannhelse, opphold i opptreningsinstitusjoner og klimareiser kan nå få dekket disse utgiftene etter at egenandelstak 2 på 4 500 kr er nådd. Dette er en ordning som brukerorganisasjonene lenge har etterspurt, og som nå endelig er på plass. Det er jeg stolt av.

Kristelig Folkeparti har i mange år kjempet for å øke grunnpensjonen for gifte og samboende pensjonistpar. Budsjettforliket med Fremskrittspartiet har ført til at vi i 2003 starter på en opptrappingsplan som skal øke grunnpensjonen til 1,7 G i løpet av stortingsperioden. Dette er også en etterlengtet ordning som nå er på plass.

Til slutt vil jeg nevne at sykehusene får 2 milliarder kr mer til disposisjon neste år og kan dermed opprettholde et historisk høyt nivå på pasientbehandling. Bedre registrering av ventelister, fritt sykehusvalg og at ISF-ordningen utvides til å omfatte private sykehus som har avtale med de regionale helseforetakene, vil understreke denne positive trenden.

For dem som ikke har noe håp om bedring, er det viktig at man har god omsorg og pleie ved livets slutt. For 29 mill. kr skal ulike tiltak bedre tilbudet til mennesker i livets slutfase. Blant annet skal det gis tilleggsrefusjon i ISF-ordningen ved lindrende behandling. Kristelig Folkeparti støtter dette.

Debatten om aktiv dødshjelp har blusset opp igjen. Det er i strid med norsk lov og i strid med alt Kristelig Folkeparti legger i en helsetjeneste med respekt for menneskeverdet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunn Olsen (A): Det første jeg kom på under debatten her tidligere i dag, var et ordtak: Hva skal man med fiender, når man har slike venner? Jeg må si at jeg nesten har fått vondt av Kristelig Folkeparti så langt i debatten, for det må være trist for Kristelig Folkeparti å ha budsjettvenner som sparker så hardt på skinnleggen.

Opptreningsinstitusjonene våre vil nå få det vanskelige. Samtlige må antakelig redusere driften kraftig eller basere seg på låneopptak. Kristelig Folkeparti har ikke løftet én finger for å gjøre noe med det. Nå skapes det ny usikkerhet ved at man legger opp til nytt finansierings-system, og de blir prisgitt en skjerv fra helseforetakene. Bekymrer ikke det Kristelig Folkeparti?

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF): Jeg tror kanskje at representanten Gunn Olsen tar litt feil når det gjelder valg av venner. Jeg må si at noe av det som jeg faktisk er litt glad for i budsjettforliket med Fremskrittspartiet, er at vi har økt bevilgningene til opptreningsinstitu-

sjonene med 17 mill. kr ekstra. Om det er nok, kan en jo diskutere.

Det som er viktig, er at vi også har satt i gang en finansieringsordning som brukerorganisasjonene har vært sterkt involvert i, som er en god begynnelse. Vi har sagt at det skal være en spesialisthelsetjeneste som skal ligge under helseforetakene. Vi begynner forsiktig og har en opptrapping underveis. Når helseforetakene får en bestillerrolle, kan de bestille det som er av god kvalitet, og opptreningsinstitusjonene må selv sørge for at de har et godt produkt å selge. Dermed får pasientene et bedre tilbud. De skal få et kvalitativt godt tilbud, det er Kristelig Folkeparti enig i. I den nye ordningen er det også rom for nye institusjoner, og hvis man har et godt produkt å selge, vil helseforetakene bruke dem.

Så jeg må bare si at jeg er glad for det vi har fått til når det gjelder opptreningsinstitusjonene. Jeg tror vi er begynt på en riktig vei. Det er alltid rom for forbedringer, men vi har kommet et stykke.

John I. Alvheim (FrP): Jeg hadde ikke forventet at en regjering med en statsminister fra Kristelig Folkeparti ville fremme forslag om å fjerne gravferdsstøtten og dermed stigmatisere de fattigste blant oss. Det er jo det Kristelig Folkeparti gjør i den foreliggende budsjettinnstilling. En burde vite at det finnes et betydelig antall fattige mennesker, ikke minst blant våre minstepensjonister, som får økonomiske problemer i forbindelse med dødsfall. Vi burde alle vite at eldre mennesker har en verdighet og en selvrespekt som ikke inviterer til å søke hjelp fra fattigkassa i slike situasjoner.

Av Nettavisen fra 5. desember går det frem at en kommunepolitiker fra Kristelig Folkeparti i Brønnøysund faktisk foreslår at familie og kjente burde kunne grave sine kjæres grav. Jeg vil stille representanten Åse Gunhild Woie Duesund følgende spørsmål: Hvordan harmonerer forslaget om å fjerne den generelle gravferdsstøtten og forslaget om at familien skal grave sine kjæres grav, med det verdisyn Kristelig Folkeparti forfekter? Riktignok står det i Matteus 8: «La de døde begrave sine døde», men jeg trodde faktisk ikke at dette skulle tas bokstavelig.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF): Vårt menneskesyn handler om å ha respekt for menneskeverdet og det handler om å ha respekt for de svakeste, også minstepensjonistene, som representanten Alvheim var opptatt av.

Jeg tar på alvor at en partikollega er bekymret for kommuneøkonomien, men det som den representanten snakket om, har ikke noe med gravferdsstønad å gjøre. I gravferdsloven står det at en skal ha rett til fri grav på kirkegården i den kommunen en bor i, vanligvis i 20 år, og Kristelig Folkeparti har ingen planer om å endre den loven.

Når det gjelder gravferdsstønad, skal det gå til de etterlatte, slik at de kan greie å betale for en verdig begravelse – det kan være krans, det kan være kiste, det kan være en minnestund. Det høres ut som om gravferdsstøtten er tatt bort. Det er den ikke, den er bare blitt mer mål-

rettet, og det er Kristelig Folkeparti enig i. De aller fleste av oss har anledning til å ha en verdig begravelse. Men når det gjelder de som sliter økonomisk, som har det vanskelig, ønsker Kristelig Folkeparti at de skal ha en verdig begravelse og deretter få dekke hele beløpet for begravelsen. Det er beregnet til ca. 15 000 kr, derfor er beløpet satt til akkurat det.

Så høres det ut som om det ikke er behovsprøving i dag. Det er det jo. For dem som vil beholde dagens ordning: Den også behovsprøvet. Det synes jeg også representanten Alvheim skal ta med seg.

Sigbjørn Molvik (SV): I innledningen til Regjeringas tiltaksplan mot fattigdom, som ble lagt fram tidligere i høst, heter det bl.a.:

«Det er spesielt uakseptabelt at barn lever i fattigdom. Vanskeligstilte barnefamilier er en prioritert målgruppe i den samlede innsatsen for å bekjempe fattigdom.»

Dette er SV veldig enig i. Fattigdom i Norge er unødvendig, fattigdom blant barn er både unødvendig og helt uakseptabelt, slik SV ser det.

Mange av de barna som lever i fattigdom i dagens Norge, er barn av enslige forsørgere. I forliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ble det foretatt et kutt på 30 mill. kr i stønad til barnetilsyn til enslige forsørgere. Denne ordningen er innført bl.a. for å stimulere enslige forsørgere til, og gjøre det enklere for dem, å delta i utdanning og arbeidsliv. Kuttet i denne ordningen vil bl.a. kunne føre til at enslige forsørgere som er kommet i jobb, igjen vil forsvinne ut. I alle tilfelle vil denne innstramminga ramme økonomien til barnefamilier og dermed også barna.

En av Kristelig Folkepartis hjertesaker er en god politikk for barnefamilier, og spørsmålet til Kristelig Folkeparti blir da: Mener Åse Gunhild Woie Duesund at den innstramminga Kristelig Folkeparti her har vært med på i stønad til barnetilsyn, er egnet til å oppfylle målsettinga i Regjeringas tiltaksplan mot fattigdom? Og for det andre: Tror Åse Gunhild Woie Duesund at Høyre og Fremskrittspartiet er de beste allierte for Kristelig Folkeparti her i Stortinget i kampen mot fattigdom, spesielt fattigdom blant barn?

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF): Til det siste vil jeg si at Kristelig Folkeparti alltid prøver å være en brobygger slik at vi kan få til enstemmige vedtak og vi alle kan stå sammen i kampen mot fattigdom, som bekymrer de fleste av oss. Jeg har veldig gode erfaringer med Sosialistisk Venstreparti i den sammenheng, og det håper jeg skal fortsette.

Når det gjelder fattigdomspakken, består jo den av mange deler. En målretter arbeidsmarkedstiltakene, og ikke minst skal en også involvere frivillige organisasjoner. Men når det gjelder barnetilsynet, er det viktig å huske på – SV har jo bl.a. vært med på et barnehageforlik – at nå går prisen på barnehageplasser ned, så det betyr ikke så mye. Så er det også viktig å tenke på at de fleste enslige forsørgere er i jobb, mange av dem har ekstra

barnebidrag, og de har også tillegg når det gjelder tilskudd til barn. Vi har også innført andre ordninger som er bra for enslige forsørgere. Vi har sagt nå i budsjettet at overgangsstøtten skal kunne være slik at enslige forsørgere kan fortsette en utdanning de har begynt på. For vi tror at det viktigste er å skaffe seg kompetanse, slik at en kan komme seg ut i arbeid og dermed kunne forsørge seg selv. Jeg får ikke tid til å gå inn på det, men i den forbindelse vil også det som Regjeringen gjør med SATS, være et godt tiltak.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Ola D. Gløtvold (Sp): Det er ikke så mye en rekke på 5 minutter når en har så mye en skal igjennom, men jeg vil først poengtere at Senterpartiet stiller med egen budsjetttramme ved behandlingen av budsjetttramme 15 og 16. Det gjør vi for å anskueliggjøre og sette fokus på de behov som vi mener er der innenfor helse- og sosialsektoren, og fordi vi ikke vil drive dobbelt bokholderi og vise til et alternativt budsjett og samtidig være med på de gode løsningene som kanskje også kan ligge i noen desimaler på det budsjettet som blir vedtatt her i dag.

Vi mener at vi må ha mer til utjamning og nødvendige velferdstiltak, som mer og bedre helsetjenester, bedre rehabilitering og omsorg, og en mer aktiv politikk for å senke sykefraværet, hvilket er økonomisk gunstig for både folk og land. Det er en prioritering av den nødvendige velferdspolitikken, og ikke en prioritering av velferdspolitikken med lavere avgifter på f.eks. alkohol og campingvogner. Den politikken ønsker ikke vi å følge.

Når det gjelder en del av disse spesielle områdene innenfor budsjettet, vil jeg ta noen av dem noe mer summarisk. Eldreomsorgen er vi alle enige om bør bedres og videreutvikles, men da er det viktig at kommuneøkonomien er god nok, slik at vi kan få kompetanse og flere hender og varme hjerter i omsorgen og pleien av eldre. Det betyr økt bemanning når det gjelder helse- og omsorgspersonell, og bedre legedekning, og vi legger inn mye i vår kommuneøkonomi for at man skal kunne klare å drive en bedre eldreomsorg. Vi mener også at omsorgslønn må tilbake, og at staten bør gå inn med en andel av den lønnen til hver enkelt som utfører omsorgsarbeid i eget hjem, og overfor egne familiemedlemmer. NOVA driver et undersøkelsesarbeid på dette nå, og vi ønsker å komme tilbake til det.

Det er også helt uverdige bostedsløse med barn skal henvises til hospits. Dette har Stortinget uttalt seg om flere ganger. Vi mener at det må gjøres en ekstra innsats for bostedsløse og for rusmiddelmissbrukere som lever ute i kommunene, og vi ønsker å styrke budsjettet slik at forebygging og ettervern kan bli bedre, og slik at et tilbud om en verdig livsførsel kan gjelde også disse gruppene.

Tilskudd til personlige assistenter for funksjonshemmede har vist seg å være en god løsning. Vi ønsker å styrke denne posten, men blir sørgelig alene om det dessverre, ved å legge inn 10 mill. kr, noe som ville bety ca. 200 nye assistenter for funksjonshemmede. Vi ønsker også at man skal jobbe videre med den handlingsplanen

som skal foreligge for at alle unge som ønsker seg ut av eldreinstusjon, skal få anledning til det. Dette har det vært en del fram og tilbake om, også fra Stortingets talerstol og i voteringer her, men vi ønsker nå å legge inn 30 mill. kr på en ny post på kap. 621 for at man skal sette fart i dette arbeidet og få til en løsning på dette innen 2005, som egentlig har vært Stortingets intensjon. Men det er ingen særlig oppfølging av dette.

Frivillighetsarbeidet var jeg innom. Jeg synes det er litt freidig av representanten Bent Høie å si det han sa i replikksvaret til meg. Det er slik at det mangler ressurser for at frivillighetsentralene kan bli utvidet i antall. I dag er det 246 sentraler. Disse frivillighetsentralene som startet i 1994, er en suksess, og det burde være anledning for flere kommuner til å komme i gang. Vi vet også at det er så dårlig økonomi at de som har vært og er ildsjeler, er i ferd med å forlate frivillighetsentralene som ansvarlige for disse, fordi de ikke har ordentlig lønn. De har ingen pensjonsrettigheter og ser at de kan få mye bedre jobber i andre sektorer. Men de prøver å holde ut i håp om at dette verdifulle arbeidet skal lykkes. Det ser ut som at stortingsflertallet dessverre gjør sitt ytterste for at vi skal miste en del av disse folkene.

12 mill. kr mener vi er riktig å legge inn. Det betyr 9 mill. kr til å styrke driften for de sentraler som er i bruk og i drift i dag, og 3 mill. kr for å kunne starte nye sentraler som vi vet flere kommuner og institusjoner er interessert i å få til.

Så er det dette med intensjonsavtalen når det gjelder sykefraværet og et mer inkluderende arbeidsliv. Vi ønsker å legge inn en ekstra bevilgning på 100 mill. kr til Rikstrygdeverket, for at man skal kunne kjøpe behandlingsplasser. Vi ønsker også bedre økonomi for sykehusene våre, slik at de som kommer i den situasjonen at de må gå ut på sykelønn, skal kunne få behandling og rehabilitering raskt, slik at de kan være tilbake i aktivt arbeid og i aktiv hjemmesituasjon.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Magne Aarøen (KrF): Senterpartiet er til tider, for ikkje å seie konstant, i Stortinget i denne perioden opptekte av at Kristeleg Folkeparti fer bort frå sentrumsalternativet og legg seg i hendene, for ikkje å seie senga, til Høgre og Framstegspartiet. Det er difor interessant å bruke f.eks. denne innstillinga frå sosialkomiteen til å analysere litt kvar Senterpartiet ligg i det politiske landskapet.

I eit regjeringssamarbeid, det trur eg vi er einige om, må regjeringspartia stå i lag. Men dersom ein går gjennom denne innstillinga frå sosialkomiteen, registrerer ein at Senterpartiet nesten alltid med eit eller moglegvis to unntak, står i lag med SV og Arbeidarpartiet eller eit av dei partia. Det er vanskeleg å sjå at dei har noka anna line – det er mogleg det finst eit unntak eller to til – enn å stå i lag med desse partia. Det same registrerer eg andre plassar i det politiske biletet, at dei som eit fritt opposisjonsparti veldig sjeldan står aleine, men held seg nokså konstant til den sosialistiske sida.

Er representanten Gløtvold godt nøgd med at han på den måten fullstendig forlèt den sentrumsprega politikken som Kristeleg Folkeparti står for, og såleis ikkje på noko punkt, med eitt eller to unntak, finn å kunne stå i lag med Kristeleg Folkeparti og Regjeringa? Er det den nye og vedvarande politiske profilen til Senterpartiet?

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg er for så vidt ikke så veldig opptatt av i hvilken seng Kristelig Folkeparti ligger, men jeg er noe forbauset over de politiske snuoperasjoner som har skjedd i Kristelig Folkeparti, og hvis Kristelig Folkeparti har krøpet til korset for en Høyre-politikk, må det være Kristelig Folkepartis sak. Men når det sies at det er merkelig at vi står i lag med SV og Arbeiderpartiet innenfor sosialkapitlet i denne innstillingen, er jeg ikke enig i det. Sosialpolitisk ligger vi nær venstresiden i norsk politikk. Det er det ingen tvil om. Det har vi gjort hele tiden. Vi er et verdikonservativt parti, men sosialpolitisk ligger vi nær venstresiden, og det viser også denne innstillingen.

Så sa representanten Woie Duesund fra Kristelig Folkeparti at de bestrebet seg på å få til et flertall. Vi bestreber oss også på å finne iallfall et minste felles multiplum i politikken. Derfor ender vi vel opp der hvor vi iallfall er minst uenig i en del saker. Vi står også alene i en del saker her og får høre det.

Når det gjelder forandringene som har skjedd her, synes jeg at vi fortsatt står på våre verdier. Når det gjelder f.eks. utjammingsmeldingen og kampen mot fattigdom, når det gjelder alkoholpolitikken og kampen mot rus, når det gjelder trykkesystemet og forholdet til enslige forsørgerne og uføretrygdede, og jeg kunne nevne flere ting som vi har stått sammen om, har Regjeringen, inkludert Kristelig Folkeparti, nå gått til høyre i forhold til dette i forbindelse med to budsjett. Ikke minst i forbindelse med dette budsjettet har Kristelig Folkeparti forlatt en del av sentrumpolitikken som Bondevik I-regjeringen førte, og som Senterpartiet fortsatt står på.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

May Britt Vihovde (V): Først vil eg berre seia at Venstre sjølvsagt stiller seg bak Regjeringa sitt budsjett, likeins dei forslaga som kjem fram i innstillinga og som er fremja i salen som Høgre og Kristeleg Folkeparti står bak.

Venstre meiner at menneska er ulike og ønskjer ulike løysingar. Velferdstilbodet må alltid byggja på respekt for det einskilde mennesket sin integritet, og i langt større grad vera tilpassa den einskilde sine ønske og behov. Som brukarar stiller vi krav om meir fleksible og individuelt tilpassa tenester som er tilgjengelege når vi treng dei.

Ei sentral utfordring både for helse- og omsorgssektoren framover vil vera å ha nok varme hender som gir pleie og omsorg. For helsesektoren kan det òg vera å ha rett person på rett plass.

Den utviklinga som skjer i stort tempo innanfor språkteknologien, vil gi spanande moglegheiter for reduserte

(Vihovde)

kostnader for brukarar av helsetenestene og dessutan mykje betre utnytting av personalressursane.

Regjeringa foreslår 2 milliardar kr meir til drift av sjukehusa. Venstre meiner denne auken er nødvendig, men samstundes kviler det no eit ansvar på dei ulike helseregionane til å ta dei grepa som er nødvendige for å utnytta kapasitet og teknologi til å gi oss eit godt helsetilbod.

Å slå saman sosial-, trygde- og arbeidsmarknadsetaten til ein etat er noko eg i fleire år har peika på at Venstre ønskjer. Stortinget har òg gått inn for det. Når ein kjem i ein vanskeleg livssituasjon – anten ein mister arbeidet eller heimen – blir det ganske byråkratisk når ein, som i dag, kanskje må innom fire ulike offentlege instansar for å sikra seg pengar til det mest nødvendige.

Venstre ser fram til den samordninga som skal skje ved å slå saman sosialkontor, trygdekontor og Aetat. I den samanhengen er det òg viktig å ta ein gjennomgang av alle dagens offentlege stønadsordningar, slik at ein kan vurdere forenkling.

For Venstre handlar det å gi alle over 18 år ei garantert minsteinntekt – ei borgarlønn – også om å bruka den offentlege kompetansen meir effektivt og dessutan å la den einskilde borgar vera sikra ei viss inntekt.

Venstre er svært glad for at Regjeringa foreslår meir til dei som i dag har minst. Å gjera noko for desse er det viktigaste.

Når ein finn 10 000 som har motteke sosialhjelp i over tre år, er den viktigaste jobben å prøva å kvalifisera desse til å klara seg på eiga inntekt. Regjeringa sitt forslag om øyremerkte plassar i arbeidsmarknadstiltak for langtidsmottakarar av sosialhjelp og arbeidsmarknadsretta kvalifisering for innvandrarar er eit skikkeleg lyft for å hjelpa desse. Betring av bustønad for barnefamiljar og styrking av oppfølgingstenesta for bustadlause er òg viktige tiltak.

Våren 2001 var eg med på å fremja forslag om ein kriseplan for å få redusert talet på unge menneske som døyr av overdose. Statsminister Bondevik uttalte òg i Regjeringa si tiltredingserklæring at auka innsats for våre rusmiddelavhengige var noko denne regjeringa ville prioritera.

I budsjettet for 2002 auka ein løyvingane til tiltak for å betra livssituasjonen for våre tunge rusmiddelmissbrukarar. No har Regjeringa lagt fram ein handlingsplan mot rusmiddelproblem. Her tek ein nye skritt og utformar ny politikk for å hjelpa menneske med rusproblem. Venstre meiner at det er vesentleg at det er låg terskel for å kunna få hjelpetiltak og høg terskel for å mista tilbodet. Vi ser fram til resultatata av handlingsplanen, fordi vi er overbeviste om at med dei tiltaka som Regjeringa no set i verk, vil mange menneske få ein ny start.

Vi støttar sjølvsagt Regjeringa sitt forslag om auka løyvingar til legemiddelassistert rehabilitering, lågterskelhelsetilbod og sosial inkludering med 65,5 mill. kr.

Omorganisering av ansvarsforhold innan rusfeltet meiner Venstre vil vera eit viktig skritt for å gi våre rusmiddelbrukarar individuell rehabiliteringsplan der ansvarsforhold med omsyn til behandling ikkje blir pulverisert.

Når Regjeringa aukar løyvingane til psykisk helse med 670 mill. kr, er eg glad for dei signala som helseministeren har sendt ut til alle helseforetak, om at dette faktisk skal prioriterast og ikkje brukast som salderingspost for andre helsetilbod.

Når ein prøver å reversera stønadsordningar som ikkje er målretta, som kostar mange millionar eller milliardar, og som gir like mykje til dei som kan klara seg sjølve, som til dei som lite har, blir det eit ramaskrik.

Ordningar som blei til i ei tid då levestandarden til fleirtalet var låg, er ikkje nødvendigvis dei rette i ei tid då fleirtalet lever i materiell velstand, medan eit mindretal fell utanfor.

Venstre prioriterer å hjelpa dei som har minst, ved å målretta meir, og eg er glad for at Regjeringa også prioriterer dette.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ola D. Gløtvold (Sp): Hvis en går tilbake og ser på Venstres røtter, finner en som et kjennetegn kampen for demokrati og folkestyre.

For ca. en uke siden behandlet vi her i Stortinget et Dokument nr. 8-forslag fremmet av meg på vegne av SV og Senterpartiet om større åpenhet i saksbehandlingen i helseforetakene og innsyn både for folk flest, media og de som var engasjert i og berørt av helsepolitikken gjennom helseforetakenes disposisjoner. Etter at denne debatten er over og vedtaket er gjort, der regjeringspartiene, der Venstre er med, avviste å åpne helseforetakenes møter, går Venstre ut og sier at de er for åpne møter i helseforetakene. Men ville det ikke da vært en tanke og ganske fair play av Venstre å stille opp her i stortingssalen og fronte det synet og ta den fighten, hvis man mener at det skal være åpenhet i helseforetakenes styremøter?

May Britt Vihovde (V): No er det slik at med to stortingsrepresentantar skal Venstre følgja med i alt som skjer på Stortinget. Og eg kan lova representanten Gløtvold at vi også følgde med på kva som skjedde i sosialkomiteen i den saka om openheit.

Venstre ønskjer openheit i helseforetaka, men vi stoler på helseministeren, som ønskjer å sjå på utviklinga her, og så ønskjer vi å pressa Regjeringa, pressa helseforetaka, til kanskje å gå endå lenger i openheit enn det som var intensjonen frå opposisjonen med dette forslaget.

Eg må berre tilstå at i den saka var eg faktisk i salen. Eg var med og voterte, og eg stod saman med regjeringspartia. Men vi vil slåst for openheit, vi vil slåst for kanskje meir openheit både i helseforetaka og i den offentlege forvaltninga, både på statsnivå, kommunenivå og fylkesnivå. Den kampen har vi slåst mange gonger, eg har mange gonger stått mot Senterpartiet sine representantar i ymse organ, men eg er veldig glad for at vi har fått gjennomslag, og at dette no blir eit tema der òg opposisjonen støttar oss. Og så får vi gå saman og slåst vidare for den saka.

Men eg er overbevist om at helseministeren kjem til å leggja fram forslag om openheit i helseforetaka.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg har lagt merke til at Venstre ved May Britt Vihovde flere ganger har engasjert seg for legemiddelassistert rehabilitering, og jeg synes når jeg har hørt på Venstre, at det har vært prisverdig at de har et engasjement knyttet opp mot rusmiddelmissbrukere. Venstre er ikke representert i sosialkomiteen, og det er derfor ofte vanskelig å vite nøyaktig hva Venstres standpunkt er knyttet til rehabilitering av rusmiddelmissbrukere. Så jeg spør rett og slett av nysgjerrighet og ikke for å legge noen felle for partiet Venstre: Hva er Venstres holdninger knyttet til bruken av ulike legemidler – man kjenner jo til buprenorfin, som har handelsnavnet Subutex, og metadon har også vært brukt – i en større sammenheng og til øvrige tiltak knyttet opp mot rusmiddelmissbrukere?

Jeg spør ut fra den tenkning at hvis fokus i veldig stor grad rettes mot bruken av disse legemidlene og i liten grad rettes mot å styrke den øvrige del av tiltakskjeden, kan man i verste fall risikere at det er gjennom fortsatt bruk av rusmidler, i dette tilfellet på resept, at man skal løse rusmiddelmissbrukernes problemer, og så har man egentlig gjort større skade enn nytte. Jeg ønsker noen resonnementer fra Venstre omkring hvordan man tenker seg helheten i kjeden når det gjelder behandling av rusmiddelmissbrukere.

May Britt Vihovde (V): Venstre har slåst i mange år for å få individuelle rehabiliteringsplanar for våre tunge rusmiddelmissbrukarar. Og den omorganiseringa ein no har gripe fatt i, reknar vi med vil gi klarare ansvarsforhold. Når det gjeld desse menneska, som er dei som blir rangerte nedst på stigen i Noreg, som er dei fattigaste og mest utslitne, har det blitt veldig mykje ansvarsfraskrivning.

Når det gjeld legemiddelassistert rehabilitering eller andre tiltak, meiner vi det må vera ein instans som tek ansvaret og som set i gang tiltaka. Vi registrerer at veldig mange i dag får legemiddelassistert rehabilitering, men dei får ikkje den oppfølginga som dei treng. Og det meiner Venstre er feil. Legemiddel er ein bit av rehabiliteringsopplegget, men samtidig må alle dei andre ledda, det å sikra utdanning, bustad, arbeid, sosialt nettverk og oppfølging, liggja der. Så kan det henda at for nokre vil det å koma seg ut av eit langvarig rusmiddelmissbruk, kanskje ta eitt år, for nokre to år, men det er faktisk nokre det tek ti år for. Då må heile rehabiliteringsopplegget vera sånn at ein følgjer den enkelte, set i verk dei tiltaka som kvar enkelt treng.

Eg meiner elles at legane i større grad må få ansvar for dette. Dei må kunna foreskriva den medisinen som verkar, anten medisinen heiter Subutex og inneheld buprenorfin eller han inneheld metadon, i tillegg til alle dei andre hjelpetiltaka som må setjast i verk for at desse menneska skal få ein ny start, eit nytt liv – og det er det dei fleste ønskjer seg.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Asmund Kristoffersen (A): Et skjemmende bilde i Regjeringens budsjett er dessverre at mange av dem som har minst, de som er mest utsatt i et labilt arbeidsmarked, og de syke skal være med på å betale for mer velstand til de velstående. Det er nok å nevne eksempler som forslaget om en historisk påplussing av egenandelene ved sykdom, skattlegging av tidsbegrenset uførestønad, fjerning av de uføres mulighet til å ha inntekt utover trygden uten trekk i pensjonen, kutt i diverse hjelpeordninger for funksjonshemmede osv. Dette er ikke akseptabelt når en gjerne vil skape det inntrykk at en satser på dem med svakest økonomi og svakest rettigheter. Det er ikke rart at de arbeidsledige blir opprørt når deres økonomiske rettigheter reduseres betydelig og når Regjeringen langt på vei ser bort fra at mange i dag utstøtes fra arbeidslivet.

Selv om Arbeiderpartiets innflytelse på dette budsjettet er liten på grunn av avtalen mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene, har vi prøvd å vise vei gjennom forslag for større rettferdighet.

Den økonomiske situasjonen for sykehusene er meget bekymringsfull og krever tiltak langt utover det Regjeringen har lagt opp til. Vi får stadig inn meldinger fra helseforetakene om omstruktureringer som neppe gjøres for å skape et bedre helsetilbud til befolkningen.

Vi trenger mer effektiv utnyttelse av ressursene, men det må skapes handlingsrom for planlagte og veloverveide omlegginger. Jeg er derfor overrasket over at både Regjeringen og Fremskrittspartiet i forbindelse med budsjettet for 2003 inntar en passiv rolle og ikke foretar seg noe for å gi helseforetakene mulighet til å opprettholde helsetilbudet i en situasjon med ekstremt kostnadskrevenende lønnsoppgjør og svære ekstraordinære pensjonskostnader.

Arbeiderpartiet har foreslått 530 mill. kr mer til sykehusene og en fondsordning som kan dekke helseforetakenes ekstra pensjonsforpliktelser. Dette burde definitivt være noe for de øvrige partiene! Jeg har med glede merket meg at noen er på glid.

Gjennom denne budsjettbehandlingen sørger regjeringspartiene og SV for at en ny legemiddelpolitikk blir vedtatt ved at et såkalt indeksprissystem blir innført. Vi kommer som kjent tilbake til saken senere. Dette er en meget komplisert og uoversiktlig sak som burde ha vært langt bedre utredet enn hva tilfellet er, noe Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Fremskrittspartiet dessverre ikke får flertall for her i salen. Formålet fra Regjeringens side er å få til redusert vekst i utgiftene til legemidler. Det er det behov for. Så er spørsmålet: Får vi det til ved å innføre indeksprissystemet, og er en slik omlegging det beste vi kunne foreta oss?

Arbeiderpartiet mener at vi burde tatt oss tid til å utrede flere modeller, bl.a. ved å se på en videreutvikling av den nåværende gevinstdelingsmodellen. Arbeiderpartiet prøvde gjennom arbeidet med finansinnstillingen å få departementet med på å se på effekten av alternativer til det foreslåtte, men dessverre stanget vi hodet i veggen. Det burde vært fortatt økonomiske analyser av virkningen av

indeksprismodellen både for pasientene, folketrygden og aktørene i næringen, dvs. apoteker, grossister og produsenter, inkludert importørene av parallellprodukter.

Det virker bortimot meningsløst å etablere et system som pålegger apotekene å selge medisiner med tap. Jeg tror neppe at Stortinget, inkludert flertallet, er sikker på at dette er rett medisin. Og jeg viser her til representanten Ballos understreking av behovet for evaluering. Det burde være riktigere å forsikre seg om at det en setter i gang, faktisk er en forbedring.

Jeg er ellers glad for at Arbeiderpartiet sammen med andre partier har satt i fokus en rekke enkeltsaker av til dels stor betydning. Mange norske pasienter har stor helsegevinst av behandlingsreiser til varmere klima. Revmatikere er en slik gruppe. Jeg og Arbeiderpartiet mener at vi må utnytte tilbudet i Igaloo bedre, og jeg er glad for at forliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet var et godt skritt i riktig retning, men det var ikke nok.

Vi må også ta bedre vare på astmabarna enn det som ble prestert i budsjettet. Det gjelder både reduksjonen i behandlingsreisene og mangelen på satsing på astmaskolene, som gjelder både barn og voksne.

Statsråd Ingjerd Schou: Sosialpolitikken skal sikre trygghet for enkeltmennesket, skape nye muligheter for mennesker som faller utenfor, og legge til rette for aktivitet og deltakelse for alle. Sosialpolitikken skal sørge for at de av oss som trenger det, får en ny sjanse, og at tiltak og tjenester formes med utgangspunkt i den enkeltes situasjon og behov. Regjeringen har på denne bakgrunn startet en bred omlegging av sosialpolitikken ut fra en sosial profil med vekt på aktive tiltak for å få flere i jobb, gjennomgang av velferdsordningene og omfattende organisatoriske reformer av velferdstjenestene.

Velferdsordningene må ikke bli statiske, men videreutvikles og forbedres for å sikre at de fungerer effektivt i forhold til dem som skal hjelpes, og for å sikre at vi har ordninger og tiltak slik at vi er i stand til å gi hjelp der det trengs mest. Det krever vilje til å prioritere og til å målrette for å gi individuelle løsninger på individuelle behov.

Regjeringens visjon er at ingen skal leve i fattigdom. Det er viktig å etablere tiltak raskt, og jeg er glad for at det ble bred tilslutning til de konkrete tiltakene Regjeringen har foreslått i budsjettet for neste år. Skal vi nå målet om å bekjempe fattigdom, kreves også klare strategier og målrettet arbeid over tid, og det vil vi få anledning til å diskutere nærmere når St.meld. nr. 6 for 2002-2003 om tiltaksplan mot fattigdom behandles til våren.

Hovedårsaken til fattigdom er svak eller manglende tilknytning til arbeidslivet. Arbeid er den viktigste vei ut av fattigdom. Neste år gjennomfører vi et løft for langtidsmottakere av sosialhjelp. Det opprettes 1 000 plasser i arbeidsmarkedstiltak, øremerket for langtidsmottakere av sosialhjelp, for å sikre at personer som har blitt gående på sosialhjelp gjennom lang tid, skal få hjelp til å komme ut av tilværelsen som passiv stønadsmottaker og over i arbeid. Nyten av dette er godt dokumentert i en undersø-

kelse, omtalt i Aftenposten i dag. Utdanning kvalifiserer til arbeid, og vi må sikre at flere fullfører utdanning. Tiltakene for å hindre frafall fra videregående utdanning styrkes, og enslige forsørgere som er under utdanning, vil også nå beholde overgangsstonaden ut skoleåret.

Det handler om bolig. Bostøtteordninger for vanskeligstilte barnefamilier forbedres ved at det ikke lenger skal stilles krav om at boligen er finansiert gjennom Husbanken. Om lag 5 000 flere vanskeligstilte barnefamilier med lave inntekter og høye boutgifter vil som følge av dette få rett til bostøtte neste år. Regjeringen har satt utfordringene knyttet til bostedsløse og betydningen av aktive tiltak for å forebygge og bekjempe bostedsløshet på dagsordenen. Neste år styrkes oppfølgingstjenestene for bostedsløse i de store byene med 30 mill. kr. Dette er en helt nødvendig og ny satsing. Bostedsløse trenger ikke bare tak over hodet, men også hjelp til å bo. Det må vi gi dem, og jeg er glad for at det er bred støtte til dette i komiteens innstilling.

Gjennom boligsosialt rundskriv, som ble sendt ut til kommunene i forrige uke, satser Regjeringen på økt kunnskap og tettere samarbeid mellom landets kommuner og namsmenn for å redusere antall boligutkastelser og begjæringer om utkastelse for de vanskeligstilte på boligmarkedet. Regjeringen har også tatt fatt i problemer knyttet til dårlige midlertidige botilbud – hospits – og sendt forslag til veiledende kvalitetsstandarder på høring, for nettopp å gi kommunene et verktøy til å håndtere forholdet til private hospits på en bedre måte, både for kommunene og dem som på kort varsel trenger tak over hodet. Barn skal ikke bo på hospits – det er vi helt enige om.

Å redusere rusmiddelproblemer handler om å redde liv. Regjeringen har lagt frem sin handlingsplan mot rusmiddelproblemer for perioden frem til 2005, og det er redegjort for denne i budsjettet. Innsatsen for de tyngste misbrukerne styrkes gjennom fortsatt økt satsing på legemiddelassistert rehabilitering og lavterskelhelsetilbud for de mest utslåtte misbrukerne som det haster mest for. Forebygging og tiltak for å hindre at ungdom rekrutteres til rusmisbruk er prioritert, og det legges opp til omfattende forsøk med koordinert og målrettet innsats fra forskjellige aktører gjennom en treårsperiode i to prøvetrykker.

Vi trenger en gjennomgripende reform av behandlingsapparatet for rusmiddelmisbrukere for å sikre sammenhengende tiltakskjeder, for at det ikke skal oppstå livsfarlige pauser mellom tiltakene. Forslaget om å overføre spesialiserte helsetjenester for rusmiddelmisbrukere fra fylkeskommunen til de statlige helseforetakene er nå til behandling i Stortinget, og Regjeringen har nylig sendt på høring et forslag til ny organisering av sosialtjenestene for rusmiddelmisbrukere. I dette ligger det også et forslag om rett til individuell plan etter sosialtjenesteloven. Dette er helt nødvendig for å sikre koordinerte tjenester til brukere med særlig sammensatte behov. Jeg tar sikte på å komme med dette til Stortinget slik at det kan behandles i løpet av våren. Sammen vil disse forslagene rydde opp i uklare ansvarsforhold innen rusomsorgen,

etablere en tonivåmodell og slik legge de organisatoriske forutsetningene til rette for et bedre og mer samordnet tilbud til misbrukere som trenger hjelp. Det er nødvendig for å sikre sammenheng og helhet i tiltakskjedene, fra avrusing til behandling og hjelp til bolig, arbeid og ikke minst nye sosiale nettverk.

Velferdssamfunnet er under press. Mange brukere er misfornøyde med tjenestene, opplever at det er vanskelig å finne frem og føler seg også som kasterballe mellom kontorer og etater. Under budsjettdebatten i fjor vedtok et enstemmig storting å be Regjeringen utrede en felles etat for arbeid, trygd og sosiale tjenester. Vi har gjort jobben og legger før jul frem en sak der man utreder flere alternativer til ny organisering av disse tjenestene, herunder felles etat. Utredningen og Regjeringens forslag legges frem i en stortingsmelding nå før jul.

Forholdet mellom yrkesaktive og stønadsmottakere svekkes for hvert år som går – hvis vi ikke klarer å snu utviklingen og få flere i arbeid. Dette handler om å sikre fremtidige pensjoner, men også om å kunne tilby gode velferdstjenester her og nå. For å redusere antallet nye, varige uførepensjonister og få flere uføre i arbeid har Regjeringen på bakgrunn av Sandman-utvalgets innstilling foreslått å innføre en ny ordning med tidsbegrenset uførestønad og nye og mer fleksible regler for kombinasjon av arbeid og trygd. Forslagene ligger i Ot.prp. nr. 102 for 2001-2002, som ble lagt frem i juni, og som vil behandles i sin helhet over nyttår. Jeg ser av innstillingen til budsjettet at enkelte partier allerede nå gir uttrykk for sterke synspunkter på de forslag som er fremmet, og jeg er kanskje noe overrasket over at også Arbeiderpartiet gjør dette – på bakgrunn av at Regjeringens forslag følger opp en av statens forpliktelser overfor partene gjennom intensjonsavtalen som Stoltenberg-regjeringen inn gikk.

Arbeidet med intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv pågår for fullt, og vi ser også at der man kommer i gang med tiltak, gir det resultater i form av lavere sykefravær. Trygdeetatens arbeidslivssenter er etablert i alle landets fylker, og alle virkemidler er gjort tilgjengelige i tråd med det opplegget Stortinget sluttet seg til da Ot.prp. nr. 29 for 2001-2002 ble behandlet i vår. Hovedutfordringen nå er å få flere virksomheter, både offentlige og private, til å inngå avtaler og ta fatt på arbeidet der det skal virke, på den enkelte arbeidsplass. Nye tall pr. 5. desember viser at det nå er 1850 IA-virksomheter, som omfatter ca. 24 pst. av arbeidsstyrken. Det vil si at en av fire jobber i en IA-bedrift, og jeg vil rose alle som har bidratt til at vi faktisk har kommet så godt i gang.

En av de viktigste omleggingene innenfor velferdspolitikken er fornyelsen av pensjonssystemet på bakgrunn av pensjonskommissjonens arbeid. Pensjonskommissjonen lar lagt frem sin delrapport, som gir et godt grunnlag for en bred, viktig og nødvendig pensjonsdebatt også før endelige forslag legges frem neste høst.

Jeg vil gjerne få gi honnør til Fremskrittspartiet for at partiet i en utfordrende budsjettbehandling har vist ansvarlighet og bidratt til gode forlik både om statsbudsjet-

tet generelt og sosialbudsjettet spesielt. Gjennom budsjettforliket mellom Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet er det blitt enighet om en opptrappingsplan for grunnpensjonen til gifte og samboende, og jeg vil komme tilbake med de nødvendige lovforslag, slik at disse kan vedtas før opptrappingen til 1,6 G fra 1. mai neste år.

Retningslinjene for trygdeoppjøret og forståelsen av disse er et tilbakevendende tema. Regjeringen vil på bakgrunn av det vedtaket som ble fattet under behandlingen av trygdeoppjøret for 2002, fremme en egen sak om retningslinjene, slik at Stortinget kan ta stilling til disse og eventuelt vedta nye retningslinjer før neste års trygdeoppjør.

Det er en stor utfordring å tilby tilstrekkelige og gode tjenester til pleietrengende eldre. I løpet av de neste årene vil utbyggingen av omsorgsboliger og sykehjem med tilskudd gjennom handlingsplanen for eldre fullføres.

Regjeringen fornyer sosialpolitikken. Stortinget har allerede fått og vil i løpet av våren få seg forelagt omfattende saker som berører viktige sider av sosialpolitikken som fattigdom, rusmiddelproblemer, eldre og funksjonshemmede, og ikke minst organiseringen av velferdstjenestene.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Sosialministeren har fra første dag understreket behovet for å bekjempe fattigdom i det norske samfunnet, og sosialministeren har gang på gang sagt at det er behov for en ny sosialpolitikk, det er behov for å målrette bedre, og sosialministeren har vel innført begrepet «skreddersøm» i norsk sosialpolitikk. Sosialministeren har sagt at vi trenger et løft i forhold til å bekjempe fattigdom, og dette løftet har kommet fram gjennom Regjeringens forslag til statsbudsjett, og sosialministeren har stort sett fått det som sosialministeren har ønsket å få det i forhold til statsbudsjettet. Jeg vil tro at grunnlaget for det hele ligger i at man mener at man nå både har foreslått og får vedtatt et løft for å bekjempe fattigdom, og ambisjonene må da være at det skal gi resultater. Og resultatene her må jo da være at det blir færre fattige i Norge dersom det faktisk viser seg at statsrådets medisiner fungerer – og det må iallfall statsråden selv tro på.

Så mitt spørsmål til statsråden er: På hvilken måte vil man nå måle effekten av dette løftet? Hvordan vil man nå følge med i utviklingen av antall fattige i Norge, og når vil vi se at det statsråden kaller et løft, faktisk gir effekter? Når vil vi i Stortinget kunne lese av statistikkene og alle de andre tallstørrelsene som omgir dette temaet, at antall fattige, antall barn som lever i fattigdom, går ned?

Statsråd Ingrid Schou: Jeg er veldig glad for det spørsmålet, for i handlingsplanen mot fattigdom har vi også tatt til orde for at vi ønsker en sosial rapportering. Det vil si at vi må også sette sosialpolitikken opp til prø-

ve ved å måle hva som skjer i forhold til de tiltakene som er iverksatt i handlingsplanen.

Vi har pekt på at det viktigste tiltaket for å komme ut av fattigdom er å gi hjelp til å komme i arbeid, det være seg kvalifisering for å komme videre eller selve det å komme i arbeid. Det er en rekke ting innenfor handlingsplanen mot fattigdom som det er mulig å måle, det være seg arbeid, men også det som går på bolig, og ikke minst å se på om de tiltakene som det er lagt opp til i handlingsplanen mot fattigdom, virker. Den sosiale rapporteringen skal skje årlig. Det har vi forpliktet oss til, og det betyr også at vi i samarbeid med alle partiene i Stortinget må være villige til å vurdere hvorvidt disse tiltakene virker, om de gir resultater, eller om det er behov for å gjøre endringer.

Det har vært mye svartmaling i forkant av budsjettet. Jeg har lyst til å understreke at vi i Norge aldri har brukt mer penger på det som går på sosiale formål, enn det vi gjør i dag. Og jeg er veldig glad for at Arbeiderpartiet nå gir støtte til at vi skal målrette, at vi både skal spisse og målrette til dem som har de aller største problemene.

Harald T. Nesvik (FrP): Vi har brukt mye tid i dag på å snakke om alt det negative i budsjettet – også på sosialministerens område. Det er en del av de usosiale tiltakene. Derfor skal jeg bruke denne replikken til å snakke om det positive i budsjettet. For det er helt åpenbart at sosialministeren når det gjelder budsjettet, men også i det som det er gitt uttrykk for underveis i debatten, har en klar og god omsorg når det gjelder rusmiddelmissbrukere i dette landet. I den forbindelse er det veldig viktig at man får på plass en rusmelding 2, slik at man kan få behandlet dette videre. Så jeg vil spørre sosialministeren: Når kan man forvente at Stortinget får seg forelagt den type melding fra Regjeringen?

I tillegg: Vi kjenner til at det har pågått et intenst og godt arbeid når det gjelder eventuell sammenslåing av trygdeetat, sosialetat og arbeidsmarkedsetat. Der er det meldt at det skal komme en sak nå før jul. Jeg er litt spent på om sosialministeren kan si noe mer om når vi kan forvente å få denne saken, som veldig mange går og venter på.

Statsråd Ingjerd Schou: Når det gjelder Rusreform 2, for å kalle den det, er dokumentet sendt ut på høring. Vi regner med at vi får en tilbakemelding rimelig snart, rett over nyttår, og vi tar sikte på å oversende saken til Stortinget første halvår. Poenget med Rusreform 1 og 2 er jo nettopp at vi ønsker veldig at disse endringene skal skje samtidig, og at det da skal være fra 1. januar 2004.

Stortinget gav 12. desember 2001 i et enstemmig vedtak Regjeringen i oppdrag å utrede en felles etat. I dag er det 11. desember, og jula begynner for meg lille julaften – holdt jeg på å si. Det er i hvert fall kort tid til jul, men vi tar sikte på at vi skal holde løftet om å oversende saken før jul.

Sigbjørn Molvik (SV): I avtalen om å skape et mer inkluderende arbeidsliv ligger det et ansvar på alle de tre

partene som er med, for å bidra til at så mange som mulig av dem som i dag ikke er i arbeid, kan få seg jobb.

Et sentralt element i det som må være statens ansvar i denne forbindelse, er alle de økonomiske ordningene vi har som er knyttet til sykdom, uførhet, attføring, rehabilitering osv. På flere av disse områdene gjør Regjeringa i forslaget til statsbudsjett innstramminger. Eksempler på dette er innstramminger i dagpengeordningen, fjerning av muligheter for uføretrygdede til å tjene inntil 1 G i året uten at trygden blir avkortet og reduksjon i trygdeytelsene for folk som har midlertidig uførestønad.

Jeg kan vanskelig tolke dette på annen måte enn at Regjeringa tror at trangere økonomiske forhold vil sette folk som har vært eller er syke, bedre i stand til å komme tilbake til arbeidslivet igjen. Dette er en tenking og en tilnærming som SV finner svært merkelig, og som vi ikke har noen tro på kan virke, snarere tvert imot.

Jeg har da to spørsmål til sosialministeren: Tror hun virkelig at økonomiske sanksjoner overfor den enkelte vil føre til at flere funksjonshemmede og uføretrygdede lettere kommer tilbake til arbeidslivet? Og synes statsråden denne måten å gjøre det på, er i tråd med intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv?

Statsråd Ingjerd Schou: Når det gjelder uføretrygd og arbeidsinntekt i så måte, kommer vi tilbake til det under behandlingen av Ot.prp. nr. 102 til våren. Vi har jo foreslått omlegginger, rett og slett fordi mange uføre stenges ute av arbeidslivet, eller stenges inne i en liten jobb av et system hvor mange taper på nettopp å arbeide utover 1 G.

Når det gjelder intensjonsavtalen og motsetningen som representanten Molvik trakk opp, så er det viktigste for dem som går på dagpenger, og for dem som er arbeidsledige, å få arbeid. Å hjelpe flere til arbeid er også den sikreste måten å redusere forskjellene på. Da må vi også sikre at det faktisk lønner seg å arbeide.

Jeg er også overrasket – i forhold til intensjonsavtalen og oppfølgingen av den – over at SV legger inn et kutt i trygdeetatens driftsbudsjett i en størrelsesorden som vil sparke beina under intensjonsavtalen og arbeidet med å hjelpe flere uføre til arbeid. Kuttet i trygdeetaten som SV foreslår, er på 150 mill. kr, som ville innebære en bemanningsreduksjon på 300–400 personer. Det kan ikke kuttes i basisfunksjonene dersom pensjoner og andre ytelser skal komme til rett person til rett tid. Nedbemanning vil måtte tas på tjenestesiden og ramme arbeidslivssentrene, reaktivisering av uføre og hjelpemiddelsentralene.

Ola D. Gløtvold (Sp): Regjeringen flagger dette med kamp mot fattigdom, og det er bra. Men de gjør det motsatte i store deler av budsjettet sitt. De legger mer skatt på sykdom, øker taket for frikortordningen, det blir dyre-re medisiner, i hvert fall i distriktene, og det blir en reduksjon av velferdsordningene rettet mot vanskeligstilte. Sosialministeren sa ganske ordrett i sitt innlegg i stad at årsaken til fattigdom er svak eller manglende tilknytning til arbeidslivet. Jeg kan være enig i at det er en veldig ve-

sentlig årsak. Men det er også andre årsaker og ulike skjebner, bl.a. sykdom og uførhet.

Når det gjelder å få disse mer tilknyttet arbeidslivet, synes jeg Regjeringen går den motsatte veien, som bl.a. representanten Molvik var inne på. Tilskuddet til arbeids- og utdanningsreiser for funksjonshemmede følges ikke opp, men reduseres. Muligheten for uføretrygdete til å bruke sin restarbeidsevne beskjæres ved at Regjeringen foreslår å redusere deres friinntekter fra 1 G til 0,1 G. Nå svarte sosialministeren delvis på dette, men et svar fra min side er at hvis de ønsker å tjene mer, ja vel, da reduserer de uføretrygdemuligheten sin og går inn i mer arbeid, slik at en kan få delt trygd og arbeid, og får den ordningen som vi har sagt ja til i Stortinget.

Så svekker man økonomien til dem som får tidsbegrenset uførestønad, ved at disse etter Regjeringens opplegg får lavere stønad enn det uførepensjonen tilsier, og dermed enda dårligere økonomi enn de uføretrygdete. Det er også manglende oppfølging og prioritering av tilskudd til personlige assistenter for funksjonshemmede, som ved hjelp av en slik ordning lettere kunne delta i arbeidslivet. Harmonerer dette med å gi vanskeligstilte bedre tilknytning til arbeidslivet og skape et mer inkluderende arbeidsliv?

Statsråd Ingjerd Schou: Flere av de områdene som representanten Gløtvold var inne på, vil vi komme tilbake til og behandle i første halvår 2003, både når det gjelder funksjonshemmede og det som går på uførestønad.

Det er viktig å målrette sosialpolitikken slik at vi virkelig kan hjelpe dem som trenger det aller mest. Det betyr at vi også må ha evnen til å prioritere og målrette, slik at det skal være mulig å arbeide, og at det legges til rette for det.

Flere av de forholdene som representanten Gløtvold var inne på, særlig i forhold til funksjonshemmede, er jeg også opptatt av, og det er en del av Manneråk-utvalgets innstilling. Vi vil også komme tilbake til det til våren.

Gunn Olsen (A): Sosialministeren har ved flere anledninger i denne sal sagt at Regjeringen setter de fattige først. Når vi fra Arbeiderpartiet maser om dette, er det fordi vi føler at vi ikke får noe svar på hvordan dette skal gjøres. For nå fjernes altså småbarnstillegget, barnetrygden fryses, det blir gebyr på fastsettelse av barnebidrag, man reduserer minstefradragene og innfører et helt nytt system for barnebidrag, som medfører en nedgang i inntekten for de fleste aleneforsørgere neste år. Hva slags fattigdomstiltak er det for enslige familieforsørgere?

I innledningen til den såkalte handlingsplanen mot fattigdom står det at det er spesielt uakseptabelt at barn lever i fattigdom. Ja, det er det. Men er ikke statsråden enig i at fattigdom bare kan bekjempes ved handling?

Statsråd Ingjerd Schou: Jo, fattigdom kan bekjempes ved handling. Derfor har vi lagt frem en handlingsplan mot fattigdom, hvor fokuset har vært på arbeid, men også på bolig og en rekke andre forhold som fremgår av handlingsplanen.

Jeg har også lyst til å gi ros til Arbeiderpartiet, fordi Arbeiderpartiet nå er opptatt av å målrette. Det er også enighet om at arbeid er den viktigste veien ut av fattigdom. Jeg er veldig glad for at partiet ikke lenger motsetter seg målretting.

De brede velferdsordningene er viktige. De er viktige også for å forebygge fattigdom, men de er ikke nødvendigvis det beste virkemiddelet for å hjelpe mennesker ut av fattigdom. Da må vi ha evne både til å prioritere, til å målrette og til å være på tiltakssiden. Som jeg nevnte i et tidligere innlegg, må vi også være villige til å evaluere og se om de tiltakene vi har satt oss fore, faktisk har effekt, både i forhold til voksne og i forhold til barn, og særlig barnefamiliene.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Harald T. Nesvik (FrP): Etter at regjeringen Bondevik la fram sitt forslag til statsbudsjett for 2003, ble det helt tydelig at denne regjeringen ikke hadde til hensikt å skjerme dem som hadde det vanskeligst i dette landet. Den sosiale profilen var nesten fraværende, og dersom dette budsjettet var blitt vedtatt i sin framlagte form, ville det ført til at bortimot samtlige personer i dette landet som lider av en eller annen form for sykdom, ville fått en vanskeligere hverdag enn i dag. Det inntrykk en kunne få, var at det var syke og uføre i dette landet som skulle betale regningen for Regjeringens ulike prioriteringer.

Det har heldigvis vært mulig å få til endringer i forbindelse med de forhandlingene som Fremskrittspartiet har ført med regjeringspartiene. Man har klart å nulle ut den foreslåtte økningen på hele 500 kr når det gjelder frikortordningen for medisiner. Man har fått fjernet begrensningen for skattefradrag for dem med høye sykdomsutgifter. Man har fått reversert reduksjonen i den inntekt som uføre kan ha før de får fratrukk i pensjonen. Man har klart å få til at i hvert fall minstepensjonister blir fritatt for egenandeler for medisiner på blå resept.

Dette med pensjon er imidlertid en sak som har vært viktig for Fremskrittspartiet i de budsjettforhandlingene som har funnet sted med regjeringspartiene. At Fremskrittspartiet endelig har fått gjennomslag for at den avkortingen av grunnpensjonen til gifte eller samboende pensjonister som finner sted, nå endelig skal reduseres, er en stor seier. Fremskrittspartiet har helt siden 1989 fremmet forslag om at denne avkortingen skal fjernes, dette ut fra tankegangen om at pensjonen er en opparbeidet rettighet som i sin helhet skal tilfalle den enkelte pensjonist uten avkorting.

Disse forslagene har gjennom alle disse årene blitt nedstemt i Fremskrittspartiet, ja, så å si alle partier har til enhver tid stemt imot disse forslagene. Da er det med en viss undring at man kan lese hvor positivt Arbeiderpartiet plutselig er blitt, etter at Fremskrittspartiet har sørget for å få på plass dette i forhandlingene. For Arbeiderpartiet har aldri tidligere stemt for dette forslaget. En nedtrapping av dette som Fremskrittspartiet omtaler som et offentlig tyveri fra pensjonistektepar, vil føre til at et pensjonistektepar allerede neste år vil få økt sin pensjon

med 5 000 kr, og i 2005 vil de kunne få ca. 11 000 kr mer enn i dag.

Sammen med Sosialistisk Venstreparti sørger Regjeringen for at det blir gjennomført til dels store og omfattende endringer på legemiddelområdet, uten at det, slik Fremskrittspartiet ser det, har blitt gjenstand for et grundig nok arbeid i forkant.

Regjeringens iver etter å skyve sine utgifter over på apotekene og personer som er avhengige av medisiner, har ført til at man får til en innføring av et indeksprisindeksert system for generiske legemidler.

Fremskrittspartiet ønsker at det skal gjennomføres en fullstendig gjennomgang av norsk legemiddelpolitikk og forvaltningen av denne. Og jeg må bare oppgitt registrere at verken SV eller regjeringens partiene ser noe behov for dette.

Representanten Asmund Kristoffersen var inne på den vanskelige situasjonen til helseforetakene. Fremskrittspartiet har også vært opptatt av dette. I en sak som vi skal behandle senere i dag, har Fremskrittspartiet foreslått bl.a. en bevilgning på 2 milliarder kr til foretakene.

Sigbjørn Molvik (SV): Aller først: Det er ikke helt riktig at SV kutter i bevilgningene til trygdeetaten, slik sosialministeren var inne på. Vi har en noe annen innretning og omdisponerer på noen områder, men samlet sett styrker vi budsjettet med 100 mill. kr.

Tidligere i år utarbeidet SV en rapport som vi har kalt «Forskjells-Norge 2002». Denne rapporten bekrefter nok en gang den tendensen som har vært synlig i Norge de siste 10–15 årene. Samtidig med at det har utviklet seg en enorm privatøkonomisk overflod hos noen, er andre blitt offer for innstramminger, utstøting og svært trange økonomiske kår. Og rapporten viser at denne utviklinga fortsetter.

Det forslaget til statsbudsjett som Regjeringa har lagt fram, vil på flere områder forsterke denne utviklinga og går derfor, slik SV ser det, i feil retning. SV ønsker å minske disse store forskjellene, ved å kutte på toppen og løfte opp dem som er på bunnen. For SV er dette et mål i seg sjøl, fordi vi vet at små økonomiske og sosiale forskjeller legger det aller beste grunnlaget for en god og balansert samfunnsutvikling på alle områder.

Den eneste og sikreste veien til økonomisk og sosial trygghet ligger i det å ha et arbeid. Derfor er det et viktig fundament i SVs velferdspolitikk å sørge for et arbeidsliv som har plass til så mange som mulig, sjøl om ikke alle kan yte 100 pst. til enhver tid.

Intensjonsavtalen om et mer inkluderende arbeidsliv er et viktig virkemiddel for å nå dette målet, og SV vil gå imot alle forsøk på å svekke eller undergrave denne avtalen.

Likevel er det slik at noen av en eller annen grunn ikke kan delta i arbeidslivet og på den måten sørge for inntekt til seg og sin familie, sjøl om en har lagt forholdene godt til rette. SV vil at folk som er i en slik situasjon, skal sikres et trygt og forutsigbart økonomisk fundament gjennom velferdsstatens ordninger. SV er derfor

sterkt imot flere av Regjeringas forslag i statsbudsjettet som vil svekke slike ordninger.

Det foregår et viktig arbeid i regi av Aetat, trygdeetaten og den enkelte bedrift for å hjelpe folk som har havnet utenfor arbeidslivet på grunn av sykdom eller av andre årsaker, tilbake dit. For å lykkes med dette mener SV det er svært viktig å ha nødvendig fleksibilitet og ordninger som stimulerer til at dette i størst mulig grad lykkes.

I statsbudsjettet foreslår Regjeringa innstramminger som går i stikk motsatt retning. Regjeringa synes å tro at hvis bare folk får det vanskelig nok økonomisk, vil de få helsen og arbeidsevnen tilbake. En slik tenking og en slik ideologi tar SV sterkt avstand fra.

Vi går derfor inn for at uføretrygdene fortsatt skal ha anledning til å ha en friinntekt inntil 1 G, og dette er et eksempel på en ordning som vil stimulere folk til både å opprettholde kontakten med arbeidslivet og å prøve ut sine arbeidsevner.

SV vil på samme måte gå inn for at folk som faller inn under ordninga med tidsbegrenset uførestønad, ikke skal ha lavere trygdeytelser enn andre som mottar trygd.

Jeg er glad for at SV, Arbeiderpartiet og Senterpartiet står sammen i motstanden mot disse endringene. Dette klargjør viktige politiske skillelinjer her i Stortinget. Og jeg kan vanskelig forstå at Kristelig Folkeparti kan føle seg særlig bekvem med å være det partiet som sikrer flertall for en del usosiale innstramminger i budsjettet.

Noe av det SVs forskjellsrapport viser, er at folk som lever på trygdeytelser, er blant dem som har aller minst å rutte med her i landet, og at mange trygdemottakere henvises til sosialhjelp i kortere eller lengre perioder. Dette kan ikke være meninga. Også nivået på den økonomiske sosialhjelpen er mange steder svært lav og strekker dårlig til, særlig for barnefamilier.

SV fremmer derfor forslag om at det nå må settes ned et utvalg som skal vurdere nivået på trygdeytelsene og sosialhjelpsytelsene, med sikte på å heve disse, og der vi også ønsker å innføre bindende minstesatser for sosialhjelp. Systemet med veiledende satser har ikke gitt synlige resultater verken når det gjelder nivået på satsene eller når det gjelder å utjevne de store forskjellene fra kommune til kommune. SV mener at SIFOs levekostnadsberegninger kan legges til grunn i dette arbeidet. Og jeg hadde også håpet at Arbeiderpartiet og Senterpartiet kunne vurdere å støtte et slikt forslag.

Sjøl om noe er blitt rettet opp i forliket mellom Regjeringa og Fremskrittspartiet, kommer det til å bli en betydelig økning i egenbetalinga på mange områder innafor helse- og sosialområdet de neste åra. Dette er nok et eksempel på forslag som vil ramme hardest dem som fra før har det trangt. Vi går imot disse økningene.

Det ligger også inne i budsjettet en generell økning i egendeler ved legebesøk, som nok en gang ligger på nesten det dobbelte av den ordinære prisstigningen. Slik har det vært i mange år. Dette er et tema innafor egenandelsdebatten som sjelden er framme, men som har gjort at de som har minst å rutte med, får større utgifter ved syk-

dom. Skatt på sykdom er SV imot. Vi ønsker i stedet mer skatt på rikdom.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Regjeringens budsjettforslag er særlig rettet inn mot å bedre helsetilbudene for de svakest stilte, å gjennomføre sykehusreformen og å styrke det forebyggende helsearbeid.

Opptrappingsplanen innen psykisk helse følges opp. De overordnede mål og virkemidler ligger fast, og planen skal gjennomføres i tråd med Stortingets vedtak. Barn og unge skal gis høy prioritet.

Pasienter med psykiske lidelser har lenge vært en forsert gruppe. Jeg har derfor stor forståelse for at mange er utålmodige og ønsker raske resultater. Det er imidlertid ikke gjort over natten å rette opp årtiers forsømmelser. Nitid arbeid kreves, og vilje til å tenke nytt må til.

Regjeringen prioriterer psykisk helse høyt og foreslår en reell styrking på 670 mill. kr – den sterkeste økningen i løpet av ett år siden planen ble vedtatt. Budsjettforslaget forutsetter at tilbudet i 2003 i sum minst skal være på nivå med 2002 og i tillegg bli supplert med tiltak som følger av midler fra opptrappingsplanen. Dette er krevende, ikke minst fordi helseforetakene også får økte kostnader til lønn og pensjon, som må dekkes inn gjennom effektivisering. I styringen vil jeg legge vekt på at dette gjennomføres innen rammen av den målsetting for tjenestetilbudet som jeg her har beskrevet.

Regjeringen foreslår økt satsing på legemiddelasistert rehabilitering og styrking av kunnskap og kompetanse i kommunehelsetjenesten overfor rusmiddelmissbrukere. Tilgjengelige helsetjenester er viktig for å bedre livssituasjonen og forebygge overdoser, og det foreslås derfor å øke innsatsen til lavterskel helsetiltak. Jeg er glad for at komiteens flertall slutter seg til Regjeringens forslag på disse områdene.

Jeg konstaterer også med tilfredshet at Regjeringen, med støtte fra Fremskrittspartiet, får tilslutning til forslaget om å knytte opptreningsinstitusjonene nærmere opp til øvrig spesialisthelsetjeneste. Det er viktig for å utnytte ressursene på en best mulig måte.

Det foreslås bevilget 44 mill. kr mer til Kreftplanen i 2003. Med dette er Kreftplanens mål for statlige bevilgninger nådd. Som ledd i Nasjonal kreftplan er det vedtatt en utvidelse fra 22 til 36 strålemaskiner. Regjeringen legger nå opp til ytterligere en strålemaskin, dvs. i alt 37. Slik regjeringen Stoltenberg varslet i budsjettforslaget for 2002, vil det måtte påregnes noe lengre tid før alle strålemaskiner er satt i full drift.

Jeg er fornøyd med at det i nært samarbeid med berørte organisasjoner har vært mulig å utforme et egenandelstak 2. Jeg minner om at Arbeiderpartiet i sitt budsjettforslag for inneværende år nærmest anså dette som umulig.

Komiteens flertall går inn for å be Regjeringen øremerke 50 mill. kr til rehabilitering av tannsett etter gjennomgått periodontittbehandling. Forslaget har både budsjettmessige og praktiske sider som må håndteres på en forsvarlig måte. Jeg vil i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett komme tilbake med et opplegg for gjennom-

føring av en refusjonsordning ved tanntap som følge av periodontitt, og jeg vil sette stor fart på arbeidet med å utforme en forskrift. Men den forskriften må bygge på en grundig kartlegging av den pasientgruppen dette skal gjelde. På denne bakgrunn vil jeg advare mot å øremerke penger på dette punktet nå. Det vil bety at vi må sette ned refusjonssatsene i forhold til andre ordninger innenfor tak 2, som umulig kan være flertallets hensikt med forslaget.

Vi er nå i ferd med å legge bak oss det første året med statlig eieransvar for sykehusene etter at Stortinget vedtok sykehusreformen. Selv om elleve måneder er for knapp tid til å trekke konklusjoner, vil jeg fra mitt ståsted si at jeg er godt fornøyd med hva vi har oppnådd så langt. Vi begynner nå å se konkrete resultater av at staten overtok ansvaret for sykehusene. Ventetidene har gått ned og blitt mer reelle, og det er mange eksempler på at det arbeides aktivt i de nye helseforetakene for å gjøre sykehusene mer effektive, noe som i sin tur kommer pasientene til gode.

Aldri før har det blitt behandlet flere pasienter ved norske sykehus, og det tas sikte på å videreføre det høye aktivitetsnivået inn i 2003. De regionale helseforetakene vil i 2003 få stilt til rådighet om lag 55 milliarder kr til spesialisthelsetjenester. Dette er reelt ca. 2 milliarder kr mer enn det som ble vedtatt i statsbudsjettet for inneværende år i desember i fjor.

Regjeringen ser de private virksomhetene som viktige og nødvendige aktører for å realisere helsepolitiske mål. Innenfor sitt sørge for-ansvar skal de regionale helseforetakene bidra til at de private virksomhetene får en likeverdig behandling i forhold til egne helseforetak, og at de gis tilstrekkelig forutsigbarhet når det gjelder rammebetingelser og langsiktig planlegging.

Da staten overtok sykehusene den 1. januar 2002, viste det seg raskt at utgiftsveksten gjennom 2001 hadde vært langt sterkere enn forutsatt. Det ble derfor satt i gang et omfattende arbeid med å kartlegge den økonomiske situasjonen i foretakene. Regjeringen fremmet på denne bakgrunn St.prp. nr. 59 for 2001–2002 med et forslag om tilleggsbevilgning og samtidig krav til omstilling og effektivisering i helseforetakene i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett i år.

Stortinget vedtok ved behandlingen av proposisjonen at det innen utgangen av 2003 skal gjennomføres tiltak for omstilling og effektivisering svarende til om lag 1,3 milliarder kr. Dette er et meget konkret oppdrag, som jeg og helseforetakene er gitt av Stortinget, og som forplikter alle parter.

På bakgrunn av den krevende økonomiske situasjonen i helseforetakene, har Regjeringen foreslått at også 2004 kan brukes for å komme i driftsmessig balanse. Jeg registrerer at sosialkomiteens flertall slutter seg til forslaget. Dette er nødvendig for at ikke foretakene skal settes i tvangssituasjoner som truer pasientbehandlingen. I den styringsmessige dialogen vil jeg derfor legge vekt på at tilgjengelig tid brukes.

Uansett vil det være krevende å gjennomføre de nødvendige omstillingstiltakene. Debatt vil komme om en-

keltstående tiltak. I så henseende minner jeg om at helseforetaksloven har etablert et system der de viktige saker skal forelegges Helsedepartementet for avgjørelse. Men innenfor denne rammen er det viktig at foretakene gis forutsetninger til å følge opp Stortingets vedtak.

Helseforetakenes pensjonspremier og pensjonskostnader har vært et sentralt tema i debatten om foretakenes økonomi. Det er kjent at pensjonspremiene i helseforetakene for 2002 er blitt vesentlig høyere enn i tidligere år. De økte premiene er foreslått håndtert gjennom økte rammer til driftskreditter.

Helsedepartementet har både i vårens St.prp. nr. 59 for 2001-2002 og i St.prp. nr. 1 for 2003 presisert at det ikke har vært avklart hva som vil måtte kostnadsføres i regnskapene for 2002 av pensjonskostnader, som dermed direkte påvirker helseforetakenes driftsresultater. Jeg vil dog påpeke at finansiering av pensjonspremier gjennom driftskreditter også er en økonomisk belastning for foretakene ved at de må betale renter på kredittene.

Helsedepartementet er kjent med at hoveddelen av de beregninger som nå er foretatt av hva pensjonskostnadene for 2002 vil bli, foreligger. Disse beregningene indikerer at pensjonskostnadene ligger i samme leie som det kostnadsnivå for pensjoner som er lagt til grunn etter vårens revisjon av budsjettet. Merbelastningen for foretakene vil således særlig være rentekostnader knyttet til driftskredittene.

Jeg vil bemerke at beregningsarbeidet har pågått til det siste, og formell informasjon om dette er ikke oversendt Helsedepartementet ennå. For ordens skyld må jeg derfor ta forbehold som er knyttet til dette forholdet.

Jeg merker meg at komiteen uttrykker bekymring for at foretakene skal måtte vente helt til 30. juni 2004 før endelige verdier er fastsatt for bygninger og utstyr. Jeg kan berolige komiteflertallet med at planen har vært å legge dette fram for Stortinget i budsjettforslaget for 2004, men jeg vil i lys av komiteinnstillingen redegjøre nærmere for arbeidets innretning i revidert nasjonalbudsjett. I den sammenheng vil jeg også legge fram resultatene av den økonomiske gjennomgangen av prosjektet nytt forskningsbygg ved Radiumhospitalet.

Jeg har for øvrig merket meg formuleringene om nyfødtmedisin i komiteens innstilling til St.prp. nr. 1, og varsler at Stortinget vil få seg forelagt en helhetlig vurdering av de framtidige retningslinjene for utvikling av nyfødtomsorgen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett.

Da komiteen behandlet budsjettforslaget for inneværende år, uttalte flertallet, bestående av regjeringspartiene, SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet, at det var lite tilfreds med omfanget av såkalt generisk substitusjon, og anså det som fordelaktig om bytteomfanget økte, slik at konkurransen mellom legemiddelfirmaene ble mer effektiv.

Regjeringen har fulgt opp denne henstillingen og har med basis i en utredning fra Bedriftsøkonomisk Institutt, foreslått et indeksprissystem som vil øke konkurransen i generikamarkedet. Forslaget, som først har vært på høring og deretter blitt justert etter innspill fra høringsin-

stansene, vil anslagsvis frigjøre 93 mill. kr til andre høyt prioriterte helsetiltak. Jeg er svært godt fornøyd med at Sosialistisk Venstreparti er med og sikrer flertall i denne sal for tiltak i budsjettet som vil gi lavere legemiddelutgifter. Dette vil komme pasientene til gode.

Jeg er også tilfreds med at partier som utgjør et flertall i Stortinget, støtter omleggingen av blåreseptordningen. Det er imidlertid med undring jeg registrerer at Arbeiderpartiet går mot forslaget, bl.a. på grunnlag av at det ikke er godt nok utredet – dette samtidig som Arbeiderpartiet, sammen med Fremskrittspartiet og Senterpartiet, forutsetter en innsparing på 135 mill. kr, dels ved å foreslå en utvidet bytteliste for generiske legemidler, et forslag som overhodet ikke er utredet, og dels ved å lage egne anslag for legemiddelutgifter.

Jeg har også merket meg at komiteens flertall ber Regjeringen sørge for at astmalegemidlet Singulair kan forskrives på blå resept selv om det forskrives sammen med andre blåreseptmedisiner, uten at det foreslås bevilget midler til dette. Jeg vil derfor måtte komme tilbake til gjennomføringen av dette tiltaket på et senere tidspunkt.

Mye tyder på at fysisk inaktivitet er i ferd med å bli framtidens store helseproblem. Regelmessig fysisk aktivitet gir viktige helsefordeler; det reduserer dødelighet og sykkelighet generelt. Dagliglivet, fritiden og arbeidslivet stiller mindre krav til fysisk aktivitet enn tidligere. Om lag 7 000 personer i Norge dør hvert år som følge av tobakksrelaterte sykdommer.

Å styrke det forebyggende helsearbeidet for å forebygge mer og dermed kunne reparere mindre er en prioritert oppgave for Regjeringen. På nyåret vil jeg legge fram en egen stortingsmelding om strategier for folkehelsearbeidet. Jeg minner også om det nylig framlagte lovforslaget om røykfrie serveringssteder, som ett viktig tiltak. I tråd med det mange, uansett syn på reguleringer på dette feltet, er opptatt av, vil det på nyåret komme en tydelig kampanje mot tobakksrøyking og for hjelp til å slutte. En prioritering av forebyggende innsats vil på sikt bidra til å bremse eller lette det stadig økende og kostnadskreven presset på de kurative tjenestene. Vi må kort og godt forebygge mer for å kunne reparere mindre.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Asmund Kristoffersen (A): Vår helseminister er, og skal selvsagt være, en av de fremste forkjemperne for landets helsetilbud. Jeg har ikke så mye å bemerke til hans innlegg nå, og jeg har lyst til å gi støtte til det arbeidet han legger opp til i forhold til forebyggende helsearbeid og til folkehelsearbeid. Det er ofte for lavt prioritert i denne sal, så det er grunnleggende viktig at vi får til tiltak på de områdene.

Men i lys av de innspill vi får, og som vi ser i media, er det grunn til å tro at det planlegges svære omstruktureringer i våre helseforetak, som i sin karakter nærmer seg nedleggelse av tilbud. Altså: En kan se for seg at tilbud blir dårligere og ikke bedre, som var intensjonen med helsereformen. Det rokker også kraftig ved helsereformens autoritet i en innkjørfase, ikke minst fordi disse

prosessene i for stor grad foregår i lukkethet. Det mener vi at vi må få slutt på. Vi kommer ikke videre i å gi denne helsereformen legitimitet før alle har det nødvendige innsyn og kan delta i prosessene, der en har mulighet til det.

Vi hørte senest i dag at det planlegges store kutt f.eks. i Sogn og Fjordene. Jeg har hørt om andre fylker og regioner hvor det åpenbart planlegges ting som ikke er forenlig med et godt helsevesen. Så mitt spørsmål til helseministeren er da: Hvilke styringssignaler akter helseministeren å gi til de helseforetakene og til de regionale helseforetak som nå ser ut til å foreta nedleggelse av tilbud, som ikke kan være i tråd med reformens formål?

Statsråd Dagfinn Høybråten: La meg først takke representanten Kristoffersen for den støtte han gav uttrykk for i forhold til folkehelsearbeidet og det forebyggende arbeidet. Det verdsetter jeg absolutt.

Ja, det er heftige debatter i Sykehus-Norge om dagen omkring omstillinger og effektiviseringer. Det er i tråd med reformen at vi nå får prosesser som går på det indre plan i arbeidsdelingen mellom sykehusene og innad i sykehusene. Det har vært en forutsetning og et siktemål med reformen at man faktisk skulle få til den type prosesser.

Jeg vil hevde at prosessene foregår i stor grad av åpenhet. Hvis en ser på noen av dem som kanskje har skapt mest oppmerksomhet, diskusjonene i Helse Øst og de vurderinger som arbeidsgruppen i Helse Vest nå har lagt fram, er det åpenhet som er det karakteristiske trekket ved de prosessene. Fra lenge før disse forslagene har noen som helst status i forhold til besluttede organer, er det en åpen debatt om dem, fordi utredningene blir lagt ut offentlig. Det synes jeg er bra.

Så til spørsmålet om styring i forhold til dette. Det er mitt ansvar å sørge for at helseforetakene følger opp den nasjonale helsepolitikken, slik den framgår av vedtak her i Stortinget. Det gjelder budsjettvedtakene, som forutsetter effektivisering og innsparing, det gjelder de lovvedtak Stortinget fatter, og for øvrig de helsepolitiske retningslinjer som Stortinget vedtar. Det gjør jeg gjennom styringsbrevet til helseforetakene, og jeg gjør det også ved at jeg gir helseforetakene klar beskjed om at de må følge opp helseforetaksloven og forelegge spørsmål av viktighet og prinsipiell betydning for eieren. Spørsmål om nedleggelse av sykehus vil som regel være slike spørsmål.

John I. Alvheim (FrP): Norge er et av de få landene i Vest-Europa som ikke har PET-skanner, et svært moderne hjelpemiddel for diagnostikk innen onkologi, psykiatri og nevrologi. Det lyktes dessverre ikke Fremskrittspartiet å få bevilget de nødvendige 50 mill. kr, som i tillegg til tilskuddet fra universitetet og Norges forskningsråd kunne ha fått skanningapparaturen på plass i 2003.

Fremskrittspartiet og regjeringspartiene ble imidlertid i forhandlingene enige om følgende forslag:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at de regionale helseforetakene arbeider videre med etablering av et PET-skanner tilbud i Norge i regi av Radiumhospitalet

og Rikshospitalet. Dette tilbudet vil i et nettverk komme alle helseregionene til gode.»

Mitt spørsmål til helseministeren i den sammenheng er: Vil helseministeren som foretakets generalforsamling medvirke til at universitetet og Norges forskningsråd opprettholder tilbudet om delfinansiering også i 2003, og vil helseministeren sørge for at foretakene går til anskaffelse av PET-skanner i løpet av 2003?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Som det framgår av proposisjonen, ser jeg positivt på arbeidet med å skaffe landet den type utstyr som representanten Alvheim her refererer til. Jeg vil selvsagt forholde meg til de vedtak som Stortinget fatter i den saken her i dag. Det ligger an til at det blir vedtatt at Regjeringen og departementet skal sørge for at helseforetakene arbeider videre med dette. Det vil jeg gjøre, med sikte på at man skal finne en løsning.

Jeg har ingen myndighet over Norges forskningsråd og universitetet slik at jeg kan pålegge dem noe som helst. Men jeg har klart oppfattet intensjonen i det forslaget som ligger på bordet, og vil følge opp det overfor foretakene, slik forslaget legger opp til.

Olav Gunnar Ballo (SV): Vi ser på ulike områder når det dreier seg om helseforetakenes virksomhet, at Stortinget nå ber om å få seg forelagt saker knyttet til helseforetakene, nettopp for å få en gjennomgang på områdene og å se på hvordan virksomheten bør være. Et eksempel på det er nyfødtdedisinen, der SV har fått med seg flertallet på at man skal ha en slik gjennomgang, og at det blir en sak som skal legges frem for Stortinget. Et annet eksempel er fødestuene. SV har jo hele tiden argumentert for at man bør ha en overordnet nasjonal helseplan som vedtas av Stortinget, og at det så blir helseforetakenes oppgave å gjennomføre den i praksis.

Jeg registrer nå at det på område etter område foregår virksomheter i helseforetakene som man kan stille seg spørrende til med hensyn til intensjonen som Stortinget har hatt. Så tidlig som i 1994 kan jeg huske – jeg møtte her som vararepresentant – at man diskuterte nødmeldesentralene – en debatt som var engasjerende å høre på, fordi man ble opptatt av hvordan den lokale kunnskapen er med på å gi nyttig informasjon for den som sitter på nødmeldesentralen, og sikrer f.eks. at et ambulanseskjøretøy eller en brannbil rykker ut til riktig sted. Jeg vil bruke et eksempel fra Finnmark – jeg understreker at det eksempelet er fordi jeg kjenner Finnmark best, ikke fordi jeg nå spesielt skal ivareta Finnmark, jeg mener at dette har allmenn gyldighet for hele landet – der man har en avstand mellom de to nødmeldesentralene på 600 km. Så snakkes det altså i regi av helseforetakene om at man skal avvikle den ene, slik at man får én nødmeldesentral i et fylke som er så stort som Danmark. Hvis man tenker seg at man nasjonalt får en utvikling med stadig færre nødmeldesentraler, vil noe av den kvaliteten som Stortinget var opptatt av i 1994, ikke kunne ivaretas.

Jeg lurer på om helseministeren har synspunkter på den strukturen man skal ha for nødmeldetjenesten på

landsbasis, med hensyn til at man skal ha en lokalisering med lokalkunnskap, og at de ikke bør sentraliseres i for sterk grad?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg har også, som representanten Ballo, registrert at detaljeringsnivået på spørsmål innenfor sykehussektoren som tas opp i Stortinget, til tider kan være relativt stort. Jeg har stor forståelse for at det forhold at det er her helsepolitikken når det gjelder spesialisthelsetjenesten, nå formes, tilsier at mange spørsmål som før ble tatt opp andre steder, nå tas opp her. Jeg vil advare mot at vi kommer i en situasjon hvor de nye helseforetakene blir detaljstyrt, f.eks. gjennom Stortingets spørretimer, helt ned på avdelingsnivå. Det ville være i strid med reformen. Derfor ønsker jeg å legge opp til å utvikle helseforetakslovens plan- og meldings-system slik at Stortinget med jevne mellomrom kan få grunnlag for en helhetlig debatt om utviklingen i helseforetakene, og hvor en kan se linjene og trekke opp linjene i forhold til framtiden. Det er ansatser til dette i helseforetaksloven. Men jeg ønsker å utvikle og bruke det videre, nettopp for at vi kan løfte den helsepolitiske debatten og trekke linjer både historisk og framover på det området. Og den type spørsmål som representanten Ballo reiser, er jo et eksempel på det. Med den moderne teknologi som nå er tilgjengelig, tror jeg for min del at spørsmålet om hvor mange AMK-sentraler man skal ha i landet, ikke bør gjøres til gjenstand for en stor distriktspolitisk debatt. Jeg kan se at det i deler av landet kan være betydelige fordeler ved å ha færre AMK-sentraler, men jeg har også respekt for at det i andre deler av landet kan være spesielle forhold som tilsier at en bør ha flere. Det vil jeg følge med på.

Ola D. Gløtvold (Sp): Nedleggelse og flytting av sykehus var jo også et meget sentralt tema da vi diskuterte helsereformen og helseforetaksetableringen.

Slik jeg skjønnte helseministeren i svaret på en replikk i sted, mente han at den type spørsmål antakeligvis var i kategorien saker som skulle og måtte forelegges helseministeren som generalforsamling. Kan helseministeren tenke seg å forelegge disse spørsmålene for Stortinget? Dette var nemlig et ganske sentral tema i forbindelse med helseforetaksetableringen for drøyt et år siden.

Så litt til dette med spesialisthelsetjenesten generelt og psykiatrien spesielt. Vi fra Senterpartiet ønsker å styrke helseforetakene og dermed sykehusdriften og driften av spesialisthelsetjenestene med 600 mill. kr i dette budsjettet som vi behandler nå, og 2 milliarder kr i forhold til sluttsalderingen av 2002-budsjettet. Vi ønsker også å styrke psykiatrien, både første- og andrelinjetjenesten. Psykiatriplanen har pr. i dag ikke vist de resultater av ressursene som var ønskelig. Hva vil helseministeren gjøre med dette? Tiden er nå snart halvgått for denne planen, det er vel ved årsskiftet. Er det mulig at helseministeren vil sette i gang en evaluering av hva Psykiatriplanen har ført til, og komme med en vurdering av om en må utvide denne kanskje både i tid og i forhold til innsatte ressurser

for at psykiatrien skal finne sin løsning, slik intensjonen var da Psykiatriplanen ble vedtatt?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg sa i mitt forrige replikk svar at jeg anser spørsmålet om nedleggelse av sykehus som spørsmål av viktighet, og som i de aller fleste tilfeller, så langt jeg kan bedømme det, må forelegges for eieren.

Så er det kontinuerlig et spørsmål om hva helseministeren skal legge fram for Stortinget av slike spørsmål. Det er mitt ansvar i første rekke å vurdere det ut fra helseforetaksloven. Det er noen spørsmål som skal forelegges for Stortinget, og det må bero på en vurdering fra min side hvilke spørsmål jeg for øvrig ønsker å forelegge Stortinget. Det sentrale elementet i kommunikasjonen mellom statsråd og storting på dette området er budsjett-dokumentet. Men jeg har varslet at jeg ønsker å utvikle plan- og meldingssystemet som ligger i helseforetaksloven til en overordnet kommunikasjonskanal mellom Stortinget og statsråden – i de former som forholdet mellom storting og regjering tilsier, selvsagt – for å gi Stortinget denne plattformen for mer helhetlig diskusjon om utviklingen av helseforetakene.

Så til spørsmålet om psykiatrien. Det budsjettforslaget som blir vedtatt her i dag, er den sterkeste opptrapping innenfor psykiatrien som Stortinget noen gang har vedtatt. Mitt ansvar er å sørge for at de pengene brukes målrettet ut fra hvor behovene er størst, og å bidra til at pengene kommer på toppen av en videreføring av eksisterende aktivitet i helseforetakene. Det vil jeg bruke min eierposisjon i forhold til helseforetakene til å bidra til.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Jeg synes det er viktig å få stilt et spørsmål til helseministeren i forbindelse med et forhold som helseministeren også var inne på i sitt eget innlegg, dette med en refusjonsordning for rehabilitering ved tanntap som følge av periodontitt. Det hevdes jo fra hele hold, bl.a. Tannlegeforeningen, at omfanget av den bevilgning som er avsatt i statsbudsjettet, ikke er nødvendig for å dekke kostnadene som følger av de behandlingene som ligger inne. Med andre ord: Det er midler ledig innenfor bevilgningen til at ordningen skal kunne omfatte mer. Og det *mer* bør i så fall være rehabilitering som følge av tanntap ved periodontitt. Mitt spørsmål til helseministeren er: Hvilken vurdering har helseministeren av den påstanden?

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Jeg kan ikke forstå at Tannlegeforeningen kan hevde dette. Vi har selvfølgelig lagt fram et budsjettforslag basert på de beste beregninger og vurderinger og fakta som foreligger når det gjelder refusjon for tannbehandling. Det går kort og godt ut på at vi på basis av statistikk for tannbehandling for tidligere år fordeler de midlene som Stortinget bevilger til refusjon, og da blir de midlene brukt, med mindre tannbehandlingen hos tannlegene endrer seg dramatisk i forhold

til det statistikk materialet vi har. Jeg har ikke kunnskap som tilsier at tannbehandlingen skulle endre seg dramatisk i forhold til det statistiske grunnlaget vi har, og da vil de pengene bli brukt, så sant vi fordeler dem i forhold til det omfang av den type refusjonsberettiget behandling vi snakker om.

Så jeg er redd for å måtte si at her har Tannlegeforeningen ført påstander i marken som i hvert fall ikke jeg kan gå god for. Tvert imot mener jeg at en slik øremerking av disse pengene vil gjøre tak 2-ordningen dårligere, og det vil ikke framskynde en refusjonsordning for rehabilitering utover det jeg allerede har sagt, at jeg vil sette så sterk fart på det arbeidet som det overhodet er mulig.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Britt Hildeng (A): Gjennom mange år har det vært bred enighet om å bygge Velferds-Norge. Norge og de øvrige nordiske land har framstått som modeller for velferdsbygging i andre land.

Innholdet i vår velferdsbygging har vært:

- en rettferdig fordeling av verdiskapingen
- å gi alle borgere en økonomisk og sosial grunnsikkerhet
- å sikre like muligheter til omsorg og behandling, uavhengig av sosial posisjon og økonomi

Den rettferdige fordeling er søkt realisert ved å heve gulvet for dem som har hatt minst. Grunnsikkerheten er søkt realisert gjennom universelle tjenester og økonomiske ytelser – gjennom sykkelønsordning, arbeidsledighetstrygd og gode pensjonssystemer. Rett til og like muligheter til omsorg og behandling er søkt sikret gjennom et utbygd offentlig velferdsapparat.

Dette Velferds-Norge er i ferd med å skifte ham. Den oppslutning disse verdiene hadde også i et sosialliberalt Høyre, har veket plass i et økonomisk-liberalistisk Høyre, drevet enda lenger til høyre av Fremskrittspartiet. Regjeringen skisserer en fattigdomspakke, men skaper flere verdig trengende og potensielle sosialklienter ved at

- det kuttes i barnetillegget for enslige forsørgere
- uføre blir foreslått fratatt muligheten til å tjene 1 G ekstra, og utgifter ved sykdom bare i begrenset grad skulle kunne trekkes fra i ligningen. Samtidig innføres det skattefritak for arbeidsgivere som betaler private helseforsikringer for sine ansatte
- det innføres behovsprøvd gravferdsstøtte, og det gjøres flere til sosialklienter. Samtidig sørger Fremskrittspartiet for at arveavgiften reduseres drastisk og således favoriserer de rikeste

Grunntryggheten realiseres ikke med utgangspunkt i et menneskesyn basert på mistenksomhet, slik det gjøres gjennom de økonomiske sanksjoner som foreslås for dem som ikke er i fullt arbeid:

- ved å redusere uføretrygden fra 66 pst. til 60 pst. av beregningsgrunnlaget
- ved å redusere retten til arbeidsledighetstrygd
- ved trusler om å redusere sykkelønnen dersom ett av intensjonsavtalens mål om 20 pst. reduksjon ikke nås

- ved å underregulere grunnbeløpet i forhold til lønnsutviklingen, og Fremskrittspartiets høye sigarføring fra tidligere blir noe tafatt, når de på grunn av budsjettforliket ikke stemmer for forslaget om at etterslepet fra i fjor skal gis før de neste pensjonsdrøftinger tar til

Rett til like muligheter for omsorg og pleie sikres ikke gjennom privatisering av velferdstjenestene, slik budsjettforliket legger opp til, der

- arbeidsgivere får skattelette når de betaler private helseforsikringer for sine ansatte
- finansieringsmodeller i helsevesenet skal stimulere til private aktører
- det på ulik måte skal legges bedre til rette for private sykehus
- økt konkurranse og anbudsutsettelse skal sikres bl.a. ved å innføre utfordringsrett for private aktører og således legge til rette for privatisering av viktige kommunale omsorgstjenester

Vi har erfaringer med dette i et høyrestyrt Oslo. Enda flere erfaringer har man fra Thatchers liberale England i sin tid. Erfaringene er tydelige: Det blir verken omsorg eller trygghet av det.

Jeg har vanskelig for å tro at det er et reelt flertall for et slikt hamskifte i norsk velferdspolitik. Det er å håpe av Kristelig Folkeparti kommer ut av skapet før strukturendringene blir så store at vi ikke kan rulle velferden tilbake.

Gunn Olsen (A): Vi har grunn til å være bekymret for den utviklingen som skjer når det gjelder psykiske lidelser. Og vi har grunn til å være bekymret over alle de barn og unge som er og blir psykisk syke. Altfor mange barn og unge havner innenfor psykiatrien, og de forblir der, kanskje livet ut. Årsakene og diagnosene er sammensatte og kompliserte. Det må uten tvil være en av de aller største utfordringene norsk helsevesen har.

Ifølge WHO kommer psykiske lidelser høyt opp på den globale lista når det gjelder både omfang og utbredelse. Det gjelder sykdom som dødelighet, det gjelder lidelser for pasientene som byrder for pårørende, det gjelder kostnader for samfunnet.

Psykiatriske helsetjenester må tilpasses det samfunnet vi lever i. Det samfunnet endrer seg stadig: økende arbeidsuførhet, vekslende arbeidsledighet, økende rusmisbruk og økende mangfold av kulturer, for å nevne noe. Derfor er det nødvendig at vi holder fana høyt i arbeidet med forebygging og behandling av psykiske lidelser, for vi løser det ikke med å være bekymret – det krever rett og slett handling.

Stortinget har handlet gjennom psykiatriplanen og budsjettoppfølgingen av denne, og Arbeiderpartiet kan gjerne rose helseministeren for hans engasjement og tydelige stemme i satsingen på psykiatrien. Arbeiderpartiet liker godt at helseministeren holder helseforetaka litt i øra, så vi kan nå de måla vi alle ønsker å nå i psykiatrien.

Arbeiderpartiet er klart til å stå sammen med Regjeringa i det arbeidet, men i likhet med resten av komiteen er vi urolige for oppfølging av planen. Vi er ikke fornøyd med at ventetida fortsatt er for lang for både barn, ung-

dom og voksne. Vi må fortløpende vurdere å sette inn mer ressurser for å lykkes. Vi er også klare til å stå sammen med pasientene, pårørende og fagfolk for å fortsette nedbyggingen av fordommer når det gjelder psykiske lidelser. Brukeren må settes i fokus, og brukermedvirkningen må være reell.

Om vi skal møte alle utfordringer, vil det være et stort behov for forskning og kompetanse.

Mental Helse Norge bør berømmes, ikke fordi de holder til i Telemark, men fordi de har gjort et stort arbeid for å sette fokus på og alminneliggjøre psykiske lidelser og være en banebryter for å nedkjempe fordommer. Heldigvis ønsker en samlet komite at det skal bygges opp et kompetansesenter i Skien, selv om regjeringspartiene er litt mer lunkne enn flertallet.

Vi prøver så godt vi kan å se hele samfunnet i sammenheng. For at folk skal få et godt liv, må vi klare å se hele mennesket. Arbeid og rehabilitering er derfor blant Arbeiderpartiets viktigste prioriteringer.

Arbeiderpartiet er opptatt av alle skal få bruke sin arbeidsevne. Inkluderende arbeidsliv er et godt verktøy, som sosialministeren har vært inne på. Det er faktisk ganske på moten å være IA-bedrift, en mote som gir gode resultater. Yrkesrettet rehabilitering må videreutvikles. Mange av opptreningsinstitusjonene våre har svært gode resultater å vise til. Men vi har alle et ansvar for at også de skal få planlegge sin hverdag.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Elisabeth Røbekk Nørve (H): Samarbeidsregjeringen har fremmet et sosialt budsjett med mange og store reformer. Tiltakene er målrettet for å hjelpe de aller fattigste generelt, men barnefamilieene spesielt.

Regjeringen lanserer for første gang i moderne tid en tiltakspakke mot fattigdom, og budsjettet inneholder flere tiltak som har til hensikt å få flest mulig over fra passive tiltak til arbeid. Som eksempel kan nevnes at arbeidsmarkedsstiltak for langtidsmottakere av sosialhjelp og arbeidsmarkedsrettet kvalifisering for innvandrere styrkes.

Oppfølgingstjenesten for bostedsløse, bostøtteordningen for barnefamilier og retten til overgangsstønad under utdanning for enslige forsørgere styrkes. I tillegg øker både den øvre grensen og satsene i minstefradraget.

Rusmiddelpolitikken er en viktig del av velferdspolitikken, og den enkelte rusmiddelmissbruker har ofte sammensatte behov for hjelp. Den dramatiske økningen i tilgang til og bruk av rusmidler krever nytenkning innen rusomsorgen.

Viktige innsatsområder som tiltaksplan mot fattigdom, utredning av felles etat for arbeid, trygd og sosiale tjenester, opptrappingsplanen for psykiatri, barnevernet m.fl. må ses i sammenheng med rusmiddelpolitikken. Regjeringen ser det derfor som viktig at disse områdene styrkes og samordnes.

Regjeringen vil ha slutt på at rusmiddelmissbrukere skal være kasteballer i et system uten rettigheter, og har derfor fremmet tidenes mest omfattende handlingsplan

mot rus. Det betyr at Norge for første gang i historien får en plan som bidrar til at rusmiddelmissbrukere kommer inn under pasientrettighetsloven og henvises direkte til spesialist for utredning, avrusing og behandling via sin faste lege, på lik linje med andre.

Regjeringen satser på bedre forebyggende arbeid blant barn og ungdom og bedre behandlingstilbud for de tyngste rusmiddelmissbrukerne. I den forbindelse har Regjeringen fått på plass en landsdekkende rustelefon som skal bidra til å redde liv, ved å gi rask og fagkyndig veiledning til barn og unge og deres pårørende.

Regjeringen satser på bedre botilbud, bedre helsetilbud og styrket legemiddelassistert rehabilitering for narkomane.

For å følge opp helheten i behandlingsskjeden har Regjeringen styrket psykiatrien med største økningen siden psykiatriplanen ble vedtatt.

Vi vet at svært mange barn og unge sliter med psykiske problemer, eller at de ofte får slike problemer ved bruk av narkotiske stoffer. Regjeringen vil derfor prioritere barn og unge gjennom hele behandlingsskjeden – også innenfor psykiatrien.

Beate Heieren Hundhammer (H): 50 milliarder kr er prislappen på de samlede utbyggingsbehovene de regionale helseforetakene har meldt inn til departementet. Det er urealistisk å gjennomføre en så storstilt utbygging, og antakeligvis er det heller ikke nødvendig.

I tiden framover vil helseforetakene forberede og gjennomføre omstruktureringer/funksjonsfordelinger med tanke på bedre og mer effektiv drift. Utbyggingsprosjektene må også bli gjenstand for en kritisk gjennomgang, og nytteverdien av utbygging må ses i forhold til hvordan man ønsker å innrette et samlet helsetilbud innenfor regionen. Like fullt vil det i tiden framover kreve store midler å foreta nødvendig utbygging. Da bør alternative utbyggingsmodeller prøves.

I budsjettet har regjeringspartiene fått flertall for å be Regjeringen vurdere spørsmålet om et samarbeid mellom det offentlige og det private når det gjelder investeringer i nybygg, og for å be departementet belyse hvordan private interesser på en hensiktsmessig måte kan delta i utbygging og drift av sykehus. For også når det gjelder deler av driften og eiendomsforvaltningen, kan det være hensiktsmessig å benytte seg av private.

Dette er ingen nyskaping. Andre land kan vise til både lange og gode erfaringer med offentlig og privat samarbeid innenfor flere sektorer. I Norge har vi stort sett kun våget oss på samferdselssektoren. Det er på tide å åpne for dette på den sektoren som kanskje betyr mest for innbyggerne for å få et godt tilbud, slik at vi kan få både fortgang i og et korrektiv til rent offentlig sykehusutbygging.

Det er flere sykehus som har begynt å tenke i disse baner. For eksempel har sykehuset i Buskerud i forbindelse med planlegging av nytt sykehus, foruten å se på hvilke finansielle muligheter de selv har, gått igjennom hvilke innsparingsmuligheter som finnes, og det har vært kontakt mellom sykehuset og private investorer i forhold til

virksomhet som er knyttet til et sykehus, som sykehushotell, infrastruktur etc. Det er generelt kommet langt når det gjelder selve modelltenkningen rundt et offentlig-privat samarbeid.

Gjennom studier i utlandet, som England og Sverige, har sykehuset studert sammenlignbare prosjekter. Disse viser seg å være langt billigere enn hva som er tilfellet her, til tross for at anbud, kontraktsinngåelse og bygging skjer innenfor det samme EØS-området. Det er et paradoks at man kan bygge sykehus til mellom 20 000 kr og 30 000 kr pr. kvadratmeter i Sverige, når man bygger til 60 000 kr pr. kvadratmeter i Norge. Dette viser at det er betydelig vilje til å ta alternative og kreative løsninger i bruk når sykehusene selv får anledning til dette.

Med en føring som nå ligger i budsjettet, kombinert med nærmere utredning fra departementet, vil dette sykehuset, samt de øvrige, kunne gå videre med denne planleggingen. En annen side ved utbygging av sykehus, er at det er viktig å kunne slippe å finne opp hjulet på nytt hver gang man skal bygge. Det blir lite masseproduksjonseffekt dersom det ved hvert sykehus blir en arkitekt- og entreprenørdebut. Derfor må vi også dra nytte av de mulighetene EØS-markedet gir.

I budsjettet har flertallet understreket at en utbygging i samarbeid med private bare kan skje innenfor helseforetakenes ordinære budsjetttrammer og de ordinære prioriteringene. Samarbeid med private investorer kan være alt fra et sameie til kun grunninvesteringer. Poenget er å prøve ut alternative utviklingsmodeller, og få prøvd/kvalitetssikret sine egne prosjekter mot alternativer.

Magne Aarøen (KrF): Av mange viktige avsnitt i eit stort budsjett vil eg særleg drage fram eitt i innlegget mitt, og det gjeld fødetilboda ved lokalsjukehusa.

I desse dagane gjer ulike helseforetak sine vurderingar om korleis dei skal få drifta i samsvar med budsjettet. Desse budsjetta er rimeleg tøffe å rette seg etter.

Det synest som om fødeavdelingane kan stå meir lagleg til for hogg enn andre avdelingar. Nyleg fekk vi demonstrert det i mitt heimfylke, Sogn og Fjordane, der det er kome arbeidsrapportar som gjeld dramatiske nedleggingar både av fødeavdelingar og av heile sjukehus.

Eg vil då peike på at i fjor hadde ein samla komite ein klart positiv merknad i revidert nasjonalbudsjett når det gjaldt sjukehusøkonomien, om at ein skulle sikre desentraliserte fødetilbod. I år er det også ein ny merknad i budsjettinnstillinga, side 81, der alle er med utanom Framstegspartiet:

«Komiteens flertall ... vil påpeke at norsk geografi med spredt bosetning og lange avstander mellom sykehusene nødvendiggjør et desentralisert fødetilbud.»

Eg er difor glad for at det ligg føre eit forslag frå regjeringspartia og Framstegspartiet, som også helseministeren kommenterte, om å sjå på nyfødtdedisinen. Det er då viktig at ein i mellomtida syter for at ein ikkje gjer grep i helseforetaka som øydelegg denne moglegheita til å sikre dei lokale fødeavdelingane. Eg er trygg på at helseministeren som helseforetakssjef vil syte for at så ikkje skjer.

Kristeleg Folkeparti var imot sjukehusreforma, m.a. på grunn av den frykta vi no ser at folk utover landet også har. Vi har ikkje mana til omkamp, det har heller ikkje Regjeringa. Difor er det no viktig at vi styrer dette på best mogleg måte.

Eg vil også kommentere ein annan ting. Det har frå fleire over lengre tid vore sagt at Regjeringa vil avvikle gravferdsstøtta. Ein skulle jo tru at folk hadde leseproblem. Det som er tilfellet, er at Regjeringa aukar gravferdsstøtta for dei som treng det mest. I 20 år har denne støtta stått uendra. Det har alle desse åra vore slik at ein måtte søkje om støtte dersom ein trong midlar utover dei 4 000 kr. Det er ingenting nytt i at ein no må søkje støtte for å få dei 15 000 kr. Men det er gjeve ei ekstra hjelp – som aukar for fyrste gong på desse åra – til dei som treng det mest.

Bent Høie (H): Jeg vil benytte anledningen til å korrigere en feil som har oppstått i innstillingen under kapittel 2711 post 78. Når det gjelder den korrekte kapittelhenvisningen for økningen som kom på kapittel 2711 post 78, er det slik at den samlede økningen på 17 mill. kr skal fordele seg med 13,6 mill. kr på kapittel 2711 post 78 og 3,4 mill. kr på kapittel 732 post 70.

Dermed må innstillingen endres, med en reduksjon på 3,4 mill. kr på kapittel 2711 post 78, og en tilsvarende økning på 3,4 mill. kr på kapittel 732 post 70.

Jeg vil også ta opp de forslagene som er omdelt i salen, nr. 36 på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti og nr. 37–39 på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti.

Jeg vil også benytte anledningen til å kommentere spesielt innlegget til Asmund Kristoffersen. Han gav en beskrivelse av den omleggingen som nå foregår i helseforetakene, som jeg ikke kjenner meg igjen i. Komiteen har ved flere anledninger besøkt de regionale helseforetakene og fått en god innsikt i måten de arbeider på. Mitt klare inntrykk fra det arbeidet er at de regionale helseforetakene legger stor vekt på å forankre de endringene og den omstillingsprosessen som de nå er inne i, hos de ansatte i organisasjonen og hos andre berørte parter i nærmiljøet. Samtidig har jeg også et klart inntrykk av at de klarer å holde en åpen prosess omkring forslagene, at forslagene blir debattert både i media og i lokalmiljøene. Det skulle bare mangle, det er en del av den demokratiske prosessen. Dermed har vi et klart inntrykk av at de regionale helseforetakene har startet et viktig arbeid med å klare å se helsetilbudene i regionene i sammenheng, få en best mulig utnyttelse av de offentlige midlene og gi et best mulig tilbud til innbyggerne i sin region. Det vil være en stor fare for denne reformen om Stortinget skulle ta ethvert utslag av en debatt i lokalmiljøene opp i denne salen og på en måte starte debatten her, og dermed undergrave den autoritet og den tillit som de regionale helseforetakene har behov for i det viktige arbeidet som vi sammen med statsråden har pålagt dem å gjøre.

Presidenten: Bent Høie har tatt opp de forslag han refererte til.

De korreksjoner i innstillingen som ble presentert, er registrert.

Berit Brørby (A): Legemiddelfeltet har fått en bred omtale i sosialkomiteens innstilling. Jeg er i denne saken svært undrende og også skuffet, særlig over SV, som sørger for flertall for at det innføres et indeksbasert refusjonssystem for legemidler. Dette systemet er en stor fordel for legemiddelindustrien, fordi systemet tar bort mye av forhandlingspresset legemiddelprodusentene har vært utsatt for etter dereguleringen. Med dette systemet vil det offentlige, dersom man er opptatt av å ha kontroll med de offentlige utgiftene, få store problemer med å få ned prisene, for med en indekspris er jo både produsenter, grossister og apotek mest interessert i en høyest mulig pris, på grunn av prosentavansen. Med dette systemet kan man risikere at hele næringen «rotter seg sammen» for å holde nivået oppe. Jeg mener at indeksprismodellen er en teoretisk sosialøkonomisk modell som i praksis kommer til å ta bort mye av dynamikken i legemiddelmarkedet. Det store flertallet av høringsuttalelsene om et indekssystem advarer mot dette, nettopp fordi den praktiske oppfølgingen av forslaget i den virkelige verden blir svært vanskelig.

Med det som blir vedtatt i dag, er det kun produsentene som gnir seg i hendene, og jeg synes det er veldig trist at ikke flere enn Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Fremskrittspartiet ser dette og er opptatt av hva som er best for pasientene.

Så til slutt: Etableringen av helseforetakene er vi nødt til å lykkes med. Det er svært bekymringsfullt at de sliter så med økonomien som de gjør. Det var også av den grunn at Arbeiderpartiet og SV stod sammen om å bevilge vel en halv milliard kroner mer til foretakene. For oss som følger med i hva Helseforetak Øst foretar seg, er vi nå redde for tilbudene på en rekke områder, og den form for usikkerhet, setter hele reformens autoritet i fare. Det burde bekymre regjeringspartiene og Regjeringen i mye større grad enn vi får se her i denne sal.

Ola D. Gløtvold (Sp): Med så mange saker og områder blir en del nærmest stikkordsmessig når man har så lite tid tildelt. Jeg må bare vise til det jeg sa i replikkordskiftet når det gjelder dette med tidsbegrenset uførestønad og innskrenking i retten til friinntekter for uførepensjonister.

Et par andre vesentlige ting for dem det gjelder, vil jeg likevel nevne. Når det gjelder rehabiliteringspenger til studenter, ber vi sammen med flere partier om at man opphever aldersgrensen på 26 år for studenter som blir syke, og som trenger rehabilitering etter den alderen. Vi ber også om at man opphever taket på tolketimer i arbeid for døve, døvblinde og døvblindblitte, og håper at Regjeringen gjør det.

Så litt om gravferdsstøtten. Vi i Senterpartiet er veldig skuffet over den innretningen som Regjeringen la opp til der. Representanten John I. Alvheim sa han var «kvalm» over at man går løs på døde mennesker. Jeg skal ikke bruke så sterke ord, men jeg er veldig lei for at vi ikke

klarte å gjøre noe med dette. Der må jeg nok si at ansvaret først og fremst lå på Fremskrittspartiet i det forliket de gjorde med Regjeringen – og så høyt som de gikk på banen i forhold til denne saken! Vi ønsker en generell støtte, med muligheter for dem som trenger det mest, til å få inntil 12 500 kr, som ordningen er i dag. Så økningen fra Regjeringen opp til 15 000 kr er ikke stor – 12 500 kr kan man altså få i dag. Den ordningen som Regjeringen legger opp til nå, stigmatiserer folk i en meget vanskelig situasjon, synes jeg.

Så har jeg lyst til å ta en liten visitt til helseministeren, som snakket om forebyggende helsearbeid, at det er for lavt prioritert. Vi har fra Senterpartiet foreslått at vi skal prøve å bedre våre spisevaner, ikke minst for barn og unge, ved å innføre grønnsaker og frukt i skolen. Dette er det ingen partier som har respondert på. Jeg synes derfor at en del av forebyggingsarbeidet kanskje ikke er bredt nok, når vi ser hva slags initiativ som tas i forhold til annet forebyggende arbeid, jf. røykelov og dette med fysisk fostring, som man i hvert fall verbalt nå flagger ganske sterkt.

Vi ønsker å ta bort økningen i egenandeler ved konsultasjon hos lege og psykolog, og vi ønsker at frikortordningen skal være der den er i dag, og ikke heve taket med 500 kr slik som Regjeringen har foreslått.

Så litt til opptreningsinstitusjonene. De er i en veldig problematisk situasjon. Det er ingen som har vært uenig i at egenandelen for den enkelte innlagte på institusjon, som dette gjelder, skal være lavere. Den har gått ned fra 190 kr til 150 kr og nå til 120 kr, men staten, ved regjering og stortingsflertall, tar ikke ansvaret for dette ved at man da øker kurdøgnsatsen eller den prisen som staten skal betale, tilsvarende.

Representanten Bent Høie sa i en replikk til meg at de hadde tilleggsbevilget. Ja, de har gjort det, etter sterkt press, både i revidert nasjonalbudsjett og nå i høst gjennom avtalen med Fremskrittspartiet. Men det er altfor lite. Vi ønsket å legge inn 100 mill. kr til dette, og antakeligvis er det i minste laget også, ved siden av at vi ønsket en annen finansieringsordning, jf. det mindretallet har foreslått i den utredningen som er gjort her. Vi må ha disse institusjonene på plass. Vi ønsker også nye institusjoner, og følger opp det. Det er helt riktig. Det har også Høyre og andre regjeringspartier uttalt seg positivt om før, men nå følger det ikke opp med penger.

John I. Alvheim (FrP): Først vil jeg få minne om det vedtaket vi greide å forhandle oss frem til med regjeringspartiene når det gjelder Røros Rehabiliteringssenter, som nå står ferdig, og der Regjeringen skal gå i dialog med institusjonen og Landsforeningen for Hjerter- og Lungesyke for å sikre driften av senteret i 2003.

Så litt oppfølging av representanten Beate Heieren Hundhammers innlegg når det gjelder flertallsmerknader som Fremskrittspartiet har sammen med regjeringspartiene i innstillingen, bl.a. å åpne for private investorer når det gjelder bygging og renovering av sykehusbygg og helseinstitusjoner. Det som ligger på bordet i dag, er at det er behov for 60 milliarder kr. Skal dette gå over de

offentlige budsjettene, er det noen av oss som ikke får oppleve at så skjer. Det er et stort behov for å renovere enkelte sykehus og for nybygg. Det er veldig positivt at det nå er flertall i Stortinget for å benytte muligheten som foreligger når det gjelder private investorer. Det vil føre til at vi kan realisere flere bygg og få dem raskere i gang.

Så tilbake til flertallsforslaget om å øremerke en del av budsjettposten for tannbehandling til rehabilitering av tannsett i forbindelse med periodontitt. Det forslaget som er fremmet her på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti, har følgende ordlyd:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett 2003 med et opplegg for gjennomføring av refusjonsordning for rehabilitering ved tanntap som følge av periodontitt, innen den samlede bevilgning til refusjon for tannbehandling.»

Det er her haken ligger. Hvis det er riktig det helseministeren sa i sitt innlegg, at hvis man øremerker disse pengene, vil det gå ut over andre pasienter som disse pengene var tiltenkt, også de under tak 2. Men skal man følge det forslaget som ligger her, vil jo akkurat det samme skje. Hvis bevilgningen ikke økes i revidert nasjonalbudsjett, vil den ordningen som det loves å legge opp til her, også gå ut over de pasientene som forutsettes å få behandling, slik helseministeren fortalte oss fra talerstolen her. Så kan man jo selvfølgelig diskutere hva man kan tro mest på. Det skal ikke jeg ha sagt noe om. Men konsekvensene, hvis vi skal kunne gå ut fra dette forslaget, må jo være at det også skal legges inn penger i revidert nasjonalbudsjett.

Elisabeth Røbekk Nørve (H): Det er enkelte opplevelser og stunder her i livet der det å være sammen med sine nærmeste er viktigere enn ellers. En sådan opplevelse er bl.a. når en ny liten borger skal komme til verden.

I de fleste tilfeller er en fødsel ukomplisert og opplevelsen er til stor glede for hele familien, som ønsker å delta i størst mulig grad.

Noen opplever dessverre komplikasjoner til tross for fullført svangerskap, mens andre igjen opplever at den lille er nysgjerrig på livet og har det altfor travelt med å komme til verden. I slike tilfeller kreves det høy medisinsk kompetanse og raske reaksjoner for å gi barn og mor den beste behandling. For den fødende og barnet er slike opplevelser i seg sjøl belastende. Nærhet og støtte fra familien er derfor en stor fordel.

Høyre og regjeringspartiene er svært tilfredse med at en enstemmig sosialkomite slår fast at viktig etablert fagkompetanse innen intensiv nyfødtmedisin ved noen sentralsykehus skal videreføres. Spesielt viser komiteen til de to sykehusene i Ålesund og Bodø. Sykehusene kan vise til svært gode resultater innen nyfødtmedisin og for tidlig fødte, og det vil være uheldig å bygge ned slik kompetanse der avstandene er store til nærmeste region-sykehus.

Minst like viktig er det at de fødende kan føle seg trygge på at sykehusene blir bedt om å opprettholde et høyt faglig nivå for nyfødtmedisin, og at Helsetilsynet vil ha som oppgave kontinuerlig å vurdere tilbudet og trygg-

heten. Vi lever i et land med spredt bebyggelse og ofte store avstander til nærmeste sykehus.

Som en oppfølging av tidligere vedtak i Stortinget om en bedre akuttmedisinsk beredskap har Regjeringen varslet at det før nyttår vil bli fremmet et høringsnotat med forslag til endring av folketrygdloven kapittel 5. Endringsforslaget går ut på å lovfeste trygderefusjon for svangerskapskontroll utført av jordmor i privat så vel som i offentlig virksomhet. En godt utbygd distriktsjordmortjeneste, gode svangerskapskontroller og kvalifisert følge til sykehus når behovet er til stede, er ikke bare forebyggende mot komplikasjoner, det er også betryggende for dem som venter i spenning på at et stort lite under igjen skal skje.

Statsråd Dagfinn Høybråten: Det er flere ting som kunne være fristende å kommentere på tampen av debatten. Jeg skal gjøre det kort og bare si at jeg må reservere meg mot den framstillingen som representanten Brørby gjorde seg til talskvinne for, at helseforetakene nå skulle være i gang med aktiviteter som undergraver reformens autoritet. Det vil jeg ta klar avstand fra. Helseforetakene er i gang med aktiviteter som er en oppfølging av effektiviseringskrav som er stilt gjennom budsjettvedtak i Stortinget. Jeg føler i hvert fall et ansvar for at de skal få muligheter til å gjøre det. Samtidig skal de gjøre det innenfor rammen av de helsepolitiske føringer og vedtak som skjer fra Stortingets side. Det er også et ansvar.

La meg så til representanten Alvheim si at det er riktig oppfattet at en øremerking av 50 mill. kr på kapittel 2711 post 72 til rehabilitering av tannsett isolert sett vil innebære at økningen i de eksisterende refusjonsordningene blir redusert. Konsekvensen av det vil være at egenandelene blir tilsvarende høyere, og det må da være en utilsiktet effekt av et slikt flertallsvedtak. Den tilsiktede effekt av det vedtaket er å sette et press på statsråden for snarest mulig å legge fram et forslag som innebærer at man får en refusjonsordning også for rehabilitering av periodontitt. Når jeg da har sagt at jeg i revidert nasjonalbudsjett vil komme med et opplegg for det, og jeg vil sette den farten på det som overhodet er forsvarlig, burde det være tilstrekkelig for Stortingets flertall til å si at da støtter vi det opplegget til tak 2 som foreligger, og så forholder vi oss til det opplegget som kommer i revidert og tar da stilling til spørsmålet: ønsker vi å vedta det innenfor den rammen som er vedtatt, eller ønsker vi å legge mer penger i denne ordningen enn det som er vedtatt ved den opprinnelige budsjettbehandling? Den friheten vil jo Stortingets flertall ha på det tidspunktet.

Harald T. Nesvik (FrP): Statsråd Høybråten skal nå ta arbeidet med periodontitt og rehabilitering, og dette arbeidet må jo statsråden, som han også var inne på, gjøre uansett. Selv med det skisserte opplegget som komiteens flertall har lagt opp til, kan man, hvis man kommer tilbake til det seinere, fortsatt legge inn mer av de samme pengene, som statsråden også sier, for hvis man leser forslaget fra statsråden, skal man være innenfor rammene,

(Nesvik)

det står faktisk i forslaget som ligger på bordet i dag til votering.

Så til fødetilbudet og nyfødttmedisin og viktigheten av å ha sikkerhet. Sikkerheten må først og fremst linkes opp imot resultatene ved de enkelte avdelingene og det profesjonelle tilbudet, det gode tilbudet som er der. Det er det noen av sentralsykehusene som har, og det man bl.a. framhever her, er viktigheten av at de fortsetter sitt tilbud.

Til representanten Røbekk Nørve vil jeg bare si at et lignende forslag var oppe i forbindelse med kommune-økonomiproposisjonen før sommeren. Da stemte Elisabeth Røbekk Nørve og Høyre og regjeringspartiene mot forslaget om nettopp Bodø og Ålesund, så den politiske hukommelsen må da være ganske kort. Men det er bra at vi nå har et flertall for dette og en enstemmig komite som nettopp påpeker viktigheten av å opprettholde disse avdelingene.

Så en liten visitt til Arbeiderpartiet og representanten Britt Hildeng når det gjelder det som går på pensjoner. Det er jo litt underlig at representanten Hildeng kommer med kritikk mot Fremskrittspartiet om trygdeoppgjøret og hvorvidt man skal fange opp et etterslep på trygdeoppgjøret, før man går inn i et nytt, særlig fordi Fremskrittspartiet gang på gang har fremmet forslag om å endre retningslinjene for trygdeoppgjøret. Merkverdig nok har da Arbeiderpartiet ikke støttet det. I tillegg la Fremskrittspartiet opp til en helt annen økning i trygdeoppgjøret som nettopp var i tråd med det som organisasjonene bad om i mai. Arbeiderpartiet stemte imot det. Jeg synes det er både litt merkverdig og litt frekt å stå på denne talerstol og prøve å framstille det som noe helt annet enn det man har gjort tidligere.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 1024)

S a k n r . 2

Innstilling fra sosialkomiteen om samtykke til deltaking i ei avgjerd i EØS-komiteen om deltakinga til EØS/EFTA-statane i EU-programmet for folkehelse (2003-2008) (Innst. S. nr. 58 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 11 (2002-2003))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1052)

S a k n r . 3

Innstilling frå sosialkomiteen om endringar under enkelte kapitlar på statsbudsjettet medrekna folketrygda for 2002 (Innst. S. nr. 69 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 17 (2002-2003))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1052)

S a k n r . 4

Innstilling fra sosialkomiteen om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 under Helsedepartementet (Innst. S. nr. 70 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 26 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 10 minutter til Kristelig Folkeparti og 5 minutter til hver av de øvrige gruppene.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talelisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Bent Høie (H) (ordfører for saken): I den framlagte proposisjonen om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet som vi nå har til behandling, er det foreslått korrigeringer i 2002-budsjettet. De fleste av disse har det vært enighet om i komiteen, men noen forslag vil jeg likevel trekke fram.

I proposisjonen er det foreslått bl.a. å forsterke det tobakksforebyggende arbeidet, herunder kampanjer i media, med 10 mill. kr. Dette er en oppfølging av Nasjonal kreftplan og støttes av en enstemmig komite.

Tobakksskader er et av de største helsemessige problemene vi har, og det er bra at det nå gjøres en aktiv innsats for å forhindre at enda flere begynner å røyke.

Samtidig er det viktig at det gjøres en innsats for å få enda flere til å slutte.

Den største saken i denne proposisjonen er likevel situasjonen ved sykehusene. Det varsles bl.a. at den polikliniske virksomheten er høyere enn antatt. De regionale helseforetakene står fortsatt overfor et vanskelig og utfordrende arbeid på flere områder, både av økonomisk og organisatorisk karakter. For å lette den økonomiske situasjonen foreslår en derfor å øke driftskreditten til helseforetakene fra 2 milliarder kr til 3,6 milliarder kr. Av dette kan ca. 100. mill. kr brukes overfor private institusjoner.

Et flertall i komiteen, bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, slutter seg til dette og mener også at det må gis mulighet for at de regionale helseforetakene kan benytte den opprinnelig tildelte driftskreditt til de private institusjonene dersom beløpet viser seg ikke å være tilstrekkelig. Dette er viktig fordi de private institusjonene også opplever en vanskelig økonomisk situasjon.

I denne forbindelse er det også enstemmighet om betydningen av at de regionale helseforetakene tar ansvar for de private institusjonene som de har avtale med, slik at de får forutsigbare og likeverdige rammebetingelser.

Fremskrittspartiet mener at Stortinget istedenfor å utvide driftskreditten bør bevilge 2 milliarder kr ekstra til sykehusene nå. Dette kan virke som en besnærende tanke. For som det argumenteres: «Pengene er jo brukt allerede.» Ja, de er det – dermed er det åpenbart at forslaget

ikke ville ført til at en eneste ekstra pasient ville blitt behandlet hvis dette hadde blitt vedtatt. Men mer alvorlig er det at med all sannsynlighet ville nødvendige omstillings- og effektiviserings tiltak ha blitt bremsset ned, for ikke å si ha stanset helt opp. Forslaget ville etter min oppfatning nærmest ha fungert som en bombe under hele helsereformen. For med hvilken autoritet og motivasjon skulle de regionale helseforetakene ha fortsatt det viktige arbeidet som de nå er inne i, hvis en i første år med statlig eierskap skulle oppleve at Stortinget på slutten av året kom med 2 milliarder kr ekstra?

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet synes ikke det er en heldig situasjon hvis svingningene i pensjonsuttgiftene gjør at helseforetakene på en uforutsigbar måte må endre behandlingsvolumet. Det er også noe mindretallet har beskrevet.

Jeg finner derfor grunn til å vise til at innføringen av regnskapsloven skal ha en utjevne effekt mellom år. Dette er også grunnen til at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet foreslår at Regjeringen fram mot revidert nasjonalbudsjett vurderer om innføringen av regnskapslovens bestemmelser for sykehusene gir den tilstrekkelige effekten.

John I. Alvheim (FrP) (komiteens leder): Så langt har helseforetakene fulgt opp intensjonen i sykehusreformen. Flere pasienter er behandlet, ventetiden er redusert, like så ventelistene. Med utgangspunkt i tredje tertial kan det synes som om sykehusene får en økning av pasientbehandlingen på ca. 3 pst., mens det godkjente budsjett forutsatte en produksjonsøkning på 1–1,5 pst. Den økende produksjonen i tillegg til en uforutsett tilleggspremie til KLP samt uinndekket lønnsøkning har imidlertid brakt foretakene uforskyldt inn i en meget vanskelig økonomisk driftssituasjon. Selv om driftskreditrammen har økt betydelig, gir ikke dette foretakene en varig løsning av den økonomiske situasjonen.

Så langt jeg kjenner til, foreligger det nå planer i samtlige regioner og regionale foretak om til dels betydelige kutt i behandlingstilbudene i 2003 for å kunne bringe budsjettene i balanse i 2004. Det finnes også planer om å legge ned sykehus. Dette er en situasjon som Fremskrittspartiet ikke kan akseptere, og som heller ikke andre partier på Stortinget bør akseptere.

Det har også i media kommet kritiske merknader til tilbudskutt fra de ulike politiske partier, i særlig grad fra Arbeiderpartiet. Jeg hadde derfor forventet at når Fremskrittspartiet i forbindelse med denne proposisjonen foreslår en tilleggsbevilgning på inneværende års budsjett til foretakene, ville Arbeiderpartiet støttet dette forslaget. Det gjør de imidlertid overraskende nok ikke. Det er kun Senterpartiet som stiller opp, og støtter en tilleggsbevilgning på 2 milliarder kr.

Arbeiderpartiet lanserer i innstillingen en tanke om statlige fond som foretakene kan trekke på under ekstraordinære forhold, som eksempelvis økt pensjonspremie. Fremskrittspartiet vil vurdere dette på et senere tidspunkt, men nå er det riktig å tilføre foretakene driftsmidler så en slipper kutt i behandlingstilbudene i 2003. Trek-

ker en inn driftsunderskuddet for 2002, vil foretakene fra 2003 være i stand til å opprettholde produksjonen og videreføre kutt i ventetiden og kutt i ventelistene. De partier som nå unnlater å rette opp foretaksøkonomien, må derfor også påta seg ansvaret for de kutt i behandlingstilbudene som foretakene finner nødvendig i 2003, og som kan sette hele sykehusreformen i vanry. Det holder ikke bare å kritisere Regjeringen. Nå har en anledning til å rette opp sykehusøkonomien, men de gjør det ikke.

Jeg tar opp forslaget i innstillingen.

Presidenten: John I. Alvheim har tatt opp det forslag han refererte til.

Ola D. Gløtvold (Sp): Senterpartiet er meget bekymret for helseforetakenes dårlige økonomi, som kan skape en helt uakseptabel utvikling i vårt helsevesen generelt og i spesialisthelsetjenesten spesielt. Men dette vil få ringvirkninger også inn i førstelinjetjenesten. Det som er klart, er at man har behov for å skape samhandling og samarbeid innenfor helsevesenet. Men den samordningen som nå skjer, er vi redd blir preget av avvikling og sentralisering, ut fra en ensidig økonomisk tankegang, ikke minst på grunn av at økonomien er så dårlig som den nå er. Uakseptabel strukturendring som dette vil redusere det akuttmedisinske tilbudet til befolkningen, ikke minst i distriktene, og vi ser det allerede nå, f.eks. i ambulansetjenesten. Etter vår mening er det slik at akuttmedisinsk beredskap, og ambulansetjenesten som en del av denne, burde utbygges og styrkes. Det ville også være i tråd med Stortingets intensjoner i forbindelse med behandlingen av den såkalte akuttmeldingen.

Vi har også omtalt fødselstilbudet ganske mye i budsjettet for 2003, spesielt når det gjelder fødestuer og tilbudet for for tidlig fødte. Men det generelle, som burde gå igjen for dette med fødselsomsorg, er at fødselsomsorgen skal være desentralisert. På sykehus hvor man nå har fødeavdelinger, blinker det noen blå lys som varsler at dette tilbudet kan bli borte. Vi mener at fødselsomsorgen skal og må være desentralisert.

Da vi behandlet økonomien for sykehusene i vår i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, viste helseforetakene til at det manglet 2,6 milliarder kr. Regjeringens svar på dette var at man skulle få 1,3 milliarder kr. Resten skulle man ta inn i form av effektivisering. En slik effektivisering er etter min mening med på å endre strukturen i helsevesenet vårt, slik som jeg nå beskrev det.

Vi fant svaret fra Regjeringen utliferdsstillende og uakseptabelt og foreslo en tilleggsbevilgning som skulle bety at økningen i pasientbehandlingen kunne være på mellom 2,5 pst. og 3 pst. Vi visste allerede at økningen i pasientbehandlingen var på opp mot 2 pst. første halvår 2002, og Regjeringen foreslo altså at behandlingsovergangen bare skulle være på 0,5 pst. Det ville ha betydd en stenging av sykehusposter og en sterk reduksjon av tilbudet til pasientene hvis man i løpet av året skulle ha kommet ut med 0,5 pst. Svaret fra flertallet på Stortinget i vår var at man la inn penger, slik at økningen i pasientbehandlingen skulle kunne være på mellom 1 pst. og

1,5 pst. Ingen ville følge Senterpartiets forslag til bevilgning slik at man skulle kunne få den økning i pasientbehandlingen som vi i dag ser det ble, som vi forutså, og som vi budsjetterte etter.

Jeg synes det er litt trist at dette er situasjonen for helseforetakene. Vi har blitt fortalt noen ganger, når vi har bekymret oss for helseforetakene, at vi ber om omkamp om denne saken fordi vi var så sterkt imot en del av det som ligger i helseforetakenes struktur, organisering og det som skjer nå. Men vi har iallfall prøvd å være med på å sikre at denne formen for sykehusdrift skulle bli til gagn for den enkelte pasient. Det ser vi nå at vi ikke får med oss noe flertall for. Fremskrittspartiet og vi er nå med på å foreslå 2 milliarder kr i sluttsalderingen av 2002-budsjettet. Vi ønsker at denne bevilgningen skal gjøres overførbart, men ikke som en overslagsbevilgning, fordi vi ønsker at Stortinget skal ha kontroll med hvor mye penger som brukes, og hvor mye penger som behøves. Det svartepersillet som vi så tidligere mellom staten og fylkeskommunene, får vi på en måte nå fortsatt mellom staten, ved regjering og storting på den ene siden og helseforetaksstyrene på den andre siden. Den konflikten som dette skaper ute, har allerede nådd oss. Jeg håper at helseministeren tar tak i dette, for flere av de tingene som jeg nevnte her, fødselsomsorg, akuttmedisinsk beredskap og ambulansetjeneste, må være på et akseptabelt nivå hvis denne ordningen skal være slik at den er lik for alle og gir et noenlunde helsetilbud.

Jeg synes også vi har et ansvar i forhold til dette med å redusere sykefraværet, for å få raskere behandling på sykehusnivå og for å få ned ventelistene. Dermed er kanskje det sterkeste bidraget gitt fra storting og regjering for at sykefraværet skal kunne reduseres i den perioden som vi nå har denne intensjonsavtalen.

Jeg tar opp Senterpartiets forslag i innstillingen.

Presidenten: Ola D. Gløtvold har tatt opp det forslaget han refererte til.

Olav Gunnar Ballo (SV): Lederen av sosialkomiteen, John Alvheim, beskrev situasjonen ved sykehusene og konkluderte med:

«Dette er en situasjon som Fremskrittspartiet ikke kan akseptere.»

Men det kan jo Fremskrittspartiet. Fremskrittspartiet har jo akseptert situasjonen. Fremskrittspartiet har vært med på å danne grunnlaget for et flertall for det statsbudsjettet som skal gjennomføres neste år, og der det er bestemt hva som er forutsetningene for sykehusenes drift. Det er jo nettopp det Fremskrittspartiet har gjort – akseptert situasjonen som er ved sykehusene. Den diskusjonen la vi bak oss i forbindelse med diskusjonen om statsbudsjettet for 2003. Så foretar Fremskrittspartiet et rent prokuratorgrep ved å si at midlene kan overføres til 2003, som om vi skal behandle statsbudsjettet gjentatte ganger i denne salen. Men det skal vi faktisk ikke.

SV har, sammen med Arbeiderpartiet og Senterpartiet, foreslått en inndekning i forhold til pensjonsordningen som kunne ha gitt bedre økonomi. Så må vi erkjenne

at det ikke er flertall for det i salen. Fremskrittspartiet støtter det ikke. Det å da skulle gå inn på en type ordninger som om vi kan behandle statsbudsjettet i sak etter sak, blir rent lurei. Jeg får en slags assosiasjon til at man går inn i en kirke som er stipvyntet til vielsen, inngår ekteskapspakten og lover troskap overfor det man har inngått, hvorpå man på kirketrappen stiller seg bredbent og spør: Er det noen andre her som vil gifte seg med oss? Når det gjelder den problemstillingen knyttet til Fremskrittspartiet, kan jeg for SVs del definitivt si at det vil vi ikke. Vi opplever at hele den tilnærmingen som velges her, er rent spill for galleriet. Det er en måte å fri til velgere og befolkningen på, fordi man ikke kan sette seg inn i de rammer for behandling som Stortinget har, og på den måten skal man komme seg ut av det ansvar som man har for situasjonen som sykehusene befinner seg i. Det må være kraftig til ettertanke for Regjeringen å skulle forholde seg til et parti som driver den typen dobbelt bokholderi og spill for galleriet i sak etter sak.

Vi så det også under behandlingen av sak nr. 1 når det gjaldt oppgjørsordningen for tannbehandling. Jeg er overbevist om at hadde det ikke vært for at Fremskrittspartiet skal kjøre et slikt løp, hadde man kunnet få til fornuftige ordninger sammen med Regjeringen. Men dessverre – det kan ikke være slik at opposisjonen skal måtte ta ansvaret når man har en partner å samarbeide med som ikke gjør det. Vi må forholde oss til at vi driver i opposisjon med vår politikk, ikke Regjeringens. Men jeg må si at noe av det mer besynderlige jeg har sett siden jeg havnet på Stortinget, er det forslaget som nå kommer fra Fremskrittspartiet, like etter at man har vedtatt nettopp rammene for de samme sykehusene, og det med Fremskrittspartiets stemmer.

Presidenten: Neste taler er Asmund Kristoffersen.

Også Kristoffersen har en taletid på inntil 5 minutter.

Asmund Kristoffersen (A): Ja, president, jeg skal ikke bruke mine fem tildelte minutter.

Jeg skal ikke nå gå inn på noen beskrivelse av sykehusenes økonomiske situasjon. Det var vi delvis inne på i sak nr. 1, da vi bestemte doseringen av pengene for 2003. Det er jo nettopp en analyse av hvilke behov som er til stede i 2003, som bestemmer beløpene i budsjettet for 2003, som vi nylig har debattert oss ferdig med og skal stemme over.

Det som her foreslås, er å gå inn og vurdere om en skal gjøre noe på 2002-budsjettet. Nå er vi snart midt i desember måned, og det er en helt merkelig måte å budsjettere på hvis en ser for seg at en gjennom bevilgning av penger til drift av sykehusene i desember 2002 skal influere direkte på driften i 2003. En slik måte kan en iallfall ikke budsjettere på. Det er for så vidt maksimalt god timing når en nå har til behandling budsjettet for 2003 og så får seg forelagt et forslag om bevilgning på 2 milliarder kr for 2002 som angivelig skal gjelde for 2003. Så uryddig kan ikke Stortinget overhodet opptre.

Dette har også noe med forutsigbarheten for sykehusene og foretakene å gjøre. De må vite når de går inn i

et budsjettår, hvilke rammer de skal legge opp driften etter – om det skal være mer eller om det skal være mindre. I dette tilfellet blir det på tampen av året foreslått en merbevilgning på 2 milliarder kr. Dette gir ikke forutsigbarhet, og det er nettopp gjennom forutsigbarhet at en kan legge opp en drift tilpasset de rammene en er tildelt til enhver tid.

Arbeiderpartiet har foreslått en fondslåneordning for å fange opp ekstraordinære utgifter til pensjoner for 2002 og 2003, og det forstår jeg at andre partier også, også Fremskrittspartiet, gir sin tilslutning til. Det synes jeg er meget positivt.

Det er viktig at de pengene Stortinget legger inn i budsjettet, skal være det grunnlaget som et sykehus har å drive for, og dermed må vi sørge for at det er samsvar mellom bevilgning og det driftsnivået vi ønsker. Den muligheten hadde Fremskrittspartiet til fulle i og med at de gjennomførte forhandlinger og sluttet seg til resultatet av forhandlingene mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene. Der ble malen lagt for nivået i 2003. Jeg synes at den eneste mulige måten å håndtere dette på, er å forholde seg til budsjettet for 2003.

Jørgen Kosmo hadde her gjeninntatt presidentplassen

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Carl I. Hagen (FrP): Dette var en merkverdig debatt.

Det Fremskrittspartiet gjør, gjør de aller fleste partiene nå hver eneste dag, og har gjort det i dagevis når det gjelder 2002-budsjettet. Sosialkomiteens medlemmer kan bare se på side 2 annen spalte i sin egen innstilling. Der fremgår det at man på kapittel 2711 postene 70 og 76 foreslår en økning på 35 mill. kr og en økning på 117 mill. kr. Man foreslår en økning på kapittel 2750 til luftambulansetransport, til kiropraktorbehandling og til syketransport. Man tilleggsbevilger fordi behovet har vært der i 2002. I hver eneste komite tilleggsbevilger man med den begrunnelsen at behovet har vært større enn man hadde regnet med, og det gis en automatisk tilleggsbevilgning.

Så gjør altså Fremskrittspartiet nøyaktig det samme når det gjelder helseforetakene, og så kommer talere fra Arbeiderpartiet – og Ballo – og prøver å lekse opp for oss hvordan systemene er, når vi stort sett er de eneste som kan dem. Det er jo dette som er det vanlige. På alle områder justerer man budsjettene på slutten av året i samsvar med behovene. Jeg kan finne 50 eksempler bare fra de siste dager.

Hvorfor skal vi ikke gjøre det også når det gjelder helseforetakene, som vi i denne proposisjonen nå leser går med underskudd? Vi ser at den bevilgningen vi har vært med på for neste år, ikke lenger går til å behandle pasienter og drive sykehus, nei, den skal dekke underskuddet fra 2002. Det var ikke forutsetningen vår. Vår forutsetning var å lage et budsjett for 2003, og at man også når det gjelder helsevesenet, når man gjør det på alle andre

områder, selvsagt må tilleggsbevilge det som er nødvendig for å betale utgiftene i 2002. Det er det hr. Ballo ikke skjønner. Det er utgiftene helseforetakene har hatt i 2002, som bør belastes 2002-budsjettet. Det er derfor vi sier i vårt forslag at vi skal dekke underskuddet, selv om det er på 2002-budsjettet, og selv om vi ikke får vite nøyaktig hva underskuddet er før eventuelt i januar eller februar. Det er det vi gjør, og det er derfor vi lager en overslagsbevilgning.

Det er galt at vi har det systemet at man skal bruke av 2003-pengene, som vi har ment skulle gå til pasientbehandling, til å dekke underskudd fra tidligere år. Det er en helt ekstraordinær og uvanlig situasjon. Jeg har nevnt noen eksempler på kapitler og poster i denne innstillingen, og det er mange i andre innstillinger. Så mitt spørsmål er: Når det har vært forutsetningen, hvorfor vil ikke Arbeiderpartiet og SV stemme for vårt forslag? For den løsningen de har, vil i hvert fall ikke hjelpe på helseforetakenes situasjon i kommende år. Det er nå Arbeiderpartiet og SV har mulighet til å sørge for at det som ligger i budsjettet for 2003, skal gå til å drive sykehus i 2003, det skal ikke gå til å betale gjeld som er oppstått i år.

Ola D. Gløtvold (Sp): Det var representanten Asmund Kristoffersen som først og fremst fikk meg til å be om ordet i forbindelse med dette med tilleggsbevilgninger. Jeg mener at vi – i likhet med Carl I. Hagen faktisk – har rett og anledning til å tilleggsbevilge hvis det er behov for det. Og vi mener at det er behov for det. Den tilleggsbevilgningen som vi legger inn, er i tråd med det synet vi hadde med hensyn til en del av signalene som kom fra helseforetakene i vår i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, der vi la opp til en økning på 2,5–3 pst. i pasientbehandling. Derfor vil jeg bli tatt på alvor i forbindelse med dette.

Når det gjelder Fremskrittspartiet og bevilgningene på budsjettet for 2003, altså det driftsåret som kommer, får de svare for seg, men jeg må innrømme at jeg synes det var skuffende lite i forliket mellom Fremskrittspartiet og Regjeringen når det gjaldt bevilgning til helseforetakene. Vi la inn 600 mill. kr der også. Men vi ser at vi ut fra de signaler vi nå får fra helseforetakene om underskudd, må vi gjøre noe med det. Men vi vil ha kontroll på det, og derfor gjør vi ikke dette til en overslagsbevilgning, men vi vil at bevilgningen skal gjøres overførbar, slik at helseforetakene skal få rettet opp noe i forhold til sine likviditetsproblemer og sine gjeldsproblemer nå ved årsskiftet og så tidlig som mulig i 2003.

Vi ønsker en pensjonsordning, slik som bl.a. representanten Ballo var inne på, i likhet med SV og Arbeiderpartiet, med oppretting av et fond som en buffer for pensjonsutgifter, slik at pasientbehandlingen ikke skal og må svinge i takt med konjunktursvingningene på det internasjonale børsmarkedet.

For øvrig ønsker vi at rehabiliteringsplasser skal kjøpes av et sentralt organ som Rikstrygdeverket og ikke legges inn i helseforetaksøkonomien. Det vil gi helseforetakene enda større anledning til å behandle pasienter, og vi vil ikke at helseforetakene skal kjøpe rehabilite-

ringsplasser. Det bør Rikstrygdeverket ha hånd om, slik at de kan bestille og betale for den rehabilitering som folk som har vært til behandling i spesialisthelsetjenesten, trenger etter behandling og operasjon, og som folk direkte fra førstelinjetjenesten i kommunehelsetjenesten trenger, ikke minst kronikere, som har behov for å komme tilbake til rehabiliteringsopplegg ofte, men som da kan gjøre det direkte med henvisning fra sin fastlege via Rikstrygdeverket. Det er en mye bedre ordning enn det som det nå legges opp til fra Regjeringen og flertallet i budsjettinnstillingen.

Harald T. Nesvik (FrP): St.prp. nr 26 dreier seg om et merforbruk eller mindreforbruk innenfor enkelte områder i 2002. Staten har overtatt ansvaret, dvs. at det er staten som er eier og som også har et ansvar for driften av de helseforetakene som vi har. Og da burde faktisk det på en mye bedre måte ha framkommet også i denne innstillingen.

For inneværende år har det opparbeidet seg et stort driftsunderskudd i helseforetakene. Det underskudd man har pådratt seg i 2002 i forbindelse med pasientbehandling, drar man med seg til neste år og året etterpå. Det skal da dekkes inn igjen. Det forslaget som Fremskrittspartiet har fremmet, er ikke noe annerledes enn det som ligger i den opprinnelige proposisjonen fra Regjeringen, dog med et mye mindre beløp. Det står å lese på side 2 i proposisjonen, under kapittel 706:

«Det foreslås en bevilgning på 10 mill. kroner til styrking av det tobakksskadeforebyggende arbeid, herunder til kampanjer i media.»

Man har omdisponert fra en annen post og over dit. Systemet – bare for å si det til representanten Ballo – er ikke noe annerledes. Da skulle man også ta det med i budsjettet, men her synes SV at det var greit. Prinsippet er det samme. Som sagt: Dette er et tiltak for å hjelpe foretakene, og for å sørge for at pasienter blir behandlet. For det er ikke riktig, som representanten Høie var inne på i sitt innlegg, at dette ikke medfører behandling av én eneste pasient til. Jo, det gjør det, fordi foretakene på sikt faktisk må dekke inn de underskuddene som de har pådratt seg. Det medfører redusert pasientbehandling på sikt. Nå ser vi også at flere sier at de både må si opp folk, omrokere og legge ned avdelinger som følge av de underskuddene man har pådratt seg. Dette ville vært en håndsrekning i så henseende.

Olav Gunnar Ballo (SV): Da Emil Langlet i 1860 tegnet stortingsbygningen, lot han denne salen bli utformet som et sirkus. Det som slår en, er at Carl I. Hagen kler den arenaen usedvanlig godt.

Når man først sikrer at det blir lettelser i campingvogn-beskatningen og – som en skrev i Dagbladet – var på nipet til å få gjennomslag for redusert moms på grilldress, må man ikke i neste omgang komme å omtale dette som om man overhodet ikke har noe ansvar for det budsjett som Stortinget vedtar. Hvis det er slik at Stortinget nå skulle vedta 2 milliarder kr i økte bevilgninger for 2003, i strid med det som man har vedtatt kort tid før, vil

jeg anta at det kommer en kuttliste i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett tilsvarende det neste år, slik at man på nytt skal skaffe inndekning for denne summen. Det betyr at SV overhodet ikke ville ha noen kontroll over konsekvensene av det. Jeg regner med at man på nytt ville fått et vern om Fremskrittspartiets hjertesaker, inkludert reduserte avgifter for amerikanske veteranbiler og det som måtte tilhøre det området. Vi har i hvert fall ingen kontroll med det.

Det er klart at vi kan ikke gå inn på denne type forslag, med helt uforutsette virkninger, når vårt budsjettforslag har falt. Hadde det vært slik at SV, i et samarbeid med Regjeringen, hadde utgjort flertallet for det budsjettet som kom til neste år, skal jeg garantere at Regjeringen ikke hadde trengt en hel avdeling med jurister for å finlese teksten på grunn av de prokuratorgrep som måtte komme etterpå. Jeg merker meg at Regjeringen her forholder seg helt taus, for det må være ganske beklemmende å ha et slikt kompaniskap med en så uforutsigbar samarbeidspartner som Fremskrittspartiet er i denne saken.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg har noen spørsmål til helseministeren. På side 2 i innstillingen, under kapittel 739 Andre utgifter, står følgende:

«Post 21 Forsøk og utvikling i sykehussektoren foreslås økt med 12,6 mill. kroner. Bevilgningen foreslås tilført stikkordet «kan overføres.»»

Dette er altså en tilleggsbevilgning som Regjeringen foreslår på 2002-budsjettet, som åpenbart har tenkt å komme til utbetaling i 2003. Jeg går ut fra at dette er noen forsøk og en utvikling som kanskje tar litt mer tid, og som derfor kanskje må betales ut i januar–februar måned. Med andre ord er det identisk til underskuddene i sykehusene. Og det er underskuddene i 2002 vi snakker om, altså aktivitet i sykehusene som har skjedd i 2002. Hva er årsaken til at Regjeringen på dette området aksepterer og foreslår en bevilgning på 2002-budsjettet som skal overføres til 2003 for utbetaling, når man ikke gjør det samme i forbindelse med helseforetakene? Hvorfor er det slik at man foreslår å øke bevilgningene til luftambulansetransport, kiropraktorbehandling, syketransport, private laboratorier og røntgeninstitutter på 2002-budsjettet, som åpenbart er for å dekke regninger for arbeid som er utført i 2002? Hvorfor denne forskjellen mellom disse eksemplene og helseforetakene? Og kan vennligst helseministeren opplyse Stortinget om det er slik som vi har oppfattet det, at deler av den bevilgning som er gitt til helseforetak for 2003, vil måtte gå til å dekke underskudd eller dekke renter på lån som foretakene eventuelt må ta opp hvis de ikke får noen tilleggsbevilgninger, og vil dette gå ut over helseforetakenes pasientbehandling neste år i forhold til det som egentlig lå i 2003-budsjettet?

Dessuten har jeg noen spørsmål til. På veldig mange poster tilleggsbevilger man, og for så vidt reduserer, for å tilpasse budsjettet til det som forventes å bli regnskapet for aktiviteten, for det gjøres på en lang rekke poster – jeg har ikke tatt med eksempler på alt – som er til votering nå. Hvorfor gjør ikke Regjeringen det samme med

hensyn til helseforetakene, som er suverent det mest viktige? Hvorfor er det slik at helseforetakene, sykehusenes virksomhet, skal unntas fra den helt ordinære hendelse på slutten av året, nemlig å få justert sine bevilgninger i forhold til det som nå er forventet å bli anslag på regnskapet? Og hvorledes har egentlig Regjeringen og helseministeren tenkt å løse de problemene med mangel på penger som helseforetakene vil få hvis de skal betale renter eller hvis de i realiteten skal dekke underskuddet fra i år over neste års budsjett?

Statsråd Dagfinn Høybråten: Når det gjelder den debatten som nå er oppstått, vil jeg minne om at hele det økonomiske opplegget for helseforetakene er forankret i den behandling som Stortinget hadde i vår av St.prp. nr. 59 for 2001-2002, som baserte seg på en grundig gjennomgang av den ubalanse som har oppstått i foretakenes økonomi, og hvor Stortinget gav sin tilslutning til et opplegg som dels innebar tilleggsbevilgninger til driften i 2002, som dels innebar krav til effektivisering av sykehusenes drift over flere år, og som dels innebar en forskyvning i kravet til balanse i regnskapene i helseforetakene som normalt ville ligge der.

I St.prp. nr. 1 har Regjeringen redegjort for den forverring av sykehusenes økonomi som har funnet sted gjennom året 2002, først og fremst knyttet til økte lønnskostnader fordi lønnsoppgjøret ble dyrere enn forutsatt, og også knyttet til ekstraordinære pensjonsinnbetalinger. Regjeringen har i St.prp. nr. 1 foreslått et opplegg som innebærer at sykehusene får muligheten til å ta effektiviseringskravet, som er, som følge av dette, større enn det var i vår, over ett år til, dvs. bruke både 2003 og 2004 på å få budsjettene i balanse. Opplegget innebærer at den opparbeidde gjeld i foretakene må betales tilbake i årene etter 2004, altså etter det året da man har et krav på seg til å komme i balanse for det driftsåret. Det innebærer at spørsmålet om den opparbeidde gjeld går ut over pasientbehandlingen i 2003, først og fremst er knyttet til de kapitalkostnadene som foretakene måtte ha pådratt seg som følge av gjelden de har opparbeidet seg i år 2002, men ikke som følge av krav om tilbakebetaling av denne gjelden fordi det kravet da vil gjelde i årene etter at man har brakt økonomien i balanse. Det er Regjeringens opplegg slik det tydelig er beskrevet i proposisjonen.

Og til representanten Hagen kan jeg melde at jeg i mitt innlegg under behandlingen av sak nr. 1 i dag opplyste om at de gjennomganger av pensjonskostnadene som pensjonsselskapene og helseforetakene nå har gjort, tyder på at belastningen på regnskapet i 2002 blir betydelig mindre enn det man tidligere har fryktet.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 1054)

S a k n r . 5

Forslag fra stortingsrepresentant Bjarne Håkon Hanssen på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. november 2002 (jf. Innst. O. nr. 22):

«Stortinget ber Regjeringen om å utrede konkrete, omsetningsbegrensende tiltak for alkoholholdige varer med alkoholprosent under 4,76 i forbindelse med at dette varespekteret utvides i dagligvarehandelen.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1057)

S a k n r . 6

Forslag fra stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. november 2002 (jf. Innst. O. nr. 18):

«Stortinget ber Regjeringen foreta en nærmere vurdering av tilsynsordningen for spesialisthelsetjenesten, herunder gjennomføre en brukerrelatert høring. Regjeringen må også legge fram en sak for Stortinget der tilsynsordningen gjennomgås, og forslag til endringer fremmes, innen våren 2004.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1057)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi er nå klare til å gå til votering i sakene nr. 1–6.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 35 forslag. Det er

- forslagene nr. 1–4, 11, 12 og 14–20, fra Bjarne Håkon Hanssen på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
 - forslagene nr. 5, 6 og 24, fra Bjarne Håkon Hanssen på vegne av Arbeiderpartiet
 - forslagene nr. 7, 13, 25 og 26, fra Olav Gunnar Ballo på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
 - forslagene nr. 8–10 og 32–35, fra Olav Gunnar Ballo på vegne av Sosialistisk Venstreparti
 - forslag nr. 21, fra Bjarne Håkon Hanssen på vegne av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet
 - forslag nr. 22, fra Bjarne Håkon Hanssen på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
 - forslag nr. 23, fra Bjarne Håkon Hanssen på vegne av Arbeiderpartiet og Senterpartiet
 - forslagene nr. 27–31, fra John I. Alvheim på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslag nr. 36, fra Bent Høie på vegne av Høyre og Kristelig Folkeparti
 - forslagene nr. 37–39, fra Bent Høie på vegne av Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti
- Forslagene nr. 1–35 er inntatt i innstillingen, og forslagene nr. 36–39 er omdelt på representantenes plasser. Forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet, er omdelt i beriktiget utgave. Forslag nr. 13 er i innstillingen side 111 plassert

under feil fraksjon. Det riktige er at forslaget skal være fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Presidenten vil legge opp voteringen slik at det først voteres over mindretallsforslag under rammeområde 15, deretter over mindretallsforslag under rammeområde 16, og til slutt voteres det over innstillingens forslag til vedtak under rammeområdene 15 og 16.

Bent Høie – til stemmeforklaring.

Bent Høie (H): På bakgrunn av de avklaringer som har kommet i debatten, og ikke minst statsrådets rede-

gjørelse, vil Høyre og Kristelig Folkeparti trekke forslag nr. 36.

Presidenten: Forslag nr. 36 er dermed trukket.

Da er vi klare til votering. Forslagene nr. 8, 9 og 10, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering.

Forslag nr. 8 lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
600		Sosialdepartementet (jf. kap. 3600)		
	1	Driftsutgifter	69 900 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 700 000	
620		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	57 000 000	
	50	Norges forskningsråd	49 100 000	
	60	Prøveløslatelse, <i>kan overføres</i>	89 700 000	
621		Tilskudd til kommunale tjenester, organisasjoner mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter	95 600 000	
	60	Tilskudd til omsorgstjenester, <i>kan overføres</i>	41 400 000	
	61	Tilskudd til vertskommunene mv.	922 400 000	
	63	Tilskudd til rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i>	172 200 000	
	66	Tilskudd til assistenter for funksjonshemmede	47 300 000	
	70	Frivillig rusmiddelforebyggende arbeid mv., <i>kan overføres</i>	114 000 000	
	71	Tilskudd til frivillig arbeid	68 000 000	
	72	Tilskudd til Landsbystiftelsen	55 000 000	
	73	Tilskudd til døvblinde og døve	49 400 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes og funksjonshemmedes organisasjoner mv.	118 400 000	
	75	Kompetansesentra m.m.	48 400 000	
	76	Tilskudd til opphold i institusjon for eldre med særskilte behov	6 000 000	
622		Statens institutt for rusmiddelforskning		
	1	Driftsutgifter	26 400 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	269 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	662 000 000	
2600		Trygdeetaten		
	1	Driftsutgifter	4 817 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	9 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	142 200 000	
	70	Tilskudd	3 400 000	
2603		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	43 300 000	
	21	Klagenemnd for utenlandsbehandling	2 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
2650		Sykepenger		
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i> .	25 361 000 000	
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 780 000 000	
	72	Omsorgs- og pleiepenger ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	280 000 000	
	73	Tilretteleggingstilskudd	104 000 000	
	74	Refusjon bedriftshelsetjenester	21 000 000	
	75	Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 340 000 000	
2652		Medisinsk rehabilitering mv.		
	70	Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	7 560 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	14 500 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	21 100 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 300 000 000	
	73	Foreløpig uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	350 000 000	
	74	Tidsbegrenset uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	170 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	115 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i> .	75 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 430 000 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 540 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	112 000 000	
	74	Tilskudd til biler	722 000 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 596 000 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, andre formål	59 000 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	591 000 000	
	78	Høreapparater	353 000 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	29 715 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	39 700 000 000	
	72	Ventetilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	140 000 000	
	73	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 100 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 190 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 015 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	64 000 000	
	74	Utdanningsstønad	3 000 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	15 000 000	
2683		Stønad til enslig mor eller far (jf. kap. 5701)		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 135 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	762 000 000	
	73	Utdanningsstønad	115 000 000	
	75	Stønad til flytting for å komme i arbeid	500 000	
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	1 645 000 000	
2686		Gravferdsstønad		
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	243 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
2690		Diverse utgifter		
	70	Sykestønadsutgifter i utlandet	118 000 000	
	77	Pasienter fra gjensidighetsland	30 000 000	
		Totale utgifter		171 431 500 000
I n n t e k t e r				
3600		Sosialdepartementet (jf. kap. 600)		
	2	Oppdragsinntekter mv.	2 000	
3622		Statens institutt for rusmiddelforskning		
	2	Oppdragsinntekter	353 000	
5701		Diverse inntekter		
	1	Administrasjonsvederlag	28 000 000	
	2	Diverse inntekter	150 000 000	
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	51 400 000	
	6	Gebyrinntekter ved fastsettelse av bidrag	35 000 000	
	70	Refusjon ved trafikkskade	839 000 000	
	71	Refusjon ved yrkesskade	762 000 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	1 090 000 000	
	74	Refusjon medisinsk behandling	500 000	
	75	Refusjon overskytende bidrag	164 000 000	
	80	Renter	45 000 000	
		Totale inntekter		3 165 255 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 622 post 1	kap. 3622 post 2
kap. 2600 post 1	kap. 5701 postene 1, 4, 5 og 6
kap. 2603 post 1	kap. 5705 post 2

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2003 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
621		Tilskudd til kommunale tjenester, organisasjoner mv.	
	60	Tilskudd til omsorgstjenester	1,0 mill. kroner
	73	Tiltak for døvblinde og døve	7,0 mill. kroner

IV

Folketrygdtylser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2003 skal følgende ytelser etter folketrygdloven utgjøre:*

	kroner
1a. Grunnstønad for ekstrautgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	6 540
1b. Ved ekstrautgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	9 996

*Satsene under pkt. 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

	kroner
1c. eller til	13 140
1d. eller til	19 332
1e. eller til	26 208
1f. eller til	32 748
2a-1. Hjelpetønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{1), 2)}	10 896
2a-2. Hjelpetønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ²⁾	11 724
2b. Forhøyet hjelpetønad etter lovens § 6-5 til uføre som må ha særskilt tilsyn og pleie ³⁾	23 448
2c. eller til	46 896
2d. eller til	70 344
3a. Gravferdsstønad etter lovens § 7-2 (ordinær sats)	0
3b. Behovsprøvet gravferdstillegg (utover ordinær sats) inntil ⁴⁾	15 000
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 (ordinære satser) for første barn	32 052
for hvert av de øvrige barn ⁵⁾	-
for to barn	41 820
for tre og flere barn	47 388

¹⁾ Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

²⁾ Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

³⁾ Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

⁴⁾ Gjelder fra 1. september 1997.

⁵⁾ Til og med 1997. Fra 1. januar 1998 dekkes 70 prosent av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringa sette ned et utvalg som skal vurdere nivået på trygdeytelser og sosialhjelpsytelser med sikte på å heve dette, og der målet også skal være å innføre bindende minstesatser for økonomisk sosialhjelp. SIFOs levekostnadsberegninger må være med å danne grunnlag for dette arbeidet. Resultatet av arbeidet legges fram for Stortinget på egnet måte og innafør ei tidsramme som gjør at eventuelle endringer kan innarbeides i statsbudsjettet for 2004.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at utgifter til anskaffelse og drift av trygghetsalarmer dekkes av Rikstrygdeverket fra og med 2004.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 87 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.01.52)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 7, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen endre reglene for utdanningsstønad slik at stønaden kan beholdes gjennom hele utdanningsløpet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 80 mot 23 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.02.09)

Presidenten: Forslagene nr. 5 og 6, fra Arbeiderpartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 6 er, som tidligere nevnt, omdelt i berikting utgave.

Ola D. Gløtvold (Sp) (fra salen): Vi vil ha separat votering, slik at vi kan stemme for forslag nr. 6 slik det nå foreligger i beriktinget form.

Presidenten: Det voteres da først over forslag nr. 5, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
600		Sosialdepartementet (jf. kap. 3600)		
	1	Driftsutgifter	67 900 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 700 000	
620		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	57 000 000	
	50	Norges forskningsråd	49 100 000	
	60	Prøveløslatelse, <i>kan overføres</i>	89 700 000	
621		Tilskudd til kommunale tjenester, organisasjoner mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter	94 600 000	
	60	Tilskudd til omsorgstjenester, <i>kan overføres</i>	41 400 000	
	61	Tilskudd til vertskommunene mv.	922 400 000	
	63	Tilskudd til rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i>	168 200 000	
	66	Tilskudd til assistenter for funksjonshemmede	47 300 000	
	70	Frivillig rusmiddelforebyggende arbeid mv., <i>kan overføres</i>	111 000 000	
	71	Tilskudd til frivillig arbeid	68 000 000	
	72	Tilskudd til Landsbystiftelsen	55 000 000	
	73	Tilskudd til døvblinde og døve	49 400 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes og funksjonshemmedes organisasjoner mv.	116 400 000	
	75	Kompetansesentra m.m.	48 400 000	
	76	Tilskudd til opphold i institusjon for eldre med særskilte behov	6 000 000	
622		Statens institutt for rusmiddelforskning		
	1	Driftsutgifter	26 400 000	
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	269 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	662 000 000	
2600		Trygdeetaten		
	1	Driftsutgifter	4 717 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	9 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ..	142 200 000	
	70	Tilskudd	3 400 000	
2603		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	43 300 000	
	21	Klagenemnd for utenlandsbehandling	2 000 000	
2650		Sykepengar		
	70	Sykepengar for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i>	25 780 000 000	
	71	Sykepengar for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 780 000 000	
	72	Omsorgs- og pleiepengar ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	280 000 000	
	73	Tilretteleggingstilskudd	104 000 000	
	74	Refusjon bedriftshelsetjenester	21 000 000	
	75	Feriepengar av sykepengar, <i>overslagsbevilgning</i>	1 340 000 000	
2652		Medisinsk rehabilitering mv.		
	70	Rehabiliteringspengar, <i>overslagsbevilgning</i>	7 560 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	14 500 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	21 100 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 300 000 000	
	73	Foreløpig uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	350 000 000	
	74	Tidsbegrenset uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	170 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	115 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i> ...	75 000 000	
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 430 000 000	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 540 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	112 000 000	
	74	Tilskudd til biler	722 000 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 527 000 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, andre formål	59 000 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	551 000 000	
	78	Høreapparater	353 000 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	29 715 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	39 700 000 000	
	72	Ventetilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	140 000 000	
	73	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 100 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 190 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 015 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	64 000 000	
	74	Utdanningsstønad	3 000 000	
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	15 000 000	
2683		Stønad til enslig mor eller far (jf. kap. 5701)		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 135 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	732 000 000	
	73	Utdanningsstønad	115 000 000	
	75	Stønad til flytting for å komme i arbeid	500 000	
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	1 645 000 000	
2686		Gravferdsstønad		
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	93 000 000	
2690		Diverse utgifter		
	70	Sykestønadsutgifter i utlandet	100 000 000	
	77	Pasienter fra gjensidighetsland	30 000 000	
		Totale utgifter		171 431 500 000
I n n t e k t e r				
3600		Sosialdepartementet (jf. kap. 600)		
	2	Oppdragsinntekter mv.	2 000	
3622		Statens institutt for rusmiddelforskning		
	2	Oppdragsinntekter	353 000	
5701		Diverse inntekter		
	1	Administrasjonsvederlag	28 000 000	
	2	Diverse inntekter	150 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	51 400 000	
	6	Gebyrinntekter ved fastsettelse av bidrag	35 000 000	
	70	Refusjon ved trafikkskade	839 000 000	
	71	Refusjon ved yrkesskade	762 000 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	1 090 000 000	
	74	Refusjon medisinsk behandling	500 000	
	75	Refusjon overskytende bidrag	164 000 000	
	80	Renter	45 000 000	
		Totale inntekter		3 165 255 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 622 post 1	kap. 3622 post 2
kap. 2600 post 1	kap. 5701 postene 1, 4, 5 og 6
kap. 2603 post 1	kap. 5705 post 2

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2003 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
621		Tilskudd til kommunale tjenester, organisasjoner mv.	
	60	Tilskudd til omsorgstjenester	1,0 mill. kroner
	73	Tiltak for døvblinde og døve	7,0 mill. kroner

IV

Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2003 skal følgende ytelser etter folketrygdløven utgjøre:*

	kroner
1a. Grunnstønad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	6 540
1b. Ved ekstraavgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	9 996
1c. eller til	13 140
1d. eller til	19 332
1e. eller til	26 208
1f. eller til	32 748
2a-1. Hjelpstønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{1), 2)}	10 896
2a-2. Hjelpstønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ²⁾	11 724
2b. Forhøyet hjelpstønad etter lovens § 6-5 til uføre som må ha særskilt tilsyn og pleie ³⁾	23 448
2c. eller til	46 896
2d. eller til	70 344
3a. Gravferdsstønad etter lovens § 7-2 (ordinær sats)	0
3b. Behovsprøvet gravferdstillegg (utover ordinær sats) inntil ⁴⁾	15 000

*Satsene under pkt. 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

	kroner
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 (ordinære satser) for første barn	32 052
for hvert av de øvrige barn ⁵⁾	-
for to barn	41 820
for tre og flere barn	47 388

¹⁾ Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

²⁾ Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

³⁾ Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

⁴⁾ Gjelder fra 1. september 1997.

⁵⁾ Til og med 1997. Fra 1. januar 1998 dekkes 70 prosent av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 71 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.02.45)

Presidenten: Forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet, tas opp til votering.

Forslaget lyder i endret form:

«Stortinget ber Regjeringen ta igjen etterslepet fra pensjonistoppkjøret i juni 2002 før trygdeoppkjøret i 2003.»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 55 stemmer for forslaget og 48 mot.

(Voteringsutskrift kl. 14.02.59)

Olav Gunnar Ballo (SV) (fra salen): Jeg ber om at vi tar voteringen om igjen. Jeg var litt usikker på hvilket forslag det var.

Presidenten: Det er forslag nr. 6, fra Asmund Kristoffersen på vegne av Arbeiderpartiet:

«Stortinget ber Regjeringen ta igjen etterslepet fra pensjonistoppkjøret i juni 2002 før trygdeoppkjøret i 2003.»

Olav Gunnar Ballo (SV) (fra salen): SV skulle stemt for forslaget.

Presidenten: Da foreslår jeg at vi tar voteringen en gang til.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet bifaltes med 66 mot 37 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.03.59)

Presidenten: Forslagene 1, 2, 3 og 4, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at bevilgningen til Foreningen Norges Døvblinde blir justert til om lag samme nivå som den var i 1995, og at støtten i 2003 gis et tillegg på 550 000 kroner.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere om aldersgrensen for studenters rett til rehabiliteringspenger etter sykdom skal endres eller oppheves, og fremme forslag om dette overfor Stortinget.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen på bakgrunn av evalueringen av reformen for enslige forsørgere vurdere behov for endringer i regelverk og stønadsformer og eventuelt fremme forslag slik at flere kan nå målsettingen om selvforsørgelse og kvalifisering.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere å endre folketrygdens regler om stønad til barnetilsyn til enslig mor eller far slik at også uføre som på grunn av sin uførhet må overlate nødvendig tilsyn med barn til andre, også omfattes av dette regelverket.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 53 mot 50 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.04.22)

Presidenten: Da skal vi votere over mindretallsforslag under rammeområde 16.

Forslagene nr. 32, 33, 34 og 35, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering.

Forslag nr. 32 lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
700		Helsedepartementet (jf. kap. 3700)		
	1	Driftsutgifter	96 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
701		Forsknings- og forsøksvirksomhet		
	21	Spesielle driftsutgifter	83 500 000	
	50	Norges forskningsråd	110 500 000	
702		Nemnd for bioteknologi		
	1	Driftsutgifter	6 550 000	
703		Helsetjenesten for innsatte i fengsel		
	60	Tilskudd til kommuner	79 350 000	
704		Norsk Pasientskadeerstatning (jf. kap. 3704)		
	1	Driftsutgifter	60 000 000	
	50	Tilskudd til NPE som statlig fond	292 070 000	
705		Personelltiltak		
	1	Driftsutgifter, Statens helsepersonellnemnd	5 000 000	
	21	Tilskudd til personell i allmennlegetjenesten og tannhelsetjenesten	65 700 000	
	60	Tilskudd til rekrutteringsplanen	110 650 000	
	61	Tilskudd til turnustjeneste	107 120 000	
	71	Tilskudd Nordiska Hälsovårdshögskolan mv.	12 390 000	
706		Sosial- og helsedirektoratet (jf. kap. 3706)		
	1	Driftsutgifter	366 350 000	
707		Nasjonalt folkehelseinstitutt (jf. kap. 3707)		
	1	Driftsutgifter	338 480 000	
	21	Formidlingsvirksomhet	124 260 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 530 000	
708		Statens helsetilsyn (jf. kap. 3708)		
	1	Driftsutgifter	60 340 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	510 000	
709		Pasientskadenemnda (jf. kap. 3709)		
	1	Driftsutgifter	11 000 000	
715		Statens strålevern (jf. kap. 3715)		
	1	Driftsutgifter	52 530 000	
	21	Oppdragsutgifter	32 210 000	
716		Kreftregisteret		
	70	Tilskudd	35 120 000	
718		Rehabilitering		
	21	Spesielle driftsutgifter	20 060 000	
	61	Rehabilitering, helsetiltak for rusmiddelmissbrukere	223 780 000	
719		Helsefremmende og forebyggende arbeid		
	1	Driftsutgifter	320 000	
	21	Tilskudd til helsefremmende og forebyggende tiltak i helse- og sosialsektoren, <i>kan overføres</i>	43 290 000	
	70	Forebygging av HIV og seksuelt overførbare sykdommer – smittevern, <i>kan overføres</i>	28 140 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til opplysningstiltak, forebyggelse av uønskede svangerskap mv., <i>kan overføres</i>	24 950 000	
732		Regionale helseforetak		
	21	IT og elektronisk samhandling m.m.	111 130 000	
	70	Tilskudd til helseforetakene, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 71, 72, 73, 74 og 75</i>	309 290 000	
	71	Tilskudd til Helse Øst RHF, <i>kan overføres</i>	11 395 971 000	
	72	Tilskudd til Helse Sør RHF, <i>kan overføres</i>	6 854 780 000	
	73	Tilskudd til Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	5 490 200 000	
	74	Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	4 107 180 000	
	75	Tilskudd til Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	4 004 920 000	
	76	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, <i>overslagsbevilgning</i>	15 448 400 000	
	77	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv., <i>overslagsbevilgning</i>	3 829 700 000	
	78	Tilskudd til regionsykehus	2 118 600 000	
739		Andre utgifter		
	21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren, <i>kan nyttes under post 75</i>	117 386 000	
	70	Behandlingsreiser til utlandet	73 950 000	
	71	Tilskudd til Norsk Pasientforening m.fl.	4 880 000	
	75	Kreftbehandling m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	340 900 000	
	77	Luftambulanse	52 920 000	
742		Forpleining, kontroll og tilsyn med psykiatriske pasienter		
	1	Driftsutgifter	23 350 000	
	70	Tilskudd	4 050 000	
743		Statlige stimulerings tiltak for psykisk helse		
	21	Spesielle driftsutgifter	26 290 000	
	62	Tilskudd til psykisk helsearbeid i kommuner, <i>kan overføres</i>	1 406 800 000	
	70	Kompetanse, utredninger og utviklingsarbeid, <i>kan overføres</i>	264 840 000	
	72	Tilskudd til Modum bads nervesanatorium	78 700 000	
	73	Tilskudd til psykososialt arbeid for flyktninger, <i>kan overføres</i>	32 550 000	
	75	Tilskudd til styrking av psykisk helsevern, <i>kan overføres</i>	1 388 350 000	
744		Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede		
	70	Fagenhet for tvungen omsorg	33 170 000	
750		Statens legemiddelverk (jf. kap. 3750 og 5578)		
	1	Driftsutgifter	110 920 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 480 000	
751		Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak (jf. kap. 3751 og 5577)		
	70	Tilskudd	67 790 000	
797		Helse- og sosialberedskap		
	1	Driftsutgifter	12 800 000	

Forhandlinger i Stortinget nr. 69

2002

11. des. – Votering i sak nr. 1

1035

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
2711		Diverse tiltak i spesialisthelsetjenesten		
	70	Refusjon spesialisthjelp	1 148 000 000	
	71	Refusjon psykologhjelp	200 000 000	
	72	Refusjon tannlegehjelp	535 000 000	
	76	Private laboratorier og røntgeninstituttt	483 000 000	
	78	Opptreningsinstitusjoner m.fl.	687 251 000	
2750		Syketransport mv.		
	71	Skyssvederlag for leger mv.	363 000 000	
	73	Kiropraktorbehandling	22 000 000	
	75	Logopedisk og ortoptisk behandling	39 000 000	
2751		Medisiner mv.		
	70	Legemidler	7 337 000 000	
	72	Sykepleieartikler	1 177 000 000	
2752		Refusjon av egenbetaling		
	70	Refusjon av egenbetaling, frikortordningen	2 451 000 000	
	71	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 2	90 000 000	
2755		Helsetjeneste i kommunene		
	62	Tilskudd til fastlønsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	207 000 000	
	70	Refusjon allmennlegehjelp	2 780 000 000	
	71	Refusjon fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 167 000 000	
2790		Andre helsetiltak		
	70	Bidrag, lokalt	359 000 000	
	72	Sykebehandling i utlandet	73 000 000	
		Totale utgifter		79 240 748 000
I n n t e k t e r				
3704		Norsk Pasientskadeerstatning (jf. kap. 704)		
	50	Overføring fra NPF som statlig fond	344 000 000	
3706		Sosial- og helsedirektoratet (jf. kap. 706)		
	2	Salg- og leieinntekter	16 157 000	
	4	Gebyrinntekter	8 208 000	
3707		Nasjonalt folkehelseinstitutt (jf. kap. 707)		
	2	Salgs- og leieinntekter	75 120 000	
	3	Diverse inntekter	831 000	
3708		Statens helsetilsyn (jf. kap. 708)		
	70	Refusjon av kontrollutgifter	800 000	
3709		Pasientskadenemnda (jf. kap. 709)		
	50	Overføring fra NPE som statlig fond	10 000 000	
3711		Statens rettstoksikologiske institutt (jf. kap. 711)		
	3	Diverse inntekter	831 000	
3715		Statens strålevern (jf. kap. 715)		
	2	Salgs- og leieinntekter	1 455 000	
	5	Oppdragsinntekter	32 105 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3739	2	Behandlingsreiser til utlandet (jf. kap. 739) Egenandeler og refusjoner	10 702 000	
3750	2	Statens legemiddelverk (jf. kap. 750) Gebyrinntekter	1 139 000	
3751	3	Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak (jf. kap. 751 og 5577) Tilbakebetaling av lån	1 008 000	
		Totale inntekter		502 356 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 700 postene 1, 60 og 70	kap. 3700 postene 2 og 3
kap. 704 post 1	kap. 3704 post 50
kap. 706 post 1	kap. 3706 postene 2, 3 og 4
kap. 707 postene 1 og 21	kap. 3707 postene 2 og 3
kap. 708 post 1	kap. 3708 postene 4 og 70
kap. 715 postene 1 og 21	kap. 3715 postene 2, 3 og 5
kap. 750 post 1	kap. 3750 post 2

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
707		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	1	Driftsutgifter	4 mill. kroner
	21	Formidlingsvirksomhet	70 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan gi tilsagn utover gitt bevilgning til anskaffelse av en ny strålemaskin, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
732		Regionale helseforetak	
	70	Tilskudd til helseforetakene	42 mill. kroner

V

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Helsedepartementet i 2003 kan gi de 5 regionale helseforetakene adgang til å oppta driftskredittlån innenfor en total låneramme på 4 500 mill. kroner.

2. Helsedepartementet gis fullmakt til å dele Åsgårdeiendommen gnr. 118 bnr. 1 i Tromsø og oppheve bestemmelser nedfelt i skjøte av 14. desember 1965.

VI

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at det gjennomføres et erstatningsoppgjør for barn som har fått skader etter strålebehandling ved Rikshospitalet i perioden 1971-78.»

Forslag nr. 33 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å foreta en evaluering av strukturen og kvaliteten på fødetilbudet og legge fram denne evalueringen for Stortinget på egnet

måte før eventuelle strukturelle endringer foretas. Evalueringen skal inneholde såvel en vurdering av kvaliteten på tjenesten med dagens struktur på fødetilbudet som en vurdering av hvilken framtidig struktur Regjeringen vurderer som hensiktsmessig og faglig forsvarlig både når det gjelder det allmenne fødetilbudet, og når det gjelder nyfødtavdelinger med spesielt ansvar for fødte før 26 ukers svangerskapslengde.»

Forslag nr. 34 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å vurdere innføring av en refusjonsordning for refusjon av tannregulerende behandling for barn og unge opp til 18 år.»

Forslag nr. 35 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å vurdere en omlegging av refusjonsordningen for private røntgeninstitutter slik at hver undersøkelse refunderes av det enkelte helseforetak i stedet for av Rikstrykdeverket.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 88 mot 15 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.04.47)

Presidenten: Forslagene nr. 27, 28, 29, 30 og 31, fra Fremskrittspartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 fremlegge plan for etablering av en ressursavdeling ved fengselet i Trondheim sammen med en tidsramme for gjennomføring.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fjerne gjeldende rekvireringsregel for medikamentell assistert behandling/rehabilitering for narkomane og sørge for at de syke narkomane får rettmessig krav på substitusjonsbehandling både i primærhelsetjenesten og i spesialisthelsetjenesten.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at antall avtalehjemler for privatpraktiserende psykologer og psykiatere i 2003 bringes opp mot målsetningen om en økning på 50 pst. av disse hjemlene innen år 2006.»

Forslag nr. 30 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at de regionale helseforetakene inngår langsiktige avtaler med det private helsevesen inklusiv private laboratorier og

røntgeninstitutter, og at det gis rammebetingelser som er tilstrekkelige, langsiktige og forutsigbare.»

Forslag nr. 31 lyder:

«Kap. 2751 Legemidler gjøres om til en overslagsbevilgning.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 86 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.05.06)

Presidenten: Forslagene nr. 13, 25 og 26, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet tas opp til votering.

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å utrede alternative finansieringssystemer for spesialisthelsetjenesten til dagens ordning, der målsetningen skal være å oppnå en bedre ressursutnyttelse tilpasset pasientens samlede behov for et helhetlig helsetjenestetilbud, og der finansieringssystemet stimulerer til samhandling mellom de ulike behandlingsnivåene.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen ved fremleggelse av Revidert nasjonalbudsjett for 2003 fremme forslag om byggestart for undervisnings- og forskningsbygget ved Radiumhospitalet samt finansieringsplan og med byggestart oktober 2003.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å utrede hvilke konsekvenser en behandlingssgaranti for barn og unge med psykiske lidelser vil ha i forhold til eksisterende lovgivning, samt gi en vurdering av de organisatoriske og personellmessige sidene ved en slik ordning.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 81 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.05.30)

Presidenten: Forslag nr. 24, fra Arbeiderpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
700		Helsedepartementet (jf. kap. 3700)		
	1	Driftsutgifter	96 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
701		Forsknings- og forsøksvirksomhet		
	21	Spesielle driftsutgifter	83 500 000	
	50	Norges forskningsråd	110 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
702		Nemnd for bioteknologi		
	1	Driftsutgifter	6 550 000	
703		Helsetjenesten for innsatte i fengsel		
	60	Tilskudd til kommuner	74 350 000	
704		Norsk Pasientskadeerstatning (jf. kap. 3704)		
	1	Driftsutgifter	60 000 000	
	50	Tilskudd til NPE som statlig fond	292 070 000	
705		Personelltiltak		
	1	Driftsutgifter, Statens helsepersonellnemnd	5 000 000	
	21	Tilskudd til personell i allmennlegetjenesten og tannhelsetjenesten	53 200 000	
	60	Tilskudd til rekrutteringsplanen	60 650 000	
	61	Tilskudd til turnustjeneste	107 120 000	
	71	Tilskudd Nordiska Hälsovårdshögskolan mv.	12 390 000	
706		Sosial- og helsedirektoratet (jf. kap. 3706)		
	1	Driftsutgifter	367 050 000	
707		Nasjonalt folkehelseinstitutt (jf. kap. 3707)		
	1	Driftsutgifter	338 480 000	
	21	Formidlingsvirksomhet	124 260 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 530 000	
708		Statens helsetilsyn (jf. kap. 3708)		
	1	Driftsutgifter	60 340 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	510 000	
709		Pasientskadenemnda (jf. kap. 3709)		
	1	Driftsutgifter	10 000 000	
715		Statens strålevern (jf. kap. 3715)		
	1	Driftsutgifter	52 530 000	
	21	Oppdragsutgifter	32 210 000	
716		Kreftregisteret		
	70	Tilskudd	35 120 000	
718		Rehabilitering		
	21	Spesielle driftsutgifter	20 060 000	
	61	Rehabilitering, helsetiltak for rusmiddelmissbrukere	203 780 000	
719		Helsefremmende og forebyggende arbeid		
	1	Driftsutgifter	320 000	
	21	Tilskudd til helsefremmende og forebyggende tiltak i helse- og sosialsektoren, <i>kan overføres</i>	38 790 000	
	70	Forebygging av HIV og seksuelt overførbare sykdommer – smittevern, <i>kan overføres</i>	25 140 000	
	71	Tilskudd til opplysningstiltak, forebyggelse av uønskede svangerskap mv., <i>kan overføres</i>	19 950 000	
	72	Stiftelsen AAN-Alternativ til abort i Norge	3 570 000	
732		Regionale helseforetak		
	21	IT og elektronisk samhandling m.m.	110 130 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til helseforetakene, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 71, 72, 73, 74 og 75</i>	159 690 000	
	71	Tilskudd til Helse Øst RHF, <i>kan overføres</i>	10 668 000 000	
	72	Tilskudd til Helse Sør RHF, <i>kan overføres</i>	6 439 000 000	
	73	Tilskudd til Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	5 078 900 000	
	74	Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	3 731 300 000	
	75	Tilskudd til Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	3 460 300 000	
	76	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, <i>overslagsbevilgning</i>	16 852 800 000	
	77	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv., <i>overslagsbevilgning</i>	3 829 700 000	
	78	Tilskudd til regionsykehus	2 118 600 000	
739		Andre utgifter		
	21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren, <i>kan nyttes under post 75</i>	117 386 000	
	70	Behandlingsreiser til utlandet	76 450 000	
	71	Tilskudd til Norsk Pasientforening m.fl.	4 880 000	
	75	Kreftbehandling m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	340 900 000	
	77	Luftambulanse	52 920 000	
742		Forpleining, kontroll og tilsyn med psykiatriske pasienter		
	1	Driftsutgifter	23 350 000	
	70	Tilskudd	4 050 000	
743		Statlige stimuleringstiltak for psykisk helse		
	21	Spesielle driftsutgifter	26 290 000	
	62	Tilskudd til psykisk helsearbeid i kommuner, <i>kan overføres</i>	1 306 800 000	
	70	Kompetanse, utredninger og utviklingsarbeid, <i>kan overføres</i>	265 340 000	
	72	Tilskudd til Modum bads nervesanatorium	78 700 000	
	73	Tilskudd til psykososialt arbeid for flyktninger, <i>kan overføres</i>	22 550 000	
	75	Tilskudd til styrking av psykisk helsevern, <i>kan overføres</i>	1 165 350 000	
744		Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede		
	70	Fagenhet for tvungen omsorg	31 170 000	
750		Statens legemiddelverk (jf. kap. 3750 og 5578)		
	1	Driftsutgifter	110 920 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 480 000	
751		Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak (jf. kap. 3751 og 5577)		
	70	Tilskudd	57 790 000	
797		Helse- og sosialberedskap		
	1	Driftsutgifter	12 800 000	
2711		Diverse tiltak i spesialisthelsetjenesten		
	70	Refusjon spesialisthjelp	1 163 000 000	
	71	Refusjon psykologhjelp	205 000 000	
	72	Refusjon tannlegehjelp	485 000 000	
	76	Private laboratorier og røntgeninstituttt	560 000 000	
	78	Opptreningsinstitusjoner m.fl.	973 651 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
2750		Syketransport mv.		
	71	Skyssvederlag for leger mv.	363 000 000	
	73	Kiropraktorbehandling	22 000 000	
	75	Logopedisk og ortoptisk behandling	39 000 000	
	77	Syketransport	1 658 400 000	
	78	Oppholdsutgifter	48 050 000	
2751		Medisiner mv.		
	70	Legemidler	7 202 000 000	
	72	Sykepleieartikler	1 027 000 000	
2752		Refusjon av egenbetaling		
	70	Refusjon av egenbetaling, frikortordningen	2 451 000 000	
	71	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 2	90 000 000	
2755		Helsetjeneste i kommunene		
	62	Tilskudd til fastlønsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	207 000 000	
	70	Refusjon allmennlegehjelp	2 721 000 000	
	71	Refusjon fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 155 000 000	
2790		Andre helsetiltak		
	70	Bidrag, lokalt	359 000 000	
	72	Sykebehandling i utlandet	93 000 000	
		Totale utgifter		79 284 117 000
I n n t e k t e r				
3704		Norsk Pasientskadeerstatning (jf. kap. 704)		
	50	Overføring fra NPF som statlig fond	389 000 000	
3706		Sosial- og helsedirektoratet (jf. kap. 706)		
	2	Salg- og leieinntekter	16 157 000	
	4	Gebyrinntekter	8 208 000	
3707		Nasjonalt folkehelseinstitutt (jf. kap. 707)		
	2	Salgs- og leieinntekter	75 120 000	
	3	Diverse inntekter	831 000	
3709		Pasientskadenemnda (jf. kap. 709)		
	50	Overføring fra NPE som statlig fond	10 000 000	
3715		Statens strålevern (jf. kap. 715)		
	2	Salgs- og leieinntekter	1 455 000	
	5	Oppdragsinntekter	32 105 000	
3739		Behandlingsreiser til utlandet (jf. kap. 739)		
	2	Egenandeler og refusjoner	10 702 000	
3750		Statens legemiddelverk (jf. kap. 750)		
	2	Gebyrinntekter	1 139 000	
3751		Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak (jf. kap. 751 og 5577)		
	3	Tilbakebetaling av lån	1 008 000	
		Totale inntekter		545 725 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 700 postene 1, 60 og 70	kap. 3700 postene 2 og 3
kap. 704 post 1	kap. 3704 post 50
kap. 706 post 1	kap. 3706 postene 2, 3 og 4
kap. 707 postene 1 og 21	kap. 3707 postene 2 og 3
kap. 708 post 1	kap. 3708 postene 4 og 70
kap. 715 postene 1 og 21	kap. 3715 postene 2, 3 og 5
kap. 750 post 1	kap. 3750 post 2

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
707		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	1	Driftsutgifter	4 mill. kroner
	21	Formidlingsvirksomhet	70 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan gi tilsagn utover gitt bevilgning til anskaffelse av en ny strålemaskin, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
732		Regionale helseforetak	
	70	Tilskudd til helseforetakene	42 mill. kroner

V

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Helsedepartementet i 2003 kan gi de 5 regionale helseforetakene adgang til å oppta driftskredittlån innenfor en total låneramme på 4 500 mill. kroner.
2. Helsedepartementet gis fullmakt til å dele Åsgård-eiendommen gnr. 118 bnr. 1 i Tromsø og oppheve bestemmelser nedfelt i skjøte av 14. desember 1965.

VI

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at det gjennomføres et erstatningsoppgjør for barn som har fått skader etter strålebehandling ved Rikshospitalet i perioden 1971-78.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 63 mot 40 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.05.45)

Presidenten: Forslag nr. 23, fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at utbyggingen av Nye Ahus kan starte i løpet av 2004.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ble med 66 mot 37 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.06.07)

Presidenten: Forslag nr. 22, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2003 å foreta en evaluering av dagens ordning med egenbetaling ved assistert befruktning.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 61 mot 42 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.06.24)

Presidenten: Forslag nr. 21, fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utarbeide refusjonstakster for dagbehandling av indremedisinske pasienter og legge frem slikt forslag i løpet av 2003.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet ble med 60 mot 43 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.06.45)

Presidenten: Da skal vi votere over forslagene nr. 11, 12, 14–17, 19 og 20, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å gjennomgå behovet for turnustjeneste for kiropraktorer og eventuelle andre aktuelle yrkesgrupper, og legge fram saken for Stortinget på egnet måte, seinest i løpet av våren 2003.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å utrede lokalisering av databehandlerfunksjonen ved opprettelse av nytt nasjonalt legemiddelregister.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å utforme et forslag til statlig låne- eller fondsordning som gjør at helseforetakene og samarbeidspartnere i spesialisthelsetjenesten kan dekke sine pensjonsforpliktelser.

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med et forslag om hvordan svingningene i spesialisthelsetjenestens pensjonskostnader kan jevnes ut, herunder hvordan staten kan bidra til å jevne ut de ekstraordinært store pensjonspremiene for 2002. Regjeringen bes anslå den gjennomsnittlige pensjonspremiene for 2002 og 2003 samt komme med forslag til hvordan det skal tas hensyn til denne premien i spesialisthelsetjenestens økonomi og budsjett for 2003.

Forslaget legges fram i Revidert nasjonalbudsjett 2003.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i den forventede lønns- og prisveksten for spesialisthelsetjenestene ta hensyn til andre forhold av betydning for spesialisthelsetjenestens pensjonskostnader enn lønnsveksten. Følgende forhold vektlegges:

- økte pensjonskostnader knyttet til økt antall uføre
- økte pensjonskostnader knyttet til økende antall eldre arbeidstakere og andre underliggende demografiske forhold
- statlig initierte endringer i pensjonsreglene (samordningsreglene, beregningsreglene i folketrygden og i de lovfestede tjenestepensjonsordningene)

Stortinget ber Regjeringen også vurdere å ta hensyn til eventuelle andre forhold av betydning for spesialisthelsetjenestens pensjonskostnader og den budsjettmessige deflatoren for lønns- og prisvekst i Revidert nasjonalbudsjett for 2003.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at Helse Sør sikrer etablering av et forsøk med halvannetlinjetjenestetilbud ved Horten sykehus i 2003.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at Nasjonalt Senter for Fostermedisin ved St. Olavs hospital opprettholder sitt tilbud om videreutdanning i ultralyddiagnostikk for jordmødre og for at NTNU tilføres nødvendige midler til dette utdanningstilbudet tilsvarende 2,5 mill. kroner i 2003.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med gjennomgangen av spesialisthelsetjenestens finansiering om å komme tilbake til Stortinget med ny finansieringsmodell for Glitreklinikken AS, Granheim Lunge-senter, opptreningsinstitusjonene og helsesportsentrene.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sikre Blindeforbundets rehabiliteringssentre faglig god drift og tilstrekkelig kapasitet, og utrede organisatorisk plassering og fremtidig finansieringsmodell innen fremleggelse av Revidert nasjonalbudsjett våren 2003.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 54 mot 49 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.07.27)

Presidenten: Forslag nr 18, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er gjort om til et oversendelsesforslag. Forslaget lyder med endret tekst:

«Det henstilles til Regjeringen å sørge for at Stiftelsen Lofoten Hest og Helsesenter får dekket påløpne merkostnader med 2 mill. kroner.»

Presidenten foreslår at forslaget oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Presidenten vil her la votere over forslagene nr. 37, 38 og 39, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Flokeparti.

John I. Alvheim (FrP) (fra salen): Kan vi votere enkeltvis over disse forslag?

Presidenten: Forslag nr. 37, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere hvordan en kan sikre det økonomiske grunnlaget for fortsatt bruk av MR-buss i Finnmark, innleid fra Finland.»
Arbeiderpartiet har varslet at de støtter forslaget.

Ola D. Gløtvold (Sp) (fra salen): Vi støtter også de tre forslagene.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti bifaltes enstemmig.

Presidenten: Forslag nr. 38, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, tas opp til votering.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med oppfølgingen av Hagen-utvalget (finansieringssystemet i spesialisthelsetjenesten) forberede overføring av finansieringen av syketransport fra Rikstrygdeverket til de regionale helseforetakene.»

Arbeiderpartiet og Senterpartiet har varslet at de støtter forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti bifaltes med 86 mot 17 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.09.01)

Presidenten: Forslag nr. 39, fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett legge frem en helhetlig vurdering av de fremtidige retningslinjene for utvikling av nyfødtomsorgen i Norge.»

Arbeiderpartiet og Senterpartiet har varslet at de støtter forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti bifaltes enstemmig.

Presidenten: Da skulle det være votert over alle mindretallsforslag, og vi går over til innstillingens forslag til vedtak og begynner med rammeområde 15.

Komiteen hadde innstillet:

Ramme 15 (Sosial)

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
600		Sosialdepartementet (jf. kap. 3600)		
	1	Driftsutgifter	69 900 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 700 000	
620		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.		
	21	Spesielle driftsutgifter	57 000 000	
	50	Norges forskningsråd	49 100 000	
	60	Prøveløslatelse, <i>kan overføres</i>	89 700 000	
621		Tilskudd til kommunale tjenester, organisasjoner mv.		
	21	Spesielle driftsutgifter	95 100 000	
	60	Tilskudd til omsorgstjenester, <i>kan overføres</i>	41 400 000	
	61	Tilskudd til vertskommunene mv.	922 400 000	
	63	Tilskudd til rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i>	171 200 000	
	66	Tilskudd til assistenter for funksjonshemmede	47 300 000	
	70	Frivillig rusmiddelforebyggende arbeid mv., <i>kan overføres</i>	113 000 000	
	71	Tilskudd til frivillig arbeid	68 000 000	
	72	Tilskudd til Landsbystiftelsen	55 000 000	
	73	Tilskudd til døvblinde og døve	49 400 000	
	74	Tilskudd til pensjonistenes og funksjonshemmedes organisasjoner mv.	117 900 000	
	75	Kompetansesentra m.m.	48 400 000	
	76	Tilskudd til opphold i institusjon for eldre med særskilte behov	6 000 000	
622		Statens institutt for rusmiddelforskning		
	1	Driftsutgifter	27 400 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
660		Krigspensjon		
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	269 000 000	
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	662 000 000	
2600		Trygdeetaten		
	1	Driftsutgifter	4 717 700 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	9 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	142 200 000	
	70	Tilskudd	3 400 000	
2603		Trygderetten		
	1	Driftsutgifter	43 300 000	
	21	Klagenemnd for utenlandsbehandling	2 000 000	
2650		Sykepengar		
	70	Sykepengar for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i> .	25 780 000 000	
	71	Sykepengar for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 780 000 000	
	72	Omsorgs- og pleiepengar ved barns sykdom m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	280 000 000	
	73	Tilretteleggingstilskudd	104 000 000	
	74	Refusjon bedriftshelsetjenester	21 000 000	
	75	Feriepengar av sykepengar, <i>overslagsbevilgning</i>	1 340 000 000	
2652		Medisinsk rehabilitering mv.		
	70	Rehabiliteringspengar, <i>overslagsbevilgning</i>	7 560 000 000	
2655		Uførhet		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	14 500 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	21 100 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	1 300 000 000	
	73	Foreløpig uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	350 000 000	
	74	Tidsbegrenset uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	170 000 000	
	75	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsbevilgning</i>	115 000 000	
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i> .	75 000 000	
2661		Grunn- og hjelpetønad, hjelpemidler mv.		
	70	Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 430 000 000	
	71	Hjelpetønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 540 000 000	
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	112 000 000	
	74	Tilskudd til biler	722 000 000	
	75	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler	2 527 000 000	
	76	Bedring av funksjonsevnen, andre formål	59 000 000	
	77	Ortopediske hjelpemidler	551 000 000	
	78	Høreapparater	353 000 000	
2670		Alderdom		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	29 715 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	39 700 000 000	
	72	Ventetilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	140 000 000	
	73	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	5 100 000 000	
2680		Etterlatte		
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 190 000 000	
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	1 015 000 000	
	72	Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	64 000 000	
	74	Utdanningsstønad	3 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	75	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	15 000 000	
2683		Stønad til enslig mor eller far (jf. kap. 5701)		
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 135 000 000	
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	722 000 000	
	73	Utdanningsstønad	115 000 000	
	75	Stønad til flytting for å komme i arbeid	500 000	
	76	Forskuttering av underholdsbidrag	1 645 000 000	
2686		Gravferdsstønad		
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	93 000 000	
2690		Diverse utgifter		
	70	Sykestønadsutgifter i utlandet	100 000 000	
	77	Pasienter fra gjensidighetsland	30 000 000	
		Totale utgifter		171 431 500 000
I n n t e k t e r				
3600		Sosialdepartementet (jf. kap. 600)		
	2	Oppdragsinntekter mv.	2 000	
3622		Statens institutt for rusmiddelforskning		
	2	Oppdragsinntekter	353 000	
5701		Diverse inntekter		
	1	Administrasjonsvederlag	28 000 000	
	2	Diverse inntekter	150 000 000	
	3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	51 400 000	
	6	Gebyrinntekter ved fastsettelse av bidrag	35 000 000	
	70	Refusjon ved trafikkskade	839 000 000	
	71	Refusjon ved yrkesskade	762 000 000	
	73	Refusjon fra bidragspliktige	1 090 000 000	
	74	Refusjon medisinsk behandling	500 000	
	75	Refusjon overskytende bidrag	164 000 000	
	80	Renter	45 000 000	
		Totale inntekter		3 165 255 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 600 post 1	kap. 3600 post 2
kap. 622 post 1	kap. 3622 post 2
kap. 2600 post 1	kap. 5701 postene 1, 4, 5 og 6
kap. 2603 post 1	kap. 5705 post 2

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Sosialdepartementet i 2003 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
621		Tilskudd til kommunale tjenester, organisasjoner mv.	
	60	Tilskudd til omsorgstjenester	1,0 mill. kroner
	73	Tiltak for døvblinde og døve	7,0 mill. kroner

IV

Folketrygdytelse

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 2003 skal følgende ytelser etter folketrygdloven utgjøre:*

	kroner	
1a.	Grunnstønad for ekstrautgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	6 540
1b.	Ved ekstrautgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	9 996
1c.	eller til	13 140
1d.	eller til	19 332
1e.	eller til	26 208
1f.	eller til	32 748
2a-1.	Hjelpestønad til uføre som må ha hjelp i huset ^{1), 2)}	10 896
2a-2.	Hjelpestønad etter lovens § 6-4 til uføre som må ha tilsyn og pleie ²⁾	11 724
2b.	Forhøyet hjelpestønad etter lovens § 6-5 til uføre som må ha særskilt tilsyn og pleie ³⁾	23 448
2c.	eller til	46 896
2d.	eller til	70 344
3a.	Gravferdsstønad etter lovens § 7-2 (ordinær sats)	0
3b.	Behovsprøvet gravferdstillegg (utover ordinær sats) inntil ⁴⁾	15 000
4.	Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 (ordinære satser) for første barn	32 052
	for hvert av de øvrige barn ⁵⁾	-
	for to barn	41 820
	for tre og flere barn	47 388

¹⁾ Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

²⁾ Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

³⁾ Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

⁴⁾ Gjelder fra 1. september 1997.

⁵⁾ Til og med 1997. Fra 1. januar 1998 dekkes 70 prosent av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

Presidenten: Presidenten går ut fra at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til rammeområde 15, I–IV, bifaltes med 54 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.10.00)

Presidenten: Det vil så bli votert over innstillingens romertall utenfor rammeområde 15.

Komiteen hadde innstillet:

V

Stortinget ber Regjeringen vurdere hvordan en kan sikre det økonomiske grunnlaget for bladet Velferd.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet står bak innstillingen. Høyre har varslet at de vil stemme for.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig. Videre var innstillet:

VI

Stortinget ber Regjeringen vurdere å oppheve taket på tolketimer til arbeid for døve og døvblinde i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2003.

*Satsene under pkt. 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.
Videre var innstillet:

VII

Stortinget ber Regjeringen sørge for at reguleringen av grunnbeløpet i folketrygden minst reguleres i tråd med lønnsutviklingen for yrkesaktive.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet står bak innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 66 mot 37 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 14.11.10)

Presidenten: Da er vi kommet fram til rammeområde 16.

Komiteen hadde innstillet:

**Ramme 16
(Helse)**

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
700		Helsedepartementet (jf. kap. 3700)		
	1	Driftsutgifter	96 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
701		Forsknings- og forsøksvirksomhet		
	21	Spesielle driftsutgifter	82 500 000	
	50	Norges forskningsråd	108 400 000	
702		Nemnd for bioteknologi		
	1	Driftsutgifter	6 550 000	
703		Helsetjenesten for innsatte i fengsel		
	60	Tilskudd til kommuner	74 350 000	
704		Norsk Pasientskadeerstatning (jf. kap. 3704)		
	1	Driftsutgifter	60 000 000	
	50	Tilskudd til NPE som statlig fond	292 070 000	
705		Personelltiltak		
	1	Driftsutgifter, Statens helsepersonellnemnd	5 000 000	
	21	Tilskudd til personell i allmennlegetjenesten og tannhelsetjenesten	53 200 000	
	60	Tilskudd til rekrutteringsplanen	60 650 000	
	61	Tilskudd til turnustjeneste	107 120 000	
	71	Tilskudd Nordiska Hälsovårdshögskolan mv.	12 390 000	
706		Sosial- og helsedirektoratet (jf. kap. 3706)		
	1	Driftsutgifter	366 350 000	
707		Nasjonalt folkehelseinstitutt (jf. kap. 3707)		
	1	Driftsutgifter	335 480 000	
	21	Formidlingsvirksomhet	124 260 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 530 000	
708		Statens helsetilsyn (jf. kap. 3708)		
	1	Driftsutgifter	60 340 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	510 000	
709		Pasientskadenemnda (jf. kap. 3709)		
	1	Driftsutgifter	10 000 000	
715		Statens strålevern (jf. kap. 3715)		
	1	Driftsutgifter	52 530 000	
	21	Oppdragsutgifter	32 210 000	
716		Kreftregisteret		
	70	Tilskudd	37 620 000	
718		Rehabilitering		
	21	Spesielle driftsutgifter	20 060 000	
	61	Rehabilitering, helsetiltak for rusmiddelmissbrukere	203 780 000	
719		Helsefremmende og forebyggende arbeid		
	1	Driftsutgifter	320 000	
	21	Tilskudd til helsefremmende og forebyggende tiltak i helse- og sosialsektoren, <i>kan overføres</i>	37 890 000	
	70	Forebygging av HIV og seksuelt overførbare sykdommer – smittevern, <i>kan overføres</i>	26 140 000	
	71	Tilskudd til opplysningstiltak, forebyggelse av uønskede svangerskap mv., <i>kan overføres</i>	19 950 000	
	72	Stiftelsen AAN-Alternativ til abort i Norge	13 570 000	
732		Regionale helseforetak		
	21	IT og elektronisk samhandling m.m.	105 130 000	
	70	Tilskudd til helseforetakene, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 71, 72, 73, 74 og 75</i>	309 290 000	
	71	Tilskudd til Helse Øst RHF, <i>kan overføres</i>	10 668 000 000	
	72	Tilskudd til Helse Sør RHF, <i>kan overføres</i>	6 439 000 000	
	73	Tilskudd til Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i>	5 078 900 000	
	74	Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i>	3 730 800 000	
	75	Tilskudd til Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i>	3 460 300 000	
	76	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, <i>overslagsbevilgning</i>	16 852 800 000	
	77	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv., <i>overslagsbevilgning</i>	3 829 700 000	
	78	Tilskudd til regionsykehus	2 118 600 000	
739		Andre utgifter		
	21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren, <i>kan nyttes under post 75</i>	117 386 000	
	70	Behandlingsreiser til utlandet	73 950 000	
	71	Tilskudd til Norsk Pasientforening m.fl.	4 880 000	
	75	Kreftbehandling m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	340 900 000	
	77	Luftambulanse	52 920 000	
742		Forpleining, kontroll og tilsyn med psykiatiske pasienter		
	1	Driftsutgifter	23 350 000	
	70	Tilskudd	4 050 000	
743		Statlige stimulerings tiltak for psykisk helse		
	21	Spesielle driftsutgifter	26 290 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	62	Tilskudd til psykisk helsearbeid i kommuner, <i>kan overføres</i>	1 306 800 000	
	70	Kompetanse, utredninger og utviklingsarbeid, <i>kan overføres</i>	264 840 000	
	72	Tilskudd til Modum bads nervesanatorium	78 700 000	
	73	Tilskudd til psykososialt arbeid for flyktninger, <i>kan overføres</i>	22 550 000	
	75	Tilskudd til styrking av psykisk helsevern, <i>kan overføres</i>	1 165 350 000	
744		Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede		
	70	Fagenhet for tvungen omsorg	31 170 000	
750		Statens legemiddelverk (jf. kap. 3750 og 5578)		
	1	Driftsutgifter	110 920 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 480 000	
751		Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak (jf. kap. 3751 og 5577)		
	70	Tilskudd	57 790 000	
797		Helse- og sosialberedskap		
	1	Driftsutgifter	12 800 000	
2711		Diverse tiltak i spesialisthelsetjenesten		
	70	Refusjon spesialisthjelp	1 163 000 000	
	71	Refusjon psykologhjelp	205 000 000	
	72	Refusjon tannlegehjelp	485 000 000	
	76	Private laboratorier og røntgeninstitutt	560 000 000	
	78	Opptreningsinstitusjoner m.fl.	704 251 000	
2750		Syketransport mv.		
	71	Skyssvederlag for leger mv.	363 000 000	
	73	Kiropraktorbehandling	22 000 000	
	75	Logopedisk og ortoptisk behandling	39 000 000	
	77	Syketransport	1 658 400 000	
	78	Oppholdsutgifter	48 050 000	
2751		Medisiner mv.		
	70	Legemidler	7 577 000 000	
	72	Sykepleieartikler	1 092 000 000	
2752		Refusjon av egenbetaling		
	70	Refusjon av egenbetaling, frikortordningen	2 146 000 000	
	71	Refusjon av egenbetaling, egenandelstak 2	90 000 000	
2755		Helsetjeneste i kommunene		
	62	Tilskudd til fastlønsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	207 000 000	
	70	Refusjon allmennlegehjelp	2 708 500 000	
	71	Refusjon fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	1 155 000 000	
2790		Andre helsetiltak		
	70	Bidrag, lokalt	359 000 000	
	72	Sykebehandling i utlandet	98 000 000	
		Totale utgifter		79 289 117 000

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
3704		Norsk Pasientskadeerstatning (jf. kap. 704)		
	50	Overføring fra NPF som statlig fond	394 000 000	
3706		Sosial- og helsedirektoratet (jf. kap. 706)		
	2	Salgs- og leieinntekter	16 157 000	
	4	Gebyrinntekter	8 208 000	
3707		Nasjonalt folkehelseinstitutt (jf. kap. 707)		
	2	Salgs- og leieinntekter	75 120 000	
	3	Diverse inntekter	831 000	
3709		Pasientskadenemnda (jf. kap. 709)		
	50	Overføring fra NPE som statlig fond	10 000 000	
3715		Statens strålevern (jf. kap. 715)		
	2	Salgs- og leieinntekter	1 455 000	
	5	Oppdragsinntekter	32 105 000	
3739		Behandlingsreiser til utlandet (jf. kap. 739)		
	2	Egenandeler og refusjoner	10 702 000	
3750		Statens legemiddelverk (jf. kap. 750)		
	2	Gebyrinntekter	1 139 000	
3751		Apotekvesenet og legemiddelfaglige tiltak (jf. kap. 751 og 5577)		
	3	Tilbakebetaling av lån	1 008 000	
		Totale inntekter		550 725 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 700 postene 1, 60 og 70	kap. 3700 postene 2 og 3
kap. 704 post 1	kap. 3704 post 50
kap. 706 post 1	kap. 3706 postene 2, 3 og 4
kap. 707 postene 1 og 21	kap. 3707 postene 2 og 3
kap. 708 post 1	kap. 3708 postene 4 og 70
kap. 715 postene 1 og 21	kap. 3715 postene 2, 3 og 5
kap. 750 post 1	kap. 3750 post 2

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
707		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	1	Driftsutgifter	4 mill. kroner
	21	Formidlingsvirksomhet	70 mill. kroner

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan gi tilsagn utover gitt bevilgning til anskaffelse av en ny strålemaskin, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
732		Regionale helseforetak	
	70	Tilskudd til helseforetakene	42 mill. kroner

V

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Helsedepartementet i 2003 kan gi de 5 regionale helseforetakene adgang til å oppta driftskredittlån innenfor en total låneramme på 4 500 mill. kroner.
2. Helsedepartementet gis fullmakt til å dele Åsgård-eiendommen gnr. 118 bnr. 1 i Tromsø og oppheve bestemmelser nedfelt i skjøte av 14. desember 1965.

VI

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at det gjennomføres et erstatningsoppgjør for barn som har fått skader etter strålebehandling ved Rikshospitalet i perioden 1971-78

Presidenten: Under debatten er det gjort en korrigering i I. Riktig beløp under kap. 732 post 70 skal være 312 690 000, og under kap. 2711 post 78 skal riktig beløp være 700 751 000.

Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling til rammeområde 16, I–VI – med den foretatte rettelse under I – bifaltes med 55 mot 47 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.12.45)

Videre var innstillet:

VII

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for likebehandling av kiropraktor med andre refusjonsberettigede profesjoner med hensyn til etterutdanning og kvalitets-sikring og komme tilbake til Stortinget på egnet måte i 2003.

VIII

Stortinget ber Regjeringen i den varslede proposisjonen om alternativ behandling fremme spørsmålet om autorisasjonsrett for osteopatene.

IX

Stortinget ber Regjeringen om å ta initiativ til en gjennomgang av Norsk Pasientskadeerstatning og legge fram resultatet av gjennomgangen for Stortinget som en egen sak.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig

Videre var innstillet:

X

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2003 foreta en fornyet vurdering av om driftskreditten til helseforetakene er tilstrekkelig frem til 2004 da budsjettene skal bringes i balanse.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti står bak innstillingen. Arbeiderpartiet har varslet at de nå støtter innstillingen, etter at de er blitt nedstemt tidligere. Presidenten forstår det slik at også Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti støtter innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

XI

Stortinget ber Regjeringen sørge for at de regionale helseforetakene arbeider videre med etablering av et PET-skanner-tilbud i Norge i regi av Radiumhospitalet og Rikshospitalet. Dette tilbudet vil i et nettverk komme alle helseregionene til gode.

XII

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av fødestuenes finansiering og komme tilbake til Stortinget med dette. Drift av de godkjente offentlige fødestuene skal være foretakenes ansvar, faglig og finansielt.

XIII

Stortinget ber Regjeringen om å utvikle en plan for nasjonal samhandling mellom de ulike helseforetakene og innenfor disse ut fra målsetningen om en felles nasjonal standard, samt at det skal oppnås en bedret og målrettet pasientbehandling der ulike behandlingsheter lettere vil kunne samarbeide om behandlingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

XIV

Stortinget ber Regjeringen øremerke 50 mill. kroner på kap. 2711 post 72 til rehabilitering av tannsett etter gjennomgått periodontittbehandling.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet står bak innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 66 mot 37 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.14.01)

Videre var innstillet:

XV

Stortinget viser til at Røros Rehabiliteringssenter har fått avslag på søknaden om å bli godkjent som rehabiliteringsinstitusjon. Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at det blir en dialog mellom Røros Rehabiliteringssenter og helseregionen slik at Røros Rehabiliteringssenter kan bli vurdert som opptreningsinstitusjon innenfor det nye finansieringssystemet.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti står bak innstillingen. Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter innstillingen subsidiært.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

XVI

Stortinget ber Regjeringen foreta en helhetlig gjennomgang av legemiddelpolitikken og forvaltningen av denne og forelegge denne som egen sak for Stortinget.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Senterpartiet står bak innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble med 53 mot 50 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.14.48)

Videre var innstillet:

XVII

Stortinget ber Regjeringen sørge for at medisinene Actos og Avandia kan refunderes på blå resept etter forskriftens § 9 til de pasienter og etter de kriterier som Legemiddelverket har foreslått. Regjeringen bes fremlegge om nødvendig forslag til nødvendig hjemmel for å oppnå dette gjennom refusjonskontrakt.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

XVIII

Stortinget ber Regjeringen sørge for at astmalegemiddelet Singulair kan forskrives på blå resept selv om det forskrives sammen med andre blåreseptmedisiner.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet står bak innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 66 mot 37 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.15.18)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykkjer i at Noreg deltek i ei avgjerd i EØS-komiteen om deltakinga til EØS/EFTA-statane i EU-programmet for folkehelse (2003-2008).

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

I statsbudsjettet for 2002 blir det gjort følgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
600		Sosialdepartementet	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med	5 970 000
		frå kr 72 293 000 til kr 66 323 000	
612		Statens institutt for rusmiddelforskning	
	1	Driftsutgifter, blir auka med	1 200 000
		frå kr 23 469 000 til kr 24 669 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
660		Krigspensjon	
	70	Tilskott, militære, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 289 000 000 til kr 285 000 000	4 000 000
	71	Tilskott, sivile, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 708 000 000 til kroner 690 000 000	18 000 000
673		Tilskott til funksjonshemma	
	65	Lauslating på prøve, <i>kan overførast</i> , blir redusert med frå kroner 87 500 000 til kroner 47 500 000	40 000 000
675		Tiltak for eldre og funksjonshemma	
	1	Driftsutgifter, blir redusert med frå kroner 13 369 000 til kroner 12 169 000	1 200 000
2600		Trygdeetaten	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kroner 4 446 760 000 til kroner 4 449 760 000	3 000 000
2650		Sjukepengar	
	70	Sjukepengar for arbeidstakarar mv., <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 23 182 500 000 til kroner 23 590 000 000	407 500 000
	71	Sjukepengar for sjølvstendige, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 1 710 000 000 til kroner 1 628 000 000	82 000 000
	75	Feriepengar av sjukepengar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå 1 222 000 000 til 1 164 000 000	58 000 000
2660		Uførhet	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 13 617 000 000 til kroner 13 763 000 000	145 500 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 20 294 000 000 til kroner 19 973 000 000	321 000 000
	72	Særtilllegg, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 1 334 000 000 til kroner 1 321 000 000	13 000 000
	74	Grunnstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 1 341 000 000 til kroner 1 370 000 000	29 000 000
	75	Hjelpstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 1 455 000 000 til kroner 1 460 000 000	5 000 000
	76	Menerstatning ved yrkesskade, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 121 000 000 til kroner 112 000 000	9 000 000
2662		Yrkesskadetrygd gml. lovgiving	
	70	Pensjonar, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 84 000 000 til kroner 77 000 000	7 000 000
2663		Medisinsk rehabilitering mv.	
	70	Rehabiliteringspengar, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 6 476 000 000 til kroner 6 613 000 000	137 000 000
	72	Førebels uførestønad, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 251 000 000 til kroner 310 000 000	59 000 000
	73	Attføringshjelp, blir auka med frå kroner 80 000 000 til kroner 85 000 000	5 000 000
	74	Tilskott til bilar, blir redusert med frå kroner 874 000 000 til kroner 795 000 000	79 000 000
	75	Betring av funksjonsevna, hjelpemiddel, blir redusert med frå kroner 2 523 000 000 til kroner 2 463 000 000	60 000 000
	76	Betring av funksjonsevna, andre formål, blir auka med frå kroner 40 000 000 til kroner 49 000 000	9 000 000
	77	Ortopediske hjelpemiddel, blir auka med frå kroner 494 000 000 til kroner 562 000 000	68 000 000
	79	Høyreapparat, blir auka med frå kroner 320 000 000 til kroner 328 000 000	8 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
2670		Alderdom	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 28 897 000 000 til kroner 28 960 000 000	63 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 37 982 000 000 til kroner 38 180 000 000	198 000 000
	72	Ventetillegg, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kroner 166 000 000 til kroner 168 000 000	2 000 000
	73	Sært tillegg, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 5 395 000 000 til kroner 5 347 000 000	48 000 000
2680		Etterlatne	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 1 197 000 000 til kroner 1 185 000 000	12 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 1 026 000 til kroner 1 015 000 000	11 000 000
	72	Sært tillegg, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 69 000 000 til kroner 67 500 000	1 500 000
2683		Stønad til einsleg mor eller far	
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 2 272 000 000 til kroner 2 060 000 000	212 000 000
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kroner 741 000 000 til kroner 725 000 000	16 000 000
	73	Stønad til utdanning, blir redusert med frå kroner 138 100 000 til kroner 110 000 000	28 100 000
2690		Diverse utgifter	
	70	Utgifter til sjukestønad i utlandet, blir redusert med frå kroner 123 500 000 til kroner 90 000 000	33 500 000
	77	Pasientar frå gjensidighetsland, blir auka med frå kroner 30 000 000 til kroner 55 000 000	25 000 000
I n n t e k t e r :			
5701		Diverse inntekter	
	3	Hjelpemiddelsentralar, blir redusert med frå kroner 61 300 000 til kroner 52 000 000	9 300 000
	71	Refusjon yrkesskade, blir redusert med frå kroner 830 000 000 til kroner 722 000 000	108 000 000
	75	Refusjon overskytande bidrag, blir redusert med frå kroner 201 000 000 til kroner 190 000 000	11 000 000
	80	Renter, blir auka med frå kroner 25 000 000 til kroner 45 000 000	20 000 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

*Votering i sak nr. 4***Presidenten:** Under debatten er det fremmet to forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra John I. Alvheim, på vegne av Framskrittspartiet
- forslag nr. 2, fra Ola D. Gløtvold, på vegne av Senterpartiet.

Forslag nr. 2, fra Senterpartiet, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2002 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
732		Regionale helseforetak	
	79 (ny)	Dekning av underskudd i helseforetakene, <i>kan overføres</i> , bevilges med	2 000 000 000»

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet tas så opp til votering. Forslaget lyder:
«I statsbudsjettet for 2002 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
732		Regionale helseforetak	
	79 (ny)	Dekning av underskudd i helseforetakene, <i>overslagsbevilgning, kan overføres, bevilges med</i>	2 000 000 000»

Ola D. Gløtvold (Sp) (fra salen): Vi skal ikke stemme imot.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 86 mot 17 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 14.17.34)

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2002 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
701		Forskning og forsøksvirksomhet	
	21	Spesielle driftsutgifter, reduseres med	3 200 000
		fra kr 119 500 000 til kr 116 300 000	
705		Kursvirksomhet og stipendier	
	61	Utdanningstiltak, turnustjeneste m.m., forhøyes med	5 000 000
		fra kr 112 300 000 til kr 117 300 000	
	71	Tilskudd til kurs og stipendier til personell innen helsevesenet m.m., nedsettes med	2 000 000
		fra kr 12 400 000 til kr 10 400 000	
706		Sosial- og helsedirektoratet	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	20 500 000
		fra kr 323 710 000 til kr 344 210 000	
707		Nasjonalt folkehelseinstitutt	
	1	Driftsutgifter, reduseres med	2 250 000
		fra kr 260 560 000 til kr 258 310 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres,</i> forhøyes med	4 700 000
		fra kr 6 200 000 til kr 10 900 000	
708		Statens helsetilsyn og fylkeslegene	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	600 000
		fra kr 191 180 000 til kr 191 780 000	
719		Helsefremmende og forebyggende arbeid	
	21	Tilskudd til helsefremmende og forebyggende tiltak i helse- og sosialsektoren, <i>kan overføres,</i> forhøyes med	500 000
		fra kr 37 550 000 til kr 38 050 000	
730		Statlig helsetjeneste	
	70	Innsatsstyrt finansiering av sykehus, <i>overslagsbevilgning,</i> forhøyes med	30 000 000
		fra kr 15 112 936 000 til kr 15 142 936 000	
	71	Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus mv., <i>overslagsbevilgning,</i> forhøyes med	318 000 000
		fra kr 3 562 513 000 til kr 3 880 513 000	
732		Regionale helseforetak	
	21	IT og elektronisk samhandling m.m. nedsettes med	4 000 000
		fra kr 106 000 000 til kr 102 000 000	
	70	Tilskudd til helseforetakene forhøyes med	451 600 000
		fra kr 320 000 000 til kr 771 600 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Tilskudd til Helse Øst RHF nedsettes med fra kr 10 712 229 000 til kr 10 709 729 000	2 500 000
	72	Tilskudd til Helse Sør RHF nedsettes med fra kr 6 621 058 000 til kr 6 618 258 000	2 800 000
	73	Tilskudd til Helse Vest RHF nedsettes med fra kr 4 800 668 000 til kr 4 798 768 000	1 900 000
	74	Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF nedsettes med fra kr 3 551 600 000 til kr 3 550 000 000	1 600 000
	75	Tilskudd til Helse Nord RHF nedsettes med fra kr 3 283 546 000 til kr 3 282 346 000	1 200 000
739		Andre utgifter	
	21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren, <i>kan nyttes under post 75</i> , forhøyes med fra kr 203 900 000 til kr 216 500 000	12 600 000
	75	Kreftbehandling m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , reduseres med fra kr 347 200 000 til kr 264 200 000	83 000 000
742		Forpleining, kontroll og tilsyn med psykiatriske pasienter	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 22 673 000 til kr 24 473 000	1 800 000
	70	Tilskudd, nedsettes med fra kr 3 900 000 til kr 2 000 000	1 900 000
743		Statlige stimuleringsiltak for psykisk helse	
	72	Tilskudd til Modum bads nervesanatorium, forhøyes med fra kr 71 900 000 til kr 73 900 000	2 000 000
	76	Omstrukturering og utbygging av psykisk helsevern, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 158 600 000 til kr 0	158 600 000
744		Tvungen omsorg for psykisk utviklingshemmede	
	70	Fagenhet for tvungen omsorg, nedsettes med fra kr 30 000 000 til kr 15 000 000	15 000 000
2711		Helsevern folketrygden	
	70	Diverse tiltak i spesialisthelsetjenesten	
	70	Refusjon spesialisthjelp, forhøyes med fra kr 1 015 000 000 til kr 1 050 000 000	35 000 000
	76	Private laboratorier og røntgeninstitutt forhøyes med fra kr 423 000 000 til kr 540 000 000	117 000 000
2750		Sykefrakt mv.	
	71	Skyssvederlag for leger mv., nedsettes med fra kr 379 000 000 til kr 340 000 000	39 000 000
	72	Luftambulansetransport forhøyes med fra kr 12 000 000 til kr 22 200 000	10 200 000
	73	Kiropraktorbehandling, forhøyes med fra kr 14 000 000 til kr 20 000 000	6 000 000
	77	Sykefrakt, forhøyes med fra kr 1 467 800 000 til kr 1 580 000 000	112 200 000
2751		Medisiner mv.	
	70	Legemidler, nedsettes med fra kr 7 201 000 000 til kr 7 100 000 000	101 000 000
2752		Refusjon av egenbetaling	
	70	Refusjon av egenbetaling, forhøyes med fra kr 1 815 000 000 til kr 2 070 000 000	255 000 000
2755		Helsetjeneste i kommunene	
	70	Refusjon allmennlegehjelp, nedsettes med fra kr 2 505 000 000 til kr 2 450 000 000	55 000 000
	71	Refusjon fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i> , forhøyes med fra kr 1 015 000 000 til kr 1 050 000 000	35 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
I n n t e k t e r :			
3706		Sosial- og helsedirektoratet	
	2	Salgs- og leieinntekter, forhøyes med fra kr 11 400 000 til kr 11 700 000	300 000
3708		Statens helsetilsyn og fylkeslegene	
	2	Gebyrinntekter, nedsettes med fra kr 300 000 til kr 0	300 000
3730		Statlig helsetjeneste	
	2	Tilbakebetaling fra fylkeskommuner, ISF-avregning bevilges med	29 000 000
3751		Apotekvesenet	
	3	Tilbakebetaling av lån, forhøyes med fra kr 200 000 til kr 600 000	400 000
5577		Avgift til staten av apotekenes omsetning	
	70	Avgift, reduseres med fra kr 131 300 000 til kr 121 300 000	10 000 000
5578		Avgift på farmasøytiske spesialpreparater	
	70	Registreringsavgift, forhøyes med fra kr 56 600 000 til kr 66 600 000	10 000 000
	71	Kontrollavgift, forhøyes med fra kr 42 100 000 til kr 48 100 000	6 000 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Helsedepartementet i 2003 kan overskride bevilgningen under kap. 750 post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3750 post 2.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelse utover gitte bevilgninger

III

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at de regionale helseforetakene gis en samlet økt driftskredittramme på inntil 1 600 000 000 kroner fra 2 000 000 000 til 3 600 000 000 kroner. Helsedepartementet gis fullmakt til å fordele driftskreditrammen basert på søknader fra de regionale helseforetakene.

IV

Tilføyelse av stikkordet «kan overføres»

Stortinget samtykker i at bevilgningen under kap. 739 post 21 Forsøk og utvikling i sykehussektoren påføres stikkordet «kan overføres».

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det voteres over forslaget fra stortingsrepresentant Bjarne Håkon Hanssen på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. november 2002 (jf. Innst. O. nr. 22):

«Stortinget ber Regjeringen om å utrede konkrete, omsetningsbegrensende tiltak for alkoholholdige varer med alkoholprosent under 4,76 i forbindelse med at dette varespekteret utvides i dagligvarehandelen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 54 mot 49 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 14.18.33)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet oversendt fra Odelstingets møte 28. november 2002 (jf. Innst. O. nr. 18):

«Stortinget ber Regjeringen foreta en nærmere vurdering av tilsynsordningen for spesialisthelsetjenesten, herunder gjennomføre en brukerrelatert høring. Regjeringen må også legge fram en sak for Stortinget der tilsynsordningen gjennomgås, og forslag til endringer fremmes, innen våren 2004.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 80 mot 23 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 14.18.56)

Presidenten: Da er vi ferdige med voteringen i sakene nr. 1–6.

S a k n r . 7

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende Utdannings- og forskningsdepartementet, Kultur- og kirkedepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Fiskeridepartementet og Landbruksdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 12 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003), St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 3 og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 11 (2002-2003), kap. 4020)

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Kystpartiet 5 minutter. I tillegg foreslår presidenten at representanten Simonsen får en taletid på inntil 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver partigruppe og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Rolf Reikvam (SV) (komiteens leder): Takk til komiteens medlemmer for et ryddig og skikkelig arbeid i komiteen. Både flertallet og mindretallet har gjennomført et godt arbeid, der de ulike partienes prioriteringer er kommet godt fram.

Flertallsinnstillingen er det regjeringspartiene og Fremskrittspartiet som står bak. De har forhandlet seg fram til en avtale innenfor rammen av det som skjedde i finanskomiteen, og det som har skjedd i Stortinget. De gjør noen justeringer, som jeg regner med at de selv vil orientere om. Det blir ikke noen primær og subsidiær stemmegivning ved denne voteringen. Her har Fremskrittspartiet forhandlet seg fram til en avtale, og det er det som blir voringstema. Fremskrittspartiet er på den måten ansvarlig for dette budsjettet, på linje med regjeringspartiene. De er ansvarlig for de kuttene som blir gjort på de ulike områdene, og tar ansvar som de skal, når de forhandler med andre partier.

Det spesielle i denne innstillingen er at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har forhandlet seg fram til det samlede opplegg som de står bak, innenfor den rammen som Stortinget har gitt komiteen. De samme partiene har også greid å samle seg om fellesmerknader. I tillegg til at dette gjør voteringen vesentlig enklere, viser det også at disse partiene ønsker å vise at det finnes alternativ, at opposisjonen kan stå sammen om et alternativ til det som regjeringspartiene og Fremskrittspartiet viser fram.

Dessuten er det ingen rammeuavhengige forslag. Det skyldes ikke at vi ikke hadde det, men i den situasjonen vi er i, så vi ikke grunn til å fremme og gjenta forslagene fra finansinnstillingen eller konkludere merknadene med egne forslag.

I det opprinnelige forslaget fra Regjeringen var det to budsjettvinnere. Private skoler og private høyskoler har fått en vekst som lå langt utover det andre områder får. Veksten for private skoler er på nærmere 40 pst. i forhold til det de samme skolene får i 2002. De får en vekst på nærmere 0,5 milliarder kr. Det betyr at 2 pst. av elevene som går i private skoler, får en vekst på nesten 40 pst. Private høyskoler får en vekst på nærmere 17 pst. Det kan i alle fall ikke forklares med endret normtall, slik det ble gjort i forhold til private grunnskoler og videregående skoler.

Etter forhandlinger med Fremskrittspartiet er denne tendensen til å prioritere de private skolene forsterket ved at toppidrettsgymnasene, som er private institusjoner, har fått tilbake 12 mill. kr.

I forslaget fra Regjeringen kommer forskningen anstendig ut. Den kommer sannsynligvis ikke opp på OECD-gjennomsnittsnivået i løpet av 2005, som det er forutsatt, men det er lagt inn en vekst som er bra, og om den ikke er budsjettvinner, har den i alle fall har fått en vekst.

Resten er tapere i dette budsjettet. Skulle de offentlige grunnskolene og de offentlige videregående skolene få samme vekst som private skoler, måtte de hatt 20 milliarder kr mer til å drive disse skolene. I et slikt perspektiv blir selv SVs 8 milliarder kr mer til kommunesektoren for småpenger å regne. Taperne er fellesskapsløsningene og fellesskolen, den felles offentlige skole. Taperne er skolefritidsordninger, der konsekvensene blir økte egenandeler. Taperne er leirskoler, som rett nok får øremerkede midler, men det man i innstillingen legger opp til, er ikke en kompensasjon for foreldrebetalingen slik som den er i dag. Sannsynligvis må vi regne med at dette vil gå ut over leirskoler. Færre elever vil få et tilbud om leirskoler fordi man ikke kompenserer den egenbetalingen som i dag ligger i systemet.

Det som går igjen, er at det som sagt er en svekkelse av fellesskapsløsningene og en svekkelse av organisasjonene som driver voksenopplæring. Også de er blitt rammet i dette budsjettet. Konsekvensene blir økte egenandeler for foreldre som ønsker å ha barna i skolefritidsordningen, bortfall av leirskoleopphold og økte egenandeler for dem som skal ta voksenopplæring gjennom non-profitorganisasjoner, gjennom voksenopplæringsinstitusjonene og ved fjernundervisningen.

Dette er konsekvensene av dette budsjettet, og jeg tar opp det ene forslaget som mindretallet har fremmet.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Reikvam har tatt opp det forslaget han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Søren Fredrik Voie (H): Ikke helt uventet gjør SV det til sitt hovedanliggende å angripe en rimelig økning av tilskuddet til private skoler. Jeg går ut fra at representanten Reikvam har hoppet over den begrunnelsen som ligger i statsbudsjettet, med de uttalelser han nå har framført fra Stortingets talerstol. De private skolene har i lang tid vært underprioritert både i forhold til Stortingets vedtak og i forhold til sammenliknbare tall fra det offentlige skoleverk. Når vi nå legger KOSTRA-tallene til grunn, får privatskolene en rimelig andel av det Stortinget har vedtatt de skal ha i forhold til gjennomsnittskostnaden som vi bruker i offentlig skole, bortsett fra at de ikke får kompensert for utgiftene de har til husleie.

Men hovedpoenget til Reikvam er jo at han har voldsom tro på fellesskolen og den offentlige skolen. Til tross for dette får vi gang på gang undersøkelser som viser at nesten en femtedel av elevene som går ut av den offentlige grunnskolen i dag, mangler elementære kunnskaper i sitt eget morsmål, og det står omtrent like dårlig til med resultatene i matematikk og regning.

Er det ikke et tankekors for SV at den offentlige skolen, som SV har vært med å støtte, og stått sammen med Arbeiderpartiet om i flere tiår, fører til så dårlige resultater med så stor ressursinnsats som vi allerede legger inn i skolen? Bør det ikke også være et tankekors for SV at når foreldre på frivillig basis vil betale for å la sine egne barn, elevene, få en bedre utdanning enn den offentlige skolen kan gi, er SV imot at de skal få lov til å bruke sine egne penger til å ta vare på sine egne barn?

Rolf Reikvam (SV): Jeg registrerer at representanten Voie mener at en økning på nærmere 40 pst. til private skoler til 2 pst. av norske elever er «rimelig», 40 pst. økning til de 2 pst. er rimelig. Samtidig vet vi at innenfor den offentlige skolen er det nedskjæringer. Dette er ikke vond vilje fra kommunenes side. Det er ikke vond vilje fra kommunenes side når de må kutte i sine skolebudsjetter. Det er rett og slett en konsekvens av at vi driver en sulteføring av kommunesektoren. Det som nå skjer, er en nedbygging, en svekkelse, av det offentlige utdannings-systemet, den offentlige fellesskolen som den felles møteplassen den skal være for alle barn. Jeg synes det er fryktelig viktig at vi klarer å ta vare på den skolen, at vi klarer å holde fast på at vi skal ha en skole der alle barn møtes, der alle uavhengig av bakgrunn, uavhengig av kultur, uavhengig av religion, har en felles møteplass og blir utfordret på de standpunkt de har. Dette er dannelsesprosjektet som vi har felles. Det er det vi nå er i ferd med å svekke, og det er ganske alvorlig. Jeg ser ingen grunn til at de 2 pst. av elevene som går i private skoler, skal få en vekst. Vi bruker i dag 1,3 milliarder kr til disse skolene, og så skal vi øke denne andelen med 500 mill. kr, en halv milliard kr, mens vi samtidig kutter innenfor den offentlige skolen.

Så er jeg klart bekymret, på samme måte som Høyre, over at vi innenfor den offentlige skole, og sannsynligvis også innenfor den private skolen, ikke greier å fange opp alle elevene godt nok og gi god nok individuell tilpasset opplæring. Det er en utfordring som vi skal stå sammen

om å gjøre noe med, men vi gjør ikke det ved å svekke fellesskolen, svekke den offentlige skolen. Det er ikke på den måten man bedrer leseferdigheten blant de 98 pst. av barna som går der.

Arne Sortevik (FrP): Det er sikkert uparlamentarisk å beskrive innlegget til representanten Reikvam som tull med tall, men det er iallfall fristende. Det blir helt feil å bruke prosentregning når man har som utgangspunkt en i årevis skjevdeling i disfavør av private skoler.

Også i dette budsjettet bærer SV frem sin sterke motstand mot de private skolene. Jeg antar at det er i tråd med SVs slagord: Folkemakta mot pengemakta. Folket består av mange folk, mange elever og mange foreldre. Hvorfor vil SV bestemme for alle? Hvorfor vil SV hindre foreldres mulighet til å kunne velge en annen skole enn den som kommunen eier? Er de som i dag velger private skoler, kristne friskoler eller skoler bygd på alternativ pedagogikk, etter SVs mening ikke fullverdige medlemmer av folket? Skal ikke foreldre ha folkemakt i skolesaker? Er det valg av skoleeier som skal avgjøre om foreldre skal ha innflytelse over sine barns opplæring?

En ting til: Når SV gjør et stort nummer av sin pengedytting vekk fra private skoler i sitt alternative forslag, må vi også se på hva de midlene brukes til. Det kuttes i bevilgningene til private skoler og privat høgskoleutdanning med over 300 mill. kr. Det flyttes i hovedsak til SFO-ordningen, altså til pass av barn, ikke til opplæring av barn. De pengene som legges inn i SFO-ordningen, ville altså rekke til flere ekstra skoletimer for flere klassetrinn. Da burde kanskje SV fulgt opp sin bekymring for manglende penger til undervisning ved å bruke penger de frigjør fra noen elever, til undervisning for andre.

Rolf Reikvam (SV): I tillegg til å bruke presenter brukte jeg også absolutte tall. Hvis representanten Sortevik hadde hørt etter, brukte jeg også absolutte tall. Det er en vekst på nesten 0,5 milliarder kr til private skoler, fra ca. 1,3 milliarder. Omregnet til prosent blir det knapt 40 pst. Det er de faktiske forhold.

Også i vårt alternative budsjett ligger det inne en vekst til private skoler, en vekst på ca. 13 pst. Det ligger inne vel 150 mill. kr til private skoler i vårt alternative budsjett, altså er vi også villige til å gi mer til de private skolene. Vi ser for oss at flere vil søke om å få etablere private skoler, og vi har et lovverk i dag som sier at hvis det blir etablert private skoler, skal de ha en viss kostnadsdekning. Vi legger også inn en større vekst til disse skolene, fordi vi ser at det kan komme til skje.

Det som overrasker meg, er at det skal være automatikk i at det offentlige skal finansiere private løsninger. Vi aksepterer fullt ut at folk skal kunne etablere sine private skoler, men det burde ikke være automatikk for noen at det er fellesskapet som skal finansiere dette, og finansiere det delvis langt utover det som offentlige skoler får.

Vi hadde i vinter et regneeksempel fra lærerne på Bekkelaget skole. Vi kan diskutere regnestykket, men det gikk ut på at hvis de hadde etablert en tilsvarende pri-

vatskole, hadde de fått 2 mill. kr mer til å drive for enn det de fikk. Så kan vi si at dette regnestykket ikke holder, men det var iallfall et forsøk på å sammenlikne. Vi har altså i dagens ordning, med dagens finansiering en god finansiering av private skoler, bedre enn det de aller, aller fleste landene som vi ønsker å sammenlikne oss med, har. Det som er utfordringen nå, er å finansiere den offentlige skolen og gi den levelige vilkår.

Elsa Skarbøvik (KrF): Jeg hører at SV er opptatt av de 2 pst. som går i privatskole, og frykter konsekvensene av at de får noe mer tilført.

Jeg vil i denne replikken henlede oppmerksomheten på at komiteen vår også har en k i navnet sitt som står for kirke. Når komitelederen ikke var så mye inne på det, vil jeg ta opp et spørsmål i anledning kirkebudsjetten, slik at han kan få utdype det noe.

SV sier i en merknad at de «viser til kirkens store betydning for det norske folk». SV har også under kap. 5, Merknader til kapitler på kirkens område, en merknad om at samarbeidet mellom fellestrådene skal styrkes, og at arbeidsmiljøforholdene for andre kirkelige ansatte bør kartlegges.

Kristelig Folkeparti er enig i dette, men er i dette budsjettet særlig opptatt av dåpsopplæringen, i og med at det er lagt fram en melding om dette, og at det er et forslag til en bevilgning på 5 mill. kr i den sammenheng. SV er ikke med i en merknad fra komiteflertallet, som sier at dåpsopplæring er en viktig forutsetning for å opprettholde en bredt engasjert folkekirk.

Det er gledelig at det nå blir vedtatt en bevilgning til dåpsopplæring i motsetning til i fjor, da opposisjonspartiene tok bort de 2 mill. kr som da var foreslått. Men jeg vil spørre lederen av komiteen: Hvilken sammenheng ser SV at det er mellom Kirkens betydning for folk og dåpsopplæring? Ser SV behov for at det er økonomiske ressurser og bemanning som må til?

Jeg ser at SV viser til behandlingen av meldingen og vil sikkert dermed komme tilbake til dette, men SV er tross alt med på bevilgningen på 5 mill. kr. Jeg regner da med at SV har gjort seg opp en mening om hvordan man kan få støtte til å følge opp planen for dåpsopplæring.

Rolf Reikvam (SV): St.meld. nr. 7 om dåpsopplæring ligger til behandling i komiteen. Det arbeidet starter vi på for fullt i neste måned, med høringer der vi inviterer ulike organisasjoner. Da skal vi utmeisle våre standpunkt og det vi skal mene om dåpsopplæringen. Men også mindretallet, som Elsa Skarbøvik viste til, legger inn disse 5 mill. kr allerede neste år, før vi har startet på arbeidet med dåpsopplæringen. Det gjør vi, fordi vi aksepterer den argumentasjonen som departementet har kommet med, at det kan være viktig å komme i gang med en del prosjekter, starte opp en del arbeid rundt om i kommuner og i menighetsammenheng. Vi innser det, og dermed har vi støttet opp om dette. Men hva vi skal mene til slutt om dåpsopplæringen og hele stortingsmeldingen, skal Elsa Skarbøvik og andre få vite når komiteen starter arbeidet.

Så registrerer jeg at Elsa Skarbøvik og Kristelig Folkeparti er enig med oss i to merknader som vi har om fellestråd, om å prøve å få til samarbeid på tvers av fellestrådsgrensene. Dette er signaler vi har fått fra mange fellestråd. De ønsker å få til et tettere samarbeid for å utnytte ressursene mer hensiktsmessig. Så sier Kristelig Folkeparti nå at de er enige i dette. Men vi får ikke flertall for den merknaden, fordi Kristelig Folkeparti ikke støttet oss, fordi regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ikke støttet oss. Hadde de gjort det, hadde vi gitt et klart signal til statsråden: Her har statsråden et oppdrag å gjøre, være med på å få til den type samarbeid som mange fellestråd ber om. Nå regner jeg med at statsråden kan gjøre det uavhengig av oss når den type henvendelser kommer. Men det hadde jo vært godt om det hadde vært samsvar mellom det som Elsa Skarbøvik nå sier fra talerstolen, og det som hun synliggjør i innstillingen. Noe mer enn det ber vi faktisk ikke om.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Karita Bekkemellem Orheim (A): I likhet med komitelederen vil jeg berømme komiteen for et svært godt samarbeid om dette budsjettet.

Utdanningspolitikk handler mest av alt om å gi hver enkelt en sjanse til å strekke seg etter mål, å realisere sitt potensial og kunne virkeliggjøre sine drømmer for fremtiden.

Men utdanningspolitikk handler også om å ta ansvar. Etter denne budsjetttrunden og etter å ha merket meg utspillene til Regjeringen på skoleområdet, må det være lov å si at en kan bli ganske betenkt. På ny ser vi at det varsles flere omkamper, som f.eks. pluss eller minus ett år på skolen og endring i privatskoleloven. Resultatet av dette blir en skyttergravsdebatt, med den konsekvens at den prinsipielle debatten overskygger den praktiske.

«Kvalitet i skolen» er det nye trylleordet som skal dekke til at Høyre og Regjeringen ikke kommer til å sørge for mer penger. For hva skal en tro, når statsråden uttaler at skolebudsjettene i liten grad er Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett, men det er kommuneøkonomi?

For hva er konsekvensene av budsjettet som foreligger i dag? Fra januar eller februar øker prisen for dem som har barn i skolefritidsordningen, fordi statstilskuddet halveres. Tilbudene innen voksenopplæringen vil komme til å bli dårligere. I tillegg kan andre kommunale tilbud bli dårligere eller dyrere på grunn av for små bevilgninger til kommunene. Dette er ifølge Regjeringen et skikkelig kvalitetsløft for vårt utdanningssystem. Da må en få lov å spørre: Er dette svartmaling?

Det er ikke svartmaling å sette søkelyset på resultatene av den politikken som regjeringspartiene og Fremskrittspartiet nå har vedtatt, spesielt med henblikk på alle de tilbakemeldingene vi får fra kommuner som sliter. Jeg nevner noen: Stord, Holmedal, Askvoll, Stryn, Porsgrunn, Bamle, Kragerø. Jeg vil også nevne det som gruppeleder Gunnar Pedersen, Høyre, fra Troms nå har foreslått, nemlig en innsparing ved at elevene skal sørge for

vedlikehold og renhold av skolebygningen. Det er heller ikke svartmaling å vise til at Arbeiderpartiet har gjort andre prioriteringer i sitt alternative budsjett eller å vise til alternativt budsjett fra SV og Senterpartiet.

Jeg mener at regjeringspartiene bygger på en slags forenklet holdning om troen på konkurranse i skolepolitikken: at sammenlikning av skoler og offentliggjøring av enkeltskolenes resultater skal føre til at de dårlige skolene skal strekke seg for å bli bedre, og at konkurranse fra flere privatskoler skal føre til at de offentlige, uten mer penger, skal gjøre en bedre jobb. Budsjettet er urettferdig og bakstreversk, det er ikke en satsing på framtiden, men snarere det motsatte. Istedenfor å ruste opp det offentlige utdanningsstilbudet, får vi nå en nedbygging.

Et eksempel på dette er skolefritidsordningen. Det er en lovpålagt oppgave. I mange familier er begge foreldrene ute i arbeid. Vi vet at de har behov for et omsorgs- og tilsynstilbud for småskolebarna både før og etter skoletid. Dette betyr igjen trygghet for våre aller minste. Fremskrittspartiet antyder at SFO er barnehage, en oppbevaringsplass for barna. Betyr Regjeringens forslag at de deler denne holdningen, at de i realiteten nå ønsker dyrere og dårligere SFO, slik at ordningen kan nedbygges og avvikles, som med helsetjenesten for studentene?

Jeg vil gjerne berømme initiativet til Kristin Clemet om å få «kvalitet i skolen» på dagsorden. Men hvorfor da samtidig denne harseleringen over fellesskolen? Vi må evne å gjøre to ting samtidig, å sette kritisk søkelys på kvaliteten i skolen, samtidig som vi ikke setter en svart strek over alt det den offentlige skolen har bidratt med, og kan bidra med i framtiden. Vi skal gjerne ta kvalitetsdebatten med et åpent sinn, men uten at vi dermed kvitterer ut statsrådets definisjon av kvalitet. Vi er opptatt av at skolen skal være en møteplass for mangfold, den skal bidra til utjevning ved å gi alle like muligheter og representere en felles plattform for alle barn og unge. Alle skal ha rett til å ta del i det nye samfunnet, og da vet vi at vi er nødt til å få til en lik rett til utdanning. Ulik tilgang på kunnskap må ikke skape grunnlag for nye sosiale skiller i samfunnet og med det ulik deltakelse når beslutninger skal fattes. Fellesskolen skal gi hver enkelt elev mulighet til å utvikle seg. Like muligheter for forskjellige elever krever forskjellig behandling av hver enkelt elev.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ine Marie Eriksen (H): Regjeringen har bevilget 50 mill. kr i behovsprøvd lærebokstipend i budsjettet. Poenget med det er å sørge for at ungdom i videregående skole som har foreldre med lav inntekt, skal få stipend for å kjøpe alle pensumbøkene.

Arbeiderpartiets løsning har hele tida vært å låne ut en til to bøker til alle elevene, også til dem med foreldre med god råd. Det betyr jo at de elevene som har foreldre med dårlig råd, ikke hjelpes i det hele tatt.

Mitt spørsmål til representanten Bekkemellem Orheim er veldig enkelt: Hvorfor vil Arbeiderpartiet kutte det lærebokstipendet som Regjeringen har lagt inn, et kutt som altså betyr å ta fra elever fra lavtlønnsfamilier? Hvorfor går man tilbake til en utlånsordning som faktisk er en reell subsidiering av middels- og høyinntektsfamilier på bekostning av lavinntektsfamilier?

Karita Bekkemellem Orheim (A): Jeg skal prøve å gi et veldig kort svar. Som representanten Eriksen vet, er det helt klare forskjeller på hva Arbeiderpartiet og Høyre vil gjøre når det gjelder satsing på studentene. Det som skiller Arbeiderpartiet og Høyre i mange sammenhenger, er at vi ønsker å sørge for at det er en del gode fellesløsninger som tar vare på alle, uansett hvilken inntekt man har. Vi er faktisk bekymret og redde for at vi skal få en utvikling der man hele tiden skal prøves opp mot den inntekten man har, hvilken inntekt foreldrene har. Det kan være at det offentlige vil komme til å bruke mer penger over statsbudsjettet ved at vi har en del universelle fellesordninger, men Arbeiderpartiet er villig til å betale prisen for det for at vi skal få gode ordninger som skal favne alle, uansett sosial bakgrunn eller hvilken inntekt foreldrene har.

Arne Lyngstad (KrF): Representanten Bekkemellem Orheim fokuserer mye på ressurser i sitt innlegg. Hun pekte på at i forhold til grunnskole og videregående skole er kommuneøkonomi en viktig del for skolens hverdag. Jeg er enig i at i forhold til grunnskole og videregående skole er kommuneøkonomi en viktig sak for å få realisert en del av de målsettingene, men ikke alt alene. Vi vet at for læringsprosessen er samspillet mellom lærer og elev avgjørende. Alt løses ikke nødvendigvis med økte ressurser.

Når det er sagt, sitter jeg og lurer på hva som er bakgrunnen for analysen av at kommuneøkonomien er så stram som den er. Dette er jo ikke noe nytt fenomen, det har skjedd over flere år. Den ene årsaken er at utgiftsveksten er større enn inntektene. Den andre er at kommunesektoren får nye oppgaver som ikke blir kompensert i form av penger. La meg ta et eksempel der representanten Bekkemellem Orheim fikk gjennomslag i Stortinget. Det gjaldt skjerpingen i profilen i skolemiljøloven som innebar fysiske krav, som ikke er fulgt opp med penger av flertallet i dette storting. Det viser bare en ny oppgave.

Jeg etterlyser i Arbeiderpartiets retorikk: Hva er Arbeiderpartiets alternativ når det gjelder satsing på kvalitet? Den biten forsvant helt i fokuseringen på ressurser. De var opptatt av usosiale kutt og fordelingspolitikk. Ja, fordelingspolitikk, men det er jo ikke der, i fordelingspolitikken, kvaliteten på skolen bestemmes. Så jeg etterlyser: Hva er egentlig Arbeiderpartiets alternativ i kvalitetsdebatten?

Karita Bekkemellem Orheim (A): Det kan virke som om en del fortsatt tror at Arbeiderpartiet har makten i Norge. Men hvis vi ser på de siste fem årene, er det slik at Arbeiderpartiet har sittet med regjeringsmakt i ett og et

halvt år, og det er Arne Lyngstads eget parti, Kristelig Folkeparti, som i aller høyeste grad har hatt hånden på rattet i norsk politikk.

Jeg tror samtlige parti bør ta et hovedansvar for at kommunene har kommet i den situasjonen de har gjort, gjennom mange år. Jeg tror det er veldig vanskelig å peke på én enkelt årsak, men en viss grad av selvkritikk kan vel alle partiene i denne salen ta i så måte.

Når det så handler om hvordan vi kan heve kvaliteten i den norske skolen, tror jeg det er mange ting vi er nødt til å gjøre. Vi er for å prøve ut fleksibilitet, nye metoder for å prøve ut læring, som statsråden har tatt initiativ til. Men det Arbeiderpartiet ikke tror på, er at vi skal klare å få mer kvalitet i skolen ved å kutte ressursene, ved å fjerne delingstallet, ved å oppheve grensen for hvor mange elever som kan gå i den enkelte klasse. Vi ser nå at kommune rundt om i hele landet går til oppsigelser og kutter i lærerstillinger, og vi ser en utvikling, som jeg refererte til i mitt innlegg, der Høyre-politikerne i Troms foreslår at elevene nå skal begynne å stå for renhold og vedlikehold i skolen.

Da er jo spørsmålet mitt tilbake til Kristelig Folkeparti: Bør vi ikke heller gå sammen i en allianse for å prøve å ruste opp fellesskolen? Jeg vet ikke om regjeringspartiene får de samme mailene som meg. Men jeg har i hvert fall den siste tiden blitt utsatt for et massivt press både gjennom mail, brev og telefoner fra frustrerte, opprørte foreldre fra hele landet, som er oppriktig bekymret over den utviklingen vi ser i skolen.

Presidenten: Ursula Evje – til replikk.

Presidenten beklager at han overså ønsket om replikk i første omgang.

Ursula Evje (FrP): Det aksepteres, president!

Vi har i innstillingen til budsjett sett at Arbeiderpartiet, også i vår komite, har inngått et samboerforhold med SV og Senterpartiet. Dette tyder på at det blir en koalisjon som ikke ser ut til å respektere verken lover eller konvensjoner. Trekantforholdet har i merknader forståelse for at tilsatte i private skoler har krav på samme lønnsøkning og de samme pensjonsytelsene som sine kollegaer tilsatt i den offentlige skolen. Men de er sterkt tvilende til et system hvor de private får kompensert f.eks. de lønnsøkninger som deres fagforbund framforhandler med departementet.

I privatskoleloven § 16 om lønns- og arbeidsvilkår, står det:

«Ved skular som er godkjende i medhald av § 3 bokstav a–d i lova her, skal undervisningspersonalet og skuleleiarar ha rett til løns- og arbeidsvilkår som undervisningspersonale og skuleleiarar ved tilsvarende offentlege skular.»

Dette betyr en dramatisk økning i overføringene til de private skolene.

Dette er gode og likeverdige prinsipp som Arbeiderpartiet gjennom mange, mange år har vært med å kjempe fram. Har Arbeiderpartiet nå endret standpunkt så til de grader i forhold til ansattes rettigheter at de som er ansatt

i privat sektor, ikke skal omfattes av prinsippet om likeverd og likelønn, eller er det slik at Arbeiderpartiet vil overprøve foreldrenes rett til valg av skole for sine barn, og at menneskerettighetserklæringen som fastsetter dette, ikke skal gjelde i Norge? Er det god sosialistisk politikk at det bare er de rike som skal omfattes av menneskerettighetserklæringens punkt 2 om at alle skal ha rett til å velge?

Karita Bekkemellem Orheim (A): Jeg var fristet til å si at det var en ny innfallsvinkel i debatten om private skoler.

Jeg har lyst til å si til representanten fra Fremskrittspartiet at Arbeiderpartiets holdning til private skoler bør være rimelig kjent for denne salen. Vi er ikke imot privatskoler, men vi er imot et frislepp av privatskoler som det vi nå ser Regjeringen legger opp til. Og hvorfor er vi det? Jo, hele poenget er at vi ikke kan lukke øynene for det som skjer ute i kommunene, der nesten alle barna har sin skolehverdag. Det man nå legger opp til, er at man garanterer for minstestandarder i den private skolen, men ikke gir den samme muligheten for den offentlige skolen, og det handler ikke om å skyve de ansattes rettigheter foran seg. Da blir spørsmålet: Hvem skal i fremtiden få lov til å gå på den gode skolen når det er kamp om plassene? Som Gudmund Hernes sa det: Vi kan ikke lage et system som subsidierer sosial ulikhet. Jeg kan ikke forstå at høyrepartiene, som vanligvis er imot at staten skal subsidiere og bruke skattebetalernes penger unødvendig, nå mener at det er en prioritert, offentlig oppgave å gi støtte til etablering av private utdanningstilbud. Hadde Fremskrittspartiet vært konsekvent, burde de vært imot å gi av skattebetalernes penger til den type tiltak. Men her ser vi at en forandrer argumentasjon og retorikk, alt avhengig av hva som passer dagens sak.

Vi mener det er viktig å verne om fellesskolen. Der går de aller fleste elevene. Vi vet at den utviklingen som nå skjer i kommunene, gjør at mange vil se det lønnsomt å legge ned tilbudet ute i den offentlige skolen og heller få etablert en privat skole som har helt andre rammebetingelser enn hva den offentlige skolen vår har.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Søren Fredrik Voie (H): Foregående taler brukte begrepet «høyrepartiene». Meg bekjent finnes det bare ett Høyre i Norge.

Statsbudsjettet for 2003 er et av de beste budsjetter for norsk utdanning på meget lang tid. Samlet bevilges det over departementets budsjett 17,3 milliarder kr til høyere utdanning, en økning på over 7 pst. på ett år.

Studiefinansieringen øker med over 19 pst. Bevilgningen til forskning er på 12,3 milliarder kr, en økning på hele 640 mill. kr sammenlignet med 2002, i tillegg til utvidelse av ordningen med skattefradrag for forskning i næringslivet.

Kvalitetsreformen i høyere utdanning innføres for fullt i våre høyskoler og universitet. 510 mill. kr i statsbudsjettet forutsettes brukt til denne reformen, samtidig

som forskningen i sektoren styrkes, og flere stipendiatstillinger opprettes.

Regjeringens kraftige satsing på høyere utdanning og forskning finner sted i et meget stramt statsbudsjett hvor hovedsiktemålet er lavere rente og bedre konkurranseevne. Dette viser en helhetlig politikk hvor Regjeringen satser på grunnforskning, innovasjon og nyskaping som et grunnleggende element i vår framtidige velferdsutvikling. Samtidig legges det til rette for dempet lønns- og kostnadsvekst for derved å trygge flere arbeidsplasser, gi rom for lavere rente og stimulere til ytterligere vekst og utvikling.

Forskning og utviklingsarbeid er grunnleggende for vår kunnskapsproduksjon. Derfor er det meget gledelig at Regjeringen kan finne rom for en økt forskningsinnsats. Det bidrar til å styrke vår nasjonale konkurranseevne på kort og lang sikt.

Kommunesektoren har som kjent hovedansvaret for å finansiere grunnskolen og videregående skole. I denne sammenheng vil lavere rente også være et viktig bidrag for å kunne gi kommunene en bedre mulighet til å ivareta sitt ansvar for skoleområdet, og til å følge opp Regjeringens satsing på kvalitet i skolen.

I statsbudsjettet er det øremerket 380 mill. kr til kvalitetsutvikling. Midlene skal bl.a. benyttes til stipend for lærere til videreutdanning i matematikk og norsk. Det er bare ett av mange eksempler på at kvalitet i skole og undervisning er satt på dagsordenen på en god og offensiv måte. Det er hyggelig å kunne konstatere at kunnskaps-skolen igjen er kommet fram i den offentlige debatt om innhold og kvalitet i undervisningen.

Gjennom en rekke forskningsrapporter har vi fått dokumentert at det ikke er noen direkte sammenheng mellom vårt høye ressursforbruk pr. elev i grunnskolen og gode læringsresultater. Derfor er det viktig og riktig at det rettes et kritisk søkelys mot hvordan vi utnytter ressursene. Styrkingen av norskopplæringen, utpekingen av bonus- og demonstrasjonsskoler, ny lærerutdanning, styrket forskning knyttet til praksisfeltet og oppfølging av Kvalitetsutvalgets ulike forslag – alt er eksempler på tiltak som blir videreført i statsbudsjettet, og som til sammen bidrar til en bedre skole for alle elever.

I budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Framskrittspartiet er flere budsjettposter ytterligere styrket. For min del finner jeg grunn til å nevne som gledelig, i motsetning til SV, at tilskuddet til toppidrettsgymnasene er videreført, og at ordningen med reisestipend for studenter er opprettholdt. Toppidrettsgymnasene må nå få en egen tilskuddssats innarbeidet i tilskuddssystemet for private skoler.

For Høyre er det også udelt positivt at Regjeringen har funnet rom for å øke tilskuddene til private skoler. Når det viser seg at private skoler over flere år har fått kompensert en langt lavere kostnadsandel enn det Stortinget tidligere har forutsatt, er det skuffende at opposisjonen ikke finner å kunne støtte dette som faktisk er en lovpålagt tilskuddsordning.

Det er fristende å etterlyse hva som egentlig er opposisjonens alternative skolepolitikk. I beste fall må en

kunne si at de endringer som foreslås i budsjettet, er puslete. Den største satsingen, hvis noen skal kunne kalle det en satsing, er å kutte tilskuddet til undervisning i private skoler for deretter å tilføre pengene til velferdsoppgaver uten skolepolitisk effekt, som SFO og gratis skolebøker.

Er det dette som er Arbeiderpartiets, SVs og Senterpartiets alternative skolepolitikk? Er alle partiene så godt fornøyd med Regjeringens skolepolitikk at de ikke har noen alternative løsninger eller retninger å angi for en bedre skole?

Med det foreliggende statsbudsjett, som flertallet i Stortinget i dag vedta, får vårt utdannings- og forretningssystem et nytt løft, som igjen viser at både Høyres og Regjeringens skoleløfter gjennomføres.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Vidar Bjørnstad (A): Jeg har lest pressemeldingen fra representanten Voie om budsjettet, som er en skrytliste over hva budsjettet inneholder – og selv om ikke penger er alt, er det i hvert fall en liste over pengebruk.

Jeg er opptatt av én post, og det gjelder kvalitetsutvikling i skolen. La meg da skyte inn at Arbeiderpartiet stiller opp i enhver sammenheng til en diskusjon om kvalitet i skolen, og jeg er sikker på at på mange områder kan vi være enige om ting som kan bedre kvaliteten.

Men når Regjeringen og Høyre kuttet mange andre steder på utdanningsområdet, hadde jeg forventet en kraftig økning på det jeg oppfatter som Høyres og Regjeringens flaggsak, nemlig kvalitetsutvikling. Så oppdager vi at det er en økning på 20 mill. kr til hele Skole-Norge! Nå sa jeg at kvalitet ikke nødvendigvis betyr penger, men jeg har lagt merke til at statsråden nylig besøkte en skole i Drammen, hvor hun bl.a. fikk medalje. Jeg leste at skolen hadde fått 1 mill. kr for å være såkalt forsøkskanin, eller delta i kvalitetsutviklingen. Jeg er sikker på at rundt omkring i hele Skole-Norge vil en finne køer av skoler som gjerne vil ta del i den kvalitetsutviklingen, og som gjerne tar imot 1 mill. kr. Men situasjonen er ikke slik. Snarere tvert imot, det kuttet i skolene rundt omkring i hele Norge.

Når det er en beskjeden økning på det jeg oppfatter som Høyres flaggsak og satsingsområde, mener Voie ellers at det er nok penger i norsk skole?

Søren Fredrik Voie (H): Kvalitetsutviklingen i skolen er ikke avhengig av penger alene. Det tror jeg både jeg og representanten Bjørnstad vil være enige i.

Fra Regjeringens side satses det på en rekke tiltak samtidig. Replikanten kjenner også til, og har vært med på å vedta, en ny lærerutdanning som legger grunnlaget for å få en bedre lærer i skolen, som faktisk er det beste fundament for en god kvalitativ utvikling av skolen.

I tillegg legges det i statsbudsjettet opp til, bare for å nevne noen enkeltposter, en egen stipendordning for de lærerne som vil ta kompetansegivende etter- og videreutdanning i norsk, matematikk og edb, bl.a. Av den posten som ble nevnt av representanten Bjørnstad, er det faktisk 380 mill. kr til fordeling til kvalitetsutviklende tiltak.

Når Regjeringen og statsråden har utpekt såkalte bonusskoler og demonstrasjonsskoler, som får tilført noen kroner ekstra for den gode jobben de gjør, er det nettopp for å stimulere de skolene som går godt, til å gjøre en enda bedre innsats, slik at de som henger litt etter, kan bli inspirert, kan komme opp på et høyere nivå, de også, og få lyst og initiativ og tiltak til å være med på den positive dugnaden som vi må ha på tvers av skoler, på tvers av yrkesgrupper, jo faktisk også på tvers av partier, skal vi få til det felles løftet vi mener vi trenger for en kvalitetsheving og kvalitetsforbedring av norsk skole. Det tror jeg, og håper også, at Arbeiderpartiet vil være med på.

Arne Sortevik (FrP): Jeg har to spørsmål til representanten Voie fra Høyre – ett spørsmål om en liten, men viktig sak, og ett spørsmål om en stor og viktig sak.

For det første etterlyser jeg engasjement fra Høyre for å få en avklaring som sikrer videreføring av den statlige finansieringen av sikkerhetsopplæring for fiskerne på en måte som brukerne anbefaler. Ordningen ble som kjent opprettet av Stortinget i 1985 og har vist sin klare berettigelse. Det har vært stilt spørsmål både skriftlig og muntlig tidligere i Stortinget, bl.a. til statsråden, og det er vist til budsjettet for 2003. Pengene ser ut til å være på plass. Hvorfor er ikke Høyre med på flertallsmerknaden som også fastslår at ordningen skal videreføres i sin nåværende form, med kursfartøy, som brukerne er veldig opptatt av å få til?

Den store, viktige saken dreier seg om kvalitetsreformen. I avtalen knyttet til budsjettbehandlingen i utdanningskomiteen, har Fremskrittspartiet og regjeringspartiene fremforhandlet en merknad om denne reformen. Jeg vil be fraksjonslederen fra Høyre, partiet som også har utdanningsministeren, bekrefte at uttrykket «fortløpende vil vurdere» innebærer aktivt arbeid og aktiv handling fra regjeringspartiernes side for å sikre dokumenterbar og forsvarlig fullfinansiering av kvalitetsreformen.

Søren Fredrik Voie (H): Sikkerhetsopplæring for fiskere skjer i dag både ved faste installasjoner på kysten, knyttet til våre fiskeriutdanningsinstitusjoner, og ved de havari- og beredskapsinstitusjoner vi har på ulike steder på kysten, i tillegg til den formen for ambulerende virksomhet som representanten Sortevik var opptatt av.

Hva som er den beste form for opplæring, og hvordan dette skal organiseres i framtiden, har faktisk brukerne også ulike syn på og gir ulike innspill i forhold til. Jeg oppfatter det slik at det finnes alternative måter å drive denne opplæringen på, enten ved ett slikt ambulerende fartøy eller med flere fartøy knyttet til de faste utdanningsinstitusjonene. Fra Høyres side er vi villige til – jeg håper også at Regjeringen er villig til – å se på hvordan sikkerhetsopplæringen kan organiseres på en best mulig måte i framtiden.

Med hensyn til kvalitetsreformen for høyere utdanning synes jeg det er gledelig at både høgskolene våre og universitetene nå med stor entusiasme og glød, slik jeg opplever tilbakemeldingene fra ulike fagmiljø og fra ulike lederhold i disse institusjonene, går i gang med gjen-

nomføringen med de penger og de føringer som er lagt inn fra Stortingets og fra Regjeringens side.

Det med fortløpende vurdering av reformen, anser jeg som en del av det løpende arbeid som departementet gjør hele tiden, og som vi får tilbakemelding på både til de ulike partiene og til Stortinget. Departementet har løpende styringsdialogsmøter med de ulike institusjonene, hvor de får tilbakemelding om hvordan situasjonen er. Jeg forutsetter at hvis det er ting her som ikke går slik som Stortinget har forutsatt, vil vi få tilbakemelding til Stortinget, senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, eventuelt i forbindelse med statsbudsjettet for neste år.

Rolf Reikvam (SV): Jeg forstår jo at Søren Fredrik Voie har behov for å forsvare Regjeringen og gi ros til Regjeringen, men dette fikk jo karakter av en hyllest! Det er det kanskje også behov for av og til.

Jeg er enig med Søren Fredrik Voie i at det er puslete det opposisjonen gjør innenfor denne rammen. Det skyldes jo at vi har fått tildelt en ramme som er puslete! Den har vi ikke gitt oss selv, men det er Høyre sammen med Fremskrittspartiet som har gitt oss den rammen. Hvis man vil se våre prioriteringer og våre satsingsområder, vil man finne det i våre alternative budsjetter til finansinnstillingen. Det vi har vist med denne innstillingen, er jo nettopp at vi også innenfor små rammer kan prioritere, og at det finnes et alternativ til det regimet vi har i dag.

Så til noe av det som Søren Fredrik Voie tok opp. For det første dette med høyere utdanning. Det var også bra. Alt var jo bra. For ikke lenge siden vedtok Stortinget en kvalitetsreform. De signalene vi nå får fra sektoren, er ingen hyllest til dette budsjettet, det er sterke advarsler. Det er ikke samsvar mellom det vi har vedtatt i kvalitetsreformen og de bevilgningene vi gjør. Det er klare tilbakemeldinger fra sektoren. Skal man se bort fra dette? Vi i SV velger å ta dette på alvor. Vi sier også at vi nok må ta noen sterkere grep i sektoren hvis vi skal gjennomføre de fine ordene vi har vedtatt.

Det samme gjelder for forskning. Det er riktig at det er lagt inn en forholdsvis sterk økning – jeg sa at det er blitt et anstendig forskningsbudsjett – men det er fryktelig langt igjen til det målet vi har satt oss, nemlig OECD-gjennomsnittsnivå. Da blir mitt spørsmål til Søren Fredrik Voie: Tror, og mener, Søren Fredrik Voie og Høyre at vi vil nå OECD-gjennomsnittsnivå, slik som Stortinget har vedtatt, med den opptrappingen som ligger nå? Vi har to år, 2004-2005, å gjøre det på.

Søren Fredrik Voie (H): Jeg konstaterer at innenfor den rammen som vi har til disposisjon, har SV gjennom sine forsøk på omprioritering valgt å tilføre velferdsoppgaver penger på bekostning av kvalitet og utvikling av undervisning og det tilbud som elevene får av fag. Men det er jo en bevisst prioritering, sier Rolf Reikvam i den sammenheng.

Når det gjelder advarsler fra sektoren, tror jeg vi må ha vært på to forskjellige banehalvdeler, for ikke å si to forskjellige kloder. Tilbakemeldingen både skriftlig og

muntlig fra Universitets- og høyskolerådet, som omhandler alle institusjoner i denne sektoren, er at de midler man har fått tilført i det budsjettet som vi nå skal vedta, er tilstrekkelig og et godt grunnlag for å gjennomføre Kvalitetsreformen. Det har man sagt i høringer der representanten Reikvam har vært til stede, og det har man sagt i mange andre sammenhenger. Det har faktisk også studentene uttalt, for hver gang vi har vært på høring, har de startet med å si at det budsjettframlegget som foreligger, og som vi i dag skal vedta, er et godt budsjett for universitet- og høyskolesektoren.

Når vi OECD-målet innenfor den angitte tid? Det er et viktig spørsmål og et spørsmål som det er veldig vanskelig å svare ja eller nei på – for ikke å si helt umulig, for det er ikke bare opp til Regjeringen, det er ikke bare opp til Stortinget, men det er også opp til våre samarbeidspartnere, slik at det er næringslivet vi skal forholde oss til.

I forhold til det offentlige bidraget ligger Norge godt an når det gjelder OECD-gjennomsnittet. Men i forhold til den andelen som norsk næringsliv bruker på forskning, har vi veldig mye igjen å hente. Med de skatteincentiver som nå er lagt inn i dette statsbudsjettet, håper jeg sterkt at vi skal komme et langt steg videre. Jeg håper også at vi i fellesskap skal greie å lage gode ordninger for næringslivet som gjør at vi får den ønskede utvikling på dette området også i Norge.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Arne Sortevik (FrP): Etter forhandlinger med regjeringspartiene har Fremskrittspartiet inngått budsjettavtale i finanskomiteen med gode resultater innenfor utdanningskomiteens område, rammeområde 17:

- Det er avsatt 1 milliard kr mer til oppussing av skoler.
- Penger til leirskoleopphold for 60 000 elever i grunnskolen sikres gjennom øremerket bevilgning.
- Det er lagt tilbake i budsjettet penger til reisestipend for studenter.
- Den dramatiske omleggingen av ordningen med borteboerstipend for elever i videregående skole er stoppet. Ingen omlegging gjennomføres før saken er skikkelig belyst og eventuelle forslag behandlet.
- Større grad av likestilling mellom offentlige og private skoler blir understreket. Dette blir fulgt opp med konkrete bevilgninger til Toppidrettsgymnaset, Kongshaug Musikkgymnas, Oslo Merkantile Høyskole og Menighetssøsterhjemmets Høgskole.
- Stortinget vil få en redegjørelse om ressursituasjonen i grunnskolen og videregående skole i løpet av første halvår 2003.

Gjennom forhandlinger med de samme partiene i utdanningskomiteen har Fremskrittspartiet inngått avtale om noen viktige justeringer. Gode resultater for utdanningssektoren er blitt forsterket:

- Midler til fjernundervisning er sikret.
- Det blir en overgangsordning vedrørende helsetjenester for studenter.

– Fremskrittspartiet har fått regjeringspartiene med på en understrekning av at Kvalitetsreformen må fullfinansieres, og at det i den forbindelse også må tas hensyn til lønns- og priskompensasjon for universitetene.

Som svar på replikken til representanten Voie, vil jeg understreke at vi forutsetter «aktivt arbeid» og «aktiv handling». Det var de begrepene jeg brukte.

Fremskrittspartiet har fått regjeringspartiene med på at det nå legges frem sak om alle byggeprosjektene i universitets- og høyskolesektoren samt om måten slike byggeprosjekter behandles på. Fremskrittspartiet er på jakt etter en mer ryddig behandling av byggeprosjektene, med større forutsigbarhet for institusjonene. Gjennom en egen sak kan vi sikre nettopp det i fremtiden.

Vi er også fornøyd med ekstra penger til ANSA, øremerket rådgiver, og til Norsk Lærerakademi.

På bakgrunn av begge avtalene har Fremskrittspartiet i dette budsjettet valgt følgende presentasjonsform: Vårt primære budsjett for utdanningskomiteens område innenfor rammen av Fremskrittspartiets eget budsjettforslag i finanskomiteen er omtalt under den generelle delen av komiteens innstilling. Her er prinsipper, mål, prioriteringer og tilhørende tallendringer pr. kapittel og post tydelig fremvist, men ikke fremmet til votering.

Fremskrittspartiet velger innenfor KUF-området i stedet å gå rett på den subsidiære løsning vi har valgt gjennom avtalen med regjeringspartiene. Vi vedstår oss gjerne et bra resultat!

I hovedsak står Fremskrittspartiet også sammen med regjeringspartiene i en del merknader. Det gjelder merknader som er en del av budsjettavtalen, og det gjelder også en del andre merknader.

Det finnes også noen unntak der Fremskrittspartiet markerer politikk sammen med Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet. La meg nevne to slike. Det ene har jeg berørt i en replikk til representanten for Høyre. Det gjelder sikkerhetsopplæring for fiskerne. Jeg synes ikke svaret gir en betryggende avklaring. Jeg understreker at vi for vår del er opptatt av at den ordningen som har virket i mange år, med et eget kursfartøy, blir videreført. Pengene ligger der, det er mer å få på plass igjen en ny avtale som sikrer videre drift av fartøyet som har vært brukt i mange år.

Det andre eksemplet jeg vil nevne, gjelder dekning av studieavgift ved norske institusjoner. Fremskrittspartiet er opptatt av at stipenddekningen av studieavgift ved norske institusjoner må økes. Henimot full dekning i utlandet og under halv dekning i Norge kan føre til at noen velger bort den norske utdanningsinstitusjonen. Hele komiteen vil gjennomgå støttesystemer for studier i utlandet, men regjeringspartiene har ingen bekymring for hvordan studieavgiften ved norske institusjoner skal dekkes.

I forhold til en netto utgiftsramme på ca. 31 milliarder kr er selve pengeflyttingen relativt beskjeden. Fremskrittspartiets forhandlingsramme for KUF-området lå betydelig høyere. I en avtale må begge parter justere seg. Likevel er vi tilfreds med de endringene på

prioriterte områder og i prioriterte saker som Fremskrittspartiet har fått til.

Sammen med pengeflyttingen har vi også fått fremforhandlet forslag og merknader av viktig systemkarakter. Derfor er budsjettet samlet sett godt nytt for elever og studenter.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Vidar Bjørnstad (A): Fremskrittspartiet har en lang innledning i budsjettinnstillingen der de beskriver sitt alternativ. Jeg har ikke regnet veldig nøye, men det er i hvert fall en satsing på utdanningsområdet på godt over 1 milliard kr.

Nå har de inngått en budsjettavtale som blir virkeligheten. Jeg sa i sted i en replikk at jeg er enig med dem som mener at penger ikke er alt. Men regjeringspartiene har i hvert fall i denne omgang sikret seg en budsjettpartner der penger er alt. I sitt alternativ skriver de at de skal ha mer til grunnskolen og mer til videregående skole. Virkeligheten er at det kuttes på flere områder i avtalen. De skal ha mer til voksenopplæring – det kuttes på voksenopplæringen i avtalen. De skal ha mer til universitetene – universitetene får ikke engang kostnadskompensasjon for neste år, og da skal jeg ikke ta med situasjonen i kommuneøkonomien.

Det merkeligste er likevel at Fremskrittspartiet aksepterer omkamp i studiefinansieringen, for virkeligheten er at utdanningsstøtten til studentene samlet sett reduseres neste år. Jeg oppfatter det slik at Fremskrittspartiet har lagt seg flat for Regjeringen, de har gjort et politisk valg der de har fått gjennomslag på andre områder, som skattelettelser og lavere avgifter på campingvogner og sprit, og så har de akseptert kuttene innenfor utdanning. Jeg mener at Fremskrittspartiet, uansett hva slags eventyr de forteller om i sitt alternativ, må ta ansvaret for den situasjonen vi får i Skole-Norge i det kommende året. Jeg ønsker bare en bekreftelse på uttalelsen fra representanten Sortevik i en egen pressemelding om at det vi nå har fått, er et bra budsjett.

Arne Sortevik (FrP): I forhold til det fremviste alternativet til Arbeiderpartiet, hvor replikanten kommer fra, vil vi absolutt si oss fornøyd med det som nå blir flertallets resultat.

Som jeg berørte i en replikk til representanten fra SV, som representerer det samme alternativet, er den synlige pengeflyttingen å ta pengene fra en del elever i private skoler, som gjennom mange år har vært strupt, og flytte dem inn i SFO-ordningen – altså et sted å være for eleven, men kanskje ikke så mye et sted å lære. Vi er fornøyd med de retningene vi har fått til gjennom avtalen, og hvis representanten fra Arbeiderpartiet hadde hørt etter hvorfor vi er fornøyd med det, ville kanskje spørsmålet vært overflødig. Vi har fått 1 milliard kr mer til oppussing av skoler. Det har også gjennom dette året vært fokusert på at situasjonen når det gjelder bygg og inneklima, er dårlig. Vi har fått fordoblet rammen som skal brukes til oppussing av skoler. Vi har fått sikret penger til leirskole-

opphold, det er en aktivitet som foregår i grunnskoler over hele landet, vi har fått sikret oss at de 60 000 elevene som venter å reise på leirskole i 2003, faktisk kan gjøre det.

Når det gjelder stipendordningen – jeg får være rask på slutten, for jeg ser sekundene tikker – har vi, som jeg sa som punkt 3, fått lagt penger tilbake til reisestipend for studentene, og vi har altså stoppet denne gale og dramatiske omleggingen av borteboerstipend for elever i videregående skole, som har en prislapp på 300 mill. kr, og som var lagt i foreldrenes lommebok.

Rolf Reikvam (SV): Jeg vil faktisk starte med å gi ros til Arne Sortevik. Jeg vil gi ham ros fordi han nå tar ansvar for det budsjettet han har forhandlet fram. Jeg regner med at han etter hvert vil gå ut på gater og streder og forsvare dette budsjettet, og at det vi får høre fra Fremskrittspartiet i tiden framover, er at de har vært med på å lage et budsjett som det som foreligger, og med de kuttene som ligger der. Jeg regner med at det er det vi skal få høre fra Fremskrittspartiet i den kommende debatten når de skal ut på gater og streder.

Det er positivt galt det representanten Sortevik sier, at vi tar fra noen. Vi gir privatskoler 13 pst. vekst. Det er ikke å ta fra noen, det er å gi dem en stor vekst, men ikke så stor som Fremskrittspartiet ønsker – dette må være korrekt. Det er positivt galt at de sikrer fjernundervisningen. Det er riktig at det ble ikke så galt som Regjeringen foreslo, men det er fortsatt galt. De kuttet i voksenopplæringen, ganske mye til voksenopplæringsorganisasjonene, de kuttet IKT i skolen med 5 mill. kr for å finansiere en halv million til ANSA. Alt dette er kutt og har konsekvenser for skolen. Det bør også Fremskrittspartiet stå her og forsvare, på samme måten som de skal ut på gater og streder og forsvare det når den tiden kommer.

Så blir jeg litt provosert av det synet på læring som Søren Fredrik Voie og Arne Sortevik har. De snakker om et sted å være, de snakker om velferdsgoder når de snakker om SFO og en del slike ordninger. Hva slags syn er det de har på læring og kunnskap? Er ikke det noe som foregår overalt der barn er samlet? Det er jo ikke bare i enkelttimene de lærer, det er der de er sammen, der de har fellesløsninger, der lærere og pedagoger er sammen med dem. Dette er jo en læringsarena. Så mitt spørsmål til Sortevik blir: Vil han ut fra den avtalen som er gjort, forsvare dette, og blir dette Fremskrittspartiets budsjettopplegg for utdanningssektoren i det kommende år?

Arne Sortevik (FrP): Vi i Fremskrittspartiet kommer til å være veldig tydelige på at vi er fornøyd med de endringer vi i forhandlinger har fått til, og at det er gjennom forhandlinger vi har kommet frem til et resultat som er bedre for elever og studenter enn før Fremskrittspartiet begynte å forhandle. Det skal vi si høyt og tydelig, og det skal vi vedkjenne oss. Det er også derfor vi, som jeg sa i mitt innlegg, går rett på den avtalen og de tallene som vi har forhandlet oss frem til.

Vi skal også være veldig tydelige på at vi har et annet budsjett, som Stortinget har stemt ned, og som viser frem

(Sortevik)

helt andre prioriteringer innenfor utdanningsområdet enn det vi gjennom forhandlinger har fått til. Men jeg tror at det store publikum og velgerne – og spesielt foreldrene, for ikke å si studentene – faktisk klarer å oppfatte det budskapet, og jeg har forståelse for at i forhandling er det slik at man ikke får til alt, men at man faktisk kan klare å ta noen viktige og riktige skritt.

Det jeg også kan forsikre representanten Reikvam om, er at vi skal være veldig tydelige på at vi fortsetter vår kamp for systemendring innenfor skolen, slik at politikere som representanten Reikvam og andre får minst mulig innflytelse i forhold til hvilken skole foreldre og elever velger, og minst mulig innflytelse i forhold til å styre ressurser vekk fra de skoler som noen velger.

Arne Lyngstad (KrF): La meg også uttrykke tilfredshet med den konstruktive rolle som representanten Sortevik og Fremskrittspartiet har spilt i komiteens arbeid – de har gitt fornuftige bidrag. Og når Fremskrittspartiet er fornøyd, er jo det bra på en måte. Men representanten Sortevik sa her at han ville fortsette kampen for en systemendring i skolen. Da har jeg lyst til å sitere fra særmerknaden til Fremskrittspartiet:

«Ved at pengene følger eleven til den skolen vedkommende ønsker å benytte seg av, stykkprisfinansiering, vil skolene komme i en konkurransesituasjon som videre etter disse medlemmers syn vil føre til kvalitetsheving i hele skolesektoren.»

Kvalitetsheving gjennom konkurranse synes å være Fremskrittspartiets tilnærming. I Kristelig Folkeparti er vi opptatt av at vi får til en kvalitetsheving gjennom evaluering og veiledning. Åpenhet skal gi realisme og informasjon til deltakerne. På den måten kan en legge et felles grunnlag for en utviklingsprosess som kan heve kvaliteten. Da blir det litt forunderlig at Fremskrittspartiet velger å gå for et finansieringssystem som flytter engasjementet og ansvaret fra dem som skal drive utviklingsarbeidet lokalt, over på staten. Det blir et tankekors for meg at Fremskrittspartiet på den måten tar bort incitamentene fra dem som skal være drivkraften, og så legger alt sammen i denne sal og dermed driver en skolesentralisme. Hva mener Fremskrittspartiet skal være det lokale ansvar i kvalitetsarbeidet? Og mener Fremskrittspartiet at rike kraftkommuner ikke skal få bruke mer på skoler enn andre hvis de selv vil prioritere det?

Eirin Falde hadde her overtatt presidentplassen.

Arne Sortevik (FrP): Representanten Lyngstad har nok rett i at vi har ulikt syn på dette, og ulik tro i dette spørsmålet. Vi er opptatt av at statens rolle skal være finansieringsrollen. Vi er opptatt av at de lokale politikere skal ha minst mulig innflytelse på de skolepengene som staten stiller opp med, og samtidig er vi opptatt av at skolene, uansett hvem som er eier, skal drive mest mulig selvstyrt. Vi er opptatt av at i selvstyrte skoler skal foreldre løftes frem i førersetet og gis en helt annen innfly-

telse enn det de har i dag, og den er fint liten i den offentlige monopolskolen.

Vi er opptatt av systemendringer, fordi vi etter vår mening må erkjenne at når vi etter mange år med samme politikk og politiske løsninger står igjen med en middelmådig skole, nærmest i forfall både læringsmessig og bygningsmessig, er det på tide å skifte system og prøve ut andre løsninger. De løsningene foreskriver vi bl.a. gjennom statlige skolepenger til alle, til den skolen som foreldre og elever velger, og vi velger også den løsning at skolene i størst mulig utstrekning må kunne styre seg selv. Det tror vi faktisk vil virke kvalitetsfremmende. Vi har ulik tro der – det registrerer jeg.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Arne Lyngstad (KrF): Utdanning og kompetanse er viktig for livskvalitet, økt verdiskaping, velferd og en bærekraftig bruk av naturressursene. Kristelig Folkeparti mener verdier, holdninger og kunnskaper er nøkkelen til å løse framtidens utfordringer. Gjennom kunnskap, kompetanse og kreativitet får vi trygghet til å mestre utfordringer og omstillinger i et samfunn der endringene skjer stadig raskere. Trygghet i egne verdier og kunnskap er nødvendig for å forstå verden rundt seg og kunne danne seg egne meninger.

Kristelig Folkeparti er tilfreds med Regjeringens oppfølging av Sem-erklæringen på utdanningsområdet. Fokus på kvalitet og økt fleksibilitet fører nå til en kritisk gjennomgang av utdanningssystemet for å legge det bedre til rette for den enkelte elev og student. Samtidig fører kravet til kvalitet til økt innsats og konsentrasjon i forskningen.

Det har vært viktig for Kristelig Folkeparti å få til et statsbudsjett i 2003 som kan legge forholdene til rette for lavere rente og trygge arbeidsplasser. Jeg registrerer med tilfredshet at Norges Bank i dag har satt ned renten med en halv prosent. Vi mener budsjettavtalen med Fremskrittspartiet har bidratt til å legge et godt grunnlag for budsjettet neste år og den økonomiske utviklingen. Til tross for en stram budsjetttramme har vi lyktes med å følge opp løftene om økt innsats i universiteter og høyskoler. Sammen med betydelige økte midler til studiefinansiering kan vi nå gjennomføre kvalitetsreformen i høyere utdanning fra høsten 2003. I Kristelig Folkeparti erkjenner vi at denne reformen også må følges opp videre med ressurser i 2004.

I UH-sektoren har vi nå et stort oppdemmet behov for nye bygninger. I flere år har det vært stopp for nye byggeprosjekter. Jeg er glad for at det i budsjettavtalen med Fremskrittspartiet er enighet og flertall for en startbevilgning til nybygg ved Høgskolen i Østfold, og jeg vil be statsråden nå bekrefte at bygging blir startet i 2003.

Regjeringen foreslo en omlegging av studiefinansieringen for elever i videregående skole. Kristelig Folkeparti er enig i at det ikke er ønskelig at elever i videregående skole tar opp studielån. En omlegging til behovsprøvd stipend er derfor riktig og fordelingspolitisk ønskelig. Slik kan vi gi elever fra hjem med lave inntekter

gratis videregående opplæring. Slik fyller vi prinsippet om lik rett til utdanning med praktisk innhold.

En annen gruppe som får økte kostnader, er elever som må flytte på hybel for å ta videregående opplæring. Dagens ordning med borteboerstipend har i stor utstrekning dekket disse kostnadene. Når låneretten forsvinner, er det viktig at nivået på dette stipendet, eller botillegget, ikke blir redusert ved omleggingen. Jeg er derfor glad for at budsjettavtalen med Fremskrittspartiet har sikret dette nivået, og at Stortinget har vedtatt dette. Dermed kan også lik rett til utdanning være en realitet for utkantingsdom som må bo på hybel. Omleggingen og stortingsvedtaket innebærer en betydelig forbedring av studiefinansieringen i videregående skole, og den har svært god sosial profil ved at den hjelper dem som har minst. Det er oppsiktsvekkende at opposisjonen ikke vil være med på en slik omlegging, og heller tar pengene bort fra ordningen.

I Kristelig Folkeparti er vi også tilfreds med at budsjettavtalen med Fremskrittspartiet viderefører reisestipendet til studenter i Norge og Norden. Dette er viktig for å fremme studentmobiliteten i vårt eget land, men også for å øke studentutvekslingen med våre nordiske naboland.

Regjeringens budsjettforslag – med oppfølging av kvalitetsreformen i høyere utdanning, en bedre studiefinansiering, økte midler til forskning, hvor privatskolene får tilskudd som er sammenlignbare med offentlige skoler og det fokuseres på kvalitetsfremmende tiltak i grunnskole og videregående opplæring – får i dag tilslutning i Stortinget. Videre har vi under arbeidet her i Stortinget forbedret budsjettet når det gjelder studiefinansiering og kulturskoler, og rettet opp enkelte mindre skjevheter for private skoler og høyskoler.

Regjeringens kirkebudsjetten får også tilslutning med en tydelig markering av at dåpsopplæring er viktig for folkekirkens framtid. I Kristelig Folkeparti er vi glade for at en samlet komite vil gi Kirkens ressursenter mot vold og seksuelle overgrep et eget tilskudd over statsbudsjettet.

I en vanskelig økonomisk situasjon med behov for et stramt statsbudsjett er Kristelig Folkeparti glad for at vi nå kan vedta et budsjett som satser på kvalitet i utdanningen. Kvalitet innebærer også å fokusere på skolens verdiarbeid. Her står vår kristne, humanistiske kulturarv sentralt, med et positivt og absolutt menneskeverd. Det betyr respekt for den enkelte elev, opplæring ut fra elevens forutsetninger, samarbeid med hjemmet om oppdragelse og opplæring, og et trygt skolemiljø med toleranse og samarbeid. En vurdering av skolens arbeid må inkludere dette. Først da kan vi si noe om kvaliteten i utdannings-systemet vårt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Hvis vi skal tro det media har skrevet de siste par dagene, har Kristelig Folkeparti bedrevet mye selvransaking i det siste, etter svært dårlige meningsmålinger. Slik sett kunne jeg vel ønske Kristelig Folkeparti velkommen i klubben. Ar-

beiderpartiet har som kjent bedrevet den samme øvelsen over tid nå.

Så til spørsmålet mitt: Regjeringspartiet Kristelig Folkeparti har signalisert at de nå ønsker å gå tilbake til røttene sine, med ekteskapet og familien i sentrum. Hvis man da skal begynne å se på utdanningsbudsjettet og prøve å dra noen koblinger, synes jeg det er veldig vanskelig å se at disse holdningene nå gjenspeiles i budsjettet for utdanningsdelen. Hovedårsaken til dette er det beviste kuttet som Regjeringen har gjort i skolefritidsordningen, et kutt på 217 mill. kr. Skolefritidsordningen innebærer trygghet for barna våre og for oss som foreldre. Men det er også et viktig tilbud til mange aleneforsørgere som er helt avhengige av skolefritidsordningen for å kunne gå på arbeid.

Ifølge Fremskrittspartiet er skolefritidsordningen kun barnepass. Mitt spørsmål er om Kristelig Folkeparti mener at SFO ikke er arena for positiv læring. Er det slik at familiepartiet Kristelig Folkeparti er enig i dette synet? Vil vi nå i de neste tre årene komme til å se en utvikling når det gjelder skolefritidsordningen, som kanskje betyr at den vil forsvinne helt? Da blir jo spørsmålet: Hvor skal barna som nå blir rammet av kuttet i skolefritidsordningen, være? Er det tilbake til nøkkelbarna Kristelig Folkeparti ønsker seg?

Arne Lyngstad (KrF): Selvransaking kan absolutt være på sin plass av og til, bare det ikke går over til selvpining. Det er viktig å skjønne proporsjonene omkring de prosessene.

Å gå til sine røtter tror jeg er nødvendig og riktig å gjøre. I Kristelig Folkeparti ønsker vi absolutt å fokusere på en skolepolitikk som har kvalitet og dannelse som nøkkelbegreper i skolehverdagen. Det betyr også at vi må fokusere på de prosessene som gir disse læringseffektene. Det er også viktig at vi kjører ressursene inn på de prosessene. Her tror jeg at vi fortsatt kan ha mye å lære. Jeg tror vi fortsatt har et stort forbedringspotensial i de prosessene.

Så er det riktig at det er kuttet 217 mill. kr på skolefritidsordningen. Det er gjort ut fra nødvendigheten av å få til et stramt budsjett. Samtidig må jeg nok også si at da skolefritidsordningen kom, var begrunnelsen for det tilbudet først og fremst utviklingen i arbeidslivet – det var nødvendig å få et tilsynstilbud til 6-åringer, slik at man unngikk nøkkelbarna. Det var argumentet. Det argumentet har fortsatt gyldighet. Det som nå skjer gjennom kuttet, er at egenandelene til foreldrene økes med 150 kr i måneden. Det er også muligheter for kommunene til å innføre inntektsavhengige graderingssatser på SFO-tilbudet, som gjør at de med dårligst økonomi ikke behøver å komme dårligst ut.

Ursula Evje (FrP): Kvalitet og dannelse er nøkkelbegreper i skolen også for Kristelig Folkeparti. Det hørte vi representanten Lyngstad bekrefte nå. Dette gjelder vel da skoler både i offentlig og privat regi.

Kristelig Folkeparti har alltid framstått som en forjemper for retten til å opprette private skoler, gjerne

med et kristent livssyn. Når det gjelder prinsippet om et likeverdig økonomisk system for offentlig og privat opplæring, har Kristelig Folkeparti i realiteten et mer negativt syn. Jeg vil kort vise til at Kristelig Folkeparti hittil har stemt imot alle Fremskrittspartiets forsøk på å få likeverdige økonomiske forhold mellom offentlig og privat opplæring, slik at elevene kan foreta valg på bakgrunn av kvalitet, uten å måtte skjele til økonomi.

I budsjettinnstillingen har Fremskrittspartiet stort sett funnet løsninger med regjeringspartiene, men når det gjelder noe så enkelt som å få vurdert stipend- og lånemuligheter for å dekke studieavgiften ved utenlandske og norske private institusjoner, vil ikke regjeringspartiene være med. Vil representanten Lyngstad være snill å forklare hvorfor Kristelig Folkeparti ikke kan slutte seg til et bitte lite ønske om å be «departementet vurdere om lånebeløpet avsatt til dekning av studieavgift i denne omgang bør økes for studenter ved norske institusjoner»?

Arne Lyngstad (KrF): Når Kristelig Folkeparti har vært en ivrig forkjemper for foreldres rett til å starte egne skoler, har det bygd på det syn at det er foreldrenes ansvar å oppdra barn og lære opp barn, og at skolen skal hjelpe foreldrene i det. Med det utgangspunktet har vi vært tydelige på at privatskolelovgivningen må bygge på dette foreldrerettsprinsippet.

Vi har også vært ivrige forkjempere for et sammenlignbart system for kostnader for offentlige og private skoler. Derfor er vi glad for at vi nå har fått utviklet et KOSTRA-system, som gjør at vi får sammenlignbare tall. Det er forbausende i denne debatten å legge merke til at opposisjonen ikke vil akseptere den virkelighetsbeskrivelse som KOSTRA-tallene legger til grunn, som bygger på regnskapstall fra kommunesektoren, og som dermed også forteller hva kommunene bruker på sine skoler. Friskolene har jo en lovmessig rett på 85 pst. av det som brukes i den offentlige sektoren. Når opposisjonen ikke vil godta den virkelighetsbeskrivelsen, lurer jeg på hvilken virkelighetsbeskrivelse det da er som må legges til grunn.

Representanten Evje utfordret meg litt på studieavgiften i Norge og offentlig finansiering. Til det er å si at skoler som det er snakk om i Norge, bl.a. BI, også mottar offentlig tilskudd til driften av institusjonen. Da må vi avklare om vi skal drive dobbeltfinansiering, eller om en gjennom statstilskudd skal finansiere institusjonen helt.

Rolf Reikvam (SV): Debatten så langt har vist at det går et tydelig skille mellom Fremskrittspartiet og resten av partiene når det gjelder synet på læring. Jeg er litt usikker på hvor vi skal plassere Høyre, etter å ha hørt Søren Fredrik Voie en del ganger. Jeg velger likevel å si at de ikke står på Fremskrittspartiets syn i forhold til læring og kunnskap og hvordan vi skal organisere skolen vår. Derfor har jeg lyst til å stille et spørsmål til Arne Lyngstad, som da er sammen med de andre partiene og utgjør flertallet i utdanningspolitikken: Er Arne Lyngstad enig i og støtter det syn som Arne Sortevik gav uttrykk for i stad når det gjelder finansiering av den offentlige skolen

og politikernes ansvar i forhold til utdanning og skole, dvs. at staten skal stappe et visst antall kroner i lomma på foreldrene, og så skal politikerne holde seg unna? Det var på mange måter i kortversjon det han sa. Er dette et syn som Kristelig Folkeparti støtter? Nå er vi på grunnleggende prinsipielle ting, og jeg regner med at Kristelig Folkeparti også velger sine venner ut fra grunnleggende prinsipielle ting, så det er litt viktig at han avklarer dette.

I samme slengen kan jeg trekke fram det som er sagt flere ganger av Søren Fredrik Voie, at det som har med skolefritidsordningen å gjøre, er velferdsgoder. Det er altså et syn på læring som er slik at læring er noe som foregår seks timer i løpet av en skoledag, og det som foregår utenfor, er ikke læring. Er dette et syn som Kristelig Folkeparti deler? Er dette et syn som de også har når det gjelder dannelse, opplæring, sosialisering og alt det som er en viktig del av prosjektet utdanning og skole?

Det er viktig at Kristelig Folkeparti prøver å gjøre seg opp en mening om hvilke sengekamerater de egentlig vil ha.

Arne Lyngstad (KrF): Det er viktig å vite hvilke sengekamerater en vil ha, men det gjelder også å være trofast når en har valgt. Det kan være en utfordring i mange situasjoner, men du verden hvor lærerik en sann prosess er! Så er det også noe med at en skal jobbe videre mot felles mål, felles oppgaver og felles utfordringer.

Når det gjelder synet på læring, er det klart at læring skjer der barn og voksne er sammen. Det var spørsmål i forhold til SFO. Det er klart at dette tilbudet ikke er obligatorisk. Det er et frivillig tilbud og kan dermed ikke sies å være en del av skoletilbudet. Kristelig Folkeparti har vært tydelig på at det er et skille mellom en obligatorisk skole og et frivillig SFO-tilbud. Det betyr ikke at innholdet i SFO-tilbudet er likegyldig. Vi ønsker gjerne å dra de frivillige organisasjonenes aktiviteter inn i dette. Kulturskolens aktiviteter kunne være en del av dette. Men når det er et frivillig tilbud, synes jeg det er naturlig at det er en viss egenandel. Å gå for et gratis SFO-tilbud blir et feil prinsipp ut fra en sann tenkning.

SFO har en dobbel funksjon. Det løser barnets behov for tilsyn, og det legger til rette for et trygt lekemiljø. Men det er ikke en del av skolen.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Rune J. Skjælaen (Sp): Jeg vil bruke disse minuttene til å understreke at utfordringen i grunnskolen faktisk er å gi den enkelte elev undervisning, der eleven får utviklet sine evner i tråd med sine forutsetninger. Jeg tror det er enhver mors og fars ønske for sitt barn at skolen skal ta barnets forutsetninger på alvor enten barnet har lett for å lære eller vanskelig for å lære. Og dette er enhetsskolens idé: tilpasset opplæring – ikke at alle barn skal ha samme undervisning eller lære det samme.

Spørsmålet mitt er: Er dette mulig i dagens skole? Er det mulig å gi tilpasset opplæring når klassene blir større, når antall delingstimer skjæres over en lav sko? Jeg for-

står regjeringspartiene dit hen at de mener det er tilstrekkelig med ressurser i den offentlige skolen. Det har også utdanningsministeren sagt ved flere anledninger, og statsbudsjettet stadfester det. Forventningene til skolen er store.

Den økonomiske situasjonen i landet vårt preges av privat rikdom og kommunal fattigdom. Til tross for dette legger Regjeringen opp til en privat vekst på 3,5 pst., mens veksten i offentlig konsum er anslått å stige med 0,5 pst. Jeg begynner å skjønne at dette er en ønsket utvikling fra Regjeringens side, og tror at flere foreldre over tid vil velge private løsninger framfor den offentlige skolen. Private skoler, har vi hørt etter Regjeringens budsjett tilgodeses med en vekst på 34 pst. Rundt omkring i hele landet reduseres skolebudsjettene i den offentlige skolen som følge av kommunal fattigdom.

En slik utvikling ønsker ikke Senterpartiet. Vi vil faktisk satse på den offentlige skolen. Vi vil at foreldre skal være trygg på at barna får tilpasset opplæring. Det skjer ikke under den høyredominerte skolepolitikken som Samarbeidsregjeringen leverer.

Skolefritidsordningen har vært nevnt som et felles prosjekt og et offentlig ansvar. Her kutter Regjeringen 217 mill. kr. Det innebærer reduserte tilbud og høyere foreldrebetaling. Borteboerstipend for elever i videregående skole er verbalt på plass igjen, men pengene mangler. Reisestipendet er tilbakeført, men med 20 pst. mindre enn den reelle kostnaden på 83 mill. kr. Og budsjettvedtaket om en gjennomgang av stipendordningen sier noe om framtiden for elever i videregående skole – en gjennomgang av stipendordningen med sikte på større treffsikkerhet. Med andre ord: Det betyr behovsprøving. Og det forunder meg faktisk ikke at det bare skulle gå vel ett år før Kristelig Folkeparti og resten av budsjettkameratene skulle forlate målet.

Jeg trodde faktisk vi alle sammen stod sammen om gratis videregående opplæring som et mål.

Nedbygging av universelle ordninger og styrking av privat økonomi er denne regjeringens filosofi. Senterpartiet vil det annerledes. Vi vil gi skoleeiere, kommuner og fylkeskommuner, mulighet til å satse på den offentlige skolen, slik at Læreplanens målsettinger om tilpasset opplæring blir reell. Vi vil arbeide for gratis læremidler i videregående skole. Vi vil bygge ut musikk- og kultur-skolene, slik at det blir et tilbud alle kan delta i.

Så noen få ord om Kirken. Kommuneøkonomien påvirker særlig sterkt Kirken, fordi de har få ansatte og en liten organisasjon lokalt. En Kristelig Folkeparti-politiker i Brønnøy foreslår for å spare penger at de pårørende skal grave gravene sjøl. Det står å lese i Nettavisen den 5. desember. Flere kirkestillinger med lokal finansiering blir faktisk ikke utlyst nå fordi kommunene ikke har råd til den delen. Og biskop Larsen sier:

«Nå ser vi at dårlig kommunal økonomi er i ferd med å ta Kirken fra folk flest. Det er vanskelig å forstå for kirkegjengerne i et av verdens rikeste land.»

Politikk handler om valg, og Regjeringen har valgt å styrke den private økonomien. Senterpartiet velger å styrke fellesskapet og fellesskapsgodene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Raymond Robertsen (H): I Dagen fra 6. desember står det å lese at representanten Skjælaaen betegner det budsjettsamarbeidet som opposisjonen står for, som en historisk milepæl. At det er en historisk milepæl, kan vi vel være enig i, men å skryte av at Senterpartiet nå har havnet i lomma på Arbeiderpartiet og SV, er vel neppe noe Senterpartiet bør gjøre. Tvert om. På årsmøtet i Senterpartiet i Finnmark i fjor sa man at Senterpartiet burde bli mer borgerlig. Det man gjør her i Stortinget, er tvert om å gå den andre veien.

Så til det temaet vi konkret har oppe i dag når det gjelder utdanning. Jeg registrerer også at Senterpartiet og denne såkalte opposisjonen ramser opp problemer og utfordringer, men glemmer det mest fundamentale. Vi vet at én av fem elever ikke kan lese og skrive skikkelig, vi vet at internasjonale undersøkelser viser at Norge ikke skårer så bra som vi skal gjøre. Da er mitt spørsmål: Hva er Senterpartiets alternativer, hva er Senterpartiets løsninger? Mer penger snakker man om. Man vet også at mer penger ikke nødvendigvis løser problemet.

Til slutt. Med tanke på denne koalisjonen av Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, vil jeg gjerne spørre representanten Skjælaaen: Er han enig med Rolf Reikvam i at de som velger private løsninger, må betale 100 pst. av kostnaden selv? Og er representanten Skjælaaen enig med representanten Reikvam i at det som opposisjonen leverer, er et puslete budsjett?

Rune J. Skjælaaen (Sp): Representanten Robertsen må vite at Senterpartiet faktisk støtter privatskoler og synes at privatskoleloven er bra. Vi ønsker at det skal være et alternativ til den norske skolen. Slik at det står helt fast. Vi mener også at staten skal bidra med finansiering. Vi deler ikke det syn – hvis det er representanten Reikvams syn – at foreldrene skal betale 100 pst. sjøl. Jeg er ikke enig med representanten Reikvam i dette.

Jeg synes at dette som representanten Robertsen sier, er en kjempeutfordring i forhold til at én av fem er funksjonelle analfabeter når de går ut av skolen. Hvis representanten Robertsen hadde hørt etter på noe av det jeg sa i innlegget mitt, ville han hørt at jeg sa at tilpasset opplæring er noe av det aller, aller viktigste som står i læreplanen. Jeg tror ikke noen lærer kan drive tilpasset opplæring i en klasse med 28 elever. Det er faktisk en umulighet. Når vi opplever at kommunene rundt om må kutte i delingstimene fordi skolebudsjettene må reduseres, vil vi aldri nå målet om at alle skal lære å regne, lese og skrive tilstrekkelig til at de kan greie seg på egen hånd. Men det er den politikken Regjeringen her legger opp til – større klasser, færre delingstimer. Det er det som er realiteten ute i Kommune-Norge.

Elsa Skarbøvik (KrF): Kristelig Folkeparti har stått sammen med Senterpartiet om å få til en god offentlig skole. Vi har også stått sammen med Senterpartiet når det gjaldt å få til gode friskoler. Blant annet var vi i forrige

periode sammen om en lovendring av privatskoleloven, som var nødvendig i en viss sammenheng.

Men dette gjelder også med hensyn til bevilgning. Jeg leste også i Dagen at Senterpartiet nå er veldig fornøyd med å stå sammen med Arbeiderpartiet og SV i det som altså betegnes som en historisk milepæl. Det er akkurat som Senterpartiet sier, at endelig er de plassert der de hører hjemme. Men så leser jeg videre, og der står det at et regjeringsalternativ uten Kristelig Folkeparti har representanten Skjælaaen ingen tro på. Det er vel da skuffende for ham at Kristelig Folkeparti er meget godt fornøyd og bekvem med den regjering vi har i dag. Jeg er glad for en regjering som nå har tatt et nytt grep overfor friskolene, nemlig ved å beregne ressursbruken på grunnlag av KOSTRA.

Kristelig Folkeparti vil ha en god offentlig skole. Det som beregnes til friskolene, er avhengig av hva vi bevilger til den offentlige skolen. Vi ønsker å satse sterkt på kvalitetsutvikling og den lokale skoles fleksibilitet, det gjelder også den offentlige skole. Men hvorfor vil ikke Senterpartiet ha en rettferdig ordning som følger opp privatskoleloven?

Det er sendt mange spørsmål både fra Senterpartiet, fra Arbeiderpartiet og fra SV til departementet i forbindelse med statsbudsjettet som bl.a. har gått på dette området, og de har gang på gang fått samme svar: Det vises til at beregningene tar utgangspunkt i faktisk ressursbruk i den offentlige skole i 2001, og er gitt som en andel av gjennomsnittskostnadene. Altså: Mer til privatskolene er avhengig av at man også har gitt mer til den offentlige skole. Hvorfor vil ikke Senterpartiet ha en rettferdig fordeling til privatskolene ut fra KOSTRA?

Rune J. Skjælaaen (Sp): Det forundrer meg at representanten Skarbøvik ikke sjøl kommenterer at økningen til private skoler er så formidabel som den faktisk er, på 453 mill. kr – nesten en halv milliard kroner. Da vi skulle snekre i hop vårt budsjett, valgte vi å gjøre påplussingen til private skoler mindre. Vi tok 285 mill. kr av disse 453 mill. kr. Det betyr at det står om lag 170 mill. kr igjen, som utgjør 13–14 pst. økning på de private skolene. Det synes vi faktisk var nok innenfor den rammen som regjeringspartiene og Fremskrittspartiet har lagt.

Vi synes det skal være en rettferdig fordeling framover, men at en skal ta alt dette i ett jafs, slik representanten fra Kristelig Folkeparti her sier og som Regjeringen har lagt opp til, vil vi ikke være med på. Dessuten synes jeg det er ganske utrolig at representanten Skarbøvik kan være så veldig fornøyd når hun opplever at den skolen som hun sjøl arbeidet i før hun kom inn på Stortinget, faktisk får dårligere og dårligere økonomi, at de må kutte i delingstimer osv. Er dette noe som Kristelig Folkeparti er veldig fornøyd med, når hun er så fornøyd med det Regjeringen leverer på utdanningssiden?

Vi er uenige med SV, og vi er uenige med Arbeiderpartiet på noen områder. Når vi sier at det er historisk og journalisten skriver det, så er det jo fordi vi har greid å vise at det faktisk fins et alternativ på Stortinget i dag til

Regjeringens politikk. Og det er jo historisk når en i visse sammenhenger på en måte later som det ikke er det.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Trine Skei Grande (V): Det er en spennende tid skolepolitisk sett vi er i nå. Jeg tror det er den mest spennende tida helt siden jeg begynte med dette, som jeg tror var da jeg ble innvalgt i samarbeidsutvalget i sjuende klasse. Vi har hatt en rekke store reformer styrt av sosialdemokratiet som går ovenfra og nedover, men nå føler jeg at vi virkelig starter på reformer som slippes løs nedenfra slik at vi kanskje får en ny stor skolereform som begynner nedenfra og går oppover. Det skjer mye godt i dette budsjettet også.

På universitets- og høyskolesektoren har vi fått til starten på kvalitetsreformen, som vi er stolte over. Det har blitt sagt tidligere i debatten at ikke alle er veldig fornøyd. Men da kan jeg fortelle at jeg var på det åpne møtet i Universitetet i Oslo der man markerte starten på denne reformen, og etter at statsråden hadde gått, innrømmet de at kvalitetsreformen var veldig bra, men at de alltid så behov for å murre litt hvis statsråden var i nærheten.

Vi har fått til en svær satsing på forskning som vi i Venstre er veldig glad for, spesielt fokusert på grunnforskning, noe vi synes er veldig viktig, både ut fra et ideologisk synspunkt og ut fra et nærings synspunkt, men det er også viktig at vi har en stor andel grunnforskning.

Utfordringen på universitets- og høyskolesiden tror jeg nok klart ligger på bygg, og jeg føler at flertallet i komiteen har tatt det innover seg. Hvis vi bare tar Oslo, er det informatikkbygg på Universitetet i Oslo, det er Musikkhøgskolen, det er Kunsthøgskolen, og det er formidable utfordringer på Landbrukskolen, bare for å nevne noen av alle de store byggeprosjektene som ligger der. Og at vi må finne strukturer for dette, synes jeg er klart.

På grunnskolen har vi fått fokus på kvalitet. Vi i Venstre har hatt slagordet «Slipp skolen fri». Jeg tror som sosialliberaler på mer fokus på den gode skole knyttet til den gode lærer, at vi må sette eleven i sentrum og finne nye måter å arbeide på, og at vi må få skolepolitikere som faktisk tør å sette spørsmålsteget ved alle de gitte sannheter i skolen, og at vi også nå faktisk tør å rokke ved gitte sannheter som f.eks. klassebegrepet.

På kirkesiden synes vi i Venstre det er viktig å understreke den rollen Oslo domkirke har. Det er en liten merknad, men når kirkeministeren sitter her, synes jeg det er viktig å nevne det. Vi har jo stort sett bare Nidarosdomen som et nasjonalt anliggende, men jeg synes det er viktig å understreke at Oslo domkirke faktisk er arenaen for alle de viktige handlingene på nasjonal side – så å si alle, og at det er viktig at den kirken får den posisjonen den fortjener.

Så ser vi i Venstre veldig fram til den meldinga som kommer når det gjelder musikk- og kulturskoler. Vi håper Regjeringa får til å lage et helhetsbilde på dette området, at man klarer å tenke ikke bare på hvordan man skal utvikle ett skoleslag, én måte å organisere ting på, men at

man faktisk klarer å se helheten i det tilbudet som blir gitt til barn i dag, både gjennom private og offentlige skoler, og at vi får til en nyttenking når det gjelder barn og kultur. Utdanningspolitikk er jo ikke bare matte og norsk. Jeg tror vi får veldig lite kreativitet hvis vi ikke har med de kreative fagene og ser på de kreative evnene som elevene har, som en del av helheten. Jeg er veldig glad for at de utviklingsmidlene kom på plass, og at vi ser dette i en helhet helt opp til høyskolenivå. Sånn sett er jeg veldig glad for at vi fikk løftet Barrat Dues Musikk institutts basisnivå med 1 mill. kr.

Så en liten kommentar til slutt om leirskoler, der jeg tror man er kommet i et uføre. Uføret var forutsett av mange da daværende statsråd Giske i valgkampen gikk ut og fortalte at nå ble leirskoler gratis. Nå skriver Arbeiderpartiet i merknadene:

«Disse medlemmer mener at 60 mill. kroner ikke er tilstrekkelig til å dekke opp for bortfallet av den tidligere foreldrebetalingen.»

Det var vel noen av oss som sa tidligere at vi har en utfordring når det gjelder å få gjort dette på en skikkelig måte, slik at vi får en god leirskole som også er tilpasset de lokale forholdene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): For få dagar sidan presenterte Aetat sin månadsrapport om arbeidsløysa. Dei kunne da fortelje at arbeidsløysa hadde auka med 21 pst. siste år. I Oslo er arbeidsløysa størst blant asylsøklarar og innvandrarar. Det skulle tilseie at det nok er nødvendig med forsterka innsats overfor desse gruppene. Og her kjem altså det eg ønskjer å ta opp – norskopplæring for asylsøklarar. Ein ting er at budsjettkameratane fjerna tilskottet til norskopplæringa for asylsøklarar. Men eg stussa da eg las i budsjettinnstillinga på side 39, der fleirtalet, som består av regjeringspartia, Framstegspartiet og representanten Simonsen, ber departementet «stimulere til at flere asylsøkere med innvilget opphold får norskopplæring på sin arbeidsplass». Her kuttar fleirtalet like godt 10 mill. kr.

Mitt spørsmål til representanten Skei Grande blir da: Korleis ser Venstre at departementet skal kunne stimulere til dette? Og korleis kan Venstre forsvare at ein skal spare heile 10 mill. kr før ein i det heile har sett effekten av slike stimuleringstiltak? Er det slik at det er berre å tenkje på eit tal, eller er det slik at representanten Skei Grande kan dokumentere at det vil bli ei slik innsparing?

Så til slutt ein liten kommentar til det representanten tok opp omkring leirskulane. Ja, det er riktig at Arbeiderpartiet er opptekte av at leirskuletilbodet skal vere gratis, og at denne salen skal løyve dei midlane som er nødvendige for at det skal bli gratis. Men fleirtalet har bestemt ei økonomisk ramme for budsjettområdet, så i denne omgangen var det ikkje lett å dekkje opp heilt.

Trine Skei Grande (V): Vi i Venstre er veldig opp-tatt av integrering. Vi syns kanskje at mye av fokuset i debatten har vært på hvem som skal få komme hit og

hvem som ikke skal få komme hit. Det vi syns det er viktig å ha fokus på nå, er dem som skal være her, og hvordan vi skal få en god integreringspolitikk. Derfor må vi satse på dem som skal være her. Vi har nå laget pakker med program for dem som skal integreres i samfunnet vårt som er gode på både språk, samfunn og kultur.

Jeg besøkte asylmottaket i Alta ei tid tilbake. De har kuttet i dette tilbudet for snart et år siden, fordi de merket at asylsøkerne heller ikke var fornøyd med det. De innførte andre arbeidsmetoder, man prøvde å få dem som var på asylmottaket, til å være mer aktive i lokalsamfunnet. Og det programmet førte til at de faktisk lærte mer norsk, at de ble mer integrert, og at det var mindre problemer knyttet til asylmottaket. Så at dette er et svart-hvitt bilde, mener jeg er feil.

Så til det forsøket der vi har kuttet. Det er helt riktig, og det står vi for, for vi syntes det var dumt å bruke penger til et forsøk på noe som vi vet funker. Det er bare å sette i gang. Norskundervisning knyttet til arbeidsplass vet vi funker, det trenger vi ikke å bruke flere millioner kroner på å finne ut.

Min kommentar til slutt om leirskole gjaldt ikke rammene. Det var bare et lite hjertesukk fra en tidligere skolebyråd som stod og sa til statsråden fra Arbeiderpartiet at det ikke var nok penger. Så går det to år, og så innrømmer partiet at det var nok ikke like mye penger som det var da man drev valgkamp.

Lena Jensen (SV): Integrasjonspolitik er viktig. For det første: Regjeringen og Fremskrittspartiet foreslår å kutte all norskopplæring for asylsøkere fra 1. januar 2003. Dette er vi sterkt imot. Livet på asylmottak er ikke lett. Det er ingen enkel situasjon, og ventetiden kan være veldig lang for dem som venter på et vedtak. For at man skal kunne integreres i vårt samfunn og leve og bo i ventetiden, er det nødvendig med norsk og med samfunns-kunnskap. Forslaget om kutt i norskopplæringen til voksne asylsøkere er derfor et stort tilbakeskritt.

Men det er ikke bare det. I tillegg kutter regjeringspartiene sammen med Fremskrittspartiet i komiteen 10 mill. kr til dem som har fått innvilget opphold. Dette mener jeg ikke henger på greip, ikke på et lite engang. Det er en kortvarig og svært skadelig innsparingspolitikk, i tillegg til at det øker behovet for psykisk helsevern for beboere i mottak. Og det går mot målsettingen om at flere kommuner skal ta imot flyktninger, fordi kostnadene ved integreringen i større grad vil overføres til kommunene.

Mitt spørsmål til Trine Skei Grande er: Hvordan kan man mene at denne integreringspolitikken er logisk?

Trine Skei Grande (V): Det er mulig replikken var skrevet før jeg holdt innlegget, eller så må jeg ha uttrykt meg veldig klossete i forrige replikk svar.

Det som jeg er helt enig med representanten i, er at ventetida er lang når man sitter i asylmottak. Vårt mål er at ventetida ikke skal bli så lang, og at vi skal få en kortere behandling. Det har vi klart å få til.

Men da er mitt spørsmål: Når man reiser rundt på asylmottak, som jeg har gjort en del, og man ser at den

eneste aktiviteten som skjer den dagen, er norskkurset, hvorfor er det da veldig mange asylsøkere som ikke engang møter opp på det? Kanskje lærer man mer norsk ved å være aktiv i det samfunnet man lever i, enn ved å sitte i et kjellerlokale i asylmottaket med en norsklærer? Jeg syns ikke dette bildet er så svart-hvitt som SV framstiller det som.

Det som er viktig for oss, er at de integreringsprogrammene som er, kobler inn næringslivet. Jeg tror at man kan lære like mye norsk ved å jobbe sammen med nordmenn som man kan i et mørkt kjellerlokale.

Så en liten kommentar til slutt: Det å kutte i tilbudet til dem som kanskje ikke skal være her, syns jeg ikke er så farlig i forhold til å kutte i tilbudet til de ungene som er her, som f.eks. SV gjorde i fjorårets budsjett for å få sine mål til å henge sammen.

Rolf Reikvam (SV): Jeg registrerer at Trine Skei Grande har vært på Universitetet i Oslo og fått melding om at det er en bra finansiering man har fått til. Det tar jeg til etterretning at Universitetet mener. Vi har fått andre signaler. Men jeg registrerer – og jeg går ut fra at vi da kan bruke det også i den videre diskusjonen – at Universitetet i Oslo uttrykker seg tilfreds med de ressursene som er lagt inn i dette budsjettet, dvs. at den kompensasjonen som de i alle fall har vært opptatt av i forhold til oss, er de åpenbart ikke så opptatt av lenger.

Så har jeg to spørsmål til Trine Skei Grande. Hun gir uttrykk for at det er blitt et bra budsjett i forhold til kommunene og i forhold til det offentlige utdanningssystemet. Jeg så på Dagsrevyen i går, der et av Venstres partilag var i opprør. De var i ferd med å melde seg ut fordi dette ikke gikk lenger rundt omkring i kommunene. De fikk ikke budsjettet til å henge i hop. Det gikk utover skolen, og de mente at de ikke kunne drive den offentlige sektoren og utdanningssektoren lenger. Og deres reaksjon var å melde seg ut. Betyr det at den oppfatningen som Venstre har sentralt, er vesentlig forskjellig fra oppfatningen til partilagene ute, eller gjaldt dette innslaget et enkeltstående partilag som opplevde det på denne måten?

Så et spørsmål som går på synet på læring: Jeg har flere ganger prøvd å få i gang en debatt om synet på læring. Vi har fått servert Fremskrittspartiets syn, vi har fått servert noe fra Høyre, som jeg ikke skal gjenta, og jeg har et spørsmål til Arne Lyngstad om hva som er læring, hva som er dannelse, og når det foregår. Deler Venstre det synet som Fremskrittspartiet har gitt uttrykk for, at politikere og andre skal holde seg borte, dette er en sak for foreldre, og det offentlige oppgave er å stappe noen penger ned i lommen på dem, så de kan kjøpe seg en plass selv? Det var kortversjonen av Arne Sorteviks opplegg. Jeg vil ha en kommentar til det.

Trine Skei Grande (V): Det var tre ganske omfattende spørsmål. Jeg skal bruke mest tid på det siste.

For det første: Jeg tror at hvis universitetene hadde fått mer penger, hadde de sikkert funnet gode formål å

bruke dem til. Og de har sikkert også en ønskeliste som er lengre. Jeg observerer at de var fornøyd med starten.

Når det gjelder Gaular Venstres kommunestyrerepresentant, så var det – i hvert fall i morgensendingen den dagen – landbrukspolitikken som var argumentet for å melde seg ut, og så kom det på litt flere utover dagen. Jeg har ikke lyst til å gå inn på at det er noen medlemmer som kanskje føler de ikke passer inn, men de har kanskje rett i det.

Så til synet på læring: Jeg er like mye imot Fremskrittspartiets syn på stykkprisfinansiering som jeg er imot SVs syn på minstestandarder. Jeg mener at det er noenlunde det samme. Det er snakk om at makten skal være her, og at fornuften skal være i denne sal, mens jeg har god tro på kommunestyrenes makt i forhold til lokalpolitikken. Og jeg har mye større tro på lærere, rektorer, foreldre og elever. Jeg vil slippe løs skolen nedenfra. Det som er Venstres ønske i skolepolitikken, er å slippe skolen fri, å slippe den løs nedenfra, å slippe noen av de statlige reguleringene. Det jeg har sagt, er at det fins et rundskriv fra KUF som beskriver hva en matpakke bør inneholde. Og det tror jeg nok sikkert at vi også skal klare å finne ut av. Jeg tror at utfordringa er å slippe løs for lokal organisering, slippe løs for litt mer forskjeller lokalt, og at det er utfordringa for skolen. Det å lage stykkprisfinansieringer eller minstestandarder er noe som det er artig å gjøre i denne sal, men jeg tror ikke at det nødvendigvis bringer oss mot den gode skolepolitikken. Den gode skolepolitikken blir skapt med gode lokale løsninger, med kloke lærere som får muligheten til å finne gode løsninger.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Ranveig Frøiland (A): Aldri har noka regjering hatt ein større pengesekk til disposisjon. Likevel opplever vi omfattande kutt i bl.a. skulefritidsordning, vaksenopplæring, bortebruarstipend for elevar, reisestipend for studentar og norskopplæring for asylsøklarar, og verken studentar eller universitet fekk kostnadsjustering for neste år.

Utdanning taper i kampen mot skattelette. Arbeidarpartiet må sjølvsagt halda seg til dei rammene som er vedtekne for budsjettområdet. Det betyr at vi ikkje har moglegheit til å lyfta inn igjen dei reduksjonane som fleirtalet går inn for. Likevel vil eg seia at eg er fornøgd med det samarbeidet som Arbeidarpartiet har hatt med Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet i denne budsjettinnstillinga.

Nokre få kommentarar til høgare utdanning og forskning: Universitets- og høgskulesektoren står overfor store utfordringar dei næraste åra når det gjeld gjennomføringa av kvalitetsreforma. Institusjonane må sikrast midlar til dette neste år, og eg ventar at ytterlegare midlar vert sette av i budsjettet for 2004, for det er uheldig at universiteta ikkje får kompensasjon for faktisk løns- og prisstigning for neste år, slik som høgskulane får. Og det er vanskeleg å følgja opp kvalitetsreforma på ein god måte dersom ikkje det har vore gjennomført.

Eg er glad for at driftsmidlane til senteret for Holo-caust og livssynsminoritetar sin stilling i Noreg vert sikra, sjølv om eg meiner at det hadde vore ryddigare med ei løyving som Arbeidarpartiet og mindretalet føreslår, enn ei oppmoding om å ta frå budsjettet til Universitetet i Oslo.

Regjeringspartia og Framstegspartiet har ved omdisponering fjerna ein del av støtta til studenthelsetenesta i Bergen, Oslo og Trondheim. Dette vil føra til eit dårlegare helsetilbod for studentane. Arbeidarpartiet er sterkt kritisk til at kutt skjer utan at det er gjennomført ei evaluering på førehand, og vi er skuffa over at fleirtalet ikkje vil ha ei slik evaluering når dei ønskjer systemet avvikla.

Dei statlege høgskulane har ei særskild oppgåve når det gjeld kompetanseutvikling og forskings- og utviklingsverksemd regionalt. Nokre høgskular, som Hedmark og Telemark, har kome spesielt dårleg ut i det nye finansieringssystemet i tildelinga for 2003, og det vil bety store inntektsreduksjonar. Eg ber om at Regjeringa vurderer situasjonen og sikrar at verksemda ikkje blir ramma urimeleg hardt ved dei to høgskulane.

Regjeringa har ikkje føreslått startløyve til nye bygg i universitets- og høgskulesektoren for 2003. Vi i Arbeidarpartiet er uroa over at dette har vorte ein salderingspost, medan behovet for å byggja er stort. No har det vorte fleirtal i Stortinget for å løyva til nytt høgskulebygg i Østfold. Eg høyrde at representanten Lyngstad var veldig glad for det. Eg lurar på korfor ikkje Regjeringa føreslo dette i budsjettforslaget sitt. Men frå Arbeidarpartiet si side hadde vi ønskt at vi kunne koma i gang med ytterlegare startløyvingar, til både høgskule i Stavanger og det som skal gjerast på Nesna, vidare prosjektering og samlokalisering og bygg ved andre høgskular og universitet. Men når eg ser Norman sitt utspel i dag om å gjera universitetsbygningane om til AS, lurar eg jo på kva slags samanheng det har med dei manglande løyvingane.

Arbeidarpartiet, og eit fleirtal i Stortinget, ville sikra ei betydeleg forbetring av studiefinansieringa i det førre budsjettet, og det fekk vi fleirtal for, mot regjeringspartia sine stemmer. Studentane skulle få betre moglegheit til å studera på heiltid, og såleis skulle vi følgja opp intensjonen i Kvalitetsreforma. Regjeringa har i budsjettet ønskt ein omkamp ved å fremja kutt som vil redusera forbetringane. Det vart føreslått kutt i reisestipend, avvikling av hovudfagsavskrivning, auke i Lånekassens gebyr og inga prisjustering av studiestøtta for undervisningsåret 2003–2004.

Regjeringa har dessverre fått delvis gjennomslag for omkampen hos Framstegspartiet, sjølv om reisestipendet no delvis vert lagt inn igjen. Studentane si utdanningsstøtte vert redusert likevel. Regjeringa føreslo ei ny støtteordning for elevar i vidaregåande skule ved å fjerna høvet til å låna, men innføra eit sterkt behovsprøvd borte-buarstipend. Frå Arbeidarpartiet si side meiner vi at dette ville gjera det vanskelegare for mange foreldre å finansiera vidaregåande opplæring for borna sine. Spesielt vil det ramma ungdom i distrikta. Heldigvis kom regjeringspartia her på betre tankar, og litt av endringa er retta opp.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Jan Olav Olsen (H): I et stramt budsjett der det overordnede mål er rentenedgang og lavere kronekurs for å sikre arbeidsplasser i eksportrettet industri, er budsjettet vi behandler i dag, faktisk en vinner. Det er vist betydelig evne og vilje til å satse på utdanning og forskning. Budsjettforslaget viser at det er mulig å kombinere lavere skatt med bedre skole. Budsjettet er økt satsing på utdanning og kompetanse. Sem-erklæringen følges opp ved at det satses på bedre kvalitet og økt fleksibilitet.

Kvalitetsutviklingen i grunnskolen følges opp med 380 mill. kr. Kvalitetsreformen i høyere utdanning følges opp. Bevilgningene gir «et tilstrekkelig grunnlag for å kunne iverksette kvalitetsreformen fra neste høst», uttaler Universitets- og høgskolerådet i en pressemelding av 7. oktober. Forutsetningen om oppfølging i 2004-budsjettet følges opp i flertallsmerknaden fra regjeringspartiene og Fremskrittspartiet i innstillingen.

Forskningsinnsatsen er økt mer enn i noe tidligere budsjett. Disse hovedelementene i budsjettet viser Regjeringens og regjeringspartienes vilje og evne til å satse på utdanning og forskning.

Jeg vil gjerne få lov til å trekke fram noen punkt. Kap. 240, Private skoler, viser en betydelig økning, en økning som er nødvendig for å holde seg innenfor lovens ramme, sett i forhold til antall private skoler og antall elever i disse. I tillegg til at det har vært en økning i antallet, kan det ikke være tvil om at nye KOSTRA-tall viser en tidligere underbudsjettering på dette kapitlet. Det er bemerkelsesverdig at mindretallet ved å redusere dette kapitlet åpent viser at de ikke ønsker å oppfylle de forpliktelser staten har. Mindretallet legger for lite midler inn til at tilskuddsordningens bestemmelser kan oppfylles.

Komiteen finner igjen grunn til å minne om den love-de melding om kulturskolene. Denne meldingen har vært ønsket en tid, og jeg er svært glad for den klare forpliktelse som er kommet, om at meldingen kan ventes i løpet av våren 2003. Dette blir en viktig melding, der Stortinget kan få en god diskusjon om kulturskolenes plass og oppgaver. Det er også gledelig at en samlet komite ønsker å opprettholde tilskuddet til utvikling av musikk- og kulturskolene. Jeg vil også understreke den enstemmige merknaden om at disse midlene blir overført direkte til Norsk Kulturskoleråd og ikke, som nå, via utdanningsdirektøren i Sør-Trøndelag.

Komiteens flertall ønsker at Regjeringen skal komme tilbake til Stortinget med en bred gjennomgang av spesialundervisningens plass i norsk skole, herunder organisering og virksomhet innenfor det statlige spesialpedagogiske støttesystemet. Det brukes betydelige beløp til spesialundervisning i skoleverket, og det er behov for en bred gjennomgang. Jeg viser også til Sunnanå-utvalgets innstilling, som bør følges opp, samtidig som støttesystemets organisering for meg virker – for å si det noe diplomatisk – lite ryddig.

Jeg er også svært glad for den enstemmige komite-merknaden om øremerking av midler til Stiftelsen Arki-

vet i Kristiansand samt ønsket om en egen budsjettpost for Arkivet i 2004. Til sammen får nå stiftelsen 2,2 mill. kr i tilskudd for 2003. Det gir forutsigbarhet, og det er bra.

Så vil jeg gjerne si litt om noen kirkekapitler. Som saksordfører for kap. 342, Nidaros domkirke, vil jeg vise til flertallsmerknaden om planene for nybygg på nordsiden av Vestfrontplassen. Dette er et servicebygg som bør være på plass til kroningsjubileet i 2006. Jeg hadde håpet at dette kunne ha vært en komitemerknad, men konstaterer at Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet ikke kunne være med. Likevel er dette en flertallsmerknad som jeg håper statsråden følger opp.

La meg til slutt uttrykke glede over at bevilgningen på 5 mill. kr til dåpsopplæring ligger fast. I fjor ble et forslag på 2 mill. kr strøket av det daværende flertall. Det er derfor gledelig at komiteen nå sørger for at de fem millionene overlever budsjettbehandlingen. Det lover godt for behandlingen av stortingsmeldingen om dåpsopplæring, som Stortinget får til behandling i februar neste år. Jeg er også svært glad for at Arbeiderpartiet ikke har fulgt opp det som står i deres innledende merknader, nemlig om at denne bevilgningen ikke bør komme før dåpsmeldingen er behandlet.

Alt i alt er dette et godt budsjett for utdanning, forskning og kirke. Høyre er fornøyd med at flertallet i hovedsak støtter Regjeringens budsjettforslag, med de små, men viktige forbedringer som er kommet gjennom behandling i komiteen. Jeg konstaterer at de avvikende forslag som foreligger fra mindretallet, dreier seg om små promiller. Viljen til større endringer har kanskje vært til stede, men evnen og kreativiteten har det vært dårligere med.

Ursula Evje (FrP): Det er flere forhold som gjør at vi i Fremskrittspartiet ikke kan rope hurra for Regjeringens visjoner og mål, slik de er beskrevet i budsjettet. Men det er mange ting vi er godt fornøyd med.

Et ankepunkt er at Fremskrittspartiet ønsker likeverdige økonomiske betingelser mellom offentlig og privat utdanning på alle felt. Det får vi dessverre ikke.

Etter vårt syn må dette enten gjøres gjennom tilskuddsordningene, eller det må gis stipend som dekker de faktiske utgifter. Ingen av delene synes å være mulige å få til akkurat nå. Fremskrittspartiets første ønske ville være endringer i tilskuddssatsene og la pengene følge den enkelte student eller elev, uavhengig av studiested. Denne modellen ville bety at det vises respekt for studentenes valg, og at studentene kan ansvarliggjøres for gjennomføringen av egne studier.

Kvalitetsreformen som dette knyttes opp til, vil koste mange penger. Det er noe alle partier måtte være klar over. Det er ikke gratis å ha studenter som skal gjennomføre studiene etter gammel modell samtidig med at nye studenter fra høsten 2003 skal studere etter ny modell. To parallelle løp med tettere oppfølging av den enkelte student på alle fakulteter og avdelinger må koste penger. Regjeringen har høylytt og overalt hevdet at det er bevilget store summer til gjennomføringen. Men er dette rik-

tig, når det helt bevisst blir underbudsjettet både i forhold til manglende lønns- og priskompensasjon – som for universitetene alene utgjør ca. 150 mill. kr – og man ikke foretar en årlig regulering av studentenes kostnadsnorm? Disse to forholdene alene utgjør mer enn 300 mill. kr av den fullfinansiering som skulle ligge til grunn. Fremskrittspartiet har i sine prioriteringer vurdert lønns- og priskompensasjon til universitetene, med økte forslag til bevilgninger i størrelsesorden 150 mill. kr, nettopp for å kunne forlange at resultatene som vi ønsker, skal komme uten unnskyldninger om manglende finansiering.

Forskning er viktig for Fremskrittspartiet. For å nå målet om gjennomsnittlig OECD-nivå må fondet økes langt raskere enn det blir flertall for hvert år. Det hjelper lite å øke fondskapitalen med et par milliarder kr i året, når OECD-landene øker sine bevilgninger i forhold til BNP raskere enn oss. Å bruke den økningen som ble gitt ved omorganisering av tippemidlene, som alibi, blir galt. Den økningen av fondskapitalen opprettholder kun en avkastning som tilsvarer forskningens andel av tippemidlene over tid. Fondets kapital må derfor økes dramatisk for å nå det målet som et enstemmig storting vedtok i forrige periode. Avkastningen må også kunne brukes til forskning ved private institusjoner som har den nødvendige kvalitet.

Det er forunderlig at det ikke er flertall for at alle institusjoner skal ha like muligheter til å få forskningsmidler, vurdert i forhold til kvalitet og uavhengig av hvem som eier institusjonen. Eierskap er som kjent ikke synonymt med høy kvalitet, ikke engang i Norge. Vi er kjent med at det arbeides med et nytt tildelingssystem for forskningsmidler til de offentlige institusjoner. Fremskrittspartiet ser det som en forutsetning at de private blir en del av systemet, på like vilkår. Dette må gjelde så vel utdannings- og forskningsmidler som stipendiat- og post doc.-stillinger. Det likeverdige prinsipp basert på kvalitet må også gjelde i forhold til rammene til Forskningsrådet.

Når det gjelder de private høyere utdanningsinstitusjonene, vil Fremskrittspartiet ha slutt på den sjongleringen som foretas ved at departementet tar studier ut og inn av finansieringsmodellen. Vi oppfatter dette som en ren økonomisk saldering, fordi det ikke er knyttet til vurderinger i forhold til kvalitet på de studiene som fjernes. Slik modellen er nå, vil studier som får støtte, bli spesifisert, og det lages en oversikt over hva som er inkludert i grunnlaget for undervisningskomponenten. Dette fremstår i beste fall som en sementering av gårsdagens studie-tilbud ved de private institusjonene. Det har ingen ting med høy kvalitet i fremtiden å gjøre, snarere manglende vilje til å innse at den ideologi som har styrt frem til nå, ikke lenger holder internasjonale kvalitative mål.

Lena Jensen (SV): Når SV sier barn og unge først, da spøker vi ikke. Vi lurer ikke folk. Det er ikke bare vakre ord og vakre vendinger, men vi satser faktisk på grunnskolen, hvor elevene skal lære, ta til seg kunnskap og være med på å utforme samfunnet. Det er avgjørende å satse på utdanning og forskning for å gjøre Norge til en ledende kunnskapsnasjon – det viktigste for å bekjempe

klaseskiller og skape større rettferdighet. Det som virkelig trengs nå, er en gigantisk satsing på den offentlige fellesskolen, der barn fra ulike typer bakgrunn går sammen. Det er det som vil skape toleranse og fellesskap, i et samfunn som stadig blir mer fragmentert og mangfoldig.

SV har i sitt alternative budsjett lagt inn 12 milliarder kr mer til kommunene. Vi har lagt inn mye mer penger til SFO, og vi har lagt inn penger til leirskoler. Som regjeringsfraksjonen, sammen med Fremskrittspartiet, har vi øremerket tilskuddet. Men de midlene som er lagt inn, er for små. Dessuten, om man overførte dem og førte pengene tilbake fra rammetilskuddet til øremerking, ville det forsvinne millioner underveis.

Regjeringspartiene, sammen med Fremskrittspartiet, har økt tilskuddene til private skoler med nesten 35 pst. i årets budsjett – en økning på 465 mill. kr. I realiteten betyr det en økning på om lag 20 000 kr pr. elev i de private skolene. Samtidig har regjeringspartiene, sammen med Fremskrittspartiet, ikke funnet plass til en bedre økonomisk situasjon for de offentlige skolene, der over 98 pst. av barna våre går, men tvert imot kuttet. Ranet av den offentlige skolen er en politisk prioritering. Dette budsjettet stjeler fra den offentlige skolen og gir til privatskolene. Dette er rett og slett urettferdig.

Virkeligheten er at regjeringspartiene sammen med Fremskrittspartiet kaster penger etter privatskolene – en gedigen gavepakke til 1,8 pst. av barna, mens de resterende elevene opplever kutt, kutt og kutt. Realiteten er nedskjæringer på om lag 10 pst. i kommunenes budsjetter, som igjen går ut over skolen. Virkeligheten er at distriktsskoler legges ned i fleng, bassenger stenges, biblioteker legges ned. Halvparten av grunnskolene våre har ikke et godt nok inneliv, har ikke IKT eller bibliotek. Dette budsjettet svekker bibliotekene. I budsjettet er blant annet bibelbussene as kommet inn som et nytt punkt på budsjettet, mens bibliotekene og bokbusser landet over legges ned. Dette er galimatias.

Det er ikke rart at foreldrene aksjonerer, send protestene til Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti! Man er i ferd med å forandre hele skolestrukturen. Påstanden er en bedre skole gjennom å bruke mindre penger. Det er umulig. Det er kun regjeringspartiene og Fremskrittspartiet som tror på det. Virkeligheten er en annen. Aldri har vi sett en slik storstilt nedleggelse av distriktsskoler, og det innebærer også lengre reisevei. Det er et brudd med den politikken som man har ført tidligere: at elevene har krav på en skole i nærmiljøet sitt, og at skolen er til for barna.

Dette med å øke støtten til privatskoler handler ikke om lover og regler, som en ønsker å framstille det, det handler om en politisk prioritering. Det er Stortinget som bestemmer reglene. Det er vi som bestemmer at halvparten av skolene er felleferdige og ikke tilfredsstillende krav til et godt innemiljø. Der bryter man loven. Det gjør man også når elever ikke får den svømmeundervisning de har krav på.

Regjeringen kommer også med et gedigent kutt på skolefritidsordningen, en halvering av midlene til skolefritidsordningen. Det vil bety en økning i foreldrebetalingen

på flere hundre kroner pr. barn i SFO. At Kristelig Folkeparti kan være med på noe sånt! Er dette en god familiepolitikk? Dette er fremskrittspartipolitikk. Fremskrittspartiet sier bl.a. at SFO ikke er en offentlig oppgave, det er foreldrenes ansvar å ta seg av sine barn. Vi er opptatt av å øke kvaliteten og sette et tak på foreldrebetalingen, slik at alle kan få muligheten til å ha barna i skolefritidsordningen.

Virkemiddelordningen for Nord-Norge er fjernet med et pennestrøk. Det har vært ordninger fra 1800-tallet for de skolene som har hatt behov for det. De er viktige for rekruttering av lærere til de skolene som sliter med å få kvalifiserte lærere, nødvendige for å sikre lik rett til utdanning i hele Norge. Nok en ny vridning i skolepolitikken!

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: På det kyrkjelege området har Regjeringa i forslaget til statsbudsjett for 2003 hatt ei klår prioritering, nemleg dåpsopplæringa i Kyrkja. For 2003 er det gjort framlegg om ei særskild løyving på 5 mill. kr til å styrkja opplæringa blant dei døypte. Eg er veldig glad for at dette forslaget denne gongen overlever òg her i Stortinget – ser det ut for. Det er naturleg for meg i denne samanhengen å visa til stortingsmeldinga Trusopplæring i ei ny tid – Om reform av dåpsopplæringa i Den norske kyrkja, som Regjeringa la fram for to månader sidan. I meldinga er planar og tiltak for ei systematisk satsing og utbygging av dåpsopplæringa presenterte. Eg ser med spenning fram til handsaminga i Stortinget av denne saka, som er ei stor sak. Eg ser stortingsmeldinga som ei viktig verdimelding. Opplæring i kristen tru og tradisjon handlar om å føra vidare – til nye generasjonar – den identiteten, den kulturen og dei verdiane som har prega vårt land og folk gjennom tusen år. Noreg blir òg som kjent eit meir og meir fleirkulturelt land, med mange religionar. Då er det viktig å vera trygg på sin eigen kultur og si eiga tru i møte med nye. Det skapar òg mindre konflikstar.

Eg meiner òg at ei systematisk styrking av dåpsopplæringa handlar om å halda ved like og utvikla Den norske kyrkja som folkekyrkje. Dei budsjettmessige konsekvensane av denne saka er ikkje tema i dag, men ein auke på 5 mill. kr til styrking av dåpsopplæringa i 2003 er signal om Regjeringa sin vilje til å prioritera dette feltet.

Kyrkjebudsjettet for 2003 har innarbeidd dei budsjettmessige konsekvensane av at staten tek over ansvaret for reiseutgiftene til prestane. Dette er ein konsekvens av ei endring i kyrkjelova som vart handsama av Stortinget tidlegare i år. Den omlegginga som no kjem, fører med seg at staten får eit utvida styringsansvar for prestetenesta. Eg ser dette som viktig i eit styringsperspektiv og i høve til det arbeidet som no går føre seg med omsyn til korleis tenesta blir organisert. Systematiske forsøk med ny organisering av tenesta skal evaluerast i 2003. At reiseutgiftene til prestane no er staten sitt ansvar, gjer det enklare å gå vidare på dette området når resultatane frå evalueringa er kjende. Prestetenesta har elles vore det området i Kyrkja som har hatt den største budsjettauken dette året, med ein auke på 70 nye stillingar dei siste to åra. Det er bra.

Eg har merka meg at heile komiteen vil gi auka driftsmidlar til Kirkens ressurscenter mot vold og seksuelle overgrep og til Den Norske Sjømannsmisjon, sjølv om komiteen deler seg i eit fleirtal og eit mindretal med omsyn til omfanget av auken. Som komiteen peikar på, gjer ressurscenteret og Sjømannsmisjonen eit viktig arbeid på kvar sine felt. Eg er glad for den auken i løyvingane som desse no får.

Spørsmålet om å oppretta fleire stillingar ved Kirkelig Utdanningscenter i Nord vil eg vurdere i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2003, slik som komiteen ber om. Fleirtalet i komiteen ber dessutan departementet arbeida for å få reist eit servicebygg i nærleiken av Nidarosdomen, med tanke på at dette i tilfelle kan vera ferdig til kroningsjubileet i 2006. Eg kan ikkje i dag seie noko om denne saka, anna enn at eg har merka meg oppmodinga. Eg kjenner behovet og håpar at vi skal finna gode løysingar.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Mitt tema i dag går ikke på Kirken, men på musikk- og kulturskolene, som jeg regner med at statsråden, som også er kulturminister, er opptatt av.

Situasjonen er den at Regjeringen foreslo å kutte på den kulturelle skolesekken for 2003. Dette var en videreføring av kuttet som en så i 2002, der bevilgningen til den kulturelle skolesekken ble kuttet med 6 mill. kr. Det viser – om de liker å høre det eller ei – Regjeringens sanne ansikt når det gjelder holdningen til musikk- og kulturskoletilbudet til barn. Jeg mener at Regjeringen hadde mulighet til å snu gjennom budsjettavtalen med Fremskrittspartiet, men vi vet jo at det som ble vektlagt, var billigere alkohol og billigere campingvogner. Det fikk Fremskrittspartiet til, men jeg kan ikke forstå at Kristelig Folkeparti egentlig kan være komfortabel med det. Jeg tror at statsråden er opptatt av de 20 000 barna som står i kø for å få et tilbud ved kultur- og musikkskolene, og synes det er viktig. Vi snakker i veldig mange sammenhenger om forebyggende arbeid, og da er det forebyggende arbeidet for barn og unge viktig å få satt mye høyere på den politiske dagsordenen. Derfor er mitt spørsmål hva statsråden og partilederen vil gjøre i forhold til musikk- og kulturskolene. Dette er et ansvar som Kristelig Folkeparti som parti har. Og er virkelig Kristelig Folkeparti komfortabel med den prioriteringen som er gjort gjennom forliket, som faktisk betyr at makstaksten på dette tilbudet vil komme til å bli opphevet?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Eg må ærleg innrømme at eg synest dette spørsmålet var litt oppsiktsvekkjande i den debatten som eg er med på her i dag, der vi diskuterer kyrkjebudsjettet – det er det eg er ansvarleg for. Ja, musikk- og kulturskulane er ei viktig sak for Kristeleg Folkeparti, og det vil det òg vera. Men at representanten ikkje har noka interesse for Kyrkja i det heile og stiller spørsmål om ho, men berre går på det området

som vi skal diskutera på fredag, det er jo ganske oppsiktsvekkjande, og eg merkar meg kvar interessa ligg.

Musikk- og kulturskulane ligg under ein annan statsråd enn meg, og eg reknar med at statsråd Clemet kjem tilbake til det, men eg kan jo nemna at Regjeringa skal leggja fram ei stortingsmelding om musikk- og kulturskulane. Når det gjeld oppheving av makstakst for musikkskulen, så trur eg faktisk – av eiga erfaring – at det går an å gjera nokre grep i forhold til kommunane og gi dei større fridom. Kanskje ein kan få eit system der kommunane kan innføra f.eks. inntektsgradert betaling i musikkskulane. Det som skjer i dag, er at ein har ein pris på 800 kr kvart semester. Ein har ikkje lov å ta meir, og mange barn står i kø, ein får ikkje lov å utvida betalinga og dermed dei rammene ein har. Dersom ein hadde hatt ei noko mjukare prissetjing, hadde ein del folk sloppe å kjøpa dyre musikkundervisningstimar hos private, dei hadde kanskje fått tilbod gjennom den kommunale musikk- og kulturskulen. Her trur eg vi bør sjå på gode og fleksible løysingar.

Musikk- og kulturskulen er ei hjertesak for Kristeleg Folkeparti. Vi var pådrivar for å få han lovfesta, vi kjem til å halda fram med å fokusera sterkt på han.

Elles trur eg ikkje at eg skal gå inn på dei andre såkalte påstandane om dette budsjettforliket. Eg er ikkje flau for å forsvara det budsjettforliket som vi står bak.

Rolf Reikvam (SV): Det er bra at Kristelig Folkeparti har fokus på kulturskolene og passer på, for i det budsjettforslaget som vi fikk fra Regjeringen, var det et kutt på 7,2 mill. kr til utviklingstiltak innenfor musikkskolene. Så da har de i hvert fall fokus akkurat der. Da de lagde budsjettet, var fokuset litt dårlig, men jeg regner med at fokuset framover blir bedre, og at en da er i stand til å ta vare på kulturskolene, som er en viktig sak.

Det er dessuten bra at vi har en statsråd som når vi diskuterer Kirken og religion, har det store overblikket. I går leste vi i avisene at kirkebygg blir stengt, kommunene har ikke råd til å holde kirkene åpne. Og så bruker statsråden ganske mange minutter – kanskje ikke så mange minutter, men en tid iallfall – på å snakke om reiseutgifter for prester, at dette nå er flyttet fra fellestrådene og over til staten. Det blir på mange måter en viktig sak, mens fellestrådene ikke har råd til å holde kirkene åpne slik at de kan holde gudstjeneste på søndag. Det er bra, og det er et bra fokus av en kirkestatsråd! Hva er egentlig svarene til Kristelig Folkeparti i en slik situasjon? En kan dekke seg bak at dette er krisemaksimering, dette er ikke virkeligheten, men det er iallfall den virkeligheten vi får servert, at den kommunale økonomi nå er slik at vi ikke klarer å holde kirkene åpne lenger, og det er jo ganske alvorlig. Derfor hadde jeg forventet at statsråden hadde kommentert noe av dette i sitt innlegg om Kirken og kirkepolitikk for neste år. Så da kan jeg spørre henne: Hva mener statsråden om dette? Bekymrer det henne? Og hva vil statsråden eventuelt gjøre for å unngå at en slik situasjon oppstår, og får fortsette – hvis det da er reelt det de forteller oss? Det er uverdig at vi skal ha en situasjon der

dette skjer, og det er et resultat av Regjeringens politikk, ene og alene.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Fyrst kan eg jo berre leggja til at kuttet på musikk- og kulturskulane som låg inne frå Regjeringa si side – det er rett nok – det har då våre folk her på Stortinget funne inndekning for igjen, så dei pengane er på plass. Det seier vel litt om engasjementet hos våre folk òg når det gjeld akkurat den saka, og eg er glad for at dei har funne meir midlar til å setja inn i forhold til det vi frå Regjeringas side i utgangspunktet hadde klart.

Så synest eg eigentleg at det å fokusera på reiseutgiftene er viktig å gjera, det er viktig å ha det òg under kontroll. Når vi no ser oppslaga i avisene om desse kyrkjene som eventuelt skal stengjast, veit vi jo at når rådmenn legg fram forslag, er dei som regel ganske dramatiske på ulike sektorar. Men eg kan då minna Rolf Reikvam om at dersom ikkje SV hadde vore med i eit fleirtal i fjor som kutta løyvingane til fellestråda, så hadde faktisk desse kommunane hatt 12 mill. kr meir for inneverande år til å bruka på forskjellige tiltak innanfor fellestråda sine område. Dei hadde òg fått 12 mill. kr meir til neste år, for dei ville ha fått overført den same summen. Dermed har utgangspunktet blitt endå verre enn det kunne ha vore.

Når det gjeld kommuneøkonomien, veit vi at det er mange kommunar som slit. Eg vonar ikkje at alle desse kyrkjene kjem til å bli stengde, og det trur eg heller ikkje når vedtaket blir fatta. Men Regjeringa skal ha ein gjennomgang av økonomien til kommunane i forhold til dei oppgåvene som dei blir pålagde, og det vonar eg at vi kan klara. Både den regjeringa som sit no, og tidlegare regjeringar – for dette har vore ein lang tradisjon – har lagt på kommunane fleire oppgåver enn vi har gjeve dei midlar til. Det er ikkje noko nytt i år.

Eg trur nok òg at når kommunestyra rundt omkring i landet er ferdig med sine budsjethandsamingar, vil ikkje situasjonen vera så dramatisk for kyrkjene som det som avisopplaga dei siste dagane har vist.

Rune J. Skjælaaen (Sp): Kirkeministeren nevnte dåpsopplæringen, og jeg tror de fleste i komiteen gleder seg til å ta fatt på den saken. Så det er noe som ligger foran oss.

Men jeg vil rette oppmerksomheten mot de lokale kirkenes økonomi igjen. Vi hadde altså høring med Kirkerådet, og så ble Kirkemøtet avviklet. Så opplever vi faktisk det at Kirkerådet ber om en ny budsjethøring med komiteen, fordi det på Kirkemøtet var kommet fram så alarmerende signaler om den lokale kirkes økonomi. Og noen av oss valgte å møte Kirkerådets leder og Oslos biskop igjen for å høre hva de hadde å si. Avisene de siste dagene har skrevet at kirkene rundt omkring er i en krise.

Jeg vil gjerne utfordre kirkeministeren: Hva tenker hun om dette at kommuner ikke kan lyse ut diakonstillinger fordi de ikke har midler til å dekke sin del av det, eller kateketstillinger, som ofte blir kombinasjonsstillinger, og som rett og slett blir stående ubesatte fordi kommunen ikke har økonomi til å fylle opp sin del av finansi-

eringen? Spørsmålet mitt er om det bekymrer statsråden at lokalkirken faktisk lider? Jeg siterte i sted biskop Øystein Larsen i Sør-Hålogaland, som snakket om at folk er i ferd med å miste kirken lokalt. Jeg vil gjerne at statsråden bruker litt tid på å si hvordan Kirken skal forholde seg framover når kirker stenges og stillinger ikke blir besatt.

Presidenten: Statsråd Svarstad Haugland må gjerne bruke litt tid, men taletiden er begrenset til 2 minutter.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Eg skulle gjerne ha brukt lang tid, men her i denne salen har vi fått våre tilmålte minutt.

Eg blir òg bekymra med omsyn til ein del av dei oppslaga, eg skal ikkje prøva å skjula det. Men som eg òg sa til Rolf Reikvam som svar på hans spørsmål, vil det alltid i utgangspunktet koma inn ein del forslag frå rådmennene som ikkje blir vedtekne. Men at kommunane har økonomisk stramme rammer, trur eg ganske mange her i denne salen er einige i. Difor var det òg viktig for oss å styrkja kommuneøkonomien då vi la fram statsbudsjettet. Vi auka kommuneøkonomien meir enn det som låg i kommuneøkonomiproposisjonen, og i forhandlingane med Framstegspartiet – då ein skulle bruka vel 4 milliardar kr meir i budsjettet – var det i tillegg veldig viktig for Kristeleg Folkeparti å kjempa for at kommunane skulle bli tilførte ca. 1 milliard kr meir enn det som låg frå før. Dette er tal som ikkje var kjende korkje for Kirkemøtet eller andre då ein skildra situasjonen.

Eg har òg lyst til å minna representanten Skjælaaen om at fellestråda kunne ha hatt 12 mill. kr meir både i år og til neste år dersom ikkje hans parti hadde vore med i det fleirtalet som tok pengar frå fellestråda i fjor. Noko av det fyrste eg gjorde som statsråd i fjor, var å syta for at overføringane til fellestråda skulle øyremerkjast. Dei var i utgangspunktet lagde inn i rammene frå Arbeidarpartiet si side, men eg ynskte å øyremerkja dei. Dessverre var det eit fleirtal i denne salen som gjekk inn for å kutta i desse overføringane, og det har gjort den økonomiske situasjonen for fellestråda endå verre enn det han kunne ha vore dersom det ikkje hadde blitt fleirtal for desse reduksjonane.

Rolf Reikvam (SV): På ett område er statsråden og jeg enige, og det er at vi kan håpe at kirkene ikke blir stengt. Men det er jo merkelig at vi sitter her i Stortinget og håper, mens vi egentlig har muligheten til å gjøre noe med situasjonen. For det er vi som legger rammene for kommuneøkonomien, og det er vi som avgjør dette spørsmålet. Og hvis vi vil gjøre noe mer enn å håpe, har vi muligheten gjennom kommuneøkonomien til å sikre kommunene penger, slik at de unngår en så uverdigg situasjon som en stenging av kirkene vil være.

Statsråden gjør det til et poeng at vi tok en del fra den øremerkede bevilgningen til fellestrådene i fjor. Det er riktig, men samtidig underslår hun det faktum at vi hadde en vesentlig høyere ramme til kommunesektoren, og vi ønsket i prinsippet ikke den type øremerking. Det er en

dårlig måte å finansiere vår kirke på at det kommer drypp gjennom øremerkede midler. Den beste måten – og slik som vi mener det bør gjøres – er at dette skjer gjennom rammeoverføringer.

Mindretallet har en merknad som går på å prøve å få til et samarbeid mellom fellerådene. Det er en enkel setning som går på at vi ber departementet være med og bygge opp om den type aktivitet og den type initiativ. Dette er signaler som vi har fått utenfra. Fellerådene og flere har gitt uttrykk for at det er viktig å prøve å få i gang den type prosesser. Så foreslår vi dette i en merknad, men det viser seg at regjeringspartiene ikke vil være med på det. Kristelig Folkeparti ville ikke være med på den type initiativ. Jeg har da et spørsmål til statsråden: Kan statsråden kommentere og begrunne hvorfor det ikke er viktig at vi signaliserer at den type initiativ, den type samarbeid på tvers av fellerådsgrensene, er viktig for å få til en god kirkelig aktivitet rundt om i våre kommuner?

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Den sannin- ga eg synest dei fleste her i salen bør ta innover seg, er at når vi har lagt opp rammene for kommunane, har nok dei ulike partikonstellasjonane lagt inn meir eller mindre pengar til kommunane. Det er riktig.

No har vi i dag i alle fall fått ei viss betaling tilbake for å ha eit stramt budsjett, renta har gått ned 1/2 pst., har eg fått med meg. Det er litt av gevinsten vi har for ikkje å ha aust ut pengar på sårt tiltrengte ting, men har hatt ein stram økonomi. Det har òg SV vore med på, så det var ikkje noka klage til SV for at dei ikkje har hatt det. Men dei prioriterer annleis. Dei prioriterer t.d. ned private skular, at ein ikkje skal følgja lova, gi dei mindre osv. Her kan vi vera ueinige. Men det alle i denne salen bør vera einige om, er at vi er veldig flinke til å leggja på kommunane oppgåver som dei skal gjennomføra. Då bruker vi mykje av fridomen deira innanfor deira økonomiske system. Dermed går det ut over noko. I år kan det hende at det går ut over Kyrkja. Og då er eg glad for at det i alle fall ligg 100 mill. kr der som er øyremerkte, for situasjonen hadde kanskje vorte endå verre dersom ikkje dei midlane hadde lege inne.

Når det gjeld samarbeidet med felleråda, har ikkje eg vore involvert i den debatten som eventuelt har vore i komiteen. Men dersom felleråda ynskjer å samarbeida, har ikkje eg tenkt å setja meg på bakbeina når det gjeld det.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Dette er ikke et spørsmål, men mer en konstatering. Jeg vet at partiene har andre arrangement de har lyst til å bruke tiden på. Men jeg har bare lyst til å sette et punktum ved å si at når statsråden, som er en av Stortingets mest rutinerte og erfarne, reagerer med slike sure oppgulp på et spørsmål som opptar svært mange, og som hun faktisk har et ansvar for i sin statsrådgjerning, synes jeg det virker noe smålig. Det er veldig mange som er opptatt av det temaet vi belyste i begynnelsen av debatten, og jeg håper vi kan ha romslighet for å kunne diskutere den type ting i denne salen.

For øvrig håper jeg at ingen blir preget av dårlige målinger – det kan gå litt opp og ned. Vi får ønske hverandre riktig god jul og gode politiske debatter også i fortsettelsen.

Statsråd Valgerd Svarstad Haugland: Dersom det eg har sagt, blir oppfatta som «sure oppgulp», ber eg sjølvsagt om orsaking for det, det var ikkje meint sånn. Men eg var innstilt på ein kyrkjedebatt no og ikkje ein debatt om Den kulturelle skulesekken eller musikk- og kulturskulane. Men det er òg viktig.

Eg vil likevel ta ordet fordi om eg ikkje fekk noko spørsmål. Det går på å følgja opp det svaret som eg gav i stad når det gjeld samarbeidet felleråda imellom. Det er – er det blitt meg fortalt – ei setning som står midt i ein stor merknad, og nokon særleg motstand frå partia våre i Stortinget i forhold til det samarbeidet, er det ikkje. Så eg vil gjenta: Dersom felleråda ynskjer eit samarbeid, vil sjølvsagt foten ikkje bli sett ned korkje frå mi side eller frå dei andre regjeringspartia si side.

Presidenten: Replikskiftet er avsluttet.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Den store og raske endringstakten i samfunnet stiller store krav til god kunnskap og kompetanse. Derfor blei 1990-åra utdaningsreformas tiår. Dagens samfunn krev læring for heile livet.

Det er leitt å registrere at regjeringspartia og Framstegspartiet reduserer satsing på offentleg utdanning og kompetanse gjennom å redusere rammeoverføringane til kommunesektoren. Dette skjer altså samtidig med at private tilbydarar blir skjerma for nedskjeringar og faktisk får auka rammer i budsjetta sine.

Mange kommunar har store problem. Fleire kommunar har eit mindre befolkningsgrunnlag enn tidlegare. Dette har konsekvensar for skatteinntekter og overføringar gjennom inntektssystemet. Tendensen ser me: Grendeskular blir lagde ned, og i fleire delar av landet blir det diskutert å etablere privatskular, som tydelegvis ikkje har det same økonomiske presset på seg. Dette viser med all klårleik at noko er feil, og at Regjeringa sit passivt og ser at dette skjer.

Når det er desse områda som skaper ulike forhold kommunane imellom og dermed aukar ulikskapen mellom folk, er det naturleg at dette òg får fram dei store overskriftene i media. Samtidig viser dette med all klårleik kva for områda som må styrkjast. Dette handlar ikkje om å detaljstyre kommunane, men heller om ei moglegheit til å forme ein felles politikk på dette området.

Arbeidarpartiet legg vekt på at alle barn og unge skal ha lik rett til utdanning. Derfor er det viktig for oss å prioritere offentlege institusjonar som omfattar alle. Når regjeringspartia og Framstegspartiet i sitt budsjettforlik heller prioriterer skattelette og lågare spritavgifter, er det etter vår meining ei heilt feil prioritering.

Ei viktig sak innafør vidaregåande opplæring er dei store utgiftene som elevane har når det gjeld kjøp av skulebøker. Arbeidarpartiet innførte ei ordning med gratis

utlån av skulebøker i kombinasjon med auka satsing på elektroniske læremiddel. Dette har stortingsfleirtalet no torpedert gjennom denne budsjettinnstillinga.

Eit område som har opptatt meg i mange år, er framtida for Teknisk Fagskule. Dette er eit utdaningstilbod som er eit viktig supplement mellom vidaregåande utdanning og høgare utdanning. Dette er det brei semje om. Det som opptek meg no, er finansieringsmodellen. Det er inga usemje om at gjesteelevsordninga mellom fylkeskommunane ikkje fungerer, og heller ikkje har fungert, etter intensjonen. Derfor er det viktig å etablere ei finansieringsordning som tryggjar økonomien, er rettferdig og kan føreseiast for dei fylkeskommunane som har eit tilbod innanfor teknisk fagskule-utdanning. Ein må derfor ikkje lage modellar som verkar slik at dei fylkeskommunane som satsar på dette tilbodet, føler at dei vil tape økonomisk på det.

Så vil eg ta opp problemstillinga knytt til norskopplæring for asylsøkjjarar som ventar på vedtak. Ventetida for asylsøkjjarar er framleis svært lang. Vidare er passivitet i lange periodar negativt og uheldig. Alle undersøkingar viser at dess raskare ein kjem i gang med språkopplæring, dess betre er det – betre for den sosiale kvardagen, og betre for å lukkast med integreringa i samfunnet.

Stortingsfleirtalets tilslutning til Regjeringas endring er stikk i strid med alle signal om å lære norsk og kome raskt i gang med opplæring og arbeidstrening. I tillegg vil kuttet verke mot målsetjinga om å få fleire kommunar til å ta imot flyktningar når kostnader ved skulegang blir overførte til kommunane.

Og til slutt, som medlem av statskyrkja må eg ha ein liten visitt innoom kyrkjebudsjettet. Arbeidarpartiet er tilfreds med at regjeringsspartia og Framstegspartiet blei med på opposisjonens forslag om å auke løyvingane til Kirkens Ressurscenter. Det er bra. Det som ikkje er bra, er at dei same partia ikkje var villige til å stø Arbeidarpartiets og opposisjonens forslag om å styrkje Kyrkjens arbeid for å rekruttere fleire kvinner til leiande prestestillingar.

Statsråd Kristin Clemet: Jeg har med interesse lest innstillingen fra komiteen og lyttet til debatten, og jeg konstaterer med en viss tilfredshet at det er beskjedne endringer i forhold til Regjeringens budsjettforslag. Også i det alternativet som fremlegges av opposisjonen, er det relativt beskjedne endringer, da riktignok innenfor tildelte rammer. Jeg er klar over at partiene har sine primærforslag, men tar nok likevel dette som et tegn på at budsjettforslaget på viktige områder er akseptabelt og godt.

Alt i alt er det et godt budsjett for Utdannings- og forskningsdepartementet. Det er en betydelig vekst i budsjettet. Med et samlet budsjett på litt over 30 milliarder kr ligger det inne et forslag på en netto vekst på ca. 11 pst. Og det er foretatt viktige hovedprioriteringer i budsjettforslaget. Det kan kanskje oppsummeres i tre: For det første å sikre en god og forsvarlig gjennomføring av kvalitetsreformen, for det andre å sikre gjennomføring av opptrappingsplanen for forskning, og for det tredje å

bidra til å heve kvaliteten i hele utdannings- og forskningssystemet.

Når det gjelder kvalitetsreformen, er det jo behandlet en rekke saker her i Stortinget det siste året. Sammen med disse sakene og vedtakelsen av ny universitets- og høgskolelov og ny privathøgskolelov innebærer budsjettet, som til sammen gir over 1 milliard kr bare til selve kvalitetsreformen pluss studiefinansieringen og bedringer i den, et meget godt rammeverk for oppstart og implementering av kvalitetsreformen.

Jeg er glad for at Universitets- og høgskolerådet mener at dette er et tilstrekkelig godt grunnlag for å starte implementeringen. Norge er dermed også tidlig ute i forhold til andre land med den harmoniseringen over landegrensene som Bologna-erklæringen la opp til.

Når det gjelder forskningen, fortsetter vi opptrappingsplanen, og det er en betydelig vekst i det som vi kan kalle reelle forskningskroner til forskningssamfunnet i Norge. Vi innfører bedre stimulanser for økte privatinvesteringer i forskning, det er økt kapital til Forskningsfondet, og det er en historisk sterk vekst i bevilgningen til langsiktig, grunnleggende forskning. I tillegg er det en sterk prioritering av det vi kaller rene kvalitetstiltak i budsjettet, bl.a. til Senter for fremragende forskning og nye kvalitetstiltak.

Når det gjelder skolen, ligger det inne tiltak til alle de tre hovedområdene som er viktige for å sikre en god skole. For det første tiltak som kan sikre oss et fortsatt høyt utdanningsnivå hos en stor andel av befolkningen, for det andre god tilgjengelighet for alle, og for det tredje, og ikke minst, tiltak for å sikre kvaliteten i skolen.

Det er satt av betydelige midler også til kvalitetstiltak, både når det gjelder å bedre læringsutbyttet og læringsmiljøet. Erfaringer fra Norge og internasjonalt forteller oss at det særlig er tre ting som er viktige da. For det første å gi skolene tilstrekkelig grad av selvstyre – skolene og skoleeiere – både når det gjelder organisering av arbeidsdag, undervisningsformer osv., for det andre å mobilisere lærernes kompetanse og entusiasme, og for det tredje større åpenhet og valgfrihet for elever og foreldre.

Dette må kombineres med systemer som gir oss kunnskap om kvaliteten i skolen, og et godt veilednings- og oppfølgingsapparat for å forebygge og forbedre kvaliteten. Derfor går vi inn for et nasjonalt kvalitetsvurderings-system. Vi har gjennomført og tatt initiativ til en rekke tiltak i så henseende – en rekke tiltak for å heve kompetansen blant lærere og skoleledere, tiltak for å spre gode erfaringer fra skoler som får til noe, bl.a. gjennom tiltaket med demonstrasjonsskoler, systemer for individuelle og skolebaserte incentiver, f.eks. bonuskolene. Videre er det tiltak for forenkling av lover og regelverk, der vi har lagt frem høringsforslag om å fjerne de rigide kompetansekravene til rektor og lempe på klassedelingsreglene. I tillegg er det tiltak for å bedre det faglige innholdet i skolen, enten det gjelder å styrke antall norsktimer, en strategi for å styrke realfagene i skolen, at man kan gå rett ut i lære etter grunnskolen osv. Flere forslag vil komme med Kvalitetsutvalgets innstilling. Og til slutt vil jeg nevne tiltak for å styrke læringsmiljøet, der Stortinget har ved-

tatt en låneordning, som nå blir enda bedre etter avtalen med Fremskrittspartiet, og der vi nylig også har vedtatt en lovbestemmelse som gir elevene bedre beskyttelse. Vi vil også i løpet av 2003 tilby alle skoler antimobbeprogrammer, slik at de kan forebygge og reparere med hensyn til mobbeproblemer i skolen.

La meg avslutningsvis si at budsjettet også inneholder tiltak for å videreføre kompetansereformen. Her er Norge et foregangsland, og noe av det siste Regjeringen her har gjort, som vi har lagt frem forslag for Stortinget om, er å innføre et system med adgang til yrkesprøving for voksne og adgang til å skaffe seg kompetansebevis.

Jeg er enig med komiteen i at språkopplæring i arbeidslivet er viktig, og jeg tolker ikke omdisponeringen på kapittel 258 som at komiteen er uenig i det. Jeg håper derfor vi kan se på disponeringen av midlene på *hele* dette kapitlet, og at vi kan gjennomføre noen forsøksordninger, ikke for å se om det virker positivt, men hva slags ordninger som kan virke positivt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sigvald Oppebøen Hansen (A): Regjeringa foreslo å kutte tilskotet til skulefritidsordninga med 217 mill. kr. Dette er ein reduksjon på heile 50 pst., som òg får støtte frå Framstegspartiet. Eg har registrert at statsråden grunnjev dette kuttet med at det er nødvendig å ha eit stramt budsjett. Det med stramheit er Arbeidarpartiet einig i, men me veit at slike kutt på slike område, går ut over familiar med dårleg råd. Kutt betyr nemleg høgare eigendelar.

Arbeidarpartiet meiner at skulefritidsordninga er eit godt og trygt tilbod til dei som har behov for det, altså eit godt førebyggjande tiltak. Det er ikkje første gongen Høgre foreslår kutt innafor skulefritidsordninga. I førre periode sa representanten Inge Lønning gong på gong under debattar at Høgre ikkje prioriterer skulefritid.

Mitt spørsmål til statsråden blir: Kva er det eigentleg Høgre vil, og kva er det statsråden vil? Er det slik å forstå at Høgre vil avvikle heile skulefritidsordninga? Eller er dette eit økonomisk tiltak for dermed å strupe heile skulefritidsordninga?

Statsråd Kristin Clemet: Det er ikke uvanlig, men det er litt underlig å være vitne til en debatt hvor man er så opptatt av de kuttene som foretas. Det vi diskuterer her nå, er et budsjett på over 30 milliarder kr, hvor det er en nettovekst på ca. 11 pst., på ca. 3,6 milliarder kr. Før det er det foretatt noen kutt på til sammen ca. en halv milliard kroner. Det skjer i hvert eneste budsjett, i alle departementer, for å gjøre plass til de satsingene man prioriterer. Grunnen til at man må gjøre de kuttene, er at vi ikke har full handlefrihet fordi store deler av budsjettet er bundet opp i såkalte automatiske utgiftsbindinger, regelstyrte ordninger. Når vi da er nødt til å gjøre dette, er det fordi vi er nødt til å ha et stramt budsjett – et budsjett som er tilstrekkelig stramt til at det ikke legger press på priser og renter. I dag har vi fått en rentenedgang. Vi vet

ikke om vi ville fått det hvis budsjettet ikke hadde vært like stramt.

Bare for å illustrere hvor alminnelig dette er og hvilken perspektivforskyvning debatten innebærer, står jeg her med listen over kuttene som ble fremlagt av Stoltenberg-regjeringen i fjor på dette departementets ansvarsområde. Der ble det kuttet i utdanningsadministrasjonen, i eksamen, i skole- og kirkebygg, i grunnskole og grunnskoleinternat, i kvalitetsutvikling, i landslinjer, i tilskudd til lærlinger, i studieforbund, i voksenopplæring, i reise- og reiseordningen, i studieplasser, i studiefinansiering og i reisestipend. Det var til forveksling likt det samme antall kutt som vi har fremlagt forslag om i år, og beløpet var til sammen til forveksling likt. Likevel ble det hevdet i fjor at det var et historisk stort budsjett med viktige satsinger, og det skal jeg gi Stoltenberg-regjeringen rett i at det var.

Arne Sortevik (FrP): Jeg har tidligere uttrykt tilfredshet med avtalen med regjeringspartiene for 2003. Når jeg nå tar ordet, er det for å etterlyse oppfølging av punkter knyttet til avtalen om revidert budsjett for 2002 i budsjettet for 2003.

I avtalen om revidert budsjett i 2002 heter det i punkt 16:

«Det gis lik støtte til elever ved folkehøgskoler som for øvrige elever fra 2003.»

I budsjettet er det blitt slik at elevene ved folkehøgskolene får en årlig støtte på 80 000 kr fra undervisningsåret 2003-2004. Hva er det som gjør at statsråden tolker avtalens tekst om «fra 2003» slik at det blir til «fra undervisningsåret 2003-2004»?

Et annet område som var gjenstand for avtale ved revidert i 2002, og som vi ikke kan se er videreført inn i 2003, er tilskudd til lærebedrifter. Blant annet påskyndet av henvendelser fra NHO fikk vi inn i avtalen om revidert budsjett for 2002 12,4 mill. kr, riktignok lagt inn i rammetilskuddet til kommunene, men pengene var der. Jeg kan ikke se at det er videreført.

Igen er innspillet og oppfordringen fra NHO kommet både til Regjeringen og til partiene i utdanningskomiteen, og de uttaler:

«NHO beklager at Regjeringen heller ikke denne gangen har funnet å kunne øke tilskuddet til bedrifter som tar inn lærlinger... «Det å skaffe læreplass til de fleste kvalifiserte søkere kan fort endre seg i en annen konjunktursituasjon.»

Vi har en slik annen situasjon nå. Hvorfor har man ikke for 2003 funnet plass til å videreføre den styrkingen med hensyn til midler for lærlinger, lære kandidater, som ikke har rett til spesialundervisning etter opplæringsloven, men som trenger penger i direkte støtte for å få sin læreaktivitet?

Statsråd Kristin Clemet: Jeg må innrømme at på de fleste spørsmålene om hvorfor man ikke har bevilget mer penger til sånn og sånn, er svaret det generelle, at dette budsjettet må tilpasses en helhet. Vi legger ikke bare frem deler, men vi legger frem et helt budsjett som må

være tilstrekkelig stramt til at det ivaretar hensynet til hele økonomien. I en slik kontekst har dette budsjettet faktisk fått en veldig stor vekst.

Når det gjelder dette med støtte til folkehøyskoleelever, har jeg tolket det ut fra at støtten fra Lånekassen tildeles kun pr. undervisningsår. Veldig store deler av det budsjettet vi behandler her i dag, forholder seg til undervisningsår. Derfor vet vi også at veldig mange av de beløpene vi snakker om, er provenyvirksomheter for et halvt år, ikke for et helt år osv. Forskriftene som skal bestemme tildelingen av utdanningsstøtte fra Lånekassen, blir behandlet og fastsatt på våren for det etterfølgende høst- og vårsemester. Dersom dette skulle gjelde fra 1. januar 2003, ville det for det første kreve et ytterligere bevilgningsbehov på over 7 mill. kr, men det ville sannsynligvis også bety ytterligere behov, fordi det da måtte være en manuell ny behandling av søknadene.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Rolf Reikvam (SV): Aller først har jeg lyst til å utfordre statsråden på noe av det som er sagt i debatten så langt, og det går på skolefritidsordningen. Jeg skal ikke gå inn og diskutere kroner og øre og de puslete omfordelingene som de ulike gruppene har gjort. Men jeg er litt opptatt av det som er sagt flere ganger tidligere av Høyres representanter og som går på at å overføre penger til skolefritidsordningen, slik som mindretallet legger opp til, er å bevilge penger til en velferdsordning.

Har statsråden det samme synet på denne ordningen, og har statsråden samme syn på læring og kunnskap, som dette er uttrykk for? Det er litt viktig, for det går egentlig på selve loven om skolefritidsordning. Det er litt viktig, iallfall for noen av oss, at statsråden avklarer om hun definerer dette på samme måten.

Så til et spørsmål innenfor et annet område. Jeg har veldig stor sans for statsrådets opplegg for å forenkle regelverket. Nå er jeg kanskje med på å skape en myte om at det er et veldig omfattende regelverk. Etter hvert har jo dette blitt nedbygd, men det er en del endringsforslag som går på klassetørrelse, som går på krav til kompetanse for rektorer osv. Jeg synes det er mye bra i dette, under forutsetning av at vi kan legge noe annet i bunnen, slik SV har foreslått. Hadde statsråden vært med på det, hadde det ikke vært noe problem å finne gode ordninger. Det føler jeg meg rimelig trygg på.

Statsråden og SV vil ha større mangfold, en mer spennende skole. Men så kommer det et *men*. Statsråden vil erstatte en del av forenklingene med sentralgitte prøver, med eksamen osv. Er det noe vi vet helt sikkert, så er det at det som styrer undervisningen, det som skaper homogenitet, det som skaper ensretting, er sentralgitte prøver. Det er eksamen. Hvis man vil ha en mangfoldig skole, er dette feil vei å gå. Jeg vil gjerne at statsråden reflekterer litt rundt dette, jf. evalueringen av Reform 94.

Statsråd Kristin Clemet: Jeg tror det er god grunn til å si, hvis man ser på både norske og internasjonale erfaringer, at det er gunstig, både i den betydningen at man får bedre resultater av det, og fordi det også er motiveerende, at det er en viss grad av desentralisering og selvstyre for den enkelte skole. Det er den internasjonale trenden at man forsøker å gjøre det i de landene der man ikke har kommet så langt allerede. Norge er ikke av de landene som er mest sentralstyrt, men vi er heller ikke blant de land som har veldig mye selvstyre. For eksempel ligger Sverige og Finland foran oss når det gjelder selvstyre i skolen.

Men det er vel også en internasjonal erkjennelse at vi må ha systemer som gir oss kunnskap om kvalitet. Vi kan ikke bare slippe det fritt og ikke ane hvordan det går. Vi må rett og slett ha en viss kunnskap om kvaliteten i skolen, ha systemer for å kunne skaffe oss det. Hva skal være hensikten med det? Hensikten med det skal være å sette inn forbedringstiltak i tide, slik at man kan gjøre noe med det.

Eksamen kan være nyttig for mye, men har også noen svakheter. Eksamen hjelper oss bl.a. ikke til å sette inn tiltak i tide. Hvis man skal sette inn tiltak i tide, må man ha noen kartleggingsprøver underveis, slik at det f.eks. er mulig å avdekke lese- og skrivevansker når et barn er lite og man ennå kan endre kurs. Men det representanten Reikvam var inne på, at slike nasjonale kartleggingsverktøy potensielt også kan ha svakheter, er jeg enig i. Vi bør bl.a. sørge for at vi ivaretar hele læreplanen og de brede målene som ligger i læreplanen i det verktøyet vi utvikler. Ikke alt kan testes, men likevel kan vi ivareta de brede målene vi har.

Det er dessuten viktig at vi tester ut ikke bare hvordan det står til på skolen, men også hvilken tilleggsverdi skolen greier å gi, gitt de forutsetningene elevene har. Det er slike verktøy vi arbeider med. Vi arbeider ikke med et regime hvor man skal testes hver dag. Det Kvalitetsutvalget har foreslått, er at man testes i viktige basisfag på fire trinn i grunnopplæringen. Det tror jeg er viktig for å kunne sette inn tiltak i tide og avdekke problemer som bl.a. kan føre til at en femtedel faktisk er funksjonelle analfabeter når de går ut av grunnskolen.

Rune J. Skjælaen (Sp): Statsråden avsluttet der jeg gjerne vil begynne.

I Vårt Land sist mandag sier Kristin Clemet: «Barn ofret i enhetsskolen». Hun sier videre:

«Vi har ikke lyktes når en femtedel av barna går ut av skolen som funksjonelle analfabeter.»

Videre står det:

«Hun ser det positive i tanken om at Norge skal ha en enhetsskole hvor direktøren og fabrikkarbeiderens datter kan gå i samme klasse. – Men det er enda viktigere at fabrikkarbeiderdatteren kan bli direktør. Det klarer vi dårlig i dag, sier hun.»

Jeg tror faktisk det er feil, for jeg vet at barn av foreldre med lav utdanning, tar høy utdanning i stor grad. Men det er ikke poenget.

(Skjælaaen)

Utgangspunktet er at i dagens skole kan det like gjerne være direktørens datter som er funksjonell analfabet når hun går ut av skolen, og ikke fabrikkarbeiderens datter.

Spørsmålet mitt til statsråden er: Hvordan tenker hun at målet om tilpasset opplæring kan nås i den offentlige skolen uten tilførsel av midler? Det ønsker hun jo ikke å legge inn.

Statsråd Kristin Clemet: Jeg tror representanten Skjælaaen var litt upresis, i hvert fall ifølge det jeg vet om norsk skole.

Hvis man ser på i hvilken grad norsk skole har lyktes med utjevning, kan man måle det etter ulike parametere. Ser man på graden av utjevning målt på basis av geografi, altså hvor man kommer fra i landet, har enhetsskolen lyktes ganske bra, med ett unntak. Det er sosial segregering, spesielt i de store byene, for valg av bosted er den viktigste sosiale segregeringsfaktoren i Norge.

Når vi ser på den økonomiske bakgrunnen, betyr ikke det så mye for hvordan det går med deg på skolen. Men det som Norge utjevner veldig dårlig, er forskjell på bakgrunn av såkalt kulturell hjemmekapital. Det forteller noe om i hvilken grad skolen bidrar til sosial mobilitet. Der er det veldig store forskjeller i Norge, forbausende stor sprik mellom elevene. Det er et veldig overraskende og et veldig trist resultat, synes jeg.

Så kan man spørre: Greier vi å utjevne dette helt? Nei, det greier vi sikkert ikke. Jeg vet ikke om noen skole som greier det, i noe land, men mange land greier det mye bedre enn oss, og de har også gjennomsnittlig sett mye bedre resultater. De greier å kombinere høyere og bedre kvalitet med større grad av likhet, de utjevner forskjeller som følge av forskjellig hjemmebakgrunn, i betydningen kulturell kapital, bedre enn Norge greier. Da må vi ha en ambisjon om å greie det, vi også, for dette er et nederlag for enhetsskolen. – Dette er et nederlag for enhetsskolen. Det betyr at fabrikkarbeiderens datter og direktørens sønn kanskje går på samme skole, men sannsynligheten for at fabrikkarbeiderens datter blir direktør, hvis hun har interesse og talent for det, er ikke så stor som i andre land. Der har vi en sjanse til å gjøre det bedre. Hva skal til for at vi skal få tilpasset opplæring for alle? Jeg tror at noe av det vi burde gjøre, er å satse på økt selvstyre og fleksibilitet i skolene. Det er å sette pris på og oppmuntre til mer kompetanse og entusiasme hos lærerne. Det er å satse på mer innhold i skolen, og det er å satse på bedre læringsmiljø, altså dannelsesprosessene.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Vi får ta til etterretning at det er ingen fra partiet Høyre som i dag vil svare på hva Regjeringen vil med skolefritidsordningen. Jeg har lyst til å følge opp det spørsmålet som representanten Reikvam hadde til statsråden: Er dette et velferdstilbud, eller mener Høyre, som Fremskrittspartiet, at skolefritidsordningen er en ren oppbevaring, at det kanskje til og med er et unyttig tilbud? Og hva skal alternativet være hvis vi nå skal fortsette å bygge ned skolefritidsordnin-

gen? Er det nøkkelbarna som skal tilbake igjen, eller er det slik at foreldrene skal ut på et privat marked og kjøpe seg tjenester, som jeg tror de fleste av oss vet ikke finnes i dag, i dagens arbeidsmarked?

Så hører vi statsråden si gjentatte ganger at dette er et godt utdanningsbudsjett. Men det hjelper jo ikke hvor mange ganger en gjentar det, for poenget er jo profilen i dette budsjettet. Én ting er de totale rammene en har til disposisjon, men hvis vi ser på hva Regjeringen kutter, er kuttet i skolefritidsordningen en ekstraskatt til foreldrene. Det handler om at kvinner ute i distriktene får mindre mulighet til å ta utdanning i voksen alder.

Det er også et opplegg som handler om at man tar fra studentene et viktig helsetilbud, og det har blitt gitt klart uttrykk for at dette er en tjeneste som en bør radere fullstendig bort. Dette er en tjeneste som er bygd opp over 30 år, og som er et viktig velferdstiltak for studenter som av ulike årsaker har kommet i en vanskelig situasjon.

Politikk er å prioritere, og det har i hvert fall statsråden vist at hun har gjort med dette utdanningsbudsjettet.

Statsråd Kristin Clemet: Jeg har ingenting imot å snakke om SFO, men av og til stilles det litt for mange spørsmål til at man greier å besvare alle i løpet av to minutter.

La meg først si dette: Mitt tips er at Karita Bekkemellem Orheim ville kunne sagt nøyaktig det samme om de kuttene som daværende utdanningsminister Giske presenterte for vel et år siden, og karakterisert den sosiale eller usosiale profilen der på nøyaktig samme måte. Det er interessant at det er så viktig å oppholde seg ved de kuttene som skal til for at vi skal få et stramt budsjett, fremfor den formidable økningen som ligger inne i dette budsjettet, spesielt på Utdannings- og forskningsdepartementets budsjett.

Mitt syn på SFO: Jeg mener at SFO er et godt tilbud. Noen steder er det bedre enn andre steder. Det er et nødvendig tilbud. Mitt syn på læring er at man lærer selvfølgelig ikke bare på skolen, man lærer overalt hele tiden. Men hvis det skal være noe poeng med skole, må vel skole tross alt skille seg ut som et sted der man virkelig skal lære, og hvor man går fordi man møter kompetente mennesker som har fått en utdanning og er motivert for å gi deg kunnskap og ferdigheter som er litt på siden av det man ellers kan greie, og som vi ikke har kompetanse til å gi våre barn selv. Derfor er det også sånn at skolefritidsordningen ikke er obligatorisk, og det er heller ikke sånn med ikke-obligatoriske tiltak i dette samfunnet at alt er skattefinansiert fullt ut. Noen steder er det egenandeler, og det er det i SFO, og vi har lagt frem et budsjett som kan innebære noe økt egenandel innenfor SFO.

Ellers har jeg lyst til å si noe om private skoler til slutt, siden jeg har 30 sekunder igjen. Veldig mange har vært innom det med private skoler, og jeg vil våge den påstand at dersom opposisjonspartiene hadde sittet i regjering, kunne de ikke ha fremmet det forslaget om kutt for privatskoler som de gjør i sitt alternative budsjett. Det er en regelstyrt ordning. Det er ikke jeg som har funnet på de reglene. Jeg er enig med opposisjonen i at reglene

kanskje har noen svakheter, men da må man som politiker endre reglene før man kutter.

Jeg kan røpe her og nå at Regjeringen akter å legge frem et høringsforslag, hvor vi kommer til å foreslå endringer i selve finansieringsmodellen for private skoler, bl.a. fordi vi har sett noen av de svakhetene opposisjonen peker på.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Elsa Skarbøvik (KrF): På skolebesøk på Torød skole i høst hadde jeg samtale med elevrådet. Det er så mye koseligere å gå på skolen nå, sa en. Ingen har vondt i magen lenger, sa en annen. Hva hadde skjedd? Skolen har det siste året vært gjennom en prosess som de har kalt «framtidsskolen», og i vår kom de fram til en visjon for skolen som lyder slik: «På Torød skole blir alle møtt, sett og satt pris på. Læringsmiljøet er variert og utfordrende. Nysgjerrigheten blir tatt vare på, og alle opplever hver dag at de får til noe.» En fantastisk visjon – ja mer enn det, de levde etter det også. Rektor sier selv at arbeidet er gjennomført på grunn av en felles erkjennelse av at et godt og trygt skole- og klassemiljø er avgjørende for barns læring. Skolen har satt sosiale ferdigheter på dagsorden sammen med handlingsplan mot mobbing, uteskole, teknologiprojekt osv. Det nytter å satse på den offentlige skole.

«Et lærende samfunn trenger en god skole. Den gode skolen skal formidle kulturarv, verdier og kunnskap, men også hjelpe barn til mestring, utfoldelse og sosial utvikling»

står det i Kristelig Folkepartis program. Kristelig Folkeparti vil være med og legge til rette for et aktivt og stimulerende læringsmiljø. Derfor satser vi på en god offentlig skole og vil fortsatt stimulere til et slikt godt skolearbeid. Derfor er vi glad for 381 mill. kr til kvalitetsutviklingsarbeid for neste år, som er økt fra 360 mill. kr dette år.

Etterutdanningstilbud for lærere er viktig. Lærings-senteret overtar nå dette ansvaret fra Statens lærerkurs, som i fjor brukte 29 mill. kr. Det er viktig at mangfoldet av tilbud blir opprettholdt, og at særlig KRL-faget blir tilgodesett, da dette faget ligger dårligst an når det gjelder lærerkompetanse. Prosjektet «Skal–Skal ikke?» i regi av Kristent Pedagogisk Forbund viser at det er stor kreativitet ute og går. Distriktsaktiv skole og entreprenørskap er andre eksempler.

Kulturskolene bygger på prinsippet om at alle mennesker bør gis mulighet til å oppleve og utøve kunst og kultur. Jeg er glad for at 7,3 mill. kr til utviklingsprosjekt er på plass, og vi venter en melding om kulturskolene som Regjeringen har sagt skal komme neste år. Dermed får også Stortinget mulighet til å sette kulturskolene inn i en større skolepolitisk sammenheng.

I mange fylker venter høyskolene nå på fortgang i byggeaktivitetene. I dette budsjettet er det satt av 10 mill.

kr til startbevilgning til nybygg i Østfold. Stavanger er den neste, og så følger Nesna og Vestfold.

Senterpartiet viser til «en historisk milepæl», som jeg har vært inne på før, og kutter 284 mill. kr til privatskolene sammen med Arbeiderpartiet og SV. Det betyr vel at disse skolene skal være mer eksklusive da, slik at man kan betale mer for sin skolegang. Når Regjeringen nå forandrer beregningsgrunnlaget for statlig støtte slik at KOSTRA legges til grunn, blir det et mer rettferdig system. For Kristelig Folkeparti vil understreke foreldres rett til å velge alternativer til den offentlige skole for sine barn, da det er foreldrene som har hovedansvaret for oppdragelsen. Dette går ikke ut over den offentlige skole, for systemet er slik at det legges til grunn en bestemt andel av gjennomsnittskostnadene i den offentlige skole som blir tilskudd til private skoler.

Statsråd Svein Ludvigsen: Det kan kanskje være grunn til å minne om at denne debatten også dreier seg om forskningsbudsjettet og framtidig økonomisk verdiskaping, og en målrettet satsing på bl.a. marin FoU er en grunnleggende forutsetning for å skape verdier for framtidens satsing både på skole og kirke. Marin FoU prioriteres både i Fiskeridepartementets og andre departementers budsjetter og innenfor bruken av midler fra Forskningsrådet. Et eksempel i så måte er at bioteknologi-plattformen innenfor FUGE har et marint fokus. I tillegg utvides f.eks. fradragsordningen for FoU-utgifter, såkalte SkatteFUNN, for å stimulere næringslivets FoU-innsats.

Regjeringen ønsker å legge til rette for et levende Kyst-Norge om 20 år. Da må vi satse i dag, bl.a. gjennom å satse på langsiktig marin forskning og utvikling. Ambisjonen er at Norge 20 år fram i tid skal være markedsledende innenfor marine næringer og marin leverandørindustri, hvor kunnskapsbaserte produkter, tjenester og produksjon er det viktige markedsfortrinnet. Gjennom dette skal Norge framstå som et attraktivt vertsland for norsk og internasjonalt næringsliv, hvor det er kunnskapsbasen som er trumfkortet.

Innenfor Fiskeridepartementets budsjett for 2003 er det foreslått en samlet reell økning på 28 mill. kr til marin FoU og innovasjon, når en korrigerer for midler til bygging av forskningsskip. Faktisk er det en reell økning fra 1999 til 2003, nesten 30 pst. innenfor vårt budsjett, mens den nominelle økningen er over 43 pst.

Utvikling av nye arter i oppdrett, ikke minst torsk, har en sentral plass i strategien for framtidig verdiskaping innen marin sektor. I budsjettforslaget forsterkes innsatsen på torsk som kommersiell oppdrettsart, og bevilgningen til avlsprogrammet i Tromsø økes fra 7 til 10 mill. kr. Det øremerkes minimum 15 mill. kr til torskeforskning innenfor Forskningsrådets budsjettamme, og det opprettes et marint innovasjonsprogram gjennom SND der torskeoppdrett prioriteres. Regjeringen har store forventninger til forskningsmiljøene, spesielt i Tromsø og Bergen, og bidrar til å styrke disse miljøene bl.a. gjennom å styrke innsatsen på utviklingen av torsk som kommersiell oppdrettsart. Vi øker tilskuddet til Fiskeriforskning med 6 mill. kr – reelt – i tillegg til en ytterligere styrking

av grunnbevilgningen via Norges forskningsråd. Det legges også opp til å etablere en nasjonal marin biobank i Tromsø, og vi prioriterer arbeidet med å oppgradere og bygge ut forsknings- og havbruksstasjonene som disponeres av Fiskeriforskning og Havforskningsinstituttet. I tillegg blir det etablert en egen avdeling av Havforskningsinstituttet i Tromsø fra 1. januar 2003, og vi støtter opp under sammenslåingen av Sildolje- og Sildemelindustriens Forskningsinstitutt og Fiskeriforskning, som har ført til opprettelse av en egen avdeling av Fiskeriforskning i Bergen.

I sum er dette en tung satsing på marin aktivitet og framtidig høsting av ressurser fra havet, som skal være med på å betale alle de gode formålene som vi har brukt ettermiddagen til å diskutere i salen i dag.

Raymond Robertsen (H): Da Samarbeidsregjeringen tiltrådte for litt over et år siden, nedfelte man en svært offensiv og ambisiøs målsetting innenfor norsk utdanningspolitikk. Sem-erklæringen inneholder det beste fra de tre samarbeidende partier, og innenfor utdanning har man skissert en rekke tiltak man skal gjennomføre i denne stortingsperioden. Behovet for økt kvalitet, større mangfold og bedre læringsmiljø er viktige pilarer, og det er lenge siden det skjedde så mye innenfor norsk utdanningspolitikk som i det året vi har bak oss. Regjeringens løfte om å bedre lese- og skriveopplæringen for grunnskolen ble tidlig fulgt opp med en ekstra time i norsk i 2., 3. og 4. klasse i inneværende år. Lærerutdanningen er endret, med bedre opplæring i klasseledelse og med særlig fokusering på nybegynneropplæring i lesing og skriving. På toppen av dette har Regjeringen fokusert på realfagene i skolen, der lærerne i fremtida skal ha større grad av fagspesialisering. I tillegg åpnes det for individuelle lønnsfastsettelse og for at departementet gir stipender for videreutdanning av lærere. Regjeringen har varslet en større fristilling av skolene og satt ledelse i skolen i fokus gjennom bedre opplæring og større kompetansekrav. Dette vet vi ifølge internasjonale undersøkelser bidrar til høyere kvalitet i undervisningen.

Også høyere utdanning og forskning er store vinnere som følge av Samarbeidsregjeringens satsing på utdanning. Kvalitetsreformen førte til større rammer for universitets- og høyskolesektoren, i tillegg til at forskning er den store vinneren. Både økte forskningsrammer innenfor det offentlige og utvidelsen av skattefradraget for forskning gjort i bedrifter fører til at forskningsinnsatsen i Norge kommer til å øke betydelig. Dette er i tråd med de målsettinger Samarbeidsregjeringen har for Kunnskaps-Norge.

Både under og etter valget var det enkelte partier som sa at det ikke var mulig å satse på utdanning samtidig som man gav skattelettelse. Dette har Samarbeidsregjeringen motbevist etter bare ett år i regjering. Over 17 milliarder kr er gitt i skatte- og avgiftslettelse samtidig med rekordsatsing på utdanning og forskning. Kritikken har stilnet, og det såkalte alternative utdanningsbudsjett som Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet foreslår i

dag, kan knapt kalles noe annet enn en proffilløs justering.

Sem-erklæringen inneholder 22 punkter om utdanning og forskning som Samarbeidsregjeringen skal gjennomføre. 15 av punktene er allerede gjennomført, mens 7 av punktene er delvis gjennomført.

At det har vært et stort tempo i forandringen av utdanningssystemet i Norge er få i tvil om. Det som er det mest oppsiktsvekkende, er at opposisjonen ikke har noe reelt alternativ. De såkalte alternativene som lanseres, er bare flytting av penger. Hvor er de nye ideene, hvor er systemendringene? Internasjonale undersøkelser viser at norsk skole først og fremst ikke har et pengeproblem, men heller et kvalitetspotensial. Dette er utfordringen vi står overfor, og den utfordringen svarer ikke Arbeiderpartiet, SV eller Senterpartiet på.

Ine Marie Eriksen (H): Under debatten har det fra Arbeiderpartiets side blitt vist en rørende omsorg for dem som allerede har så de klarer seg økonomisk. Partiet har ikke vært veldig opptatt av dem som ikke klarer seg like bra økonomisk.

Når representanten Bekkemellem Orheim sier at partiet er for gode fellesløsninger som tar vare på alle uansett inntekt, er det i realiteten bare en konstatering av manglende sosial profil.

Det er et klart systemskifte når Regjeringa så tydelig prioriterer å gi skolebøkestipend til ungdom fra lavinntektsfamilier i stedet for å låne ut ordlister til elever fra middels- og høyinntektsfamilier. Det er en klar ideologisk markering: Hva er statens oppgave? Er det å subsidiere dem som klarer seg selv, eller er det å hjelpe dem som trenger hjelp? Tiår med sosialdemokratisk skolepolitikk har ikke gjort situasjonen bedre for dem som faktisk trenger hjelp til å betale f.eks. lærebøker i videregående opplæring, snarere tvert imot. Nettopp Arbeiderpartiets idé om å spre ressursene, slik at alle får litt, har gjort det utrolig vanskelig. Det er en åpenbar mangel på vilje til å prioritere dem som har behov.

Det er her ideologien til regjeringspartiene og Arbeiderpartiet skiller seg så klart. Regjeringen legger inn 50 mill. kr og sier at elever fra lavinntektsfamilier skal få lærebøkestipend, slik at man kan kjøpe alle lærebøkene. Det er den måten det må gjøres på for å treffe dem som har behovet. Men Arbeiderpartiet vil ta bort de 50 mill. kr og fortsette med en ordning der man bruker penger på de velstående. Man kan altså velge mellom å bruke en gitt sum penger på mange, eller å bruke den på få. Det er et regnestykke som i utgangspunktet gir seg sjøl. Dette er det som på kanskje uparlamentarisk språk kalles Hood Robin-politikk, nemlig å ta fra de fattige og gi til de rike.

Presidenten: Det uttrykket ville presidenten akseptert.

Søren Fredrik Voie (H): Denne debatten startet i dag med at opposisjonen gikk ganske høyt på banen med kritikk av tilskuddet til de private skolene. Med statsrådets klargjøring av at dette er en lovbestemt økning av til-

skuddet, synes jeg denne argumentasjonen har falt til jorden med et brak.

I tillegg er det jo faktisk slik at hvis opposisjonens svartmaling av kommuneøkonomien og påstand om rasing av skolen fra kommunesektorens side stemmer, ville det medføre at den kommunale bruken av penger til den offentlige skolen blir redusert, og det samme ville skje for den private skolen, slik som tilskuddet er. Så den bekymringen er også litt misvisende.

Så til denne filosofiske debatten som Rolf Reikvam ønsket å dra opp, om hva som er undervisning, og hva som ikke er undervisning. Den skal jeg gjerne være med og ta ved en annen anledning, både i skolefilosofisk og skolepolitisk sammenheng. Men jeg synes det er viktig for alle å skille mellom en obligatorisk grunnskole og det som er et frivillig tilbud, som skolefritidsordningen er. Jeg er faktisk i den tilstanden selv at selv om jeg har min hovedfagbakgrunn og mange studiepoeng i tillegg til det, lærer jeg hver dag gjennom erfaring. Men det er noe annet enn å delta i en obligatorisk grunnskole.

Så til det representanten Bekkemellem Orheim sa om skolefritidsordningen. Den reduksjonen av tilskuddet som nå skjer, medfører 150 kr i økt foreldrebetaling pr. måned. Det er ingen rasering av skolefritidsordningen.

Helt til slutt har jeg bare lyst til å si at statsråden har flertallets fulle oppbakking i å legge inn føringer når det gjelder norskopplæringen for innvandrere. De intensjoner som Trine Skei Grande redegjorde for, om større vektlegging av opplæring på arbeidsplass, integrering av norskopplæringen som en del av arbeidsopplæringen og opplæringen i norsk kultur og norske organisasjonsformer for øvrig, og ikke minst dette med bruk av ny teknologi i opplæringen, er viktig å få på plass.

I den grad statsråden har mulighet til å legge føringer i bruk av disse tilskuddsmidlene som betales ut til kommunene på dette området, synes jeg det er veldig viktig å få det gjort. Det vil skape større effektivitet i norskopplæringen for innvandrere. Det vil gi bedre resultater, og forhåpentligvis vil vi på sikt få mye mer igjen for de pengene som Stortinget bevilger.

Arne Sortevik (FrP): Gledelig nok har det vært fokusert mye på utdanningspolitikk, spesielt skolepolitikk, i dette året som snart er gått. Mindre gledelig er det at årsaken til mye av fokuseringen er svake læringsresultat og ressursknapphet.

I vår omtale av Fremskrittspartiets alternative budsjett har vi fokusert på behovet for systemendring i rammeverket for norsk skole. Det er Fremskrittspartiets oppfatning at mange av svakhetene vi i stigende grad har sett avtegne seg, skyldes systemfeil. Det hjelper etter vår mening lite, slik Arbeiderpartiet og spesielt SV gjør, å rope på større ressurser til en skolesektor som er overmoden for systemendring. Fremskrittspartiet vil endre systemet.

I Dokument nr. 8:3 har vi tidligere i høst fremmet forslag om en rekke systemendringer. Blant de viktigste er:

- en felles skolelov med fri etablering innenfor nasjonale godkjenningsrammer
- statlige skolepenger som følger eleven i fritt skolevalg

- etablering av selvstendige skoler der egne driftsstyrer har administrativ og pedagogisk frihet, og der foreldre er i flertall
- 9-årig grunnskole basert på skolestartalder seks år
- femårig lærerutdanning med tre års obligatorisk grundel

Gjennom en hurtigtogsbehandling har de andre partiene i utdanningskomiteen avvist alle forslag. Systemendring er foreløpig for radikalt for SV og Arbeiderpartiet, og for voldsomt for Høyre og Kristelig Folkeparti.

Vi har med oss de samme forslagene i vårt eget alternative budsjett, som er omtalt i innstillingen.

Vi gir oss ikke. Vi tror mange foreldre og mange elever følger Fremskrittspartiet i kravet om systemendring innenfor skolepolitikken, og at de mener det er nødvendig. Vi tror mange foreldre og elever følger Fremskrittspartiet i kravet om større innflytelse i skolen. Vi tror mange foreldre og elever også følger Fremskrittspartiet i kravet om at folkeskikken må i fokus. Med fokus på folkeskikk og med nulltoleranse mot mobbing og brudd på ordensreglement vil også fokus flyttes til det gode skolearbeidet, og da kommer også de gode læringsresultatene.

Vi tror derfor at det ikke vil gå så lang tid før systemendringer, som de Fremskrittspartiet foreslår, tvinger seg frem.

Av mange komitemerknader som Fremskrittspartiet er spesielt godt fornøyd med, har jeg helt avslutningsvis lyst til å nevne den under kapittel 226 om Vitensenteret. Initiativet kommer fra Fremskrittspartiet. Vi fikk ingen respons på dette i fjor, men full respons i år. Men så er også dette blitt et tiltak innenfor tiltaksplanen «Realfag, naturligvis». Jeg viser spesielt til at Vitensenteret i Bergen og Nordnorsk Vitensenter i Tromsø blir omtalt.

Ursula Evje (FrP): Vi rekker ennå viktige gjøremål senere på kvelden!

Ja takk, begge deler, svarte Bekkemellem Orheim på min replikk tidligere i kveld. Men Arbeiderpartiet velger å prioritere de offentlige skolene. Dette betyr en forfordeling av midler som bryter med viktige menneskerettslige prinsipper. Bare for å slå det fast: Foreldre har rett til å velge for sine barn. Er retten reell når Bekkemellem Orheim på vegne av Arbeiderpartiet fjerner den økonomiske plattformen for alternative skoler? Fremskrittspartiet vil hevde nei. Da er retten for de rike, og ikke for alle.

Nødvendig regulering av kostnadsnormen for studenter, som er behandlet i budsjettproposisjonen, må skje hvert år. Fremskrittspartiet ville ha kostnadsnormen knyttet opp til grunnbeløpet i folketrygden for å unngå nettopp den situasjonen vi befinner oss i i dag. Dette ønsket ikke et flertall. Videre er en differensiert kostnadsnorm for utenlandsstudenter som har valgt å ta et annet løp – et valg som betyr en tøffere hverdag, men som gir helt andre muligheter i et jobbsøkermarked – nå endelig kommet på plass.

Når det gjelder reisestipendet som forsvant i proposisjonen, stiller Fremskrittspartiet seg uforstående til dette. Ønsker Regjeringen å opprettholde høyere studiesteder

på alle nes i landet, må den selv bære det økonomiske ansvaret for dette og ikke ved en fjerning av reisestipendet tvinge studentene til å velge studiested i hjemfylket av økonomiske årsaker. Retten til å velge fagkombinasjon og studiested på et kvalitativt grunnlag må ikke svekkes ved å fjerne ett stipend. Da blir det etter Fremskrittspartiets syn umulig å ansvarliggjøre studentene for gjennomføring av studiet.

Når det gjelder borteboerstipendet i videregående skole, bør heller ikke dette stipendet behovsprøves i forhold til foreldrenes økonomi eller formue. Dette stipendet må være avhengig av tilbudsstrukturen i det enkelte fylket. Kan ikke eleven bo hjemme, må stipendet utbetales for å dekke ekstraomkostningene til eleven og familien. Dette står i reell og skarp kontrast til at det er de svakeste som skal hjelpes. Jeg forundrer meg meget over at de svakere skal hjelpes, når de svakere er folk med under 200 000 kr i inntekt med ansvar for en hel familie.

Rolf Reikvam (SV): Det er alltid spennende med utdanningsdebatter i Stortinget.

En ting er ganske sikkert, og det er at vi fra Høyregruppen får en ganske sterk hyllest til Regjeringen og til statsråden, nesten panegyrisk – det nærmeste en kommer Kim Il Jong-tendenser i norsk politikk. Det er ganske sikkert.

Det som er litt mer usikkert, er: Hvor stor er skilnaden mellom retorikken som statsråden bruker, og retorikken som deler av gruppen bruker? Det er alltid spenningsmomentet, og det har jo vært en del uenighet, opplever jeg, i denne debatten også. Jeg synes det blir veldig spennende å høre Søren Fredrik Voie oppklare hva han mener om dette med undervisning og læring. Han bruker ordet «undervisning», mens vi andre bruker ordene «læring», «læringsmiljø» og «legge til rette». Også gjennom begrepsbruken gir vi uttrykk for at vi har et ulikt syn på hva vi egentlig snakker om, og jeg synes det ofte kommer til uttrykk i den type debatter. Det er spenningsmomentet, og vi har fått det avdekket også i dag.

Jeg har stor sans for mye av det som statsråden har sagt i sitt innlegg. Jeg er fortsatt uenig med henne når det gjelder i hvor sterk grad eksamen og sentralgitte prøver styrer undervisningen. Evaluering av Reform 94 viste, det er i hvert fall noe som står klinkende klart, at det er eksamen som i stor grad styrer innholdet i skolen. Vi klarer ikke å gjøre store endringer i innholdet i skolen så lenge vi opprettholder den type eksamen og den type rammebetingelser. Hvis vi skal få til store og omfattende endringer i innholdet, som statsråden ønsker, og som SV ønsker, er vi nødt til å endre på en del av disse rammebetingelsene. Det er ganske sikkert. Med mer av dette vil det bli enda mer konformt og mindre mangfold. Det bekymrer meg, og det burde også bekymre statsråden.

Så har jeg helt til slutt lyst til å trekke fram en merknad som SV har fremmet, og som vi får flertall for, som går på å se på hele voksenopplæringsbiten. Vi har gjennomført de strukturelle endringene når det gjelder kompetansereformen – alt dette er på plass – men vi ser at vi ikke er kommet så veldig mye lenger med å tilby opplæ-

ring og gode modeller for voksne. Mye infrastruktur ligger der. Det er nå behov for en større og mer omfattende gjennomgang. Komiteen ber statsråden sette i gang et større arbeid og komme tilbake til Stortinget med dette. Jeg tror at vi der har store og viktige utfordringer å ta fatt på. Så jeg regner med at det arbeidet blir satt i gang, og at det blir meldt tilbake til Stortinget slik at vi kan få en bedre ressursutnyttelse og få satt inn ressursene og kreftene mer mot operativ opplæring. Så langt har det vært mange utredninger, det har vært mange prosjekter osv. Nå er tiden inne til å få dette systematisert og ut til de voksne.

Presidenten: Arne Sortevik har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Arne Sortevik (FrP): Takk, president! Men jeg fikk ingen replikk på fiskeriministeren som nå er gått, ved en liten inkurie, som ikke bare er min. Men jeg bruker resten av minuttet til å vise til en flertallsmerknad i komiteen knyttet til selskapet Protevs AS, og jeg satser på at den gjenværende statsråden kan formidle budskapet til den som er gått. Jeg skal nøye meg med å lese avslutningen i merknaden:

«Flertallet vil videre peke på løfter gitt av forrige regjering – og gjentatt av nåværende regjering – knyttet til satsing på marin sektor, bør følges opp i praksis slik at nødvendige ressurser til Protevs AS kommer på plass.»

Dette var et tema for ett år siden i forbindelse med budsjettet for inneværende år. Da ble det gitt forsikringer fra fiskeriministeren om at dette skulle ordnes. Det er fremdeles ingen penger på plass. Det var også i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett et flertall bestående av de samme partiene, Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, SV og Senterpartiet, hvis jeg husker riktig, som gikk for nøyaktig det samme. De oppfordret Regjeringen til å finne en løsning innenfor de midlene som finnes bl.a. knyttet til forskningsmidler. Ingen ting har skjedd. Selskapet har en vanskelig situasjon. Det kommer ikke i gang med oppdrag som de faktisk har fått, og nå hadde det vært greit om man klarte å følge opp den satsingen man gir uttrykk for i festtalene.

Trond Giske (A): Jeg registrerte i statsrådets innlegg at hun viser til den sterke veksten i Utdanningsdepartementets budsjett for 2003. Men realiteten er at det aller meste av realveksten skyldes den økte utbetalingen til studiefinansieringen. Og det er en økt utbetaling som regjeringspartiene faktisk var imot. Det var stortingsflertallet som i fjor høst sørget for at det vi hadde lovt studentene før valget i 2001 – og regjeringspartiene hadde sågar lovt mer – faktisk ble gjennomført. Statsråd Clemet forsøkte i det statsbudsjettet som hun la fram etter at hun hadde overtatt, å fjerne det meste av den stipendøkningen som regjeringen Stoltenberg hadde lagt fram.

Det er ganske langt mellom ord og handling i forhold til regjeringspartiene. Et av de områdene som jeg er mest bekymret for virkelig blir rammet av den avstanden, er

forskningsbudsjettet. Da vi diskuterte opptrappingsplanen for forskning våren 2001, sa den daværende utdanningspolitiske talsmannen for Høyre at opptrappingen til OECD-nivå i 2005 for Høyre faktisk var et minimumsmål. Det ble sagt at vi måtte ha minst 1 milliard kr hvert år framover i økte offentlige bevilgninger til forskning for å nå det målet. Senere har vi funnet ut at det kanskje trengs mer.

Vi la høsten 2001 fram et statsbudsjett som innebar, hvis vi ser bort fra skatteincentivordninger, 1,3 milliarder kr mer til forskning. Vi var altså godt foran den handlingsplanen. Nå ble det med regjeringen Bondeviks budsjettforslag og den – skal vi si – subsidiære stemmegivningen med Fremskrittspartiet laget et budsjett som reduserte den forskningsøkningen med 200 mill. kr, slik at det ble igjen 1,1 milliard kr. Så ble forskningen ytterligere svekket i revidert nasjonalbudsjett i vår, og nå legges det altså fram en forskningsopptrapping, hvis en leser merknadene til regjeringspartiene, på 640 mill. kr. Det betyr at det er en halvering i forskningsveksten i forhold til det regjeringen Stoltenberg la fram høsten 2001.

Jeg synes kanskje man skulle være så ærlig som å si at man har lagt opptrappingsplanen for forskning til side, at det med det budsjettet regjeringspartiene og Fremskrittspartiet vedtar, og som regjeringspartiene la fram, vil være umulig å nå OECD-målet i 2005.

Så hørte jeg at Venstres representant tidligere i debatten sa at man følger opptrappingsplanen for kompetanse-reformen. Nei, det gjør man ikke. Universitets- og høyskolerådet sier at dersom man får etterslepet utbetalt i 2004, skal man klare å gjennomføre Kvalitetsreformen. Sannheten er at man ligger godt under det regjeringspartiene selv skrev i sine merknader da vi behandlet Kvalitetsreformen i Stortinget. I tillegg er ikke universitetene kostnadsjustert. Jeg synes, til slutt, det er vel drøyt å slå seg på brystet fordi man vedtar en startbevilgning til Høgskolen i Østfold. Det vedtok faktisk Stortinget i fjor, og det må være grenser for hvor mange år på rad man kan vedta en startbevilgning til en høyskole.

Presidenten: Søren Fredrik Voie har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Søren Fredrik Voie (H): Jeg merket meg at representanten Giske uttalte at «vi» hadde sørget for å få på plass studiefinansieringen. Jeg vet ikke hvem han mente med «vi». Da representanten Giske var statsråd, gikk han faktisk ut og lovte studentene at studiefinansiering med konvertering ikke skulle innføres før kompetansereformen var på plass og implementert i høyere undervisning.

Det som skjedde i fjor høst, var et brudd på det som tidligere statsråd Giske hadde lovt. Så hvem er da «vi», som tidligere statsråd, nå representanten, Giske snakker om?

Presidenten: Vi har holdt på her siden kl. 9 i morges, så det som skal sies nå, må virkelig ha en skolepolitisk virkning.

Trond Giske (A): Jeg visste ikke at det var replikkveksling på 3-minuttere, men jeg skal svare på spørsmålet.

«Vi» som sørget for at studiefinansieringen ble vedtatt høsten 2001, var Fremskrittspartiet, SV, Senterpartiet og Arbeiderpartiet. Vi økte stipendet til studentene med 10 000 kr pr. år. Regjeringspartiene, som ikke bare hadde vært misfornøyd med det vi la opp til, fjernet 8 000 av de 10 000 kr og sa at det skulle gjennomføres over fire år – stikk i strid med det som var sagt. I tillegg, bare for å føye til det, fjerner man avskrivningen for lange studier. Det betyr at en student som i framtiden tar seks års utdanning, faktisk får 48 000 kr mer i gjeld. Det betyr at nesten hele den stipendøkningen som vi la inn, blir spist opp av en økt gjeldsbyrde for studentene. Det var aldri meningen med den økningen på stipendet ved Kvalitetsreformen.

Arne Lyngstad (KrF): På tampen av dagen er det interessant å høre representanten Giskes utlegning av ting som nå skjer. Det er riktig at flertallet la på plass en studentreform og en økt stipendandel. Regjeringen har fulgt opp det og skaffet pengene. Mesteparten av fjorårets vedtak hadde virkning i år, og det er lagt på plass. Det skal representanten Giske være veldig glad for at vi har funnet rom for. Representanten er derimot ikke så glad for en del av de andre tingene som vi har måttet gjøre på budsjettet for å skaffe rom for dette, men det var nødvendig å gjøre det.

Til slutt. Når representanten Giske kommer inn på dette med avskrivning på lange studier og trekker fram dette regnestykket på 48 000 kr, tildekker han de faktiske forhold ved at han angriper perioden mellom to systemskifter. Hvis man ser den nye ordningen opp mot den gamle, vil en som går ut med kortere studietid enn fem år, med det nye systemet ha mindre studielån enn det man har hatt med seks år og hovedfagsavskrivning. Det er de faktiske forhold.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 1089)

S a k n r . 8

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 2002 under kapitler administrert av Utdannings- og forskningsdepartementet og på Fiskeridepartementets område (Innst. S. nr. 71 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 24 (2002-2003) og St.prp. nr. 23 (2002-2003) kap. 1020)

Arne Sortevik (FrP): Jeg lover å være ganske kort. Jeg vil ta opp forslaget fra Fremskrittspartiet som er omtalt i innstillingen.

Jeg skal kort anføre to poeng. Det ene er at vi stiller oss grunnleggende skeptisk til denne måten å budsjettere på – å tilpasse budsjettet så sent på året etter det som faktisk har skjedd. Det er en merknad som vi har gitt i andre komiteer, og som vi også gir her, knyttet til selve syste-

met. Det er vi grunnleggende uenig i. Vi mener at det må være en bedre løsning å komme med budsjettavvik, og så forklare budsjettavvikene etterpå.

Det andre er at dette også er en fremvisning av at det er penger. Noen får penger, og andre får ikke penger. Igjen får vi nærmest en demonstrasjon av at på enkelte områder er det ikke grenser for hvor mye penger som kan stables på beina. Eksemplet er selvfølgelig kapittel 254 Tilskudd til voksenopplæring – som har med norsk-opplæring til et økende antall personer å gjøre. Her stilles det – uten synderlige innvendinger – opp med 172 mill. kr på en post som ikke er en overslagsløyving, og som ikke er en post som er overførbar. Det er et eksempel på at noen får, mens andre får beskjed om at budsjettet er brukt opp og kassen er tom. Men kassen er altså ikke tom. Vi har i vårt alternative budsjett vist frem en annen disponering av midler i fire ulike grep.

Jeg har til slutt lyst til å vise til at den kapitalen som vi etterspurte til slutt i forrige sak, nemlig til Protevs, ved et

enkelt håndgrep kunne vært lagt på bordet i denne sal gjennom innsparinger knyttet til valutakursutviklingen.

Presidenten: Arne Sortevik har tatt opp det forslaget han refererte til. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 1107)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi går til votering i sakene nr. 7 og 8 på dagens kart.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Rolf Reikvam satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen hadde innstillet:

Rammeområde 17 (Kirke, utdanning og forskning)

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
200		Utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)		
	1	Driftsutgifter	152 327 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 146 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 293 000	
202		Læringscenteret (jf. kap. 3202)		
	1	Driftsutgifter	73 019 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	7 326 000	
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	35 132 000	
203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)		
	1	Driftsutgifter	108 612 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
204		Foreldreutvalget for grunnskolen (jf. kap. 3204)		
	1	Driftsutgifter	5 600 000	
206		Samisk utdanningsadministrasjon		
	50	Tilskudd til Sametinget	26 689 000	
221		Grunnskolen (jf. kap. 3221)		
	1	Driftsutgifter	5 992 000	
	60	Tilskudd til virkemiddeltiltak i Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	10 870 000	
	61	Tilskudd til institusjoner	35 049 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	3 943 000	
	63	Tilskudd til skolefritidsordninger, <i>kan overføres</i>	153 203 000	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen	662 613 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	90 300 000	
	67	Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	91 059 000	
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunn- skolereformen	512 825 000	
	70	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	7 300 000	
222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222)		
	1	Driftsutgifter	43 381 000	
223		Videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter	7 098 000	
	60	Tilskudd til landslinjer	144 351 000	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	26 178 000	
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov	6 961 000	
	71	Tilskudd til drift av opplæringsråd	8 353 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	40 647 000	
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	7 319 000	
	74	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College ..	21 497 000	
224		Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter	115 123 000	
	61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	100 384 000	
	64	Tilskudd til opplæring i finsk	7 341 000	
	68	Det samiske utdanningsområdet, <i>kan overføres</i>	35 712 000	
	70	Tilskudd	8 259 000	
226		Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	381 818 000	
232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 60</i>	103 824 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 873 000	
240		Private skoler mv.		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 777 646 000	
	75	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner	487 000	
243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 21 og 60</i>	656 029 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	39 901 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 481 000	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan overføres</i>	129 056 000	
	75	Til disposisjon for departementet	1 910 000	
248		Særskilte IKT-tiltak i utdanningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	161 218 000	
	70	Tilskudd til IKT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 008 000	
249		Andre tiltak i utdanningen		
	1	Driftsutgifter	2 604 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	16 627 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 141 000	
	62	Moskvaskolen	1 037 000	
	72	Tilskudd til den franske og den tyske skolen i Oslo	5 195 000	
	73	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide yrkesskole	17 042 000	
	75	Toppidrettsgymnas	12 000 000	
251		Fagskoleutdanning		
	70	Teknisk fagskole	110 648 000	
253		Folkehøgskoler		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 483 000	
	60	Tilskudd til fylkeskommunale folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 70</i>	50 737 000	
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i>	455 880 000	
254		Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 3254)		
	60	Tilskudd til norskopplæring for innvandrere	615 916 000	
	70	Tilskudd til studieforbund	181 494 000	
	71	Tilskudd til fjernundervisning	20 000 000	
	72	Tilskudd til kvinneuniversitetene, Norsk fredssenter og Studiesenteret Finnsnes	7 613 000	
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	8 700 000	
256		VOX – Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 3256)		
	1	Driftsutgifter	46 868 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	13 492 000	
258		Forskning, utviklingsarbeid og fellestiltak i voksenopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter	60 585 000	
259		Kompetanseutviklingsprogrammet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	60 718 000	
260		Universitetet i Oslo		
	50	Statstilskudd	2 778 775 000	
261		Universitetet i Bergen		
	50	Statstilskudd	1 623 346 000	
262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet		
	50	Statstilskudd	2 232 589 000	
263		Universitetet i Tromsø		
	50	Statstilskudd	984 309 000	
264		Norges handelshøgskole		
	50	Statstilskudd	211 905 000	
265		Arkitektthøgskolen i Oslo		
	50	Statstilskudd	75 726 000	
268		Norges idrettshøgskole		
	50	Statstilskudd	99 912 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269)		
	1	Driftsutgifter	110 058 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 359 000	
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter		
	71	Tilrettelegging av studier i utlandet	4 537 000	
	73	Tilskudd til studentbarnehager	76 360 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	53 915 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	199 959 000	
273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273)		
	1	Driftsutgifter	185 544 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 407 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	36 065 000	
274		Statlige høyskoler (jf. kap. 3274)		
	1	Driftsutgifter	101 834 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 321 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	798 000	
	50	Statstilskudd	6 467 690 000	
	70	Tilskudd	1 410 000	
278		Norges landbrukshøgskole		
	50	Statstilskudd	414 007 000	
279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279)		
	1	Driftsutgifter	190 761 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	59 099 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 408 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 3281)		
	1	Driftsutgifter	435 965 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 299 000	
	30	Fellesmidler, <i>kan overføres</i>	25 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 237 000	
	70	Tilskudd til utgivelse av lærebøker	7 209 000	
	71	Tilskudd til Stiftelsen for helsetjenesteforskning	5 026 000	
	72	Stipendmidler for etterutdanning av kunstnere	2 027 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	61 908 000	
	76	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	22 930 000	
	77	Tilskudd til Falstadsenteret	3 140 000	
	78	Tilskudd til Universitets- og høyskolerådet	6 520 000	
	79	Ny universitetsklinikk i Trondheim, <i>kan overføres</i>	236 589 000	
282		Privat høyskoleutdanning		
	70	Tilskudd	511 485 000	
283		Meteorologisk institutt (jf. kap. 3283)		
	1	Driftsutgifter	251 575 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	68 263 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 751 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i>	42 129 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	952 750 000	
	55	Administrasjon	196 736 000	
286		Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 3286)		
	50	Overføring til Norges forskningsråd	528 821 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak (jf. kap. 3287)		
	21	Spesielle driftsutgifter	3 503 000	
	50	NOVA	21 686 000	
	52	Norsk Utenrikspolitisk Institutt	15 513 000	
	54	Forskningsstiftelser	43 516 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	18 423 000	
	72	Til disposisjon for departementet	2 312 000	
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	12 400 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak (jf. kap. 3288)		
	21	Spesielle driftsutgifter	4 042 000	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	129 198 000	
	75	UNESCO	18 179 000	
310		Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg		
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	98 222 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg	5 000 000	
	76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	2 895 000	
340		Kirkelig administrasjon		
	1	Driftsutgifter	112 487 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 365 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	140 075 000	
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	100 000 000	
	73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000 000	
	74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	5 750 000	
341		Presteskapet		
	1	Driftsutgifter	622 592 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 523 000	
342		Nidaros domkirke m.m.		
	1	Driftsutgifter	34 250 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd	844 535 000	
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)		
	1	Driftsutgifter	222 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	126 000 000	
1021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021)		
	1	Driftsutgifter	94 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	47 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	55 000 000	
1023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 4023)		
	1	Driftsutgifter	31 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	8 500 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
	70	Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø, <i>kan overføres</i>	32 700 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	33 400 000	
1137		Forskning og utvikling		
	50	Forskningsaktivitet	142 683 000	
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m.	155 490 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)		
	1	Driftsutgifter	273 570 000	
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	1 482 200 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 366 500 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	822 100 000	
	72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 861 000 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	466 000 000	
	74	Tap på utlån	456 000 000	
	75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet ..	4 705 000	
		Totale utgifter.....		39 993 701 000
I n n t e k t e r				
3200		Utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200)		
	5	Refusjon utdanningsbistand NORAD o.a.	2 598 000	
3202		Læringssenteret (jf. kap. 202)		
	1	Inntekter ved oppdrag	7 004 000	
	2	Salgsinntekter mv.	10 560 000	
3203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 203)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
	2	Salgsinntekter mv.	3 832 000	
	11	Kursavgifter	7 031 000	
3204		Foreldreutvalget for grunnskolen (jf. kap. 204)		
	2	Salgsinntekter mv.	220 000	
3221		Grunnskolen (jf. kap. 221)		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	41 243 000	
3222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222)		
	2	Salgsinntekter mv.	364 000	
3232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232)		
	2	Salgsinntekter mv.	5 412 000	
	61	Refusjoner fra fylkeskommuner	769 000	
3243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243)		
	1	Inntekter ved oppdrag	39 734 000	
	2	Salgsinntekter mv.	2 962 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæring og etterutdanning	1 900 000	
	60	Betaling fra kommuner og fylkeskommuner	693 000	
3254		Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 254)		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	25 836 000	
3256		VOX – Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 256)		
	1	Inntekter ved oppdrag	9 520 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	2	Salgsinntekter mv.	1 028 000	
3269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
	2	Salgsinntekter mv.	312 000	
3273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 430 000	
	2	Salgsinntekter mv.	4 532 000	
3274		Statlige høyskoler (jf. kap. 274)		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 366 000	
	2	Salgsinntekter mv.	715 000	
3279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279)		
	1	Inntekter ved oppdrag	59 099 000	
	2	Salgsinntekter mv.	20 369 000	
	4	Refusjon gebyrstipend	555 000	
3281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 281)		
	1	Inntekter ved oppdrag	180 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 155 000	
3283		Meteorologisk institutt (jf. kap. 283)		
	1	Inntekter ved oppdrag	68 143 000	
	2	Salgsinntekter mv.	22 926 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	59 000	
	5	Refusjon for flyværtjenester	69 826 000	
3286		Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 286)		
	80	Avkastning	1 251 740 000	
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak (jf. kap. 287)		
	80	Avkastning fra Niels Henrik Abels minnefond	12 400 000	
3288		Internasjonale samarbeidstiltak (jf. kap. 288)		
	1	Inntekter ved oppdrag	276 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 589 000	
3340		Kirkelig administrasjon		
	1	Ymse inntekter	1 592 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	3 365 000	
	3	Refusjoner	2 357 000	
3341		Presteskapet		
	2	Inntekter ved oppdrag	2 523 000	
	4	Leieinntekter m.m.	3 606 000	
3342		Nidaros domkirke m.m.		
	1	Ymse inntekter	7 600 000	
	4	Leieinntekter m.m.	1 700 000	
4020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020)		
	3	Oppdragsinntekter	141 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
4021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021)		
	1	Oppdragsinntekter	47 000 000	
4023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 1023)		
	1	Inntekter Ernæringsinstituttet	8 500 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	3	Diverse inntekter	356 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	9 500 000	
	72	Gebyr	143 000 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	80	Renter	6 033 000 000	
		Totale inntekter		8 089 877 000

II Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utdannings- og forskningsdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 200 post 1	kap. 3200 post 2
kap. 202 post 1	kap. 3202 post 2
kap. 203 post 1	kap. 3203 postene 2 og 11
kap. 204 post 1	kap. 3204 post 2
kap. 222 post 1	kap. 3222 post 2
kap. 232 post 1	kap. 3232 postene 2 og 61
kap. 243 post 1	kap. 3243 postene 2, 11 og 60
kap. 256 post 1	kap. 3256 post 2
kap. 269 post 1	kap. 3269 postene 2, 6 og 11
kap. 270 post 75	kap. 3270 post 49
kap. 273 post 1	kap. 3273 postene 2, 6 og 11
kap. 274 post 1	kap. 3274 postene 2 og 11
kap. 279 post 1	kap. 3279 post 2, 4 og 11
kap. 281 post 1	kap. 3281 post 2
kap. 283 post 1	kap. 3283 postene 2 og 5

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 283 post 45	kap. 3283 post 2
kap. 2410 post 1	kap. 5310 post 3

2. overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet under postene 21 i 2003 mot tilsvarende merinntekter.
3. nytte inntekter av salg av eiendommer ved universitetene og Norges landbrukshøgskole til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.
4. nytte inntekter ved salg av hybelhus i Schultz' gate til bygging av nye studentboliger, jf. kap. 270 Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter post 75 Tilskudd til bygging av studentboliger.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utdannings- og forskningsdepartementet i 2003 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
202		Læringscenteret	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	20,0 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring	
	21	Spesielle driftsutgifter	100,0 mill. kroner
248		Særskilte IKT-tiltak i utdanningen	
	21	Spesielle driftsutgifter	15,0 mill. kroner
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	196,0 mill. kroner
285		Norges forskningsråd	
	52	Forskningsformål	37,5 mill. kroner

2. gi tilsagn om tilskudd til opplæring for elever med annet morsmål enn norsk og samisk i grunnskolen for 1. halvår 2004 (2. halvdel av skoleåret 2003-04) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2003 (1. halv-

del av skoleåret 2003-04), jf. kap. 221 Grunnskolen, post 65 Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen.

3. gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2004 (2. halvdel av skoleåret 2003-04) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2003 (1. halvdel av skoleåret 2003-04), jf. kap. 221 Grunnskolen, post 67 Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler.
4. gi tilsagn om tilskudd til opplæring i finsk som andrespråk i grunnskolen for 1. halvår 2004 (2. halvdel av skoleåret 2003-04) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2003 (1. halvdel av skoleåret 2003-04), jf. kap. 224 Fellestilltak i grunnskolen og videregående opplæring, post 64 Tilskudd til opplæring i finsk.
5. gi tilsagn om tilskudd til videreutdanning i finsk for lærere i grunnskolen tilsvarende 2 studiepermisjoner for 1. halvår 2004 (2. halvdel av skoleåret 2003-04) etter gjeldende regler, jf. kap. 224 Fellestilltak i grunnskolen og videregående opplæring, post 64 Tilskudd til opplæring i finsk.
6. gi tilsagn om å utbetale støtte for 1. halvår 2004 (2. halvdel av undervisningsåret 2003-04) etter de satser som blir fastsatt 2. halvår 2003 (1. halvdel av undervisningsåret 2003-04) jf. kap. 240 Private skoler mv., post 70 Tilskudd og kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 70 Utdanningsstipend, post 71 Andre stipend, post 72 Rentestønad, post 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning og kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
7. gi tilsagn om å konvertere lån til stipend 1. halvår 2004 (2. halvdel av undervisningsåret 2003-04) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2003 (1. halvdel av undervisningsåret 2003-04), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 50 Avsetning til utdanningsstipend.
8. gi tilsagn om å utbetale tillegg til utdanningslånet for 2003 med kr 3 575 per måned i opptil 2 måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 72 Rentestønad, post 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning og kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning, post 80 Renter.
3. Institusjoner under lov om universiteter og høyskoler etter nærmere retningslinjer fra Utdannings- og forskningsdepartementet kan gis adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier.
4. Kap. 265 Arkitekt- og høyskolen i Oslo samt Høyskolen i Akershus, Høyskolen i Bergen, Høyskolen i Buskerud, Høyskolen i Finnmark, Høyskolen i Gjøvik, Høyskolen i Harstad, Høyskolen i Hedmark, Høyskolen i Lillehammer, Høyskolen i Molde, Høyskolen i Narvik, Høyskolen i Nesna, Høyskolen i Nord-Trøndelag, Høyskolen i Sogn og Fjordane, Høyskolen i Sør-Trøndelag, Høyskolen i Telemark, Høyskolen i Tromsø, Høyskolen i Vestfold, Høyskolen i Volda, Høyskolen i Østfold, Høyskolen i Ålesund og Høyskolen Stord/Haugesund under kap. 274 Statlige høyskoler, gis unntak fra Bevilgningsreglementets § 4.
5. Ubrukte bevilgninger for 2002 under kap. 265 Arkitekt- og høyskolen i Oslo samt Høyskolen i Akershus, Høyskolen i Bergen, Høyskolen i Buskerud, Høyskolen i Finnmark, Høyskolen i Gjøvik, Høyskolen i Harstad, Høyskolen i Hedmark, Høyskolen i Lillehammer, Høyskolen i Molde, Høyskolen i Narvik, Høyskolen i Nesna, Høyskolen i Nord-Trøndelag, Høyskolen i Sogn og Fjordane, Høyskolen i Sør-Trøndelag, Høyskolen i Telemark, Høyskolen i Tromsø, Høyskolen i Vestfold, Høyskolen i Volda, Høyskolen i Østfold, Høyskolen i Ålesund og Høyskolen Stord/Haugesund under kap. 274 Statlige høyskoler postene 1 Driftsutgifter, 21 Spesielle driftsutgifter og 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres i samsvar med vanlige regler til 2003 til post 50 Statstilskudd under henholdsvis kap. 265 Arkitekt- og høyskolen i Oslo og kap. 274 Statlige høyskoler.
6. Utdannings- og forskningsdepartementet kan gi universiteter og høyskoler fullmakt til å:
 - a) opprette nye selskap eller andre enheter og delta i selskap eller enheter i institusjonens randsone.
 - b) benytte overskudd av eksternt finansiert virksomhet ved institusjonen eller i randsonen til kapitalinnskudd ved oppretting av nye enheter eller deltakelse i enheter i institusjonens randsone.
 - c) benytte utbytte fra selskap eller enhet i institusjonens randsone som institusjonen etter fullmakt har opprettet eller kjøpt aksjer i. Utbyttet kan benyttes i driften av institusjonen eller som stiftelseskapital.
 - d) selge aksjer i selskap som institusjonen har opprettet eller kjøpt aksjer i. Salgssummen skal tilbakeføres til institusjonens driftsmidler.
7. Utdannings- og forskningsdepartementet kan om-danne Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste til aksjeselskap med virkning fra 1. januar 2003, jf. kap. 281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler, post 90 Kapitalinnskudd i forskningsstiftelser mv.

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen, skal betale kr 280 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 570 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale kr 570 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 130 ved senere forsøk.
2. Utdannings- og forskningsdepartementet kan organisere innkreving av Kopinoravgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirke- og departementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 340 post 1	kap. 3340 postene 1 og 3
kap. 340 post 21	kap. 3340 post 2
kap. 341 post 1	kap. 3341 post 4
kap. 341 post 21	kap. 3341 post 2
kap. 342 post 1	kap. 3342 postene 1 og 4

VI

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	172,5 mill. kroner

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1020 postene 1 og 21	kap. 4020 post 3
kap. 1021 postene 1 og 21	kap. 4021 post 1
kap. 1023 postene 1 og 21	kap. 4023 post 1

Presidenten: Det foreligger et alternativt forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

**«Rammeområde 17
(Kirke, utdanning og forskning)**

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
200		Utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200)		
	1	Driftsutgifter	152 327 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 146 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 293 000	
202		Læringscenteret (jf. kap. 3202)		
	1	Driftsutgifter	73 019 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	7 326 000	
	70	Tilskudd til læremidler mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	35 132 000	
203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203)		
	1	Driftsutgifter	108 612 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
204		Foreldreutvalget for grunnskolen (jf. kap. 3204)		
	1	Driftsutgifter	5 600 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
206		Samisk utdanningsadministrasjon		
	50	Tilskudd til Sametinget	26 689 000	
221		Grunnskolen (jf. kap. 3221)		
	1	Driftsutgifter	5 992 000	
	60	Tilskudd til virkemiddeltiltak i Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	24 870 000	
	61	Tilskudd til institusjoner	35 049 000	
	62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	3 943 000	
	63	Tilskudd til skolefritidsordninger, <i>kan overføres</i>	370 203 000	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen	662 613 000	
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring	120 300 000	
	67	Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	91 059 000	
	69	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	512 825 000	
	70	Tilskudd til utvikling av musikk- og kulturskolene	7 300 000	
222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222)		
	1	Driftsutgifter	43 381 000	
223		Videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter	7 098 000	
	60	Tilskudd til landslinjer	144 351 000	
	65	Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i videregående opplæring	26 178 000	
	70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med spesielle behov	6 961 000	
	71	Tilskudd til drift av opplæringsråd	8 353 000	
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogram	40 647 000	
	73	Tilskudd til studieopphold i utlandet	7 319 000	
	74	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College	21 497 000	
224		Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring		
	1	Driftsutgifter	115 123 000	
	61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	100 384 000	
	64	Tilskudd til opplæring i finsk	7 341 000	
	68	Det samiske utdanningsområdet, <i>kan overføres</i>	35 712 000	
	70	Tilskudd	8 259 000	
226		Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	381 818 000	
232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 60</i>	103 824 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 873 000	
240		Private skoler mv.		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 490 846 000	
	75	Tilskudd til privatskoleorganisasjoner	487 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 21 og 60</i>	656 029 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	39 901 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 481 000	
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan overføres</i>	129 056 000	
	75	Til disposisjon for departementet	1 910 000	
248		Særskilte IKT-tiltak i utdanningen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	166 218 000	
	70	Tilskudd til IKT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	3 008 000	
249		Andre tiltak i utdanningen		
	1	Driftsutgifter	2 604 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	17 627 000	
	61	Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	2 141 000	
	62	Moskvaskolen	1 037 000	
	72	Tilskudd til den franske og den tyske skolen i Oslo	5 195 000	
	73	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide yrkesskole	17 042 000	
	75	Toppidrettsgymnas	12 000 000	
251		Fagskoleutdanning		
	70	Teknisk fagskole	110 648 000	
253		Folkehøgskoler		
	21	Spesielle driftsutgifter	2 483 000	
	60	Tilskudd til fylkeskommunale folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 70</i>	50 737 000	
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i>	455 880 000	
254		Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 3254)		
	60	Tilskudd til norskopplæring for innvandrere	655 916 000	
	70	Tilskudd til studieforbund	210 494 000	
	71	Tilskudd til fjernundervisning	28 000 000	
	72	Tilskudd til kvinneuniversitetene, Norsk fredssenter og Studiesenteret Finnsnes	8 113 000	
	73	Tilskudd til voksenopplæringsorganisasjoner	8 700 000	
256		VOX – Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 3256)		
	1	Driftsutgifter	36 868 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	13 492 000	
258		Forskning, utviklingsarbeid og fellestiltak i voksenopplæringen		
	21	Spesielle driftsutgifter	75 585 000	
259		Kompetanseutviklingsprogrammet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	60 718 000	
260		Universitetet i Oslo		
	50	Statstilskudd	2 780 275 000	
261		Universitetet i Bergen		
	50	Statstilskudd	1 623 346 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet		
	50	Statstilskudd	2 232 589 000	
263		Universitetet i Tromsø		
	50	Statstilskudd	984 309 000	
264		Norges handelshøgskole		
	50	Statstilskudd	211 905 000	
265		Arkitektthøgskolen i Oslo		
	50	Statstilskudd	75 726 000	
268		Norges idrettshøgskole		
	50	Statstilskudd	99 912 000	
269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269)		
	1	Driftsutgifter	110 058 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 359 000	
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter		
	71	Tilrettelegging av studier i utlandet	4 537 000	
	73	Tilskudd til studentbarnehager	76 360 000	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	57 115 000	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	199 959 000	
273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273)		
	1	Driftsutgifter	185 544 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 407 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	36 065 000	
274		Statlige høgschooler (jf. kap. 3274)		
	1	Driftsutgifter	101 834 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 321 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	798 000	
	50	Statstilskudd	6 467 690 000	
	70	Tilskudd	1 410 000	
278		Norges landbrukshøgskole		
	50	Statstilskudd	414 007 000	
279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279)		
	1	Driftsutgifter	190 761 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	59 099 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	14 408 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høgschooler (jf. kap. 3281)		
	1	Driftsutgifter	435 965 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 299 000	
	30	Fellesmidler, <i>kan overføres</i>	25 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 237 000	
	70	Tilskudd til utgivelse av lærebøker	7 209 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til Stiftelsen for helsetjenesteforskning	5 026 000	
	72	Stipendmidler for etterutdanning av kunstnere	2 027 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	61 908 000	
	76	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i>	22 930 000	
	77	Tilskudd til Falstadsenteret	3 140 000	
	78	Tilskudd til Universitets- og høgskolerådet	6 520 000	
	79	Ny universitetsklinikk i Trondheim, <i>kan overføres</i>	236 589 000	
282		Privat høgskoleutdanning		
	70	Tilskudd	484 785 000	
283		Meteorologisk institutt (jf. kap. 3283)		
	1	Driftsutgifter	251 575 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	68 263 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	9 751 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i>	42 129 000	
285		Norges forskningsråd		
	52	Forskningsformål	952 750 000	
	55	Administrasjon	196 736 000	
286		Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 3286)		
	50	Overføring til Norges forskningsråd	528 821 000	
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak (jf. kap. 3287)		
	21	Spesielle driftsutgifter	3 503 000	
	50	NOVA	21 686 000	
	52	Norsk Utenrikspolitisk Institutt	15 513 000	
	54	Forskningsstiftelser	43 516 000	
	71	Tilskudd til andre private institusjoner	18 423 000	
	72	Til disposisjon for departementet	2 312 000	
	73	Niels Henrik Abels matematikkpris	12 400 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak (jf. kap. 3288)		
	21	Spesielle driftsutgifter	4 042 000	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	129 198 000	
	75	UNESCO	18 179 000	
310		Tilskudd til trossamfunn m.m. og private kirkebygg		
	70	Tilskudd til tros- og livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	98 222 000	
	75	Tilskudd til private kirkebygg	5 000 000	
	76	Tilskudd til råd for tro og livssyn	2 895 000	
340		Kirkelig administrasjon		
	1	Driftsutgifter	109 987 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	3 365 000	
	71	Tilskudd til kirkelige formål	140 875 000	
	72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	100 000 000	
	73	Tilskudd til virksomheten ved Nidaros domkirke	3 000 000	
	74	Tilskudd til Oslo domkirke	1 000 000	
	79	Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	5 750 000	
341		Presteskapet		
	1	Driftsutgifter	623 092 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	2 523 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
342		Nidaros domkirke m.m.		
	1	Driftsutgifter	34 250 000	
920		Norges forskningsråd		
	50	Tilskudd	844 535 000	
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020)		
	1	Driftsutgifter	222 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	126 000 000	
1021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021)		
	1	Driftsutgifter	94 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	47 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	55 000 000	
1023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 4023)		
	1	Driftsutgifter	31 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	8 500 000	
	50	Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	230 000 000	
	70	Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø, <i>kan overføres</i>	32 700 000	
	71	Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	33 400 000	
1137		Forskning og utvikling		
	50	Forskningsaktivitet	142 683 000	
	51	Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m.	156 490 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310)		
	1	Driftsutgifter	268 570 000	
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	1 482 200 000	
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	4 318 500 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	834 600 000	
	72	Rentestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 861 000 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	466 000 000	
	74	Tap på utlån	456 000 000	
	75	Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	4 705 000	
		Totale utgifter		39 993 701 000
I n n t e k t e r				
3200		Utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 200)		
	5	Refusjon utdanningsbistand NORAD o.a.	2 598 000	
3202		Læringssenteret (jf. kap. 202)		
	1	Inntekter ved oppdrag	7 004 000	
	2	Salgsinntekter mv.	10 560 000	
3203		Statens utdanningskontorer (jf. kap. 203)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
	2	Salgsinntekter mv.	3 832 000	
	11	Kursavgifter	7 031 000	
3204		Foreldreutvalget for grunnskolen (jf. kap. 204)		
	2	Salgsinntekter mv.	220 000	
3221		Grunnskolen (jf. kap. 221)		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	41 243 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3222		Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222)		
	2	Salgsinntekter mv.	364 000	
3232		Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232)		
	2	Salgsinntekter mv.	5 412 000	
	61	Refusjoner fra fylkeskommuner	769 000	
3243		Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243)		
	1	Inntekter ved oppdrag	39 734 000	
	2	Salgsinntekter mv.	2 962 000	
	11	Kursavgift ved voksenopplæring og etterutdanning	1 900 000	
	60	Betaling fra kommuner og fylkeskommuner	693 000	
3254		Tilskudd til voksenopplæring (jf. kap. 254)		
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	25 836 000	
3256		VOX – Voksenopplæringsinstituttet (jf. kap. 256)		
	1	Inntekter ved oppdrag	9 520 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 028 000	
3269		Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	
	2	Salgsinntekter mv.	312 000	
3273		Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273)		
	1	Inntekter ved oppdrag	1 430 000	
	2	Salgsinntekter mv.	4 532 000	
3274		Statlige høyskoler (jf. kap. 274)		
	1	Inntekter ved oppdrag	3 366 000	
	2	Salgsinntekter mv.	715 000	
3279		Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279)		
	1	Inntekter ved oppdrag	59 099 000	
	2	Salgsinntekter mv.	20 369 000	
	4	Refusjon gebyrstipend	555 000	
3281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler (jf. kap. 281)		
	1	Inntekter ved oppdrag	180 000	
	2	Salgsinntekter mv.	1 155 000	
3283		Meteorologisk institutt (jf. kap. 283)		
	1	Inntekter ved oppdrag	68 143 000	
	2	Salgsinntekter mv.	22 926 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	59 000	
	5	Refusjon for flyværtjenester	69 826 000	
3286		Fondet for forskning og nyskaping (jf. kap. 286)		
	80	Avkastning	1 251 740 000	
3287		Forskningsinstitutter og andre tiltak (jf. kap. 287)		
	80	Avkastning fra Niels Henrik Abels minnefond	12 400 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3288		Internasjonale samarbeidstiltak (jf. kap. 288)		
	1	Inntekter ved oppdrag	276 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	4 589 000	
3340		Kirkelig administrasjon		
	1	Ymse inntekter	1 592 000	
	2	Inntekter ved oppdrag	3 365 000	
	3	Refusjoner	2 357 000	
3341		Presteskapet		
	2	Inntekter ved oppdrag	2 523 000	
	4	Leieinntekter m.m.	3 606 000	
3342		Nidaros domkirke m.m.		
	1	Ymse inntekter	7 600 000	
	4	Leieinntekter m.m.	1 700 000	
4020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020)		
	3	Oppdragsinntekter	141 000 000	
4021		Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 1021)		
	1	Oppdragsinntekter	47 000 000	
4023		Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU (jf. kap. 1023)		
	1	Inntekter Ernæringsinstituttet	8 500 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	3	Diverse inntekter	356 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	9 500 000	
	72	Gebyr	143 000 000	
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410)		
	80	Renter	6 033 000 000	
		Totale inntekter		8 089 877 000

II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utdannings- og forskningsdepartementet i 2003 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 200 post 1	kap. 3200 post 2
kap. 202 post 1	kap. 3202 post 2
kap. 203 post 1	kap. 3203 postene 2 og 11
kap. 204 post 1	kap. 3204 post 2
kap. 222 post 1	kap. 3222 post 2
kap. 232 post 1	kap. 3232 postene 2 og 61
kap. 243 post 1	kap. 3243 postene 2, 11 og 60
kap. 256 post 1	kap. 3256 post 2
kap. 269 post 1	kap. 3269 postene 2, 6 og 11
kap. 270 post 75	kap. 3270 post 49

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 273 post 1	kap. 3273 postene 2, 6 og 11
kap. 274 post 1	kap. 3274 postene 2 og 11
kap. 279 post 1	kap. 3279 post 2, 4 og 11
kap. 281 post 1	kap. 3281 post 2
kap. 283 post 1	kap. 3283 postene 2 og 5
kap. 283 post 45	kap. 3283 post 2
kap. 2410 post 1	kap. 5310 post 3

- Overskride bevilgningene til oppdragsvirksomhet under postene 21 i 2003 mot tilsvarende merinntekter.
- Nytte inntekter av salg av eiendommer ved universitetene og Norges landbrukshøgskole til kjøp, vedlikehold og bygging av andre lokaler til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.

4. Nytte inntekter ved salg av hybelhus i Schultz' gate til bygging av nye studentboliger, jf. kap. 270 Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter post 75 Tilskudd til bygging av studentboliger.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Utdannings- og forskningsdepartementet i 2003 kan:

1. Gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
202		Læringscenteret	
	70	Tilskudd til læremidler mv.	20,0 mill. kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnskolen og videregående opplæring	
	21	Spesielle driftsutgifter	100,0 mill. kroner
248		Særskilte IKT-tiltak i utdanningen	
	21	Spesielle driftsutgifter	15,0 mill. kroner
270		Studier i utlandet og sosiale formål for elever og studenter	
	75	Tilskudd til bygging av studentboliger	196,0 mill. kroner
285		Norges forskningsråd	
	52	Forskningsformål	37,5 mill. kroner

2. Gi tilsagn om tilskudd til opplæring for elever med annet morsmål enn norsk og samisk i grunnskolen for 1. halvår 2004 (2. halvdel av skoleåret 2003-04) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2003 (1. halvdel av skoleåret 2003-04), jf. kap. 221 Grunnskolen post 65 Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnskolen.
3. Gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler for 1. halvår 2004 (2. halvdel av skoleåret 2003-04) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2003 (1. halvdel av skoleåret 2003-04), jf. kap. 221 Grunnskolen post 67 Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler.
4. Gi tilsagn om tilskudd til opplæring i finsk som andrespråk i grunnskolen for 1. halvår 2004 (2. halvdel av skoleåret 2003-04) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2003 (1. halvdel av skoleåret 2003-04), jf. kap. 224 Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring post 64 Tilskudd til opplæring i finsk.
5. Gi tilsagn om tilskudd til videreutdanning i finsk for lærere i grunnskolen tilsvarende 2 studiepermisjoner for 1. halvår 2004 (2. halvdel av skoleåret 2003-04) etter gjeldende regler, jf. kap. 224 Fellestiltak i grunnskolen og videregående opplæring post 64 Tilskudd til opplæring i finsk.
6. Gi tilsagn om å utbetale støtte for 1. halvår 2004 (2. halvdel av undervisningsåret 2003-04) etter de satsene som blir fastsatt 2. halvår 2003 (1. halvdel av undervisningsåret 2003-04) jf. kap. 240 Private skoler mv. post 70 Tilskudd og kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 70 Utdanningsstipend, post 71 Andre stipend, post 72 Rentestønad, post 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning og kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning post 80 Renter.
7. Gi tilsagn om å konvertere lån til stipend 1. halvår 2004 (2. halvdel av undervisningsåret 2003-04)

etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 2003 (1. halvdel av undervisningsåret 2003-04), jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning post 50 Avsetning til utdanningsstipend.

8. Gi tilsagn om å utbetale tillegg til utdanningslånet for 2003 med kr 3 575 per måned i opptil 2 måneder for studenter som tar del i undervisning som er omfattet av ordningen med sommerundervisning, jf. kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 72 Rentestønad, post 90 Lån til Statens lånekasse for utdanning og kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning post 80 Renter.

IV

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Privatister som melder seg opp til eksamen, og kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret skal betales til fylkeskommunen. Privatister som melder seg opp til eksamen, skal betale kr 280 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 570 ved forbedringsprøver. Kandidater som melder seg opp til fag-/svenneprøver etter opplæringslova § 3-5, skal betale kr 570 per prøve dersom kandidaten ikke har gått opp tidligere, og kr 1 130 ved senere forsøk.
2. Utdannings- og forskningsdepartementet kan organisere innkreving av Kopinoravgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.
3. Institusjoner under lov om universiteter og høyskoler etter nærmere retningslinjer fra Utdannings- og forskningsdepartementet kan gis adgang til å ta egenandeler av kursdeltakere for studier.
4. Kap. 265 Arkitektshøgskolen i Oslo samt Høgskolen i Akershus, Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Buskerud, Høgskolen i Finnmark, Høgskolen i

Gjøvik, Høgskolen i Harstad, Høgskolen i Hedmark, Høgskolen i Lillehammer, Høgskolen i Molde, Høgskolen i Narvik, Høgskolen i Nesna, Høgskolen i Nord-Trøndelag, Høgskolen i Sogn og Fjordane, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Telemark, Høgskolen i Tromsø, Høgskolen i Vestfold, Høgskolen i Volda, Høgskolen i Østfold, Høgskolen i Ålesund og Høgskolen Stord/Haugesund under kap. 274 Statlige høgskoler, gis unntak fra Bevilgningsreglementets § 4.

5. Ubrukte bevilgninger for 2002 under kap. 265 Arkitekthøgskolen i Oslo samt Høgskolen i Akershus, Høgskolen i Bergen, Høgskolen i Buskerud, Høgskolen i Finnmark, Høgskolen i Gjøvik, Høgskolen i Harstad, Høgskolen i Hedmark, Høgskolen i Lillehammer, Høgskolen i Molde, Høgskolen i Narvik, Høgskolen i Nesna, Høgskolen i Nord-Trøndelag, Høgskolen i Sogn og Fjordane, Høgskolen i Sør-Trøndelag, Høgskolen i Telemark, Høgskolen i Tromsø, Høgskolen i Vestfold, Høgskolen i Volda, Høgskolen i Østfold, Høgskolen i Ålesund og Høgskolen Stord/Haugesund under kap. 274 Statlige høgskoler postene 1 Driftsutgifter, 21 Spesielle driftsutgifter og 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres i samsvar med vanlige regler til 2003 til post 50 Statstilskudd under henholdsvis kap. 265 Arkitekthøgskolen i Oslo og kap. 274 Statlige høgskoler.
6. Utdannings- og forskningsdepartementet kan gi universiteter og høgskoler fullmakt til å:
- opprette nye selskap eller andre enheter og delta i selskap eller enheter i institusjonens randsone.
 - benytte overskudd av eksternt finansiert virksomhet ved institusjonen eller i randsonen til kapitalinnskudd ved oppretting av nye enheter eller deltakelse i enheter i institusjonens randsone.
 - benytte utbytte fra selskap eller enhet i institusjonens randsone som institusjonen etter fullmakt har opprettet eller kjøpt aksjer i. Utbyttet kan benyttes i driften av institusjonen eller som stiftelseskapital.
 - selge aksjer i selskap som institusjonen har opprettet eller kjøpt aksjer i. Salgssummen skal tilbakeføres til institusjonens driftsmidler.
7. Utdannings- og forskningsdepartementet kan om-danne Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste til aksjeselskap med virkning fra 1. januar 2003, jf. kap. 281 Fellesutgifter for universiteter og høgskoler, post 90 Kapitalinnskudd i forskningsstiftelser mv.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kultur- og kirke-departementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 340 post 1	kap. 3340 postene 1 og 3
kap. 340 post 21	kap. 3340 post 2
kap. 341 post 1	kap. 3341 post 4
kap. 341 post 21	kap. 3341 post 2
kap. 342 post 1	kap. 3342 postene 1 og 4

VI

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
920		Norges forskningsråd	
	50	Tilskudd	172,5 mill. kroner

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1020 postene 1 og 21	kap. 4020 post 3
kap. 1021 postene 1 og 21	kap. 4021 post 1
kap. 1023 postene 1 og 21	kap. 4023 post 1 »

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet bifaltes innstillingen med 57 mot 49 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 18.27.03)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten har Arne Sortevik på vegne av Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen satt fram det forslaget som er inntatt i innstillingen.

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2002 under Utdannings- og forskningsdepartementet gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
221		Grunnskolen	
	60	Tilskudd til virkemiddeltiltak i Nord-Norge, <i>kan overføres</i> , blir økt med fra kr 17 982 000 til kr 22 682 000	4 700 000
	63	Tilskudd til skolefritidsordninger, <i>kan overføres</i> , blir økt med fra kr 434 915 000 til kr 462 015 000	27 100 000
	66	Tilskudd til leirskoleopplæring blir redusert med fra kr 29 790 000 til kr 28 090 000	1 700 000
	67	Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler, <i>overslagsbevilgning</i> , blir økt med . fra kr 88 009 000 til kr 89 309 000	1 300 000
223		Videregående opplæring	
	71	Tilskudd til drift av opplæringsråd blir redusert med fra kr 8 039 000 til kr 7 439 000	600 000
	72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogrammer blir redusert med fra kr 48 900 000 til kr 46 100 000	2 800 000
240		Private skoler mv.	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , blir redusert med fra kr 1 329 090 000 til kr 1 298 690 000	30 400 000
243		Kompetansesentra for spesialundervisning	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 21 og 60</i> , blir redusert med fra kr 687 085 000 til kr 652 085 000	35 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter blir økt med fra kr 38 403 000 til kr 59 703 000	21 300 000
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan overføres</i> , blir økt med fra kr 82 600 000 til kr 117 600 000	35 000 000
249		Andre tiltak i utdanningen	
	21	Spesielle driftsutgifter blir redusert med fra kr 16 626 000 til kr 14 226 000	2 400 000
253		Folkehøgskoler	
	70	Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i> , blir redusert med fra kr 364 528 000 til kr 363 328 000	1 200 000
254		Tilskudd til voksenopplæring	
	60	Tilskudd til norskopplæring for innvandrere blir økt med fra kr 601 835 000 til kr 773 835 000	172 000 000
	62	Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere 16-20 år blir økt med fra kr 48 255 000 til kr 56 555 000	8 300 000
	70	Tilskudd til studieforbund blir økt med fra kr 210 485 000 til kr 212 885 000	2 400 000
256		VOX – Voksenopplæringsinstituttet	
	21	Spesielle driftsutgifter blir redusert med fra kr 16 354 000 til kr 15 217 000	1 137 000
258		Forskning, utviklingsarbeid og fellestiltak i voksenopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter blir redusert med fra kr 80 000 000 til kr 76 300 000	3 700 000
265		Arkitektøgskolen i Oslo	
	1	Driftsutgifter blir økt med fra kr 46 651 000 til kr 48 251 000	1 600 000
	21	Spesielle driftsutgifter blir økt med fra kr 4 478 000 til kr 6 978 000	2 500 000
269		Norges musikkhøgskole	
	1	Driftsutgifter blir økt med fra kr 96 889 000 til kr 97 589 000	700 000
274		Statlige høyskoler	
	1	Driftsutgifter blir økt med fra kr 4 057 062 000 til kr 4 061 344 000	4 282 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter blir økt med	36 918 000
		fra kr 189 411 000 til kr 226 329 000	
279		Norges veterinærhøgskole	
	1	Driftsutgifter blir redusert med	700 000
		fra kr 169 163 000 til kr 168 463 000	
	21	Spesielle driftsutgifter blir økt med	10 000 000
		fra kr 59 099 000 til kr 69 099 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	
	1	Driftsutgifter blir økt med	3 000 000
		fra kr 349 225 000 til kr 352 225 000	
	21	Spesielle driftsutgifter blir redusert med	173 000
		fra kr 1 731 000 til kr 1 558 000	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer blir redusert med	2 000 000
		fra kr 58 500 000 til kr 56 500 000	
283		Det norske meteorologiske institutt	
	1	Driftsutgifter blir økt med	9 000 000
		fra kr 236 667 000 til kr 245 667 000	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i> , blir redusert med	8 000 000
		fra kr 49 129 000 til kr 41 129 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner blir redusert med	2 000 000
		fra kr 127 900 000 til kr 125 900 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning	
	1	Driftsutgifter blir økt med	1 300 000
		fra kr 262 717 000 til kr 264 017 000	
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i> , blir økt med	35 000 000
		fra kr 844 800 000 til kr 879 800 000	
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i> , blir redusert med	24 000 000
		fra kr 474 000 000 til kr 450 000 000	
	90	Lån til Statens lånekasse for utdanning, <i>overslagsbevilgning</i> , blir økt med	35 000 000
		fra kr 8 827 000 000 til kr 8 862 000 000	
		I n n t e k t e r :	
3243		Kompetansesentra for spesialundervisning	
	1	Inntekter ved oppdrag blir økt med	21 300 000
		fra kr 38 243 000 til kr 59 543 000	
3256		VOX – Voksenopplæringsinstituttet	
	1	Inntekter ved oppdrag blir redusert med	1 137 000
		fra kr 12 531 000 til kr 11 394 000	
3265		Arkitektthøgskolen i Oslo	
	1	Inntekter ved oppdrag blir økt med	2 500 000
		fra kr 4 500 000 til kr 7 000 000	
	2	Salgsinntekter mv. blir økt med	1 600 000
		fra kr 171 000 til kr 1 771 000	
3269		Norges musikkhøgskole	
	2	Salgsinntekter mv. blir økt med	700 000
		fra kr 300 000 til kr 1 000 000	
3274		Statlige høyskoler	
	1	Inntekter ved oppdrag blir økt med	33 700 000
		fra kr 198 425 000 til kr 232 125 000	
	2	Salgsinntekter mv. blir økt med	7 500 000
		fra kr 127 028 000 til kr 134 528 000	
3279		Norges veterinærhøgskole	
	1	Inntekter ved oppdrag blir økt med	10 000 000
		fra kr 59 099 000 til kr 69 099 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	4	Refusjon gebyrstipend blir redusert med	700 000
		fra kr 1 208 000 til kr 508 000	
3281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	
	1	Inntekter ved oppdrag blir redusert med	173 000
		fra kr 173 000 til kr 0	
	2	Salgsinntekter mv. blir økt med	3 000 000
		fra kr 1 112 000 til kr 4 112 000	
3283		Det norske meteorologiske institutt	
	2	Salgsinntekter mv. blir økt med	9 350 000
		fra kr 11 478 000 til kr 20 828 000	
	5	Refusjon for flyværtjenester blir redusert med	350 000
		fra kr 70 092 000 til kr 69 742 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning	
	72	Gebyr blir redusert med	5 000 000
		fra kr 130 000 000 til kr 125 000 000	
	90	Avdrag blir økt med	600 000 000
		fra kr 4 600 000 000 til kr 5 200 000 000	
	91	Tap og avskrivninger blir redusert med	24 000 000
		fra kr 709 000 000 til kr 685 000 000	

II

I statsbudsjettet for 2002 under Fiskeridepartementet blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1020		Havforskningsinstituttet	
	21	Spesielle driftsutgifter, økes med	15 000 000
		fra kr 122 000 000 til kr 137 000 000	
1062		Kystverket	
	30	Maritim infrastruktur økes med	2 200 000
		fra kr 239 850 000 til kr 242 050 000	
4062		Kystverket	
	1	Gebyrinntekter, økes med	15 000 000
		fra kr 470 330 000 til kr 485 330 000	
	2	Andre inntekter, økes med	2 200 000
		fra kr 345 000 til kr 2 545 000	

Presidenten: Det foreligger et alternativt forslag fra Fremskrittspartiet og representanten Jan Simonsen til en del kapitler og poster under I. Forslaget lyder:

«I statsbudsjettet for 2002 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
249		Andre tiltak i utdanningen	
	21	Spesielle driftsutgifter, blir redusert med	2 400 000
		fra kr 16 626 000 til kr 14 226 000	
253		Folkehøyskoler	
	70	Tilskudd til andre folkehøyskoler, <i>kan nyttast under post 60</i> , blir redusert med	1 200 000
		fra kr 364 528 000 til kr 363 328 000	
258		Forskning, utviklingsarbeid og fellestiltak i voksenopplæringen	
	21	Spesielle driftsutgifter blir redusert med	3 700 000
		fra kr 80 000 000 til kr 76 300 000	
260		Universitetet i Oslo	
	50	Statstilskott blir økt med	59 000 000
		fra kr 2 778 775 000 til kr 2 837 775 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
261		Universitetet i Bergen	
	50	Statstilskott blir økt med	55 000 000
		fra kr 1 623 346 000 til kr 1 678 346 000	
262		Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	
	50	Statstilskott blir økt med	47 000 000
		fra kr 2 232 589 000 til kr 2 279 589 000	
263		Universitetet i Tromsø	
	50	Statstilskott blir økt med	21 000 000
		fra kr 984 309 000 til kr 1 005 309 000	
274		Statlige høyskoler	
	1	Driftsutgifter blir redusert med	3 700 000
		fra kr 4 057 062 000 til kr 4 053 862 000	
281		Fellesutgifter for universiteter og høyskoler	
	73	Tilskudd til internasjonale programmer, reduseres med	2 000 000
		fra kr 58 500 000 til kr 56 500 000	
283		Det norske meteorologiske institutt	
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i> , blir redusert med	8 000 000
		fra kr 49 129 000 til kr 41 129 000	
288		Internasjonale samarbeidstiltak	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner blir redusert med	2 000 000
		fra kr 127 900 000 til kr 125 900 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning	
	71	Andre stipend blir økt med	12 500 000
		fra kr 844 800 000 til kr 857 300 000»	

Presidenten vil foreslå at det først voteres alternativt mellom dette foreslaget og de tilsvarende kapitler og poster i innstillingen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet og representanten Simonsen bifaltes innstillingen med 91 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 18.27.46)

Presidenten: Det voteres så over følgende kapitler og poster som Fremskrittspartiet og representanten Simonsen har varslet at de går imot: Kap. 243 post 1 og 60, kap. 254 post 60, 62 og 70 og kap. 274 post 21.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 91 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 18.28.18)

Presidenten: Presidenten lar så votere over de øvrige kapitler og poster under I samt over II.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 9

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 18.30.